

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT GEOGRAFII i PRZESTRZENNEGO ZAGOSPODAROWANIA
im. Stanisława Leszczyckiego

DOKUMENTACJA GEOGRAFICZNA nr 35

MICHAŁ NAJGRAKOWSKI

**MIASTA WIELKOPOLSKI
OD ROZBIORÓW DO POCZĄTKU XXI WIEKU**

PODSTAWOWE INFORMACJE HISTORYCZNO-ADMINISTRACYJNE

WARSZAWA 2008

DOKUMENTACJA GEOGRAFICZNA

Komitet Redakcyjny

Krzysztof Błżejczyk (redaktor)

Bronisław Górz

Andrzej Kowalczyk

Teresa Kozłowska-Szczęsna

Roman Soja

Alojzy Woś

Barbara Jaworska (sekretarz)

Wydawca

IG i PZ PAN

Adres redakcji

00-818 Warszawa, ul. Twarda 51/55

tel.(48-022) 69 78 851

fax (48-022) 620 62 21

PL - ISSN 0012-5032
ISBN 978-83-87954-99-3

Errata i uzupełnienia

do „Dokumentacji Geograficznej” nr 35
M. Najgrakowski – MIASTA WIELKOPOLSKI
OD ROZBIORÓW DO POCZĄTKÓW XXI WIEKU
Warszawa 2008

s. 15 wiersz 5 od dołu	zamiast: (s.000)	winno być: (s.289)
s. 27 wiersz 6 od góry	zamiast: < 1932 r. (Dz.U.1977 poz. 77)	winno być: < 1932 r.
s. 42 wiersz 19 od góry	zamiast: 85,32 (1932 r.)	winno być: 10,17 (1932 r.)
s. 59 wiersz 4 od góry	zamiast: 20.7.1696 ^{57,[26,29,31,57]}	winno być: 20.7.1696 ^{57 [26,31,33]}
s. 60 wiersz 4 od góry	zamiast: (potwierdzenie) ^{3,33}	winno być: (potwierdzenie) ^{31,33}
s. 70 wiersz 5 od góry	zamiast: 1.1.1990 ¹⁰	winno być: 1.1.1990 ³⁵
s. 76 wiersz 5 od góry	zamiast: 26.5.1715	winno być: 7.2.1715
s. 91 wiersz 4 od góry	zamiast: 24.3.1638 ^{57,[2,23,28,31,33,62]}	winno być: 24.3.1638 ^{57 [2,26,28,31,33,62]}
s. 98 wiersz 16 od góry	zamiast: brzeski	winno być: radziejowski
po wierszu 16 od góry należy dodać wiersz: pow. radziejowski, depart. poznański, Prusy Południowe od 1795 r.		
dotychczasowy wiersz 17 od góry	zamiast: 1795 r.	winno być: ~ 1800 r.
s. 134 wiersz 4 od góry	zamiast: 1346 ^{2,12,16,32,33,62}	winno być: 13.4.1346 ^{57 [2,12,16,32,33,62]}
s. 142 wiersz 5 od góry	zamiast: <1267 ^{2,12,16,28,32,33}	winno być: <1267 ^{2,12,16,28,32,33,57}
wiersz 7 od góry	zamiast: < 1732 r.	winno być: <1932 r.
s. 143 wiersz 6 od góry	zamiast: (osiedle) ¹⁰ 1.1.1973 ^{10,62}	winno być: (osiedle) ^{10,62} 1.1.1973 ¹⁰
s. 151 wiersz 4 od góry	zamiast: 1422 ^{12,16,28,31,32,33,62}	winno być: 13.6.1422 ^{57 [12,16,28,31,32,33,62]}
s. 156 wiersz 4 od góry	zamiast: <1259 ^{2,12,25,29,31,32,33,62}	winno być: <1259 ^{2,12,25,29,31,32,33,57,62}
s. 160 wiersz 5 od góry	zamiast: 1299 ^{28,29,32,33,57,62}	winno być: 29.5.1299 ^{57 [28,29,32,33,62]}
s. 163 wiersz 6 od góry	zamiast: od 1738 ^{16,22,33,56}	winno być: od 1738 ^{22,33,56}
s. 166 wiersz 4 od góry	należy dopisać:	<1312 ⁵⁷
s. 168 wiersz 4 od góry	zamiast: 1356 ^{2,16,31,32,57}	winno być: < 1356 ^{2,16,31,32,57}
s. 170 wiersz 5 od góry	zamiast: 1644 ^{2,21,26,33}	winno być: 20.7.1644 ^{57 [2,20,21,26,33]}
s. 189 wiersz 5 od góry	zamiast: 20.8.1663 ^{57,26,43}	winno być: 20.8.1663 ^{57 [26,33]}
s. 200 wiersz 6 od góry	zamiast: < 1426 ^{29,57}	winno być: < 1446 ^{29,57}
s. 223 wiersz 4 od góry	zamiast: 1777 ^{2,26,33,56,57}	winno być: 16.6.1777 ^{57 [2,26,33,56]}
s. 231 wiersz 5 od góry	zamiast: 1775 ^{2,26,33,56}	winno być: 15.9.1775 ^{57 [2,26,33]}
s. 265 wiersz 5 od góry	zamiast: 3.3.1947< r. ^{43,54}	winno być: 1.4.1947< r. ^{43,54}
s. 267 wiersz 5 od góry	zamiast: 1424 (jako Fordon) ^{2,16,33}	winno być: 3.7.1424 (jako Fordon) ^{57 [2,16,33]}
s. 268 wiersz 4 od góry	zamiast: 1388 ^{2,29,32,33}	winno być: 10.4.1388 ^{57 [2,29,32,33]}
s. 269 wiersz 4 od góry	zamiast: < 1383 ³³	winno być: < 1383 ^{33,57}
s. 281 wiersz 4 od góry	zamiast: do 1580 ^{9,40,57}	winno być: do 1580 ^{29,40,57}
s. 289 do pkt. 9a	należy dopisać:	1924 , nr 117 poz. 1060; 1925 , nr 61 poz. 471; 1937 , nr 29 poz. 217;
do pkt. 10	należy dopisać:	1962 , nr 41 poz. 186, 188;
s. 292 wiersz 3 od góry	zamiast: Tobolski	winno być: Topolski

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT GEOGRAFII i PRZESTRZENNEGO ZAGOSPODAROWANIA
im. Stanisława Leszczyckiego

DOKUMENTACJA GEOGRAFICZNA nr 35

MICHAŁ NAJGRAKOWSKI

**MIASTA WIELKOPOLSKI
OD ROZBIORÓW DO POCZĄTKU XXI WIEKU**

PODSTAWOWE INFORMACJE HISTORYCZNO-ADMINISTRACYJNE

WARSZAWA 2008

Recenzent:

Prof. dr hab. Andrzej Gawryszewski

Spis treści

Od autora	5
Zakres terytorialny	7
Wprowadzenie do metryk miast	11
Metryki obecnych miast:	
województwo wielkopolskie	17
inne województwa	129
Metryki byłych miast:	
województwo wielkopolskie	185
inne województwa	263
Wykaz opracowań źródłowych	289
Skorowidz miejscowości	293
<i>Cities and Towns of Wielkopolska since the Partitions of Poland up to the beginning of the 21st century</i>	
<i>Historical-administrative basic information</i>	297
<i>From the author</i>	299
<i>Territorial extent</i>	300

Od Autora

W życiu społecznym i gospodarczym w ostatnim okresie coraz większe znaczenie zaczynają odgrywać zagadnienia regionalne, a nawet subregionalne. Zwiększa się zainteresowanie przeszłością tych „małych ojczyzn”. Takimi ojczyznami są również regiony powiatowe, a w nich miasta. Znaczna część istniejących powiatów sięga swoimi korzeniami wieku osiemnastego. Jednak niewielu zdaje sobie sprawę, jakie koleje losu one przechodziły.

Impulsem do zajęcia się tym tematem były prace autora nad mapami historycznymi do wielkiego Atlasu Rzeczypospolitej Polskiej¹, na których należało pokazać również podziały administracyjne na mapach Polski dla lat 1580, 1790, 1900, 1933, 1945 oraz najnowszych.

Doświadczenia zdobyte w trakcie wykonywania tych prac skłoniły autora do szerszego zainteresowania się problemem zmian administracyjnych. Dysponując dużym materiałem kartograficznym i dokumentacyjnym można było się pokusić o szczegółowe określenie historycznych zmian w podziale administracyjnym całego regionu Wielkopolski.

Efektom wieloletniej pracy nad tym zagadnieniem jest opracowanie pt. „Podziały powiatowe Wielkopolski od rozbiorów do początku XXI wieku”. Zebrany w nim materiał pozwala na odtwarzanie granic powiatów, także tych już nieistniejących, dla każdego momentu ich historii po rozbiorach Polski.

Przy opracowywaniu tego zagadnienia trzeba było wykorzystywać wiele informacji dotyczących miast regionu. Zebrane materiały stały się podstawą ubocznej pracy, którą pozwałam sobie tu przedstawić. Jest to syntetyczne opracowanie informacji o miastach, zarówno tych obecnie istniejących, jak również miejscowościach, które utraciły prawa miejskie.

Pragnę jednak zaznaczyć, że nie jest to opracowanie ściśle historyczne, gdyż głównie opiera się na istniejących opracowaniach zbiorczych, a tylko w ograniczonym zakresie na materiałach źródłowych (dla czasów najnowszych). Poza tym bazuje na materiałach autorowi aktualnie dostępnych. Dlatego niekiedy występują w nim luki informacyjne, a sporadycznie nie są wykluczone pewne nieścisłości. Nie mniej mam nadzieję, że może ono stanowić przydatne kompendium wiadomości o miastach Wielkopolski.

---

¹ *Atlas Rzeczypospolitej Polskiej*. (red.): Michał Najgrakowski z zespołem; opracowanie naukowe: Polska Akademia Nauk - Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania im. St. Leszczyckiego; wydawca: Główny Geodeta Kraju, Warszawa 1993 – 1997. 158 luźnych arkuszy mapowych z 912 mapami oraz suplement książkowy z tekstami objaśniającymi i skorowidzem nazw (317 s.).

ZASIĘG TERYTORIALNY

Zasięg terytorialny obszaru występującego w tym opracowaniu pod pojęciem *Wielkopolski* jest przejęty z opracowania dotyczącego powiatów. Ponieważ chodziło tam o pokazanie podziałów administracyjnych, konieczne było operowanie pełnymi jednostkami administracyjnymi w każdym przyjętym okresie. Wynikły stąd różne odchylenia od tradycyjnie przyjętego obszaru tej części Polski.

W celu określenia tego umownego obszaru Wielkopolski przyjęto zasięgi następujących podziałów administracyjnych:

1. dla okresu przedrozbiorowego (1772) poza trzema województwami ścisłej Wielkopolski (poznańskiego, gnieźnieńskiego i kaliskiego), zaliczono do niej również tereny Kujaw, a więc terytoria ówczesnych województw: brzeskokujawskiego i inowrocławskiego (bez Ziemi Dobrzyńskiej) oraz powiat ostrzeszowski z województwa sieradzkiego; w ramach województwa poznańskiego uwzględnione zostało zastawione Brandenburgii starostwo drahimskie, chociaż od kilkudziesięciu lat praktycznie było ono traktowane jako część państwa pruskiego;
2. dla okresu 1793–1815 pruski podział na departamenty (przejęty również przez Księstwo Warszawskie): departament poznański, departament bydgoski (tzw. Okręg Notecki) oraz pięć powiatów z departamentu kaliskiego: kaliski, koniński, odolanowski, ostrzeszowski i warcki;
3. dla okresu 1815–1919 terytorium pruskiej prowincji Poznań, składającej się z dwóch rejencji: poznańskiej i bydgoskiej, oraz dwa powiaty (wałęcki i złotowski) z prowincji Prusy Zachodnie, a także tereny Królestwo Polskiego objęte po 1867 r. powiatami: kaliski, kolski, koniński, słupecki i turecki z guberni kaliskiej oraz z guberni warszawskiej powiaty nieszawski i włocławski;
4. dla okresu 1919–1975 terytorium województwa poznańskiego w granicach przed i po 1938 r., jak również w okresie późniejszym; nie została jednak uwzględniona kilkuletnia, w latach 1945–1950, przynależność do województwa Ziemi Lubuskiej;
5. dla okresu 1975–1999 mianem Wielkopolski przyjęto określać pięć ówczesnych województw: kaliskie, konińskie, leszczyńskie, pilskie i poznańskie.

Jako zasięg badanego obszaru przyjęto najdalsze granice określone dla któregośkolwiek okresu historycznego. Obejmuje on więc znacznie większy obszar niż obecne województwo wielkopolskie (*mapa 1*).

Dla niniejszego opracowania w zasięgu naszych zainteresowań znalazło się 266 miejscowości w 60 powiatach (*tabela 1*):

- 35 powiatów województwa wielkopolskiego
- 2 powiaty województwa dolnośląskiego
- 12 powiatów województwa kujawsko-pomorskiego
- 5 powiatów województwa lubuskiego
- 4 powiaty województwa łódzkiego
- 2 powiaty województwa zachodniopomorskiego

Tab. 1.

POWIATY ZWIĄZANE Z WIELKOPOLSKĄ

Numer ewidencyjny	Powiat	Województwo do 1.6.1975 r.	Liczba miast		Uwagi
			obecnych	byłych	
Województwo wielkopolskie					
1501	Poznań – miasto	poznańskie miejskie	1	9	
1502	chodzieski	poznańskie	3	2	
1503	czarnkowsko-trzcianecki	poznańskie	4	2	
1504	gnieźnieński	poznańskie	5	9	do 1.6.1975 r. powiaty miejski i wiejski
1505	gostyński	poznańskie	5	1	
1506	grodziski		3	2	powiat utworzono 1.1.1999 r.
1507	jarociński	poznańskie	2	2	
1508	Kalisz – miasto	poznańskie	1		
1509	kaliski	poznańskie	1	5	
1510	kępiński	poznańskie	1	3	
1511	kolski	poznańskie	4	3	
1512	Konin – miasto	poznańskie	1		powiat miejski utworzono w 1973 r.
1513	koniński	poznańskie	5	3	
1514	kościański	poznańskie	4		
1515	krotoszyński	poznańskie	5	3	
1516	Leszno – miasto	poznańskie	1	1	
1517	leszczyński	poznańskie	2	2	
1518	międzychodzki	poznańskie	2	1	
1519	nowotomyski	poznańskie	4		
1520	obornicki	poznańskie	2	3	
1521	ostrowski	poznańskie	4	1	do 1.6.1975 r. powiaty miejski i wiejski
1522	ostrzeszowski	poznańskie	3	2	
1523	pilski	poznańskie	5	1	do 1.6.1975 r. tylko powiat miejski
1524	pleszewski	poznańskie	1	2	
1525	poznański	poznańskie	10	1	
1526	rawicki	poznańskie	4	3	
1527	słupecki	poznańskie	2	2	
1528	szamotulski	poznańskie	5	2	
1529	średzki	poznańskie	1	2	
1530	śremski	poznańskie	3		

Tab. 1 – ciąg dalszy

Numer ewidencyjny	Powiat	Województwo do 1.6.1975 r.	Liczba miast		Uwagi
			obecnych	byłych	
1531	turecki	poznańskie	3	3	
1532	wągrowiecki	poznańskie	3	3	
1533	wolsztyński	poznańskie	1	3	
1534	wrzesiński	poznańskie	4		
1535	złotowski	koszalińskie	4	1	
Województwo dolnośląskie					
0105	górowski	wrocławskie	2	1	
0117	oleśnicki (część)	wrocławskie	2		<i>gminy: Dziadowa Kłoda, Międzybórz, Syców,</i>
Województwo kujawsko-pomorskie					
0201	Bydgoszcz – miasto	bydgoskie	1	1	
0202	Toruń – miasto (część)	bydgoskie		1	<i>część lewobrzeżna (Podgórz)</i>
0203	aleksandrowski	bydgoskie	3	2	
0205	bydgoski (część)	bydgoskie	2		<i>bez gminy Dąbrowa Chełmińska</i>
0210	inowrocławski	bydgoskie	5		do 1975 r. powiaty micjski i wicjski
0212	mogileński	bydgoskie	2	3	
0213	nakielski	bydgoskie	4	3	powiat utworzono 1.1.1999 r. na miejscu zlikwidowanych w 1975 roku powiatów Szubin i Wyrzysk
0214	radziejowski	bydgoskie	2	1	
0216	sępoleński	bydgoskie	3		
0221	Włocławek - miasto (część)	bydgoskie	1		<i>bez części prawobrzeżnej (Szpetal)</i>
0222	włocławski (część)	bydgoskie	6	1	<i>bez gminy Fabianki</i>
0223	żniński	bydgoskie	4	3	
Województwo lubuskie					
0405	międzyrzecki	zielonogórskie	3	4	
0409	sulęciński (część)	zielonogórskie		1	<i>gmina Sulęcín (część)</i>
0410	świebodziński (część)	zielonogórskie	1		<i>gminy: Szczaniec, Świebodzin (część), Zbąszynek</i>
0411	wschowski (część)	zielonogórskie	2	1	<i>bez części gminy Slawa</i>
0412	zielonogórski (część)	zielonogórskie	2		<i>gminy: Babimost, Bojadła, Kargowa, Sulechów (część), Trzebiechów</i>

Tab. 1 – dokończenie

Numer ewidencyjny	Powiat	Województwo do 1.6.1975 r.	Liczba miast		Uwagi
			obecnych	byłych	
Województwo łódzkie					
0506	łęczycki (część)	łódzkie		1	<i>gminy: Grabów, Swinice Warckie</i>
0514	poddębicki (część)	łódzkie	1		<i>gminy: Pęczniew, Poddębice (część), Uniejów, Wartkowice</i>
0517	sieradzki (część)	łódzkie	2		<i>gminy: Blaszk, Goszczanów, Sieradz gm., Warta, Wróblew</i>
0522	wieruszowski	łódzkie	1	3	
Województwo zachodniopomorskie					
1604	drawski (część)	koszalińskie	1		<i>gminy: Czaplonek, Kalisz Pom. (część), Ostrowice, Wierzchowo, Złocieniec (część)</i>
1621	wałECKI	koszalińskie	4		

WIELKOPOLSKA 2006

2010
2011
2012
2013
2014
2015
2016
2017
2018
2019
2020
2021
2022
2023
2024
2025
2026
2027
2028
2029
2030
2031
2032
2033
2034
2035
2036
2037
2038
2039
2040
2041
2042
2043
2044
2045
2046
2047
2048
2049
2050
2051
2052
2053
2054
2055
2056
2057
2058
2059
2060
2061
2062
2063
2064
2065
2066
2067
2068
2069
2070
2071
2072
2073
2074
2075
2076
2077
2078
2079
2080
2081
2082
2083
2084
2085
2086
2087
2088
2089
2090
2091
2092
2093
2094
2095
2096
2097
2098
2099
2100

WPROWADZENIE do metryk miast

Na interesującym nas obszarze znalazło się po 1772 roku 266 miejscowości miejskich (163 miast obecnych i 103 dawnych). Z nich 186 (109 i 77) znajduje się na terenie obecnego województwa wielkopolskiego. (*tab. 2*)

Tab. 2.

MIASTA WIELKOPOLSKI OD 1772 ROKU w układzie powiatowym					
<i>Objaśnienie:</i>		Wieleń – miasto obecne			
		Wylatowo – dawne miasto, obecnie samodzielna miejscowość			
		Zaborowo – dawne miasto, obecnie część innej miejscowości			
		(<i>jur.</i>) – jurydyka			
Obecny powiat	Nr ewid. gminy	Miejscowość	Obecny powiat	Nr ewid. gminy	Miejscowość
WOJEWÓDZTWO WIELKOPOLSKIE			gnieźnieński	150401	Czarniejewo
Poznań, m.	150101	Poznań		150405	Działyń
	150101	<i>Chwaliszewo</i>		150402	Gniezno
	150101	<i>Ostrówek</i>		150402	<i>Cierpiegi</i>
	150101	<i>Piotrowo</i>		150402	<i>Grzybowo</i>
	150101	<i>Sapieżyńskie (jur.)</i>		150402	<i>Wójtostwo (jur.)</i>
	150101	<i>Sródka</i>		150404	Kiszkowo
	150101	<i>Święty Marcin (jur.)</i>		150405	Klecko
	150101	<i>Święty Wojciech (jur.)</i>		150407	Łopienno
	150101	<i>Wenetowo</i>		150410	Mielżyn
	150101	<i>Wymykowo</i>		150409	Trzemeszno
chodzieski	150201	Budzyń		150409	<i>Trzemeszno-Nw. Miasto</i>
	150202	Chodzież		150410	Witkowo
	150202	<i>Chodzież-Nowe Miasto</i>		150401	Żydowo
	150204	Margonin	gostyński	150501	Borek Wielkopolski
	150205	Szamocin		150502	Gostyń
czarnkowsko-trzcianecki	150301	Czarnków		150503	Krobia
	150304	Krzyż Wielkopolski		150505	Piaski
	150307	Radolin		150506	Pogorzela
	150307	Trzcianka		150507	Poniec
	150307	<i>Trzcianka-Nowe Miasto</i>	grodziski	150602	Grodzisk Wielkopolski
	150308	Wieleń		150602	<i>Nowy Grodzisk</i>

Tab.2. – ciąg dalszy

Obecny powiat	Nr ewid. gminy	Miejscowość	Obecny powiat	Nr ewid. gminy	Miejscowość	
grodziski (c.d.)	150604	Rakoniewice	krotoszyński	151501	Kobylin	
	150604	Rostarzewo		151502	Koźmin Wielkopolski	
	150605	Wielichowo		151502	<i>Koźmin Niemiecki</i>	
jarociński	150701	Jaraczewo	151502	<i>Nowy Koźmin</i>		
	150702	Jarocin	151503	Krotoszyn		
	150702	Mieszków	151505	Sulmierzyce		
	150704	Żerków	151506	Zduny		
Kalisz, m.	150801	Kalisz	151506	<i>Zduny Niemieckie</i>		
kaliski	150911	Iwanowice	Leszno, m.	151601	Leszno	
	150901	Korab		151601	<i>Zaborowo</i>	
	150906	Koźminiek	leszczyński	151704	Osieczna	
	150909	Opatówek		151705	Rydzyna	
	150911	Staw		151705	<i>Augustów</i>	
	150910	Stawiszyn		151706	Święciechowa	
kępiński	151001	Baranów	międzychodzki	151803	Międzychód	
	151002	Bralin		151803	Kamionna	
	151003	Kępno		151804	Sieraków	
	151006	Rychtal	nowotomyski	151902	Lwówek	
kolski	151101	Babiak		151904	Nowy Tomyśl	
	151101	Brdów	151905	Opalenica		
	151104	Grzegorzew	151906	Zbąszyń		
	151105	Kłodawa	obornicki	152001	Oborniki	
	151106	Koło		152002	Rogoźno	
	151111	Przedecz	152002	<i>Nowe Rogoźno</i>		
Konin, m.	151201	Konin	152003	Ryczywół		
	koniński	151301	Golina	152001	Stobnica	
151303		Kazimierz Biskupi	ostrowski	152101	Nowe Skalmierzyce	
151304		Kleczew		152102	Odolanów	
151308		Rychwał	152103	Ostrów Wielkopolski		
151310		Skulsk	152106	Raszków		
151311		Sompolno	152107	Strzyżew		
151313		Ślesin	ostrzeszowski	152203	Grabów nad Prosną	
151315		Wilczyn		152204	Kobyla Góra	
kościański		151401		Czempiń	152206	Mikstat
		151402		Kościan	152207	Ostrzeszów
	151404	Krzywiń		152207	<i>Borek</i>	
	151405	Śmigiel				

Tab. 2 – ciąg dalszy

Obecny powiat	Nr ewid. gminy	Miejscowość	Obecny powiat	Nr ewid. gminy	Miejscowość		
pilski	152303	Łobżenica	szamotulski (c.d.)	152807	Szamotuly		
	152304	Miasteczko Krajeńskie		152808	Wartosław		
	152305	Pila		152808	Wronki		
	pleszewski	152307	Ujście	średzki	152903	Nowe Miasto nad Wartą	
		152308	Wyrzysk		152904	Środa Wielkopolska	
		152309	Wysoka	152905	Zaniemyśl		
		152401	Chocz	śremski	153002	Dolsk	
			152404		Dobrzyca	153003	Książ Wielkopolski
			152406		Pleszew	153004	Śrem
poznański		152501	Buk	turecki	153101	Brudzew	
		152506	Kostrzyn		153102	Dobra	
		152507	Kórnik	153106	Grzymiszew		
	152507	<i>Bnin</i>	153106	Tuliszków			
	152508	Luboń	153107	Turek			
	152509	Mosina	153109	Władysławów			
	152510	Murowana Goślina	wągrowiecki	153202	Golańcz		
	152511	Pobiedziska		153207	Łekno		
	152512	Puszczykowo		153203	Mieścisko		
	152514	Stęszew	153204	Skoki			
	152516	Swarzędz	153205	Wapno (<i>os. miejskie</i>)			
	rawicki	152601	Bojanowo	153206	Wągrowiec		
		152601	<i>Bogusławowo</i>	wolsztyński	153303	Kębtowo	
		152602	Dubin		153302	Kopanica	
152602		Jutrosin	153301		Przemęt		
152603		Miejska Górka	153303	<i>Wolsztyn</i>			
152605		Rawicz	wrzesiński	153402	Miłosław		
152605		<i>Sarnowa</i>		150403	Nekla		
słupecki		152701	Łądek	153404	Pyzdry		
	152704	Powidz	153405	Września			
	152705	Słupca	złotowski	153501	Jastrowie		
152708	Zagórów	153502		Krajenka			
szamotulski	152802	Każmierz		153504	Łędyczek		
	152803	Obrzycko		153504	Okonek		
	152805	Ostroróg	153507	Złotów			
152806	Pniewy						

Tab. 2 – ciąg dalszy

Obcny powiat	Nr ewid. gminy	Miejscowość	Obcny powiat	Nr ewid. gminy	Miejscowość
WOJEWÓDZTWO DOLNOŚLĄSKIE					
górowski	010501	Czernina	radziejowski	021403	Osięciny
	010501	Góra		021404	Piotrków Kujawski
	010504	Wąsosz		021405	Radziejów
oleśnicki	011704	Międzybórz	sępoleński	021601	Kamień Krajeński
	011707	Syców		021602	Sępólno Krajeńskie
WOJEWÓDZTWO KUJAWSKO-POMORSKIE				021604	Więcbork
Bydgoszcz, m.	020101	Bydgoszcz	Włocławek, m.	022101	Włocławek
	020101	<i>Fordon (d. Wyszogród)</i>	włocławski	022203	Brześć Kujawski
Toruń, m.	020201	<i>Podgórz</i>		022205	Chodecz
aleksandrowski	020301	Aleksandrów Kujawski		022207	Izbica Kujawska
	020304	Ciechocinek		022207	<i>Nowa Izbica</i>
	020306	Nieszawa		022208	Kowal
	020307	Raciążek		022211	Lubień Kujawski
	020301	Służewo		022212	Lubraniec
bydgoski	020504	Koronowo	żniński	022301	Barcin
	020508	Solec Kujawski		022302	Gąsawa
inowrocławski	021002	Gniewkowo		022303	Janowiec Wielkopolski
	021003	Inowrocław		022304	Łabiszyn
	021005	Janikowo		022305	Rogowo
	021006	Kruszwica		022303	Żerniki
	021007	Pakość		022306	Żnin
mogileński	021203	Gębice	WOJEWÓDZTWO LUBUSKIE		
	021203	Kwieciszewo	międzyrzecki	040501	Bledzew
	021203	Mogilno		040506	Brojce
	021204	Strzelno		040502	Międzyrzecz
	021203	Wylatowo		040504	Pszczew
nakielski	021301	Kcynia		040505	Skwierzyna
	021302	Mroczka		040506	Trzciel
	021303	Nakło nad Notecią		040506	<i>Nowy Trzciel</i>
	021301	<i>Radzimin</i>	sulęciński	040904	Trzemeszno Lubuskie
	021305	Rynarzewo	świebodziński	041006	Zbąszynek
	021305	Szubin	wschowski	041102	Szlichtyngowa
	021305	<i>Szubin-Nowe Miasto</i>		041103	Wschowa
				041103	<i>Nowa Wschowa</i>
			zielonogórski	041201	Babimost
				041204	Kargowa

Tab.2 – dokończenie

Obecny powiat	Nr ewid. gminy	Miejscowość	Obecny powiat	Nr ewid. gminy	Miejscowość
WOJEWÓDZTWO ŁÓDZKIE			WOJEWÓDZTWO ZACHODNIOPOMORSKIE		
łęczycki	050603	Grabów	drawski	160401	Czaplinek
poddębicki	051404	Uniejów	walecki	162101	Człopa
sieradzki	051701	Błaszki		162102	Mirosławiec
	051709	Warta		162103	Tuczno
wieruszowski	052201	Bolesławiec		162104	Walcz
	052204	Lututów			
	052206	Sokolniki			
	052207	Wieruszów			

Zebrane dla każdej z tych miejscowości informacje zostały zamieszczone w formie syntetycznej w postaci swego rodzaju metryki miasta. Zawierają one następujące informacje:

1. **Numer ewidencyjny gminy.** Składa się on z trzech elementów: pierwsze dwie cyfry to numer województwa według układu alfabetycznego, dwie następne oznaczają powiat, a dwie ostatnie to symbol gminy, które również zaszerogowane są alfabetycznie w powiecie. Odchylenie od układu alfabetycznego występuje natomiast w numeracji powiatów. Mianowicie z numerem 01 występuje miasto-powiat siedziby władz województwa, a w województwach kujawsko-pomorskim i lubuskim obie siedziby: np. miasto Bydgoszcz ma nr 01, a miasto Toruń 02. Wszystkie inne powiaty są uporządkowane alfabetycznie.
2. **Nazwa miejscowości.** Nazwy główne podane są w obecnym brzmieniu oficjalnym. Dla niektórych miast podano również starsze formy polskiego nazewnictwa. Poza tym przy każdym mieście umieszczono nazwy niemieckie, a dla miejscowości byłego tzw. Królestwa Kongresowego również nazwy rosyjskie.
3. **Prawa miejskie.** Występują tu trzy typy dat: konkretna data przyznania praw miejskich (pismo wytłuszczone – 1638 lub 1.1.2002), pierwsza udokumentowana wiadomość o miejskości (pismo zwykłe – 1638), przypuszczalna data uzyskania praw miasta wydedukowana na podstawie różnych dokumentów (kursywa – 1638). W razie przerwania ciągłości prawnej podano datę tej przerwy. Każda data posiada w formie odsyłacz numer źródła, z którego pochodzi. Numery te są zgodne z wykazem opracowań źródłowych (s. 000).
4. **Stan administracyjny.** Jest skrót historii rangi administracyjnej miasta.
5. **Przydział administracyjny.** Podane są tu wszystkie zmiany nadrzędnych jednostek administracji państwowej, do których miasto należało. Podane są też dodatkowo czasowe zmiany w okresie okupacji niemieckiej w trakcie I i II wojny światowej.

6. **Obszar miasta.** Dane pochodzą z różnych źródeł i bywały niezbyt dokładne. Różnice wynikają również z mało szczegółowych pomiarów (w dawniejszych latach) lub niewłaściwego rozeznania w przebiegu granic administracyjnych. Każda informacja pochodzi ze wskazanego w formie odsyłacza opracowania źródłowego.
7. **Ludność miasta.** Podobnie jak danymi dotyczącymi obszaru również liczby ludności wykazują nieścisłości, np. różne źródła podają dla tego samego roku inne liczby. Szczególnie dotyczy to lat między spisami powszechnymi, jak np. 1939 roku. Odsyłacze przy liczbach wskazują na opracowanie źródłowe, z którego pochodzą.
8. **Zmiany terytorialne.** Wykaz zmian oparty jest na materiałach źródłowych, wzgl. ich opracowaniach. W zasadzie obejmuje on czasy od końca I Wojny Światowej. Tylko bardzo nieliczne informacje pochodzą ze starszych okresów. Jednak dla lat 1919–1939 istnieją dla niektórych miast luki informacyjne, których nie udało się wyjaśnić. Dla miast, które znalazły się w granicach Polski po 1945 r. brak jest danych dla okresu wcześniejszego. Natomiast informacje o zmianach terytorialnych po 1945 roku wszystkich miast są, z bardzo nielicznymi wyjątkami, pełne.

Metryki sporządzone są dla każdej miejscowości od nowej strony. Podzielone są na dwa duże działy: obecne i były miasta. W każdym z nich wydzielone są dwie podgrupy: miasta województwa wielkopolskiego i miasta innych województw. W ich ramach metryki umieszczone są alfabetycznie. Dla ułatwienia znalezienia poszukiwanej metryki na końcu opracowania znajduje się odpowiedni skorowidz miejscowości.

OBECNE MIASTA

WOJEWÓDZTWO WIELKOPOLSKIE

152601

BOJANOWO

nazwa niemieccka: Bojanowo (1940-1945 Schmückert)

Prawa miejskie: *XIV w. (lokacja nieudana)*^{12,28,33}; **1638**^{2,26,28,31,33,57}

Stan administracyjny: Gmina miejska
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1973 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz.397)

Przydział administracyjny: pow. kościański, woj. poznańskie do 1793 r.
pow. krobowski, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. krobowski, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. krobowski, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. krobowski, rej. poznańska, Wlk.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
pow. krobowski, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. rawicki, rej. poznańska, prow. poznańska od 1887 r.
pow. rawicki, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
(pow. rawicki, rej.poznańska, prow. Kraj Warty: od 20.10.1939 r. do 26.1.1945 r.)
województwo leszczyńskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. rawicki, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz. 652)

Obszar miasta w km²: 1,28 (1932 r.)⁵⁰ 3,3 (1957 r.)⁴² 2,3 (1975 r.)³⁰ 2,34 (1984 r.)⁶³

Ludność miasta: 2 576*(1793 r.)³³ 2 669 (1800 r.)¹⁷ 2 705 (1808 r.)¹⁵ 2 673 (1810 r.)¹⁵ 2 204 (1843 r.)¹⁹
2 017 (1871 r.)¹⁹ 2 207 (1880 r.)¹⁹ 1 918 (1890 r.)¹⁹ 2 099 (1900 r.)¹⁹ 2 290 (1910 r.)¹⁹
1 862 (1921 r.)⁵¹ 2 333 (1931 r.)⁵⁰ 3 025 (1939 r.)¹⁹ 1 944 (1946 r.)⁴³ 2 533 (1950 r.)⁴³
3 056 (1960 r.)⁶³ 3 438 (1970 r.)⁶³ 3 564 (1978 r.)⁴³ 3 266 (1988 r.)³⁶ 3 182 (1993 r.)²⁸

* łącznie z Bogusławowem

Zmiany terytorialne miasta:

<1794 r. przyłączono miasto Bogusławowo („nowe miasto” Bojanowa)

5.10.1954 r. (Dz.Woj.1954 nr 20) przyłączono: części wsi Gołaszyn z gromad: Gołaszyn I i Gołaszyn II, gminy Bojanowo
wyłączono: część obrębu Gołaszyn o powierzchni 96 ha i włączono do gromady Bojanowo;

1. 1. 1959 r. (Dz.U.1958 poz. 365) wyłączono: część obrębu Gołaszyn i włączono do gromady Bojanowo;

150501

BOREK WIELKOPOLSKI

do 1435 r.³³ Zdzież

do 22.11.1958 r. Borek (M.P.1958 poz.496)

nazwa niemieccka: Borek (1940-1943 Borken, 1944-1945 Borke)

Prawa miejskie: **28.3.1392**^{57,[2.28,29,31,32,33,62]}

Stan administracyjny: Gmina miejska
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1973 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz.397)

Przydział administracyjny: pow. pyzdrowski, woj. kaliskie do 1793 r.
pow. krotoszyński, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. krotoszyński, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. krotoszyński, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. krotoszyński, rej. poznańska, Wlk.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
pow. krotoszyński, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. koźmiński, rej. poznańska, prow. poznańska od 1887 r.
pow. koźmiński, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
pow. krotoszyński, woj. poznańskie od 1.4.1932 r. (Dz.U.1932 poz.35)
pow. gostyński, woj. poznańskie od 15.6.1934 r. (Dz.U.1934 poz.433)
(pow. gostyński, rej.poznańska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 25.1.1945 r.)
województwo leszczyńskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. gostyński, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz. 652)

Obszar miasta w km²: 7,15 (1932 r.)⁵⁰ 7 (1957 r.)⁴² 6,3 (1975 r.)³⁰ 6,16 (1984 r.)⁶³

Ludność miasta: 1 230 (1800 r.)¹⁷ 1 763 (1808 r.)¹⁵ 1 086 (1810 r.)¹⁵ 1 812 (1843 r.)¹⁹ 2 020 (1871 r.)¹⁹
2 081 (1880 r.)¹⁹ 2 023 (1890 r.)¹⁹ 1 986 (1900 r.)¹⁹ 2 237 (1910 r.)¹⁹ 2 027 (1921 r.)⁵¹
2 052 (1931 r.)⁵⁰ 2 280 (1939 r.)¹⁹ 1 833 (1946 r.)⁴³ 1 716 (1950 r.)⁶³ 1 840 (1960 r.)⁶³
1 957 (1970 r.)⁶³ 1 988 (1978 r.)⁶³ 2 134 (1988 r.)³⁶ 3 323 (1993 r.)²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

1. 7.1970 r. (Dz.U.1969 poz.320) przyłączono: część wsi Karolew o powierzchni 14 ha z gromady Borek Wielkopolski.
[ludn. 74 osoby]

wyłączono: tereny o powierzchni 86 ha i włączono do gromady Borek Wielkopolski.
[nie zamieszkałe]

152501

B U K

nazwa niemiecka: Buk (1944-1945 Buchenstadt)

Prawa miejskie: <1257^{2,29}.>1289^{12,28,31,32,33,57}

Stan administracyjny: Gmina miejska
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1973 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz.397)

Przydział administracyjny: pow. poznański, woj. poznańskie do 1793 r.
pow. poznański, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. poznański, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. poznański, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. bukowski, rej. poznańska, Wlk.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
pow. bukowski, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. grodziski, rej. poznańska, prow. poznańska od 1887 r.
pow. grodziski, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
pow. nowotomyski, woj. poznańskie od 1.4.1932 r. (Dz.U.1932 poz.35)
(pow. nowotomyski, rej.poznańska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 26.1.1945 r.)
województwo poznańskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. poznański, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz. 652)

Obszar miasta w km²: 8,11 (1932 r.)⁵⁰ 8 (1957 r.)⁴² 2,8 (1975 r.)³⁰ 2,96 (1984 r.)⁴³

Ludność miasta: 847 (1793 r.)³³ 1 236 (1800 r.)¹⁷ 1 321 (1808 r.)¹⁵ 1 274 (1810 r.)¹⁵ 2 140 (1843 r.)¹⁹
2 670 (1871 r.)¹⁹ 2 885 (1880 r.)¹⁹ 3 348 (1890 r.)¹⁹ 3 547 (1900 r.)¹⁹ 3 737 (1910 r.)¹⁹
3 480 (1921 r.)⁵¹ 2 333 (1931 r.)⁵⁰ 3 586 (1939 r.)¹⁹ 3 213 (1946 r.)⁴³ 3 475 (1950 r.)⁶³
3 989 (1960 r.)⁶³ 4 497 (1970 r.)⁶³ 5 526 (1978 r.)⁶³ 5 898 (1988 r.)³⁶ 6 152 (1993 r.)²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

1.1.1970 r. (Dz.U.1969 poz.320) przyłączono: część wsi Wielka Wieś o powierzchni 42 ha z gromady Wielka Wieś;
[ludn. 256 osób]
wyłączono: tereny o powierzchni 540 ha i włączono do gromady Wielka Wieś.
[ludn. 147 osoby]

CHODZIEŻ

nazwa niemiecka: Chodziesen, od 1877 r. Kolmar

Prawa miejskie: **3.3.1434**^{57.[2.28.29.31.32.33.62]}

Stan administracyjny: Gmina miejska

Przydział administracyjny: pow. poznański, woj. poznańskie do 1772 r.
 pow. wałecki, depart. bydgoski, Okręg Notecki od 1772 r.
 pow. wałecki (pilski), depart. bydgoski, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
 pow. wałecki (pilski), Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
 pow. chodzieski, rej. bydgoska, Wik.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
 pow. chodzieski, rej. bydgoska, prow. poznańska od 1848 r.
 pow. chodzieski, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
(pow. chodzieski, rej. poznańska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 26.1.1945 r.)
 województwo pilskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
 pow. chodzieski, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz. 652)

Obszar miasta w km²: 13,83 (1932 r.)⁵⁰ 13 (1957 r.)⁴² 12,1 (1975 r.)³⁰ 12,67 (1984 r.)⁶³

Ludność miasta: 1 588 (1772 r.)¹ 1 807 (1786 r.)¹ 1 062 (1808 r.)¹⁵ 1 986 (1810 r.)¹⁵
 3 230 (1843 r.)¹⁹ 3 092 (1871 r.)¹⁹ 3 146 (1880 r.)¹⁹ 3 257 (1890 r.)¹⁹
 5 025 (1900 r.)¹⁹ 7 162 (1910 r.)¹⁹ 5 646 (1921 r.)⁵¹ 7 511 (1931 r.)⁵⁰
 8 478 (1939 r.)¹⁹ 7 694 (1946 r.)⁴³ 8 589 (1950 r.)⁶³ 11 519 (1960 r.)⁴³
 14 248 (1970 r.)⁶³ 16 539 (1978 r.)⁶³ 19 830 (1988 r.)³⁶ 20 131 (1993 r.)²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

- 26.1. 1939 r. (Dz.U.1939 poz.34) przyłączono: część obrębu Oleśniczka i część obrębu Chodzież z gminy Chodzież;
 wyłączono: część obrębu Studzieniec-Łęg i włączono do Strzlec i Studzienia w gminie Chodzież;
 część obrębu Milcz i włączono do Mileza w gminie Chodzież;
5. 10.1954 r. (Dz.Woj.1954 nr 20) przyłączono: Karczewnik (gromada – część), Oleśnica (gromada – część), Rataje (gromada – część), Studzieniec (gromada – część) z gminy Chodzież; [ludn.374 osób]
- 31.12.1961 r. (Dz.U.1961 poz.276) przyłączono: miejscowość Oleśniczka z gromady Chodzież; [ludn. 76 osób]
1. 12.1979 r. (Dz.U.1979 poz.155) przyłączono: Oleśnica (wieś – część o powierzchni 41 ha), Rataje (wieś – część o pow.14 ha), Studzieniec (wieś – część o powierzchni 110 ha) z gminy Chodzież; [ludn. 317 os.]
 wyłączono: obszar o powierzchni 107 ha i włączono do gminy Chodzież;

CZARNKÓW

nazwa niemiecka: Czarnikau (1941-1945 Scharnikau)

Prawa miejskie: <1397^{3,29,32,57,62}

Stan administracyjny: Gmina miejska

Przydział administracyjny: pow. poznański, woj. poznańskie do 1772 r.
 pow. wałecki, depart. bydgoski, Okręg Notecki od 1772 r.
 pow. wałecki (pilski), depart. bydgoski, Ks. Warszawskie od 1807 r.
 pow. wałecki (pilski), Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
 pow. czarnkowski, rej. bydgoska, Wlk.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
 pow. czarnkowski, rej. bydgoska, prow. poznańska od 1848 r.
 pow. czarnkowski, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
 (pow. czarnkowski, rej. poznańska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 27.1.1945 r.)
 województwo pilskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
 pow. czarnkowsko-trzcianecki, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.

Obszar miasta w km²: 22,01 (<1919 r.)⁷ 13,80 (1919 r.)⁷ 13,52 (1932 r.)⁵⁰ 13,3 (1957 r.)⁴² 6,3 (1975 r.)³⁰
 6,31 (1984 r.)⁶³ 9,70 (1997 r.)

Ludność miasta: 1 658 (1772 r.)¹ 1 487 (1786 r.)¹ 1 299 (1808 r.)¹⁵ 1 626 (1810 r.)¹⁵
 3 500 (1843 r.)¹⁹ 4 269 (1871 r.)¹⁹ 4 483 (1880 r.)¹⁹ 4 542 (1890 r.)¹⁹
 4 860 (1900 r.)¹⁹ 5 007 (1910 r.)¹⁹ 3 970 (1921 r.)⁵¹ 4 737 (1931 r.)⁵⁰
 4 986 (1939 r.)¹⁹ 4 394 (1946 r.)⁴³ 4 659 (1950 r.)⁶³ 5 781 (1960 r.)¹³
 7 402 (1970 r.)⁶³ 9 041 (1978 r.)⁶³ 11 739 (1988 r.)³⁶ 12 158 (1993 r.)²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

2. 8. 1919 r. wyłączono: część miasta położoną na zachodnim brzegu Noteci o powierzchni 822 ha, zamienioną na wieś Czarnków Niemiecki w powiecie noteckim;
- 1.1.1970 r. (Dz.U.1969 poz.320) wyłączono: tereny o powierzchni 751 ha i włączono do gromady Czarnków;
- 1.1.1973 r. (Dz.U.1972 poz.327) przyłączono: części wsi: Dębe o powierzchni 31 ha, Góra n.Notecią o powierzchni 6 ha, Romanowo Dolne o powierzchni 4 ha, z gromady Czarnków;
- 1.1.1996 r. (Dz.U.1995 poz.778) przyłączono: części wsi: Brzeźno o powierzchni 73 ha, Góra n.Notecią o powierzchni 132 ha, Romanowo Dolne o powierzchni 50 ha, Smieszkowo o powierzchni 46 ha, z gminy Czarnków;
- 1.1.1997 r. (Dz.U.1996 poz.761) przyłączono: części wsi: Góra n.Notecią o powierzchni 5 ha, Romanowo Dolne o powierzchni 3 ha, Smieszkowo o powierzchni 30 ha, z gminy Czarnków;

151401

C Z E M P I Ń

do poł. XV w. Piechynin

nazwa niemiecka: Czempin (1940–1945 Karlshausen)

Prawa miejskie: <1399³¹, <1401³³, <1403^{2,29,62}, <1458^{32,57}

Stan administracyjny: Gmina miejska
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1973 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.2.1991 r. (Dz.U.1991 poz.12)

Przydział administracyjny: pow. kościański, woj. poznańskie do 1793 r.
pow. kościański, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. kościański, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. kościański, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. kościański, rej. poznańska, Wlk.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
pow. kościański, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. kościański, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
(pow. kościański, rej. poznańska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 26.1.1945 r.)
województwo poznańskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. kościański, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.

Obszar miasta w km²: 3,49 (1932 r.)⁵⁰ 5,76 (1934 r.)⁵⁰ 5,7 (1957 r.)⁴² 2,1 (1975 r.)³⁰ 2,03 (1984 r.)⁶³
3,29 (1990 r.)³¹

Ludność miasta: 608 (1793 r.)³³ 788 (1800 r.)¹⁷ 947 (1808 r.)¹⁵ 820 (1810 r.)¹⁵ 1 353 (1843 r.)¹⁹
1 991 (1871 r.)¹⁹ 2 156 (1880 r.)¹⁹ 2 321 (1890 r.)¹⁹ 2 170 (1900 r.)¹⁹ 2 212 (1910 r.)¹⁹
2 054 (1921 r.)⁵¹ 2 103 (1931 r.)⁵⁰ 2 286 (1934 r.)⁵⁰ 2 406 (1939 r.)¹⁹ 2 380 (1946 r.)⁴³
2 585 (1950 r.)⁶³ 3 250 (1960 r.)⁶³ 3 390 (1970 r.)⁶³ 2 411 (1978 r.)⁶³ 4 384 (1988 r.)³⁶
4 776 (1993 r.)²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

15. 5.1934 r. (Dz.U.1934 poz.355) przyłączono: część obszaru dworskiego Stare Borówko [o powierzchni 227 ha];
[ludn.183 osoby]

1. 1. 1970 r. (Dz.U.1969 poz.320) przyłączono: część wsi Piechanin o powierzchni 6 ha oraz część wsi Piotrkowice o powierzchni 29 ha z gromady Czempień; [ludn. 63 osoby]

wylączono: tereny o powierzchni 411 ha i włączono do gromady Czempień; [ludn. 190 osób]

1. 1. 1987 r. (M.P.1986 poz.277) przyłączono: części wsi: Borowo o powierzchni 67 ha, Piechanin o powierzchni 52 ha, Piotrkowice o powierzchni 7 ha, z gminy Czempień.

15040

CZERNIEJEWO

nazwa niemiecka: Schwarzenau

Prawa miejskie: >1390^{2,29,32,57}, >1458^{33,57}

Stan administracyjny: Gmina miejska
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1973 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz.397)

Przydział administracyjny: pow. gnieźnieński, woj. kaliskie do 1768 r.
pow. gnieźnieński, woj. gnieźnieńskie od 1768 r.
pow. gnieźnieński, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. gnieźnieński, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. gnieźnieński, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. gnieźnieński, rej. bydgoska, Wlk. Ks. Poznańskie od 1816/19 r.
pow. gnieźnieński, rej. bydgoska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. witkowski, rej. bydgoska, prow. poznańska od 1887 r.
pow. witkowski, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
pow. gnieźnieński, woj. poznańskie od 1.4.1927 r. (Dz.U.1927 poz.130)
(pow. gnieźnieński, rej. inowrocławska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 22.1.1945 r.)
województwo poznańskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. gnieźnieński, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.

Obszar miasta w km²: 6,37 (1932 r.)⁵⁰ 10,2 (1957 r.)⁴² 10,2 (1975 r.)³⁰ 10,20 (1984 r.)⁶³

Ludność miasta: 787 (1793 r.)³³ 878 (1800 r.)¹⁷ 560 (1808 r.)¹⁵ 661 (1810 r.)¹⁵ 1 297 (1843 r.)¹⁹
1 598 (1871 r.)¹⁹ 1 575 (1880 r.)¹⁹ 1 458 (1890 r.)¹⁹ 1 324 (1900 r.)¹⁹ 1 427 (1910 r.)¹⁹
1 343 (1921 r.)⁵¹ 1 392 (1931 r.)⁵⁰ 1 587 (1939 r.)¹⁹ 1 273 (1946 r.)⁴³ 1 230 (1950 r.)¹³
1 928 (1960 r.)⁶³ 1 915 (1970 r.)⁶³ 1 971 (1978 r.)⁶³ 2 323 (1988 r.)³⁶ 2 499 (1993 r.)²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

1. 4.1939 r. (Dz.U.1939 poz.159) wyłączono: część obrębu Radomice i włączono do gminy Września-Północ powiatu wrzesińskiego

5.10.1954 r. (Dz.Woj.1954 nr 20) przyłączono: osadę Czerniejewo II z gminy Czerniejewo. [ludn. 523 osoby]

DĄBIE

nazwa rosyjska: Домбе [Dombe]

nazwa niemiecka: (Dombie, 1941–1945 Eichstädt)

Prawa miejskie: <1391^{2,32,47,62}, **1423**^{28,33}

Stan administracyjny: Gmina miejska
 Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1973 r.
 Gmina miejsko-wiejska od 1.2.1991 r. (Dz.U.1991 poz.12)

Przydział administracyjny: pow. łęczycki, woj. łęczyckie do 1793 r.
 pow. łęczycki, depart. piotrkowski, Prusy Południowe od 1793 r.
 pow. łęczycki, depart. warszawski, Prusy Południowe od 1795 r.
 pow. łęczycki, depart. warszawski, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
 pow. łęczycki, depart. warszawski, Królestwo Polskie od 1815 r.
 obwód łęczycki (pow. łęczycki), woj. mazowieckie, Król. Polskie od 1816 r.
 obwód łęczycki (pow. łęczycki), gub. mazowiecka od 7.3.1837 r. (Dz.Praw. t. 20, s. 412-417)
 pow. łęczycki (okręg łęczycki), gub. mazowiecka od 11.10.1842 r. (Dz.Praw. t. 30, s. 280-285)
 pow. łęczycki(okręg łęczycki), gub. warszawska od 1.1.1845 r. (Dz.Praw. t. 34, s. 452-459)
 pow. kolski, gub. kaliska od 1.1.1867 r. (Dz.Praw. t. 66, s. 119 i nast.)
 [pow. kolski, gen.gubernia warszawska od 8.9.1915 r. (Dz.Rozp.GGW, 1915, nr 1)]
 pow. kolski, woj. łódzkie od 14.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.395)
 pow. kolski, woj. poznańskie od 1.4.1938 r. (Dz.U.1937 poz.350)
 (pow. kolski, rej. inowrocławska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 20.1.1945 r.)
 województwo konińskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
 pow. kolski, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar miasta w km²: 4,0 (1932 r.)⁵⁰ 8,8 (1957 r.) 2,8 (1975 r.)³⁰ 2,81 (1984 r.)⁰³ 8,86 (1998 r.)

Ludność miasta: 283 (1793 r.)³³ 741 (1800 r.)¹⁷ 787 (1808 r.)¹⁵ 998 (1810 r.)¹⁵ 1 722 (1825 r.)¹⁹
 2 980 (1857 r.)¹⁹ 3 150 (1868 r.)¹⁹ 3 736 (1890 r.)¹⁹ 3 149 (1897 r.)¹⁹ 4 314 (1911 r.)⁴⁴
 3 765 (1921 r.)⁵¹ 3 825 (1931 r.)⁵⁰ 4 212 (1939 r.)¹⁹ 2 628 (1946 r.)⁴³ 2 408 (1950 r.)⁶³
 2 489 (1960 r.)⁶³ 2 215 (1970 r.)⁶³ 2 175 (1978 r.)⁶³ 2 168 (1988 r.)³⁶ 2 104 (1993 r.)²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

5.10.1954 r. (Dz.Woj.1954 nr 20) przyłączono: osiedle Dąbie Poduchowne ze wsi Sobótka oraz część wsi Grabina z gminy Chełmno;

1. 1. 1970 r. (Dz.U.1969 poz.320) wyłączono: tereny o powierzchni 604 ha i włączono do gromady Wiesiołów; [ludn. 132 osoby]

1. 1. 1998 r. (Dz.U.1997 poz.742) przyłączono: część wsi Wiesiołów o powierzchni 605 ha z gminy Dąbie;

153102

DOBRA

nazwa rosyjska: Добра [Dobra]

nazwa niemiecka: (Dobra, 1944 1945 Doberbühl)

Prawa miejskie: od ^{2.47.62}1392 do ⁶²1870; **4.2.1919**^{8.62}

Stan administracyjny: Gmina miejska do 1870 r.
Osada miejska (gmina wiejska) od 19.5.1870 r.⁶²
gmina miejska od 4.2.1919 r. (Dz.Pr.P.P.1919 poz. 140)
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1973 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz.397)

Przydział administracyjny: pow. sieradzki, woj. sieradzkie do 1793 r.
pow. warcki, depart. piotrkowski, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. warcki, depart. kaliski, Prusy Południowe od 1795 r.
pow. warcki, depart. kaliski, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. warcki, depart. kaliski, Królestwo Polskie od 1815 r.
obwód kaliski, woj. kaliskie od 1816 r.
obwód kaliski, gub. kaliska od 7.3.1837 r. (Dz.Praw. t. 20. s. 412-417)
pow. kaliski, gub. kaliska od 11.10.1842 r. (Dz.Praw. t. 30. s. 280-285)
pow. kaliski, gub. warszawska od 1.1.1845 r. (Dz.Praw. t. 34. s. 452-459)
pow. turecki, gub. kaliska od 1.1.1867 r. (Dz.Praw. t. 30. s. 280-285)
[pow. turecki, gcn.gubernia warszawska od 8. 9. 1915 r. (Dz.Rozp.GGW. 1915. nr 1)]
[pow. kaliski, gcn.gubcma warszawska od 23. 2. 1916 r. (Dz.Rozp.GGW. 1916. nr 20)]
pow. turecki, woj. łódzkie od 14.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.395)
pow. turecki, woj. poznańskie od 1.4.1938 r. (Dz.U.1937 poz.350)
(pow. turecki, rej. łódzka, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 22.1.1945 r.)
województwo konińskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. turecki, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar miasta w km²: 7,1 (1932 r.)⁵⁰ [7,2] (1957 r.) 1,8 (1975 r.)³⁰ 1,84 (1984 r.)⁶³

Ludność miasta: 900 (1793 r.)³³ 1 952 (1800 r.)¹⁷ 908 (1808 r.)¹⁵ 1 050 (1810 r.)¹⁵ 2 096 (1825 r.)¹⁹
2 407 (1857 r.)¹⁹ 2 720 (1868 r.)¹⁹ 3 649 (1890 r.)¹⁹ 2 719 (1897 r.)¹⁹ 3 893 (1911 r.)⁴⁴
3 055 (1921 r.)⁵¹ 2 871 (1931 r.)⁵⁰ 3 009 (1939 r.)¹⁹ 1 850 (1946 r.)⁴³ 1 489 (1950 r.)⁶³
1 535 (1960 r.)⁶³ 1 605 (1970 r.)⁶³ 1 401 (1978 r.)⁶³ 1 622 (1988 r.)³⁶ 1 609 (1993 r.)²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

1. 1. 1970 r. (Dz.U.1969 poz.320) wyłączono: tereny o powierzchni 541 ha i włączono do gromady Dobra; [ludn. 70 osób]

153002

DOLSK

nazwa niemieccka: Dolzig

Prawa miejskie: **28.1.1359**^{57,[2.28,29,31,32,33,62]}

Stan administracyjny: Gmina miejska
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1973 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.2.1991 r. (Dz.U.1991 poz.12)

Przydział administracyjny: pow. kościański, woj. poznańskie do 1793 r.
pow. śremski, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. śremski, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1807 r.
pow. śremski, rej. poznańska, Wlk.Ks.Poznańskie od 1815 r.
pow. śremski, rej. poznańska, Wlk.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
pow. śremski, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. śremski, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
(*pow. śremski, rej.poznańska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 26.1.1945 r.*)
województwo poznańskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. śremski, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar miasta w km²: 9,19 (1932 r.)⁵⁰ 11,4 (1957 r.)⁴² 2,0 ? (1975 r.)³⁰ 2,63 (1984 r.)⁶³ 6,02 (1998 r.)

Ludność miasta: 754 (1793 r.)³³ 810 (1800 r.)¹⁷ 701 (1808 r.)¹⁵ 824 (1810 r.)¹⁵ 1 305 (1843 r.)¹⁹
1 644 (1871 r.)¹⁹ 1 616 (1880 r.)¹⁹ 1 559 (1890 r.)¹⁹ 1 626 (1900 r.)¹⁹ 1 704 (1910 r.)¹⁹
1 558 (1921 r.)⁵¹ 1 578 (1931 r.)⁵⁰ 1 876 (1939 r.)¹⁹ 1 656 (1946 r.)⁴³ 1 436 (1950 r.)⁵³
1 572 (1960 r.)⁶³ 1 479 (1970 r.)⁶³ 1 361 (1978 r.)⁶³ 1 220 (1988 r.)³⁶ 1 187 (1993 r.)²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

? (między 1934 a 1957) przyłączono: ? (ok. 210 ha)

1. 1. 1970 r. (Dz.U.1969 poz.320) przyłączono: część wsi Jaskółki o powierzchni 22 ha z gromady Dolsk; [ludn. 49 osób]
wyłączono: tereny o powierzchni 887 ha i włączono do gromady Dolsk; [ludn. 139 osób]

1. 1. 1998 r. (Dz.U.1997 poz.742) przyłączono: część wsi Kotowo o powierzchni 93 ha i część wsi Księginki o powierzchni 246 ha z gminy Dolsk;

G N I E Z N O

nazwa niemiecka: Gnesen

Prawa miejskie: ok. 1235^{25.29.58.62}, >1243^{25.29.32.33.57}

Stan administracyjny: Gmina miejska
 Gmina miejska na prawach powiatu: < 1932 r. (Dz.U.19?? poz.??)
 Gmina miejska od 1.6.1975 r. (Dz.U 1975 poz. 92)

Przydział administracyjny: pow. gnieźnieński, woj. kaliskie do 1768 r.
 pow. gnieźnieński, woj. gnieźnieńskie od 1768 r.
 pow. gnieźnieński, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
 pow. gnieźnieński, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
 pow. gnieźnieński. Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
 pow. gnieźnieński, rej. bydgoska, Wlk. Ks. Poznańskie od 1816/19 r.
 pow. gnieźnieński, rej. bydgoska, prow. poznańska od 1848 r.
 pow. gnieźnieński, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
 pow. grodzki Gniezno Miasto, woj. poznańskie od <1932 r. (Dz.U.19?? poz.??)
 (pow. grodzki Gniezno Miasto, rej. inowrocławska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 21.1.1945 r.)
 województwo poznańskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
 pow. gnieźnieński, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz. 652)

Obszar miasta w km²: 13,65 (1932 r.)⁵⁰ 18,20 (1934 r.)⁵⁰ 25,6 (1957 r.)⁴² 27,6 (1975 r.)³⁰ 40,89 (1984 r.)⁶³

Ludność miasta:	3 350 (1793 r.) ³³	3 979 (1800 r.) ¹⁷	5 079 (1808 r.) ¹⁵	3 114 (1810 r.) ¹⁵
	7 128 (1843 r.) ¹⁹	9 916 (1871 r.) ¹⁹	13 826 (1880 r.) ¹⁹	18 088 (1890 r.) ¹⁹
	21 693 (1900 r.) ¹⁹	25 339 (1910 r.) ¹⁹	25 694 (1921 r.) ⁵¹	29 924 (1931 r.) ⁵⁰
	30 745 (1934 r.) ⁵⁰	33,1 tys.(1939 r.) ¹⁹	30 292 (1946 r.) ⁴³	36 039 (1950 r.) ¹³
	44 080 (1960 r.) ⁶³	50 841 (1970 r.) ⁶³	59 257 (1978 r.) ⁶³	69 151 (1988 r.) ⁶⁶
	70 429 (1993 r.) ²⁸			

Zmiany terytorialne miasta:

- 15.6.1934 r. (Dz.U.1934 poz.467) przyłączono: części gmin wiejskich: Arkuszewo, Osiniec, Pustachowa, Róża, Winiary oraz część obszaru dworskiego Winiary z powiatu gnieźnieńskiego; [*łącznie 455 ha, ludność 821 osób wg spisu 1931 r.*]
1. 4.1939 r. (Dz.U.1939 poz.159) przyłączono: część obrębu Gniezno z gromady Arkuszewo, część obrębu Skiereszewko z gromady Dziekanka, część obrębu Gniezno z gromady Pustachowa, z gminy Gniezno powiatu gnieźnieńskiego.
 wyłączono: część obrębu Gniezno i włączono do gminy Gniezno w powiecie gnieźnieńskim.
1. 1.1951 r. (Dz.U.1950 poz.436) przyłączono: gromady: Dziekanka i Kleryka, części gromad: Dalki, Pustachowa, Skiereszewo, Winiary, obręb Kustodia z gromady Winiary, część obrębu Nowe Kokoszki, z gminy Gniezno powiatu gnieźnieńskiego. [*ludn. 3 033 osób*]
- 5.10.1954 r. (Dz.Woj.1954 nr 20) przyłączono: część gromady Arkuszewo, część gromady Winiary obejmującą parcele z obrębów Winiary-Wieś i Winiary-Folwark, z gminy Gniezno powiatu gnieźnieńskiego. [*ludn. 233 osób*]
- 30.6.1963 r. (Dz.U.1963 poz.122) przyłączono: części obrębów Winiary-Wieś i Winiary-Folwark z gromady Skiereszewo powiatu gnieźnieńskiego. [*ludn. 151osób*]
1. 8.1977 r. (Dz.U.1977 poz.103) przyłączono: sołectwa Pustachowa i Róża, części sołectw: Arkuszewo (316 ha), Dalki (61ha), Mnichowo (3 ha), Piekary (164 ha), Pyszczynek (124 ha), Skiereszewo (120 ha), Welnica (9 ha), Winiary (62 ha), z gminy Gniezno; [*ludn. 1 236 osób*]
 część sołectwa Goczałkowo (43 ha) z gminy Niechanowo. [*ludn. 23 osoby*].

151301

GOLINA

nazwa rosyjska: Голина [Golina]

nazwa niemiecka: (Golina, 1944-1945 Gohlen)

Prawa miejskie: od 1330^{12,28,33,62}, 1362^{31,33} do 1870⁶²; **1.8.1921**^{9,62}

Stan administracyjny: Gmina miejska do 1870 r.
Osada miejska (gmina wiejska) od 19.5.1870 r.⁶²
gmina miejska od 1.8.1921 r. (Dz.U.1921 poz. 465)
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1973 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.2.1991 r. (Dz.U.1991 poz.12)

Przydział administracyjny: pow. koniński (łódzki), woj. kaliskie do 1793 r.
pow. koniński, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. koniński, depart. kaliski, Prusy Południowe od 1795 r.
pow. koniński, depart. kaliski, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. koniński, depart. kaliski, Królestwo Polskie od 1815 r.
obwód koniński, woj. kaliskie, Król. Polskie od 1816 r.
obwód koniński, gub. kaliska od 7.3.1837 r. (Dz.Praw. t. 20, s. 412-417)
pow. koniński, gub. kaliska od 11.10.1842 r. (Dz.Praw. t. 30, s. 280-285)
pow. koniński, gub. warszawska od 1.1.1845 r. (Dz.Praw. t. 34, s. 452-459)
[pow. koniński, gen.gubernia warszawska od 8. 9. 1915 r. (Dz.Rozp.GGW, 1915, nr 1)]
pow. koniński, woj. łódzkie od 14.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.395)
pow. koniński, woj. poznańskie od 1.4.1938 r. (Dz.U.1937 poz.350)
(pow. koniński, rej. inowrocławska, prow. Kraj Warty: od 20.10.1939 r. do 22.1.1945 r.)
województwo konińskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. koniński, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar miasta w km²: 2,5 (1932 r.)⁵⁰ [5,4] (1957 r.) 3,6 (1975 r.)³⁰ 3,57 (1984 r.)⁶³

Ludność miasta: 618 (1800 r.)¹⁷ 871 (1808 r.)¹⁵ 714 (1810 r.)¹⁵ 1 032 (1825 r.)¹⁹ 1 279 (1857 r.)¹⁹
1 625 (1868 r.)¹⁹ 1 909 (1890 r.)¹⁹ 1 784 (1897 r.)¹⁹ 3 028 (1911 r.)⁴⁴ 2 418 (1921 r.)⁵¹
2 578 (1931 r.)⁵⁰ 2 902 (1939 r.)¹⁹ 1 769 (1946 r.)⁴³ 2 008 (1950 r.)⁶³ 1 837 (1960 r.)⁶³
2 664 (1970 r.)⁶³ 3 008 (1978 r.)⁶³ 3 578 (1988 r.)³⁶ 3 737 (1993 r.)²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

? (między 1934 a 1957) przyłączono: ? (ok. 280 ha)

31.12.1964 r. (Dz.U. 1964 poz.218) przyłączono: wieś Golina o powierzchni 202 ha z gromady Golina; [ludn. 605 osób]

1. 1. 1970 r. (Dz.U.1969 poz.320) wyłączono: tereny o powierzchni 370 ha i włączono do gromady Golina; [ludn. 35 osób]

1532021

GOŁAŃCZ

nazwa niemiecka: Gollantsch (1941–1945 Schwertburg)

Prawa miejskie: *od* <1399^{31.32.33.57} *do* <1458³³ ; *od* <1520³³ *do* <1534³³ ; 1618<³³ , **1724** (potwierdzenie)⁵⁷

Stan administracyjny: Gmina miejska
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1973 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz.397)

Przydział administracyjny: pow. kcyński, woj. kaliskie do 1768 r.
pow. kcyński, woj. gnieźnieńskie od 1768 r.
pow. kamieński, depart. bydgoski, Okręg Notecki od 1772 r.
pow. kamieński (wyrzyski), depart. bydgoski, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. kamieński (wyrzyski), Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. wągrowiecki, rej. bydgoska, Wlk.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
pow. wągrowiecki, rej. bydgoska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. wągrowiecki, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
(pow. wągrowiecki, rej. inowrocławska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 24.1.1945 r.)
województwo pilskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. wągrowiecki, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz. 652)

Obszar miasta w km²: 6,91 (1932 r.)⁵⁰ 12,4 (1957 r.) 12,4 (1975 r.)³⁰ 12,63 (1984 r.)⁶³

Ludność miasta: 649 (1772 r.)¹ 746 (1786 r.)¹ 779 (1808 r.)¹⁵ 651 (1810 r.)¹⁵ 1 135 (1843 r.)¹⁹
1 281 (1871 r.)¹⁹ 1 181 (1880 r.)¹⁹ 1 132 (1890 r.)¹⁹ 1 093 (1900 r.)¹⁹ 1 269 (1910 r.)¹⁹
1 380 (1921 r.)⁵¹ 1 471 (1931 r.)⁵⁰ 1 560 (1939 r.)¹⁹ 1 382 (1946 r.)⁴³ 1 639 (1950 r.)⁴³
2 031 (1960 r.)⁶³ 2 456 (1970 r.)⁶³ 2 840 (1978 r.)⁶³ 3 316 (1988 r.)³⁶ 3 444 (1993 r.)⁷⁸

Zmiany terytorialne miasta:

1. 1. 1949 r. (Dz.U.1948 poz.326) przyłączono: Smolary (gromada) z gminy Gołańcz;

1505021

GOSTYŃ

nazwa niemieccka: Gostyn (1940-1945 Gostingen)

Prawa miejskie: **1.4.1278** ^{57.[2.28.29.31.32.33.62]}

Stan administracyjny: Gmina miejska
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.6.1975<?<15.1.1976 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.2.1991 r. (Dz.U.1991 poz.12)

Przydział administracyjny: pow. kościański, woj. poznańskie do 1793 r.
pow. krobowski, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. krobowski, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. krobowski, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. krobowski, rej. poznańska, Wlk.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
pow. krobowski, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. gostyński, rej. poznańska, prow. poznańska od 1887 r.
pow. gostyński, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
(pow. gostyński, rej.poznańska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 27.1.1945 r.)
województwo leszczyńskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. gostyński, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.

Obszar miasta w km²: 7,43 (1932 r.)⁵⁰ 9 (1957 r.)⁴² 12,4 (1975 r.)³⁰ 12,63 (1984 r.)⁶³

Ludność miasta:	1 029 (1793 r.) ³³	1 303 (1800 r.) ¹⁷	1 412 (1808 r.) ¹⁵	1 301 (1810 r.) ¹⁵
	2 398 (1843 r.) ¹⁹	2 988 (1871 r.) ¹⁹	3 358 (1880 r.) ¹⁹	3 632 (1890 r.) ¹⁹
	4 844 (1900 r.) ¹⁹	6 280 (1910 r.) ¹⁹	5 816 (1921 r.) ⁵¹	6 815 (1931 r.) ⁵⁰
	7 682 (1939 r.) ³³	8 021 (1946 r.) ⁴³	7 633 (1950 r.) ⁶³	10 111 (1960 r.) ⁶³
	13 098 (1970 r.) ⁶³	14 755 (1978 r.) ⁶³	18 851 (1988 r.) ³⁶	20 172 (1993 r.) ²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

29. 2.1956 r. (Dz.Woj.1956 nr 2) przyłączono: wieś Pożegowo z gromady Kunowo. [ludn. 163 osoby]

1. 1.1958 r. (Dz.U.1957 poz.287) przyłączono: obręb Drzęczewo z gromady Piaski, miejscowość Dusina z gromady Kunowo; [ludn. 427 osób]

1. 1. 1970 r. (Dz.U.1969 poz.320) przyłączono: części wsi: Bogusławki o powierzchni 19 ha. Brzezcie o powierzchni 24 ha, Czachorowo o powierzchni 2 ha, z gromady Gostyń; [ludn. 4 osoby]
wyłączono: tereny o powierzchni 25 ha i włączono do gromady Gostyń,
tereny o powierzchni 13 ha i włączono do gromady Piaski; [nie zamieszkane]

1522031

GRABÓW nad Prosną

do 1939 r. Grabów

nazwa niemieccka: Grabow [an der Proсна] (1940-1945 Altwerder)

Prawa miejskie: **19.8.1416**^{57,[2,28,31,32,33,46,62]}

Stan administracyjny: Gmina miejska
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1973 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz.397)

Przydział administracyjny: pow. ostrzeszowski, woj. sieradzkie do 1793 r.
pow. ostrzeszowski, depart. piotrkowski, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. ostrzeszowski, depart. kaliski, Prusy Południowe od 1795 r.
pow. ostrzeszowski, depart. kaliski, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. ostrzeszowski, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. ostrzeszowski, rej. poznańska, Wlk.Ks. Poznańskie od 1816/19 r.
pow. ostrzeszowski, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. ostrzeszowski, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
pow. kępiński, woj. poznańskie od 1.4.1932 r. (Dz.U.1932 poz.35)
(pow. kępiński, rej. łódzka, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 22.1.1945 r.)
województwo kaliskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. ostrzeszowski, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz. 652)

Obszar miasta w km²: 9,32 (1932 r.)⁵⁰ 9,4 (1957 r.)⁴² 2,3 (1975 r.)³⁰ 2,26 (1984 r.)⁶³ 2,58 (1990 r.)³¹

Ludność miasta: 623 (1793 r.)³³ 551 (1800 r.)¹⁷ 825 (1808 r.)¹⁵ 1 441 (1810 r.)¹⁵ 1 510 (1843 r.)¹⁹
1 650 (1871 r.)¹⁹ 1 729 (1880 r.)¹⁹ 1 708 (1890 r.)¹⁹ 1 805 (1900 r.)¹⁹ 1 956 (1910 r.)¹⁹
1 730 (1921 r.)⁵¹ 1 682 (1931 r.)⁵⁰ 1 690 (1939 r.)¹⁹ 1 548 (1946 r.)⁴³ 1 406 (1950 r.)⁶³
1 585 (1960 r.)⁶³ 1 430 (1970 r.)⁶³ 1 561 (1978 r.)⁶³ 1 865 (1988 r.)³⁶ 2 002 (1993 r.)²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

? (między 1887 a 1911) wyłączono: ? Grabów-Wójtostwo

1. 4. 1931 r. (Dz.U.1931 poz. 181) przyłączono: część obszaru dworskiego Grabów-Wójtostwo;

31.12.1961 r. (Dz.U.1961 poz. 276) przyłączono: części wsi Grabów-Wójtostwo z gromady Grabów; [ludn. 83 osoby]

1. 1. 1970 r. (Dz.U.1969 poz. 320) wyłączono: tereny o powierzchni 759 ha i włączono do gromady Grabów n.P.; [ludn. 215 osób]

1. 7. 1990 r. (M.P.1990 poz. 141) przyłączono: część wsi Grabów-Pustkowie o powierzchni 32 ha z gminy Grabów n.Prośną;

150602

GRODZISK WIELKOPOLSKI

do 1939 r. Grodzisk (w latach 1593–179 Stary Grodzisk)

nazwa niemieccka: Gratz

Prawa miejskie: >1303^{2,12,28,29,31,32,33,57}

Stan administracyjny: Gmina miejska
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1974<?<1.6.1975 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz.397)

Przydział administracyjny: pow. kościański, woj. poznańskie do 1793 r.
pow. kościański, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. kościański, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. kościański, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. bukowski, rej. poznańska, Wlk.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
pow. bukowski, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. grodziski, rej. poznańska, prow. poznańska od 1887 r.
pow. grodziski, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
pow. nowotomyski, woj. poznańskie od 1.4.1932 r. (Dz.U.1932 poz.35)
(pow. nowotomyski, rej.poznańska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 27.1.1945 r.)
województwo poznańskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. grodziski, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz. 652)

Obszar miasta w km²: 8,12 (1932 r.)⁵⁰ 8 (1957 r.)⁴² 4,6 (1975 r.)³⁰ 4,45 (1984 r.)⁶³ 4,57 (1990 r.)³¹
18,09 (2000 r.)

Ludność miasta: 2 483 (1793 r.)³³ 2 752 (1800 r.)¹⁷ 4 025 (1808 r.)¹⁵ 2 353 (1810 r.)¹⁵
3 653 (1843 r.)¹⁹ 3 714 (1871 r.)¹⁹ 3 701 (1880 r.)¹⁹ 3 812 (1890 r.)¹⁹
3 785 (1900 r.)¹⁹ 5 828 (1910 r.)¹⁹ 5 604 (1921 r.)⁵¹ 6 161 (1931 r.)⁵⁰
6,8 tys.(1939 r.)³³ 6 015 (1946 r.)⁴³ 6 328 (1950 r.)⁶³ 7 741 (1960 r.)⁶³
8 914 (1970 r.)⁶³ 9 504 (1978 r.)⁶³ 10 720 (1988 r.)³⁰ 11 100 (1993 r.)²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

1.1.1970 r. (Dz.U.1969 poz.320) przyłączono: część wsi Grąblewo o powierzchni 32 ha oraz część wsi Kobylniki o powierzchni 7 ha z gromady Grodzisk Wielkopolski; [ludn. 44 osoby]
wyłączono: tereny o powierzchni 495 ha i włączono do gromady Grodzisk Wielkopolski. [ludn. 123 osoby]

1.1.2000 r. (Dz.U.1999 poz.1268) przyłączono: części wsi: Chrustowo o powierzchni 51 ha, Grąblewo o powierzchni 374 ha, Kobylniki o powierzchni 362 ha, Ptaszkowo o powierzchni 142 ha, Słocin o powierzchni 175 ha, Zdrój o powierzchni 248 ha, z gminy Grodzisk Wielkopolski

JAROCIN

nazwa niemiecka: Jarotschin

Prawa miejskie: < 1257^{2,28,29,31,32,33,57}

Stan administracyjny: Gmina miejska
 Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.6.1975<?<15.1.1976 r.
 Gmina miejsko-wiejska od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz.397)

Przydział administracyjny: pow. pyzdrowski, woj. kaliskie do 1793 r.
 pow. krotoszyński, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
 pow. krotoszyński, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
 pow. krotoszyński, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
 pow. pleszewski, rej. poznańska, Wlk.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
 pow. pleszewski, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
 pow. jarociński, rej. poznańska, prow. poznańska od 1887 r.
 pow. jarociński, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
 (pow. jarociński, rej. poznańska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 24.1.1945 r.)
 województwo kaliskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
 pow. jarociński, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz. 652)

Obszar miasta w km²: 7,42 (1932 r.)⁵⁰ 8,42 (1934 r.)⁵⁰ 28,3 (1957 r.)⁴² 14,9 (1975 r.)³⁰ 14,44 (1984 r.)⁶³

Ludność miasta:	467 (1777 r.) ³³	965 (1793 r.) ³³	779 (1800 r.) ¹⁷	1 276 (1808 r.) ¹⁵
	945 (1810 r.) ¹⁵	1 783 (1843 r.) ¹⁹	2 210 (1871 r.) ¹⁹	2 505 (1880 r.) ¹⁹
	2 903 (1890 r.) ¹⁹	4 355 (1900 r.) ¹⁹	6 252 (1910 r.) ¹⁹	7 005 (1921 r.) ⁵¹
	8 688 (1931 r.) ⁵⁰	9 001 (1934 r.) ⁵⁰	9 550 (1939 r.) ³³	11 818 (1946 r.) ⁴³
	12 596 (1950 r.) ⁶³	16 041 (1960 r.) ⁶³	18 175 (1970 r.) ⁶³	20 299 (1978 r.) ⁶³
	24 232 (1988 r.) ³⁶	25 589 (1993 r.) ²⁸		

Zmiany terytorialne miasta:

15. 4. 1934 r. (Dz.U.1934 poz.293) przyłączono: Bogusław (obręb) i Jarocin-Zamek (obręb) z dotychczasowego obszaru dworskiego Bogusław;

? przyłączono: ? (m.in. Ługi, część Ciświcy, Leszczyce) (brak ok. 20 km²)

31.12.1961 r. (Dz.U.1961 poz.276) wyłączono: część obrębu Bogusław i włączono do gromady Jarocin;

1. 1. 1970 r. (Dz.U.1969 poz.320) wyłączono: tereny o powierzchni 778 ha i włączono do gromady Jarocin; [ludn. 197 osób]
 tereny o powierzchni 475 ha i włączono do gromady Witaszyce;

1. 1. 1973 r. (Dz.U.1972 poz.327) przyłączono: wieś Annapol o powierzchni 8 ha oraz część wsi Bachorzew o powierzchni 6 ha z gromady Jarocin; [ludn. 190 osób]

153501

JASTROWIE

nazwa niemiecka: Jastrow

Prawa miejskie:	1602 ^{2,21,26,33}
Stan administracyjny:	Gmina miejska Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1977 r. (Dz.U.1976 poz.244) Gmina miejsko-wiejska od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz.397)
Przydział administracyjny:	pow. wałecki, woj. poznańskie do 1772 r. pow. wałecki, depart. bydgoski, Okręg Notecki od 1772 r. pow. wałecki, rej. kwidzyńska, prow. Prusy Zachodnie od 1808 r. pow. wałecki, rej. kwidzyńska, prow. Prusy od 1829 r. pow. wałecki, rej. kwidzyńska, prow. Prusy Zachodnie od 1878 r. pow. wałecki, rej. pilska od 2.8.1919 r. pow. wałecki, prow. Marchia Graniczna Poznań-Prusy Zachodnie od 1922 r. pow. wałecki, rej. Marchia Graniczna P.-P.Z., prow. Pomorze od 2.9.1938 r. pow. wałecki, okręg zachodniopomorski od 3.2.1945 r. pow. wałecki, woj. szczecińskie od 28.6.1946 r. (Dz.U. 1946 poz. 177) pow. wałecki, woj. koszalińskie od 6.7.1950 r. (Dz.U. 1950 poz. 255) województwo pilskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92) pow. złotowski, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)
Obszar miasta w km ² :	77 ? (1957 r.) ⁴² 73,0 (1975 r.) ³⁰ 72,46 (1984 r.) ⁶³
Ludność miasta:	1 957 (1786 r.) ¹ 3 568 (1843 r.) ¹⁹ 4 619 (1871 r.) ¹⁹ 5 456 (1880 r.) ¹⁹ 5 288 (1890 r.) ¹⁹ 5 418 (1900 r.) ¹⁹ 5 514 (1910 r.) ¹⁹ 5 538 (1925 r.) ¹⁹ 5 883 (1933 r.) ¹⁹ 5 891 (1939 r.) ¹⁹ 2 891 (1946 r.) ⁴³ 3 641 (1950 r.) ⁶³ 5 401 (1960 r.) ⁶³ 6 278 (1970 r.) ⁶³ 7 226 (1978 r.) ⁶³ 8 282 (1988 r.) ³⁶ 8 696 (1993 r.) ²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

152602

JUTROSIN

nazwa niemieccka: Jutroschin (1940-1945 Orłahöh)

Prawa miejskie: < 1472^{2,29,31,32,33,57,62}

Stan administracyjny: Gmina miejska
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1973 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.2.1991 r. (Dz.U.1991 poz.12)

Przydział administracyjny: pow. puzdrski, woj. kaliskie do 1793 r.
pow. krotoszyński, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. krotoszyński, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. krotoszyński, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. krobki, rej. poznańska, Wlk.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
pow. krobki, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. rawicki, rej. poznańska, prow. poznańska od 1887 r.
pow. rawicki, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
(pow. rawicki, rej.poznańska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 23.1.1945 r.)
województwo leszczyńskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. rawicki, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz. 652)

Obszar miasta w km²: 12,02 (1932 r.)⁵⁰ 11 (1957 r.)⁴² 1,7 (1975 r.)³⁰ 1,62 (1984 r.)⁶³

Ludność miasta: 675 (1789 r.)³³ 1 117 (1793 r.)³³ 1 282 (1800 r.)¹⁷ 1 445 (1808 r.)¹⁵ 1 239 (1810 r.)¹⁵
1 793 (1843 r.)¹⁹ 1 977 (1871 r.)¹⁹ 1 976 (1880 r.)¹⁹ 1 855 (1890 r.)¹⁹ 1 906 (1900 r.)¹⁹
1 804 (1910 r.)¹⁹ 1 725 (1921 r.)⁵¹ 1 677 (1931 r.)⁵⁰ 1 731 (1939 r.)¹⁹ 1 389 (1946 r.)⁴³
1 390 (1950 r.)⁶³ 1 367 (1960 r.)⁶³ 1 303 (1970 r.)⁶³ 1 452 (1978 r.)⁶³ 1 723 (1988 r.)³⁶
1 764 (1993 r.)²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

? (przed 1957 r.) wyłączono: ? (ok. 80 ha)

1. 1. 1970 r. (Dz.U.1969 poz. 320) wyłączono: tereny o powierzchni 955 ha i włączono do gromady Jutrosin; [ludn. 20 osób]

KALISZ

nazwa rosyjska: Калиш [Kališ]

nazwa niemiecka: Kalisch

Prawa miejskie: 1253^{28,32,62}, ~1257³¹, <1260^{2,29,33}

Stan administracyjny: Gmina miejska
 Gmina miejska podporządkowana gubernatorowi od 1.1.1867 r. (Dz.Praw, t. 66, s. 119 i nast.)
 Gmina miejska od 22.1.1916 r. (Dz.Rozp.GGW, 1916, nr 20)
 Gmina miejska na prawach powiatu od 1.9.1947 r. (Dz.U.Min.A.P. 1947 poz. 55)
 Gmina miejska od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
 Gmina miejska na prawach powiatu od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz. 652)

Przydział administracyjny: pow. kaliski, woj. kaliskie do 1793 r.
 pow. kaliski, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
 pow. kaliski, depart. kaliski, Prusy Południowe od 1795 r.
 pow. kaliski, depart. kaliski, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
 pow. kaliski, depart. kaliski, Królestwo Polskie od 1815 r.
 obw. kaliski, woj. kaliskie, Król.Polskie od 1816 r.
 obw. kaliski, gub. kaliska od 7.3.1837 r. (Dz.Praw, t. 20, s. 412-417)
 pow. kaliski, gub. kaliska od 11.10.1842 r. (Dz.Praw, t. 30, s. 280-285)
 pow. kaliski, gub.warszawska od 1.1.1845 r. (Dz.Praw, t. 34, s. 452-459)
 miasto wydzielone z powiatu, gub. kaliska od 1.1.1867 r. (Dz.Praw, t. 66, s. 119 i nast.)
 [miasto wydzielone z powiatu, gen.-gub.warszawska od 8.9.1915 r. (Dz.Rozp.GGW, 1915, nr 1)]
 [pow. kaliski, gen.-gub. warszawska od 22.1.1916 r. (Dz.Rozp.GGW, 1916, nr 20)]
 pow. kaliski, woj. łódzkie od 14. 8. 1919 r. (Dz.U 1919 poz. 395)
 pow. kaliski, woj. poznańskie od 1.4.1938 r. (Dz.U.1937 poz. 350)
 (pow. kaliski, rej. łódzka, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 22.1.1945 r.)
 pow. grodzki Kalisz Miasto, woj. poznańskie od 1.9.1947 r. (Dz.U.Min.A.P. 1947 poz. 55)
 województwo kaliskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
 pow. grodzki Kalisz Miasto, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar miasta w km²: 6,0 (1932 r.)⁵⁰ [23,8] (1934 r.) 24 (1957 r.)⁴² 30,1 (1975 r.)³⁰ 53,07 (1984 r.)⁶³
55,01 (1990 r.)³¹ 69,74 (2002 r.)

Łudność miasta: 3 831 (1793 r.)³³ 7 859 (1800 r.)¹⁷ 6 712 (1808 r.)¹⁵ 7 256 (1810 r.)¹⁵
 11 400 (1825 r.)¹⁹ 12 066 (1857 r.)¹⁹ 13 682 (1868 r.)¹⁹ 20 060 (1890 r.)¹⁹
 24 418 (1897 r.)¹⁹ 53 994 (1911 r.)⁴⁴ 44 613 (1921 r.)⁵¹ 55 125 (1931 r.)⁵⁰
 77 248 (1939 r.)³³ 48 092 (1946 r.)⁴³ 55 542 (1950 r.)⁶³ 69 946 (1960 r.)⁶³
 81 345 (1970 r.)⁶² 96 150 (1978 r.)⁶³ 105 681 (1988 r.)³⁶ 106 601 (1993 r.)²⁸
 107 673 (2002 r.)

Zmiany terytorialne miasta:*

11.4.1934 (Dz.U.1934 poz.272) przyłączono: Łęg Majkowski (część), Chmielnik Majkowski (5 ha), folw. Majków (55 ha), Stawiszyńskie Przedmieście (część), Chmielnik (część), osiedle Huby (38 ha), Tyniec (część), folw. Tyniec Wolnostwo (22 ha), Tyniec Kancelaryjny (wieś – 192 ha), Tyniec Szpitalny (część), Tyniec Rządowy (część), Tyniec Opawski (część), Tyniec Redlicha (część), folw. Pólko (część), Łęg Tyniecki (część), Kol.Rajsków (część) – razem 740 ha z gminy Tyniec, pow. Kalisz; wieś i folw. Zagorzynek (część), wieś i folw. Nosków (część) – razem 445 ha z gminy Żydów pow. Kalisz;

(c.d. na następnej stronie)

* W „Roczniku Informacyjnym o nowych prawach w Królestwie Polskim obowiązujących” z 1906 r. na s.50 jest informacja o wcieleniu do miasta wsi: Chmielnik, Czaszki, Dobrzec Mały, Ogrody Duchowskie, Ogrody Starościńskie, Rypinów, Tyniec i Wydory. To powiększenie miasta w 1906 r. prawdopodobnie nie zostało zrealizowane, gdyż w 1921 r. wykazane tam miejscowości wymieniane są w ramach podmiejskich gmin wiejskich.³¹ Występują one jako przyłączane do miasta dopiero w 1934 roku.

- wieś Stare Miasto (część), Stare Miasto Poduchowne, folw. Rypinek, wieś Czaszki, Łęg Rypinkowski (część), Zawodzie z Łęgami, Strzelnica, osada Dobrzec Duchowny, osada Dobrzec Wielki, wieś Korczak (40 ha), Łęg Majkowski (część), Ogrody Starościńskie, Ogrody Poduchowne, kol. Ogrody – razem 595 ha z gminy Kalisz pow. Kalisz;
- 31.12.1963 (Dz.U.1963 poz.300) przyłączono: wieś Dobrzec Wielki (część), wieś Kościelna Wieś (część), wieś Warszówka (część) z gromady Dobrzec pow. Kalisz;
wieś Majków (część), Kol.Majków (część) z gromady Winiary pow. Kalisz,
wieś Piwonice (część), Kol.Piwonice (część) z gromady Piwonice, pow. Kalisz;
[łączna ludność ze wszystkich przyłączeń 1 173 osoby]
2. 7. 1976 (Dz.U.1976 poz.144) przyłączono: sołectwa: Majków-Kolonia, Nosków, Piwonice, Piwonice-Wschód, Piwonice-Zachód, Szczypiorno ze znoszonej gminy Dobrzec; *[ludn.3442 osoby]*
sołectwa: Rajsków, Winiary z gminy Opatówek. *[ludn. 1 496 osoby]*
1. 1. 1977 (Dz.U.1976 poz.245) przyłączono: część wsi Dobrzec o pow. 24 ha z gminy Nowe Skalmierzyce. *[ludn. 26 osób]*
1. 7. 1986 (M.P. 1986 poz.115) przyłączono: część wsi Dobrzec o pow. 191 ha z gminy Nowe Skalmierzyce.
1. 1. 1996 (Dz.U.1995 poz.778) przyłączono: część wsi Dobrzec o pow. 26 ha z gminy Nowe Skalmierzyce.
1. 1. 2000 (Dz.U.1999 poz.1266) przyłączono: wsie: Dobrzec, Sulisławice, Sulisławice-Kolonia z gminy Nowe Skalmierzyce, pow. ostrowski.

151003

KĘPNO

w XIII i XIV w. Langenfort

nazwa niemiecka: Kempen

Prawa miejskie: od <1283*^{2,28,29,46,57} do 1311<⁴⁶; **20.12.1660**^{57,[2.28,31,33]}

* wg *O.Langego*²⁹ ten dokument niewątpliwie jest falsyfikatem, powstałym jednak przed 1300 r. W jego prawdziwość wątpił również *A. Warschauer*⁵⁷

Stan administracyjny: Gmina miejska
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.6.1975<?<15.1.1976 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz.397)

Przydział administracyjny: pow. ostrzeszowski, woj. sieradzkie do 1793 r.
pow. ostrzeszowski, depart. piotrkowski, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. ostrzeszowski, depart. kaliski, Prusy Południowe od 1795 r.
pow. ostrzeszowski, depart. kaliski, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. ostrzeszowski, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1816/19 r.
pow. ostrzeszowski, rej. poznańska, Wlk.Ks. Poznańskie od 1816/19 r.
pow. ostrzeszowski, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. kępiński, rej. poznańska, prow. poznańska od 1887 r.
pow. kępiński, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
(pow. kępiński, rej.łódzka, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 22.1.1945 r.)
województwo kaliskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. kępiński, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz. 652)

Obszar miasta w km²: 6,94 (1932 r.)⁵⁰ 7,5 (1957 r.)⁴² 7,8 (1975 r.)³⁰ 7,70 (1984 r.)⁶³

Ludność miasta: 2 769 (1793 r.)³³ 3 434 (1800 r.)¹⁷ 4 297 (1808 r.)¹⁵ 3 598 (1810 r.)¹⁵
6 413 (1843 r.)¹⁹ 6 030 (1871 r.)¹⁹ 6 168 (1880 r.)¹⁹ 5 465 (1890 r.)¹⁹
5 718 (1900 r.)¹⁹ 6 400 (1910 r.)¹⁹ 6 210 (1921 r.)⁵¹ 7 182 (1931 r.)⁵⁰
7 778 (1939 r.)¹⁹ 7 810 (1946 r.)⁴³ 7 733 (1950 r.)⁶³ 9 177 (1960 r.)⁶³
10 179 (1970 r.)⁶³ 11 744 (1978 r.)⁶³ 14 291 (1988 r.)³⁶ 14 754 (1993 r.)³⁸

Zmiany terytorialne miasta:

? (między 1887 a 1921) przyłączono: ? (m.in. Stacja kolejowa Kępno)

? (może 1954) przyłączono: ? (część obszaru dworskiego Mianowice)

1. 1. 1970 r. (Dz.U.1969 poz. 320) przyłączono: część wsi Krążkowy o powierzchni 73 ha z gromady Krążkowy, część gruntów wsi Baranów o powierzchni 22 ha z gromady Baranów; [ludn. 35 osób]
wyłączono: tereny o powierzchni 50 ha i włączono do gromady Krążkowy; [ludn. 661 osób]

151304

KLECZEW

nazwa rosyjska: Клечев [Klečev]

nazwa niemiecka: (Kleczew, 1941–1945 Lehmstadt)

Prawa miejskie: od 1366^{2,28,29,31,33,62} do 1870⁶²; 4.2.1919^{8,62}

Stan administracyjny: Gmina miejska do 1870 r.
Osada miejska (gmina wiejska) od 19.5.1870 r.⁶²
gmina miejska od 4.2.1919 r. (Dz.Pr.P.P.1919 poz. 140)
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1973 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz.397)

Przydział administracyjny: pow. koniński (łódzki), woj. kaliskie do 1793 r.
pow. pyzdrowski, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. pyzdrowski, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. pyzdrowski, [depart. poznański], Królestwo Polskie od 1815 r.
obwód koniński (pow. pyzdrowski), woj. kaliskie, Król. Polskie od 1816 r.
obwód koniński (pow. pyzdrowski), gub. kaliska od 7.3.1837 r. (Dz.Praw. t. 20, s. 412-417)
pow. koniński (okręg pyzdrowski), gub. kaliska od 11.10.1842 r. (Dz.Praw. t. 30, s. 280-285)
pow. koniński (okręg pyzdrowski), gub. warszawska od 1.1.1845 r. (Dz.Praw. t. 34, s. 452-459)
pow. słupecki, gub. kaliska od 1.1.1867 r. (Dz.Praw. t. 66, s. 119 i nast.)
[pow. słupecki, gen.gubernia warszawska od 8.9.1915 r. (Dz.Rozp.GGW. 1915, nr 1)]
[pow. koniński, gen.gubernia warszawska od 23.2.1916 r. (Dz.Rozp.GGW. 1916, nr 20)]
pow. słupecki, woj. łódzkie od 14.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.395)
pow. koniński, woj. łódzkie od 1.4.1932 r. (Dz.U.1932 poz.34)
pow. koniński, woj. poznańskie od 1.4.1938 r. (Dz.U.1937 poz.350)
(pow. koniński, rej. inowrocławska, prow. Kraj Warty; od 20.10.1939 r. do 21.1.1945 r.)
województwo konińskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. koniński, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar miasta w km²: 4,1 (1932 r.)⁵⁰ 5 (1957 r.)⁴² 4,9 (1975 r.)³⁰ 4,92 (1984 r.)⁶³ 6,68 (1990 r.)³¹

Ludność miasta: 1 047 (1793 r.)³³ 1 198 (1800 r.)¹⁷ 1 140 (1808 r.)¹⁵ 947 (1810 r.)¹⁵ 1 492 (1825 r.)¹⁹
1 760 (1857 r.)¹⁹ 1 987 (1868 r.)¹⁹ 2 044 (1890 r.)¹⁹ 2 371 (1897 r.)¹⁹ 3 557 (1911 r.)⁴⁴
2 744 (1921 r.)⁵¹ 2 946 (1931 r.)⁵⁰ 3 474 (1939 r.)¹⁹ 2 336 (1946 r.)⁴³ 1 956 (1950 r.)⁶³
2 141 (1960 r.)⁶³ 2 134 (1970 r.)⁶³ 2 126 (1978 r.)⁶³ 2 738 (1988 r.)³⁶ 3 281 (1993 r.)²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

1. 1. 1926 r. (Dz.U. 1925 poz.795) przyłączono: część kolonii Sławoszewek z gminy Sławoszewek;

przed 1938 ?

przyłączono: wieś Majdany z gminy Sławoszewek;

1. 1. 1986 r. (M.P.1985 poz.266) przyłączono: część wsi Białobród o powierzchni 93 ha oraz część wsi Cegielnia o powierzchni 83 ha z gminy Kleczew;

150405

KŁECKO

nazwa niemiecka: Kletzko (1940-1945 Klötzen)

Prawa miejskie: **1255** ^{2,29,31,33,57}

Stan administracyjny: Gmina miejska
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1973 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.2.1991 r. (Dz.U.1991 poz.12)

Przydział administracyjny: pow. gnieźnieński, woj. kaliskie do 1768 r.
pow. gnieźnieński, woj. gnieźnieńskie od 1768 r.
pow. gnieźnieński, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. gnieźnieński, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. gnieźnieński, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. gnieźnieński, rej. bydgoska, Wlk. Ks. Poznańskie od 1816/19 r.
pow. gnieźnieński, rej. bydgoska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. gnieźnieński, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
(pow. gnieźnieński, rej. inowrocławska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 23.1.1945 r.)
województwo poznańskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. gnieźnieński, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.

Obszar miasta w km²: 9,56 (1932 r.)⁵⁰ 9,6 (1957 r.)⁴² 9,5 (1975 r.)³⁰ 9,61 (1984 r.)⁶³

Ludność miasta: 453 (1793 r.)³³ 638 (1800 r.)¹⁷ 591 (1808 r.)¹⁵ 546 (1810 r.)¹⁵ 1 295 (1843 r.)¹⁹
1 843 (1871 r.)¹⁹ 1 951 (1880 r.)¹⁹ 1 751 (1890 r.)¹⁹ 1 724 (1900 r.)¹⁹ 1 838 (1910 r.)¹⁹
1 685 (1921 r.)⁵¹ 1 698 (1931 r.)⁵⁰ 1,8 tys.(1939 r.)¹⁹ 1 532 (1946 r.)⁴³ 1 476 (1950 r.)⁴³
1 771 (1960 r.)⁶³ 1 977 (1970 r.)⁶³ 2 292 (1978 r.)⁶³ 2 553 (1988 r.)³⁶ 2 611 (1993 r.)³⁸

Zmiany terytorialne miasta:

KŁODAWA

nazwa rosyjska: Клодава [Kłodawa]

nazwa niemiecka: (Kłodawa, 1941-1945 Tonningen)

Prawa miejskie: od <1383^{2,31,32,33,47,62} do 1870⁶²; **9.7.1925**^{9,62}

Stan administracyjny: Gmina miejska do 1870 r.
 Osada miejska (gmina wiejska) od 19.5.1870 r.⁶²
 Gmina miejska od 9.7.1925 r. (Dz.U.1925 poz. 471)
 Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1974 r.
 Gmina miejsko-wiejska od 1.2.1991 r. (Dz.U.1991 poz.12)

Przydział administracyjny: pow. łęczycki, woj. łęczyckie do 1793 r.
 pow. łęczycki, depart. piotrkowski, Prusy Południowe od 1793 r.
 pow. łęczycki, depart. warszawski, Prusy Południowe od 1795 r.
 pow. łęczycki, depart. warszawski, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
 pow. łęczycki, depart. warszawski, Królestwo Polskie od 1815 r.
 obwód łęczycki, woj. mazowieckie od 1816 r.
 obwód łęczycki, gub. mazowiecka od 7.3.1837 r. (Dz.Praw., t. 20, s. 412-417)
 pow. łęczycki, gub. mazowiecka od 11.10.1842 r. (Dz.Praw., t. 30, s. 280-285)
 pow. łęczycki, gub. warszawska od 1.1.1845 r. (Dz.Praw., t. 34, s. 452-459)
 pow. kolski, gub. kaliska od 1.1.1867 r. (Dz.Praw., t. 66, s. 119 i nast.)
 [pow. kolski, gen.gubernia warszawska od 8.9.1915 r. (Dz.Rozp.GGW, 1915, nr 1)]
 pow. kolski, woj. łódzkie od 14.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.395)
 pow. kolski, woj. poznańskie od 1.4.1938 r. (Dz.U.1937 poz.350)
 (pow. kolski, rej. inowrocławska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 20.1.1945 r.)
 województwo konińskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
 pow. kolski, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar miasta w km²: 8,8 (1932 r.)⁵⁰ [18,1] (1957 r.) 4,3 (1975 r.)³⁰ 4,31 (1984 r.)⁶³

Łudność miasta:	937 (1793 r.) ³³	1 211 (1800 r.) ¹⁷	940 (1808 r.) ¹⁵	1 554 (1810 r.) ¹⁵	1 994 (1825 r.) ¹⁹
	2 416 (1857 r.) ¹⁹	2 487 (1868 r.) ¹⁹	1 904 (1890 r.) ¹⁹	2 945 (1897 r.) ¹⁹	4 878 (1911 r.) ⁴⁴
	3 901 (1921 r.) ⁵¹	4 627 (1931 r.) ⁵⁰	5 441 (1939 r.) ³³	4 062 (1946 r.) ⁴³	4 328 (1950 r.) ⁶³
	5 696 (1960 r.) ⁶³	5 663 (1970 r.) ⁶³	5 909 (1978 r.) ⁶³	6 968 (1988 r.) ³⁶	7 099 (1993 r.) ²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

9.7.1925 r. (Dz.U.1925 poz. 471) przyłączono: wieś Kłodawa-Wieś, wieś Dziadowice, wieś Łubno, wieś Cegielka, wieś Teodorowo-Bakun, wieś Łączówka, wieś Stara Kłodawa, osada Posiołek I, osada Posiołek II z gminy Kłodawa;

5.10.1954 r. (Dz.Woj.1954 nr 20) przyłączono: miejscowość Kłodawa-Folwark z gminy Kłodawa; [ludn. 28 osób]

1.1.1970 r. (Dz.U.1969 poz.320) wyłączono: tereny o powierzchni 1384 ha i włączono do gromady Kłodawa; [ludn. 725 osób]

151501

KOBYLIN

w XIV w. pierwotnie Wenecja albo Nowa Wenecja

nazwa niemiecka: Kobylin

Prawa miejskie: **6.3.1303**^{57.[2,28,29,31.32.33]}

Stan administracyjny: Gmina miejska
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1973 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz.397)

Przydział administracyjny: pow. pyzdrowski, woj. kaliskie do 1793 r.
pow. krotoszyński, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. krotoszyński, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. krotoszyński, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. krotoszyński, rej. poznańska, Wlk.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
pow. krotoszyński, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. krotoszyński, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
(pow. krotoszyński, rej.poznańska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 26.1.1945 r.)
województwo leszczyńskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. krotoszyński, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz. 652)

Obszar miasta w km²: 85,32 (1932 r.)⁵⁰ 9,8 (1957 r.)⁴² 3,0 (1975 r.)³⁰ 3,21 (1984 r.)⁶³ 4,92 (2002 r.)

Ludność miasta:

979 (1789 r.) ³³	1 564 (1793 r.) ³³	1 840 (1800 r.) ¹⁷	1 903 (1808 r.) ¹⁵	1 719 (1810 r.) ¹⁵
2 330 (1843 r.) ¹⁹	2 366 (1871 r.) ¹⁹	2 418 (1880 r.) ¹⁹	2 223 (1890 r.) ¹⁹	2 208 (1900 r.) ¹⁹
2 329 (1910 r.) ¹⁹	2 172 (1921 r.) ⁵¹	2 359 (1931 r.) ⁵⁰	2,6 tys.(1939 r.) ¹⁹	2 464 (1946 r.) ⁴³
2 302 (1950 r.) ⁶³	2 623 (1960 r.) ⁶³	2 621 (1970 r.) ⁶³	2 530 (1978 r.) ⁶³	2 728 (1988 r.) ³⁶
2 819 (1993 r.) ²⁸				

Zmiany terytorialne miasta:

1. 1. 1970 r. (Dz.U.1969 poz. 320) przyłączono: część wsi Stary Kobylin o powierzchni 2 ha z gromady Kobylin;
wyłączono: tereny o powierzchni 692 ha i włączono do gromady Kobylin; [ludn. 32 osoby]
1. 1. 2002 r. (Dz.U.2000 poz.1241)
(Dz.U.2003 poz.1249) przyłączono: części obrębu ewidencyjnego Rzemiechów o powierzchni 171 ha z gminy Kobylin;

151106

KOŁO

nazwa rosyjska: Коло [Kolo]

nazwa niemiecka: (Kolo, 1940 1945 Warthbrücken)

Prawa miejskie: **1362**^{2,28,29,31,32,33,62}

Stan administracyjny: Gmina miejska

Przydział administracyjny: pow. koniński (łódzki), woj. kaliskie do 1793 r.
pow. koniński, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. koniński, depart. kaliski, Prusy Południowe od 1795 r.
pow. koniński, depart. kaliski, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. koniński, depart. kaliski, Królestwo Polskie od 1815 r.
obwód koniński, woj. kaliskie, Król. Polskie od 1816 r.
obwód koniński, gub. kaliska od 7.3.1837 r. (Dz.Praw. t. 20. s. 412-417)
pow. koniński, gub. kaliska od 11.10.1842 r. (Dz.Praw. t. 30. s. 280-285)
pow. koniński, gub. warszawska od 1.1.1845 r. (Dz.Praw. t. 34. s. 452-459)
pow. kolski, gub. kaliska od 1.1.1867 r. (Dz.Praw. t. 66. s. 119 i nast.)
[pow. kolski, gcn.gubernia warszawska od 8.9.1915 r. (Dz.Rozp.GGW. 1915. nr 1)]
pow. kolski, woj. łódzkie od 14.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.395)
pow. kolski, woj. poznańskie od 1.4.1938 r. (Dz.U.1937 poz.350)
(pow. kolski, rej. inowrocławska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 19.1.1945 r.)
województwo konińskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. kolski, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar miasta w km²: 10,3 (1932 r.)⁵⁰ [17,9] (1957 r.) 13,9 (1975 r.)³⁰ 13,99 (1984 r.)⁶³ 13,85 (1990 r.)³¹

Ludność miasta:

990 (1793 r.) ³³	2 482 (1800 r.) ¹⁷	2 515 (1808 r.) ¹⁵	1 942 (1810 r.) ¹⁵
2 904 (1825 r.) ¹⁹	4 610 (1857 r.) ¹⁹	6 430 (1868 r.) ¹⁹	7 536 (1890 r.) ¹⁹
9 359 (1897 r.) ¹⁹	9 850 (1911 r.) ⁴⁴	11 450 (1921 r.) ⁵¹	13 771 (1931 r.) ⁵⁰
14 211 (1939 r.) ¹⁹	9 720 (1946 r.) ⁴³	9 874 (1950 r.) ⁶³	11 008 (1960 r.) ⁶³
13 246 (1970 r.) ⁶³	18 063 (1978 r.) ⁶³	22 416 (1988 r.) ³⁶	23 603 (1993 r.) ²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

1. 1. 1925 r. (Dz.U.1924 poz. 899) przyłączono: wsie Blizna i Nagórna z gminy Czotowo;

5.10.1954 r. (Dz.Woj.1954 nr 20) przyłączono: część wsi Straszaków z gminy Kościelec;

1. 1. 1970 r. (Dz.U.1969 poz. 320) przyłączono: część wsi Podlesie o powierzchni 91 ha i część wsi Ruszków o powierzchni 45 ha z gromady Kościelec; [ludn. 246 osób]
część wsi Gozdów o powierzchni 1 ha i część wsi Straszaków o powierzchni 2 ha z gromady Kościelec;
części wsi: Ruchenna o powierzchni 178 ha, Borki o powierzchni 13 ha, Osiek Wielki o powierzchni 3 ha z gromady Osiek Wielki; [ludn. 255 osób]

wyłączono: tereny o powierzchni 734 ha i włączono do gromady Koło; [ludn. 138 osób]

151201

KONIN

nazwa rosyjska: Конин [Konin]

nazwa niemiecka: (1940–1945 Konin)

Prawa miejskie: <1293^{28,29,31,32,33}

Stan administracyjny: Gmina miejska
Gmina miejska na prawach powiatu od 28.9.1973 r. (Dz.U. 1973 poz. 229)
Gmina miejska od 1.6.1975 r. (Dz.U. 1975 poz. 92)
Gmina miejska na prawach powiatu od 1.1.1999 r. (Dz.U. 1998 poz. 652)

Przydział administracyjny: pow. koniński (łódzki), woj. kaliskie do 1793 r.
pow. koniński, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. koniński, depart. kaliski, Prusy Południowe od 1795 r.
pow. koniński, depart. kaliski, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. koniński, depart. kaliski, Królestwo Polskie od 1815 r.
obwód koniński, woj. kaliskie, Król. Polskie od 1816 r.
obwód koniński, gub. kaliska od 7.3.1837 r. (Dz.Praw. t. 20, s. 412–417)
pow. koniński, gub. kaliska od 11.10.1842 r. (Dz.Praw. t. 30, s. 280–285)
pow. koniński, gub. warszawska od 1.1.1845 r. (Dz.Praw. t. 34, s. 452–459)
[pow. koniński, gen. gubernia warszawska od 8. 9. 1915 r. (Dz.Rozp.GGW. 1915, nr 1)]
pow. koniński, woj. łódzkie od 14.8.1919 r. (Dz.U. 1919 poz. 395)
pow. koniński, woj. poznańskie od 1.4.1938 r. (Dz.U. 1937 poz. 350)
(pow. koniński, rej. inowrocławska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 22.1.1945 r.)
pow. grodzki Konin Miasto, woj. poznańskie od 28.9.1973 r. (Dz.U. 1973 poz. 229)
województwo konińskie od 1.6.1975 r. (Dz.U. 1975 poz. 92)
pow. grodzki Konin Miasto, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U. 1998 poz. 652)

Obszar miasta w km²: 3,8 (1932 r.)⁵⁰ 21 ? (1957 r.)⁴² 30,0 (1975 r.)³⁰ 77,01 (1984 r.)⁶³ 81,68 (1990 r.)³¹

Ludność miasta: 780 (1793 r.)³³ 1 354 (1800 r.)¹⁷ 2 015 (1808 r.)¹⁵ 1 840 (1810 r.)¹⁵
3 608 (1825 r.)¹⁹ 5 147 (1857 r.)¹⁹ 6 050 (1868 r.)¹⁹ 7 143 (1890 r.)¹⁹
8 522 (1897 r.)¹⁹ 8 538 (1911 r.)⁴⁴ 10 045 (1921 r.)⁵¹ 10 390 (1931 r.)⁵⁰
11 200 (1939 r.)¹⁹ 11 197 (1946 r.)⁴³ 12 145 (1950 r.)⁶³ 17 638 (1960 r.)⁶³
40 720 (1970 r.)⁶³ 62 618 (1978 r.)⁶³ 78 817 (1988 r.)³⁶ 81 361 (1993 r.)²⁸
83 377 (2002 r.)

Zmiany terytorialne miasta:

4. 10.1945 r. (Dz.U. 1947 poz. 156) przyłączono: gromada Czarków z gminy Gosławice, gromada Wilków z gminy Stare Miasto;

1. 1. 1968 r. (Dz.U. 1967 poz. 198) przyłączono: miejscowości: Glinka-Cegielnia, Glinka-Folwark, Glinka-Osiedle, Kurów, Marantów, Morzysław, Niesłusz oraz część miejscowości Międzylesie obejmującą tereny baz transportowych i ogródków działkowych z likwidowanej gromady Morzysław; [ludn. 2 556 osób]
miejscowość Cierpisz i część terenów miejscowości Chorzeń położoną na prawym brzegu Warty z gromady Kawnicze; [ludn. 453 osoby]

15. 1. 1976 r. (Dz.U. 1976 poz. 13) przyłączono: sołectwa: Gosławice, Grójec, Laskówiec, Łęzyn, Maliniec, Międzylesie, Pątnów ze znoszonej gminy Gosławice; [ludn. 5 662 osoby]

1. 1. 1986 r. (M.P. 1985 poz. 266) przyłączono: obszar wsi Nowy Dwór o powierzchni 467 ha z gminy Golina;

152506

KOSTRZYN

jeszcze do lat 70-tych XX w. używana była oboczna forma: Kostrzyn

nazwa niemiecka: Kotschin

Prawa miejskie: **11.11.1251**^{25.[28.29.31.32.33.57.62]}

Stan administracyjny: Gmina miejska
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1973 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz.397)

Przydział administracyjny: pow. poznański, woj. poznańskie do 1793 r.
pow. śremski, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. śremski, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. śremski, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. średzki, rej. poznańska, Wlk.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
pow. średzki, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. średzki, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
(pow. średzki, rej. poznańska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 24.1.1945 r.)
województwo poznańskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. poznański, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.

Obszar miasta w km²: 14,40 (1932 r.)⁵⁰ 14,4 (1957 r.)⁴² 8,1 (1975 r.)³⁰ 8,03 (1984 r.)⁶³

Ludność miasta:	771 (1793 r.) ³³	625 (1800 r.) ¹⁷	441 (1808 r.) ¹⁵	753 (1810 r.) ¹⁵
	1 294 (1843 r.) ¹⁹	2 039 (1871 r.) ¹⁹	2 090 (1880 r.) ¹⁹	2 117 (1890 r.) ¹⁹
	2 339 (1900 r.) ¹⁹	3 230 (1910 r.) ¹⁹	3 077 (1921 r.) ⁵¹	3 370 (1931 r.) ²⁰
	3 386 (1939 r.) ³³	3 142 (1946 r.) ⁴³	3 340 (1950 r.) ⁶³	4 404 (1960 r.) ⁶³
	6 031 (1970 r.) ⁶³	7 067 (1978 r.) ⁶³	7 566 (1988 r.) ³⁶	7 894 (1993 r.) ²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

1.4.1938 r. (Dz.U.1938 poz.77) wyłączono: grunty katastralne nr 180–181 do gromady Glinka w gminie Kostrzyn

1.1.1958 r. (Dz.U.1957 poz.287) przyłączono: część wsi Strumiany z gromady Kostrzyn. [ludn. b.d.]

1.1.1970 r. (Dz.U.1969 poz. 320) przyłączono: część wsi Strumiany o powierzchni 130 ha z gromady Kostrzyn. [ludn.124 osoby]

wyłączono: tereny [Skałowo, Wróblewo] o powierzchni 755 ha do gromady Kostrzyn. [ludn. 283 osoby]

151402

KOŚCIAN

nazwa niemiecka: Kosten

Prawa miejskie: 2 poł. XIII w.^{12.28.29,33}, <1310^{31.32.57}

Stan administracyjny: Gmina miejska

Przydział administracyjny: pow. kościański, woj. poznańskie do 1793 r.
pow. kościański, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. kościański, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. kościański, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. kościański, rej. poznańska, Wlk.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
pow. kościański, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. kościański, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
(pow. kościański, rej.poznańska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 27.1.1945 r.)
województwo leszczyńskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. kościański, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz. 652)

Obszar miasta w km²: 2,98 (1932 r.)⁵⁰ 6,3 (1957 r.)⁴² 7,0 (1975 r.)³⁰ 6,97 (1984 r.)⁶³ 8,76 (1995 r.)

Ludność miasta:	1 076 (1793 r.) ³³	1 508 (1800 r.) ¹⁷	1 383 (1808 r.) ¹⁵	1 378 (1810 r.) ¹⁵
	2 792 (1843 r.) ¹⁹	3 595 (1871 r.) ¹⁹	4 442 (1880 r.) ¹⁹	4 701 (1890 r.) ¹⁹
	5 785 (1900 r.) ¹⁹	7 809 (1910 r.) ¹⁹	7 803 (1921 r.) ⁵¹	10 275 (1931 r.) ⁵⁰
	12,5 tys.(1939 r.) ¹⁹	10 800 (1946 r.) ⁴³	11 465 (1950 r.) ⁶³	15 521 (1960 r.) ⁶³
	18 746 (1970 r.) ⁶³	20 807 (1978 r.) ⁶³	23 698 (1988 r.) ³⁶	24 362 (1993 r.) ²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

5.10.1954 r. (Dz.Woj.1954 nr 20) przyłączono: część obrębu Czarkowo z gromady Czarkowo, część obrębu Gurostwo z gromady Naclaw, część obrębu Kielczewo z gromady Kielczewo, część obrębu Kurza Góra z gromady Stara Kurza Góra, część obrębu Kurza Góra z gromady Nowe Oborzyska, część obrębu Sierakowo z gromady Sięrakowo, z gminy Kościan. [ludn. 285 osób]

1. 1.1970 r. (Dz.U.1969 poz.320) przyłączono: części wsi: Czarkowo o powierzchni 3 ha, Kurza Góra o powierzchni 58 ha, Naclaw o powierzchni 25 ha, z gromady Kościan; [ludn. 153 osoby].część wsi Kielczewo o powierzchni 23 ha z gromady Kielczewo; [ludn. 42 osoby]

wyłączono: tereny o powierzchni 61 ha i włączono do gromady Kielczewo; [niezamieszkałe]

1. 7.1994 r. (Dz.U.1994 poz.314) przyłączono: części wsi: Czarkowo o powierzchni 20 ha, Kielczewo o powierzchni 4 ha, Naclaw o powierzchni 89 ha, Nowe Oborzyska o powierzchni 33 ha, Sierakowo o powierzchni 42 ha, z gminy wiejskiej Kościan; [ludn. ? osób]

wyłączono: tereny o powierzchni 9 ha i włączono do gminy wiejskiej Kościan;

151502

KOŹMIN WIELKOPOLSKI

do około 1318 r. oboczna nazwa: Orla lub Horla

nazwa do 31.12.1996 Koźmin [w latach 1518–1793 Koźmin Wielki]

nazwa niemiecka: Koschmin [1518–1793 Gross-Koschmin] (1944–1945 Horleburg)

Prawa miejskie: 1232²⁵, <1251²⁵, <1318^{2,12,29,31,32,33,57}

Stan administracyjny: Gmina miejska
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1974 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz.397)
[Zmiana nazwy od 1.1.1997 r. (M.P.1996 poz.714)]

Przydział administracyjny: pow. pyzdrowski, woj. kaliskie do 1793 r.
pow. krotoszyński, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. krotoszyński, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. krotoszyński, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. krotoszyński, rej. poznańska, Wlk.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
pow. krotoszyński, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. koźmiński, rej. poznańska, prow. poznańska od 1887 r.
pow. koźmiński, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
pow. krotoszyński, woj. poznańskie od 1.4.1932 r. (Dz.U.1932 poz.35)
(pow. krotoszyński, rej.poznańska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 25.1.1945 r.)
województwo leszczyńskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. krotoszyński, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz. 652)

Obszar miasta w km²: 23,45 (1932 r.)⁵⁰ 9,3 (1957 r.)⁴² 5,9 (1975 r.)³⁰ 5,91 (1984 r.)⁶³ 5,86 (1990 r.)³¹

Ludność miasta: 1 513 (1793 r.)³³ 1 981 (1800 r.)¹⁷ 1 931 (1808 r.)¹⁵ 2 039 (1810 r.)¹⁵
3 406 (1843 r.)¹⁹ 3 595 (1871 r.)¹⁹ 4 183 (1880 r.)¹⁹ 4 358 (1890 r.)¹⁹
4 651 (1900 r.)¹⁹ 5 091 (1910 r.)¹⁹ 4 999 (1921 r.)⁵¹ 5 450 (1931 r.)⁵⁰
5 563 (1938 r.)³³ 5 559 (1946 r.)⁴³ 5 396 (1950 r.)⁶³ 5 890 (1960 r.)⁶³
6 154 (1970 r.)⁶³ 6 590 (1978 r.)⁶³ 6 859 (1988 r.)³⁶ 6 930 (1993 r.)²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

5.10.1954 r. (Dz.Woj.1954 nr 20) wyłączono: część obrębu Koźmin oraz osiedle Tatary i włączono do gromady Lipowiec;
część obrębu Koźmin i włączono do gromady Staniew; [ludn. 344 osoby]

1. 1. 1970 r. (Dz.U.1969 poz. 320) przyłączono: część wsi Lipowiec o powierzchni 22 ha z gromady Koźmin; [ludn. 55 osób]
wyłączono: tereny o powierzchni 327 ha i włączono do gromady Koźmin; [ludn. 72 osoby]
tereny o powierzchni 43 ha i włączono do gromady Koźmin-Zachód; [ludn. 5 osób]

152507

K Ó R N I K

nazwa niemiecka: Kurnik (1940 1945 Burgstadt)

Prawa miejskie: 1426³³, 1426/50³³, <1458^{2,29,32,57}

Stan administracyjny: Gmina miejska
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1
Gmina miejsko-wiejska od 1.01.1992 r. (Dz.U.1991 poz.397)

Przydział administracyjny: pow. pyzdrski, woj. kaliskie do 1793 r.
pow. śremski, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. śremski, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 18
pow. śremski, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. śremski, rej. poznańska, Wlk.Ks.Poznańskie od 1816/19
pow. śremski, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. śremski, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
(pow. śremski, rej.poznańska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 25.
województwo poznańskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. poznański, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar miasta w km²: 6,15 (1932 r.)⁵⁰ 16,6* (1957 r.)⁴² 6,0 (1975 r.)³⁰ 6,08 (1984 r.)⁶³

Ludność miasta: 1 200 (1793 r.)³³ 1 267 (1800 r.)¹⁷ 1 596 (1808 r.)¹⁵ 1 626 (1810 r.)¹⁵
2 714 (1843 r.)¹⁹ 2 735 (1871 r.)¹⁹ 2 725 (1880 r.)¹⁹ 2 470 (1890 r.)¹⁹
2 583 (1900 r.)¹⁹ 2 555 (1910 r.)¹⁹ 2 233 (1921 r.)⁵¹ 2 379 (1931 r.)³³
2 614 (1939 r.)³³ 3 785 (1946 r.)⁴³ 3 900 (1950 r.)⁶³ 4 587 (1960 r.)⁶³
5 174 (1970 r.)⁶³ 5 821 (1978 r.)⁶³ 5 963 (1988 r.)³⁶ 5 986 (1993 r.)⁶³

Zmiany terytorialne miasta:

31.12.1960 r.(Dz.U.1961 poz.63)* przyłączono: miejscowości Bnin (miasto do 1934 r.) i Prowent z gromady Bnin-Południe. [ludn. 1 629 osób]

1.1.1970 r. (Dz.U.1969 poz. 320) wyłączono: tereny o powierzchni 426 ha do gromady Kórnik-Północ
wyłączono: tereny o powierzchni 649 ha do gromady Kórnik-Południe

* Przyłączenie Bnina i Prowentu praktycznie nastąpiło w czasie okupacji niemieckiej. Słownik Geograficzny Rzeczypospolitej Polskiej w Tysiącleciu³³ podają datę 1939 r., natomiast Słownik Geograficzny Rzeczypospolitej Polskiej³¹ 1942 rok. Dlatego też Rocznik Polityczny i Gospodarczy⁴² podają

153502

KRAJENKA

nazwa niemieccka: Krojanke

Prawa miejskie: 1420 ^{12,33,62}

Stan administracyjny: Gmina miejska.
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1973 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz.397)

Przydział administracyjny: pow. nakielski, woj. kaliskie do 1768 r.
pow. nakielski, woj. gnieźnieńskie od 1768 r.
pow. kamieński, depart. bydgoski, Okręg Notecki od 1772 r.
pow. kamieński, rej. kwidzyńska, prow. Prusy Zachodnie od 1808 r.
pow. złotowski, rej. kwidzyńska, prow. Prusy Zachodnie od 1816/19 r.
pow. złotowski, rej. kwidzyńska, prow. Prusy od 1829 r.
pow. złotowski, rej. kwidzyńska, prow. Prusy Zachodnie od 1878 r.
pow. złotowski, rej. pilska od 2.8.1919 r.
pow. złotowski, prow. Marchia Graniczna Poznań-Prusy Zachodnie od 1922 r.
pow. złotowski, rej. Marchia Graniczna P.-P.Z., prow. Pomorze od 2.9.1938 r.
pow. złotowski, okręg zachodniopomorski od 1.2.1945 r.
pow. złotowski, okręg w adm. woj. pomorskiego od 7.7.1945 r. (M.P. 1945 poz. 77)
pow. złotowski, woj. szczecińskie od 28.6.1946 r. (Dz.U. 1946 poz. 177)
pow. złotowski, woj. koszalińskie od 6.7.1950 r. (Dz.U. 1950 poz. 255)
województwo pilskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. złotowski, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar miasta w km²: 31,36 (1919 r.)⁷ [31] (1957 r.) 3,8 (1975 r.)³⁰ 3,77 (1984 r.)⁶³

Ludność miasta:

878 (1786 r.) ¹	1 387 (1804 r.) ²¹	2 601 (1843 r.) ¹⁹	3 231 (1871 r.) ¹⁹
3 531 (1880 r.) ¹⁹	3 344 (1890 r.) ¹⁹	3 415 (1900 r.) ¹⁹	3 428 (1910 r.) ¹⁹
3 523 (1919 r.) ⁷	3 353 (1925 r.) ¹⁹	3 351 (1933 r.) ¹⁹	3 227 (1939 r.) ¹⁹
1 332 (1946 r.) ³⁰	2 417 (1950 r.) ⁶³	3 016 (1960 r.) ⁶³	2 836 (1970 r.) ⁶³
3 231 (1978 r.) ⁶³	3 654 (1988 r.) ³⁶	3 847 (1993 r.) ²⁸	

Zmiany terytorialne miasta:

1. 1. 1969 r. (Dz.U.1968 poz.331) wyłączono: miejscowości: Barankowo, Łońsko, Podgórze, Tarnowczyn i Wąsoczki o łącznej powierzchni 3483 ha i włączono do gromady Dołnik; [ludn. 653 osób]

150503

KROBIA

nazwa niemiecka: Kroben

Prawa miejskie: 2 poł.XIII w.^{12,28} 1350<^{29,31,32,57}

Stan administracyjny: Gmina miejska do 31.12. 1972 r.
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1973 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz.397)

Przydział administracyjny: pow. kościański, woj. poznańskie do 1793 r.
pow. krobcki, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. krobcki, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. krobcki, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. krobcki, rej. poznańska, Wlk.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
pow. krobcki, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. gostyński, rej. poznańska, prow. poznańska od 1887 r.
pow. gostyński, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
(pow. gostyński, rej.poznańska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 26.1.1945 r.)
województwo leszczyńskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. gostyński, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar miasta w km²: 11,16 (1932 r.)⁵⁰ 11 (1957 r.)⁴² 7,0 (1975 r.)³⁰ 7,05 (1984 r.)⁶³

Ludność miasta:	864 (1793 r.) ³³	993 (1800 r.) ¹⁷	963 (1808 r.) ¹⁵	962 (1810 r.) ¹⁵
	1 365 (1843 r.) ¹⁹	1 596 (1871 r.) ¹⁹	1 695 (1880 r.) ¹⁹	1 847 (1890 r.) ¹⁹
	2 186 (1900 r.) ¹⁹	2 384 (1910 r.) ¹⁹	2 285 (1921 r.) ⁵¹	2 384 (1931 r.) ⁵⁰
	2 857 (1939 r.) ³³	2 659 (1946 r.) ⁴³	2 451 (1950 r.) ⁶³	2 769 (1960 r.) ⁶³
	3 028 (1970 r.) ⁶³	3 253 (1978 r.) ⁶³	3 723 (1988 r.) ³⁶	3 843 (1993 r.) ²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

31.12.1961 r.(Dz.U.1961 poz.276) przyłączono: część obrębu Kuczyna z gromady Krobia; [ludn. 189 osób]

1. 1. 1970 r. (Dz.U.1969 poz.320) wyłączono: tereny o powierzchni 449 ha i włączono do gromady Krobia.

151503

KROTOSZYN

nazwa niemiecka: Krotoschin

Prawa miejskie: <1414³³; **25.7.1415**^{57,[2,28,29,31,32,33,62]}

Stan administracyjny: Gmina miejska
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.6.1975<?<15.1.1976 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz.397)

Przydział administracyjny: pow. pyzdrowski, woj. kaliskie do 1793 r.
pow. krotoszyński, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. krotoszyński, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. krotoszyński, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. krotoszyński, rej. poznańska, Wlk.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
pow. krotoszyński, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. krotoszyński, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
(pow. krotoszyński, rej.poznańska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 25.1.1945 r.)
województwo kaliskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. krotoszyński, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz. 652)

Obszar miasta w km²: 23,90 (1932 r.)⁵⁰ 24,12 (1934 r.)⁵⁰ 24,2 (1957 r.)⁴² 22,4 (1975 r.)³⁰ 22,55 (1984 r.)⁶³

Ludność miasta:

3 825 (1793 r.) ³³	4 326 (1800 r.) ¹⁷	5 628 (1808 r.) ¹⁵	4 275 (1810 r.) ¹⁵
7 416 (1843 r.) ¹⁹	7 868 (1871 r.) ¹⁹	8 289 (1880 r.) ¹⁹	10 646 (1890 r.) ¹⁹
12 373 (1900 r.) ¹⁹	13 064 (1910 r.) ¹⁹	11 110 (1921 r.) ⁵¹	12 969 (1931 r.) ⁵⁰
13 009 (1934 r.) ⁵⁰	14 135 (1939 r.) ¹⁹	13 748 (1946 r.) ⁴³	14 626 (1950 r.) ⁶³
18 505 (1960 r.) ⁶³	22 007 (1970 r.) ⁶³	23 716 (1978 r.) ⁶³	27 577 (1988 r.) ³⁶
28 362 (1993 r.) ²⁸			

Zmiany terytorialne miasta:

18. 5. 1934 r. (Dz.U.1934 poz.372) przyłączono: obszar dworski Krotoszyn-Zamek [22 ha; ludność 40 osób wg spisu 1931]

1. 1. 1970 r. (Dz.U.1969 poz. 320) przyłączono: wieś Stary Krotoszyn, miejscowość Kopieczki o powierzchni 255 ha, część wsi Nowy Folwark o powierzchni 63 ha, część wsi Osusz o powierzchni 47 ha, część wsi Lutogniew o powierzchni 5 ha z gromady Krotoszyn-Północ; [ludn. 535 osób]
część wsi Durzyn o powierzchni 4 ha z gromady Krotoszyn-Południe;
część wsi Konarzew o powierzchni 193 ha z gromady Zduny; [ludn. 110 osób]
wyłączono: tereny miejskie o powierzchni 714 ha i włączono do gromady Krotoszyn-Południe [ludn.124 osoby]

151404

KRZYWIŃ

nazwa niemiecka: Kriewen

Prawa miejskie: <1237²⁵ (niezrealizowana), 1257^{2,25,29,31,62} (lokacja nieudana²⁹), <1270^{29,32,57}

Stan administracyjny: Gmina miejska
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1973 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz.397)

Przydział administracyjny: pow. kościański, woj. poznańskie do 1793 r.
pow. kościański, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. kościański, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. kościański, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. kościański, rej. poznańska, Wlk.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
pow. kościański, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. kościański, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
(pow. kościański, rej.poznańska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 26.1.1945 r.)
województwo leszczyńskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. kościański, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar miasta w km²: 10,24 (1932 r.)⁵⁰ 10 (1957 r.)⁴² 1,7 (1975 r.)³⁰ 1,67 (1984 r.)⁶³

Ludność miasta: 419 (1793 r.)³³ 541 (1800 r.)¹⁷ 553 (1808 r.)¹⁵ 560 (1810 r.)¹⁵
1 009 (1843 r.)¹⁹ 1 457 (1871 r.)¹⁹ 1 583 (1880 r.)¹⁹ 1 581 (1890 r.)¹⁹
1 540 (1900 r.)¹⁹ 1 860 (1910 r.)¹⁹ 1 874 (1921 r.)⁵¹ 1 732 (1931 r.)⁵⁰
1 905 (1939 r.)¹⁹ 1 498 (1946 r.)⁴³ 1 442 (1950 r.)⁶³ 1 395 (1960 r.)⁶³
1 247 (1970 r.)⁶³ 1 319 (1978 r.)⁶³ 1 427 (1988 r.)³⁶ 1 477 (1993 r.)²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

1. 1.1970 r. (Dz.U.1969 poz.320) wyłączono: tereny o powierzchni 860 ha i włączono do gromady Krzywiń. [ludn. 93 osoby]

1. 1.1970 r. (Dz.U.1969 poz.320) przyłączono: część wsi Nowy Dwór o powierzchni 5 ha z gromady Krzywiń. [ludn. 42 osoby]

150304

KRZYŻ WIELKOPOLSKI

do 1.1.1992 Krzyż (Dz.U.1991 poz.397)

nazwa niemiecka: Kreuz (do 1936 r. Lukatz-Kreuz)

Prawa miejskie: **28.5.1936**^{21.62}

Stan administracyjny: Gmina wiejska do 1936 r.
Gmina miejska od 28.5.1936 r.
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1973 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz.397)

Przydział administracyjny: pow. poznański, woj. poznańskie do 1772 r.
pow. wałecki, depart. bydgoski, Okręg Notecki od 1772 r.
pow. wałecki, depart. kwidzyński, prow. Prusy Zachodnie od 1808 r.
pow. czarnkowski, rej. bydgoska, Wlk.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
pow. czarnkowski, rej. bydgoska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. wieleński, rej. bydgoska, prow. poznańska od 1887 r.
pow. wieleński, rej. pilska od 2.8.1919r.
pow. notecki, rej. pilska od 15.12.1919 r.
pow. notecki, prow. Marchia Graniczna Poznań-Prusy Zachodnie od 1922 r.
pow. notecki, rej. Marchia Graniczna P.-P.Z., prow. Pomorze od 2.9.1938 r.
pow. trzcieński, okręg zachodnio-pomorski od 1.2.1945 r.
pow. trzcieński, okręg pod zarządem woj. poznańskiego od 7.7.1945 r. (M.P. 1945 poz. 77)
pow. pilski, woj. poznańskie od 28.6.1946 r. (Dz.U.1946 poz. 177)
pow. trzcieński, woj. poznańskie od 1.1.1959 r. (Dz.U.1958 poz. 393)
województwo pilskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. czarnkowsko-trzcieński, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz. 652)

Obszar miasta w km²: 14,53 (wieś Lukatz-Kreutz 1919 r.)⁷ 3 (1957 r.)⁴² 5,7 (1975 r.)³⁰ 5,59 (1984 r.)⁶³
5,83 (1990 r.)³¹

Ludność miasta: 350 (poł.XIX w.)³³ 4 649 (1919 r.)⁷ 4 774 (1925 r.)³³ 4 956 (1939 r.)¹⁹
3 299 (1946 r.)⁴³ 3 404 (1950 r.)⁶³ 4 569 (1960 r.)⁶³ 4 906 (1970 r.)⁶³
5 161 (1978 r.)⁶³ 6 214 (1988 r.)³⁶ 6 376 (1993 r.)²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

(brak informacji do 1958 r.)

1. 1.1958 r. (Dz.U.1957 poz.287) przyłączono: część miejscowości Łokacz Mały z gromady Łokacz Mały.
1. 1.1970 r. (Dz.U.1969 poz.320) przyłączono: część wsi Łokacz Wielki o powierzchni 59 ha z gromady Krzyż.
1.12.1979 r. (Dz.U.1979 poz.155) wyłączono: tereny o powierzchni 1,53 ha i włączono do gminy Krzyż.

153003

KSIĄŻ WIELKOPOLSKI

nazwa do 1946 r. : Książ

nazwa niemiecka: Xions (1940-1945 Tiefenbach)

Prawa miejskie: 1407²⁹, <1416^{31,32,57}, <1458^{2,29,(57)}

Stan administracyjny: Gmina miejska
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1973 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz.397)

Przydział administracyjny: pow. kościański, woj. poznańskie do 1793 r.
pow. śremski, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. śremski, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. śremski, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. śremski, rej. poznańska, Wlk.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
pow. śremski, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. śremski, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
(pow. śremski, rej.poznańska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 24.1.1945 r.)
województwo poznańskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. śremski, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar miasta w km²: 1,52 (1932 r.)⁵⁰ 14,20 (1934 r.)⁵⁰ 14,2 (1957 r.)⁴² 2,1 (1975 r.)³⁰ 1,96 (1984 r.)⁶³

Ludność miasta:	577 (1793 r.) ³³	716 (1800 r.) ¹⁷	727 (1808 r.) ¹⁵	664 (1810 r.) ¹⁵
	1 087 (1843 r.) ¹⁹	1 019 (1871 r.) ¹⁹	998 (1880 r.) ¹⁹	948 (1890 r.) ¹⁹
	918 (1900 r.) ¹⁹	874 (1910 r.) ¹⁹	913 (1921 r.) ⁵¹	928 (1931 r.) ⁵⁰
	1 638 (1934 r.) ⁵⁰	1 749 (1939 r.) ³³	1 699 (1946 r.) ⁴³	1 597 (1950 r.) ⁶³
	1 744 (1960 r.) ⁶³	1 651 (1970 r.) ⁶³	1 755 (1978 r.) ⁶³	2 384 (1988 r.) ³⁶
	2 505 (1993 r.) ²⁸			

Zmiany terytorialne miasta:

18. 5. 1934 r. (Dz.U.1934 nr 373) przyłączono: wieś i obszar dworski Książek oraz część folwarku Dębniak ze wsi Radoszkowo;

1. 1. 1970 r. (Dz.U.1969 poz.320) wyłączono: tereny o powierzchni 1229 ha i włączono do gromady Książ Wielkopolski; [ludn. 254 osoby]

151601

LESZNO

nazwa niemiecka: Lissa

Prawa miejskie: **30.4.1547**^{57.[2.26.28.31.33]}

Stan administracyjny: Gmina miejska
Gmina miejska na prawach powiatu od 14.4.1951 r. (Dz.U.1951 poz.161)
Gmina miejska od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
Gmina miejska na prawach powiatu od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Przydział administracyjny: pow. wschowski, woj. poznańskie do 1793 r.
pow. wschowski, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. wschowski, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. wschowski, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. wschowski, rej. poznańska, Wlk.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
pow. wschowski, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. leszczyński, rej. poznańska, prow. poznańska od 1887 r.
pow. leszczyński, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
(pow. leszczyński, rej.poznańska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 27.1.1945 r.)
pow. grodzki Leszno-Miasto od 14.4.1954 r. (Dz.U.1951 poz.161)
województwo leszczyńskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. grodzki Leszno-Miasto, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar miasta w km²: 14,57 (1932 r.)⁵⁰ 17,26 (1934 r.)⁵⁰ 19,3 (1957 r.)⁴² 19,5 (1975 r.)³⁰ 31,90 (1984 r.)⁶³

Ludność miasta:

6 820 (1793 r.) ³³	9 008 (1800 r.) ¹⁷	9 932 (1808 r.) ¹⁵	5 726 (1810 r.) ¹⁵
9 112 (1843 r.) ¹⁹	10 516 (1871 r.) ¹⁹	11 758 (1880 r.) ¹⁹	13 116 (1890 r.) ¹⁹
14 263 (1900 r.) ¹⁹	17 156 (1910 r.) ¹⁹	16 506 (1921 r.) ⁵¹	19 258 (1931 r.) ⁵⁰
19 468 (1934 r.) ⁵⁰	20 751 (1939 r.) ¹⁹	20 820 (1946 r.) ⁴³	22 572 (1950 r.) ⁶³
29 157 (1960 r.) ⁶³	33 909 (1970 r.) ⁶³	45 855 (1978 r.) ⁶³	56 627 (1988 r.) ⁶⁶
59 506 (1993 r.) ²⁸	62 274 (1998 r.)	63 310 (2002 r.)	

Zmiany terytorialne miasta:

15. 6. 1934 r. (Dz.U.1934 poz.418) przyłączono: część obszaru dworskiego Antoniny o powierzchni 269 ha [ludn. 210 osób]

5. 10.1954 r. (Dz.Woj.1954 nr 20) przyłączono: części wsi: Gronowo i Strzyżewice z gminy Strzyżewice;

1. 8. 1977 r. (Dz.U.1977 poz.103) przyłączono: część wsi Gronowo o powierzchni 596 ha z gminy Lipno; [ludn. 951 osób]
części wsi: Zaborowo o powierzchni 371 ha, Strzyżewice o powierzchni 254 ha,
Święciechowa o powierzchni 5 ha z gminy Święciechowa; [ludn. 2 177 osób]

152508

LUBOŃ

nazwa niemiecka: Luban (1940--1945 Lobau)

Prawa miejskie: **13.11.1954**¹⁰

Stan administracyjny: Gmina wiejska jednostkowa do 1934 r.
Wieś w gminie Żabikowo od 1.4.1934 r.
Gromada od 1.1.1954 r.
Gmina miejska od 13.11.1954 r. (Dz.U.1954 poz.254)

Przydział administracyjny: pow. poznański, woj. poznańskie do 1793 r.
pow. poznański, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. poznański, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. poznański, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. poznański, rej. poznańska, Wlk.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
pow. poznański, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. zachodniopoznański, rej. poznańska od 1887 r.
pow. zachodniopoznański, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
pow. poznański, woj. poznańskie od ? r. (Dz.U.19 poz.)
(pow. poznański, rej. poznańska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 25.1.1945 r.)
województwo poznańskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. poznański, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz. 652)

Obszar miasta w km²: 4,06 [14,25*] (1932 r.)⁵⁰ [13,4] (1957 r.) 13,4 (1975 r.)³⁰ 13,35 (1984 r.)⁶³
13,52 (1990 r.)³¹

Ludność miasta: 904 [3 698*] (1921 r.)⁵¹ 1 654 [8 195*] (1931 r.)⁵⁰ 9 400*(1946 r.)³⁰
11 312*(1950 r.)⁶³ 14 522 (1960 r.)⁶³ 16 455 (1970 r.)⁶³
19 138 (1978 r.)⁶³ 20 404 (1988 r.)³⁶ 20 009 (1993 r.)²⁸

* łącznie z Laskiem i Żabikowem

Zmiany terytorialne miasta:

27.10.1950 r. (Dz.U.1954 poz.254) wyłączono: część wsi Luboń o powierzchni ok. 90 ha i przyłączono do miasta Poznania

13.11.1954 r. (Dz.U.1954 poz.254) przyłączono: miasto powstało z miejscowości Lasek, Luboń, Żabikowo z gromady Luboń

1.1.1987 r. (M.P.1986 poz.277) przyłączono: część obszaru wsi Wiry o powierzchni 17 ha z gminy Komorniki. [ludn. ?]

151902

L W Ó W E K

1414–1419 Wojszyn, do 1 poł. XVI w.: Lwów

nazwa niemiecka: Neustadt bei Pinne (1944–1945 Kirschneustadt)

Prawa miejskie: **1414**^{2,12,28,29,32,33,57,62}, **24.3.1419** (potwierdzenie)^{57,[31.33]}

Stan administracyjny: Gmina miejska
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1973 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz.397)

Przydział administracyjny: pow. poznański, woj. poznańskie do 1793 r.
pow. babimojski, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. babimojski, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. bukowski, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. bukowski, rej. poznańska, Wlk.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
pow. bukowski, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. nowotomyski, rej. poznańska, prow. poznańska od 1887 r.
pow. nowotomyski, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
(pow. nowotomyski, rej.poznańska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 28.1.1945 r.)
województwo poznańskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. nowotomyski, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar miasta w km²: 10,52 (1932 r.)⁵⁰ 9 (1957 r.)⁴² 1,6 (1975 r.)³⁰ 1,57 (1984 r.)⁶³ 3,15 (1990 r.)³¹

Ludność miasta: 1 481 (1793 r.)³³ 1 705 (1800 r.)¹⁷ 1 841 (1808 r.)¹⁵ 1 459 (1810 r.)¹⁵ 2 648 (1843 r.)¹⁹
2 456 (1871 r.)¹⁹ 2 466 (1880 r.)¹⁹ 2 331 (1890 r.)¹⁹ 2 644 (1900 r.)¹⁹ 2 666 (1910 r.)¹⁹
2 552 (1921 r.)⁵¹ 2 542 (1931 r.)⁵⁰ 2 750 (1939 r.)¹⁹ 2 262 (1946 r.)⁴³ 2 180 (1950 r.)⁶³
2 337 (1960 r.)⁶³ 2 610 (1970 r.)⁶³ 2 592 (1978 r.)⁶³ 2 988 (1988 r.)³⁶ 2 936 (1993 r.)²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

5.10.1954 r. (Dz.Woj.1954 nr 20) wyłączono: parcele i włączono do gromady Lwówek.

1. 1.1970 r. (Dz.U.1969 poz.320) przyłączono: część wsi Józefowo o powierzchni 5 ha z gromady Lwówek; [ludn. 114 osób]
wyłączono: tereny o powierzchni 729 ha i włączono do gromady Lwówek; [ludn. 61 osób]

18.4.1988 r. (M.P.1969 poz.98) przyłączono: części wsi: Józefowo o powierzchni 132 ha, Konin o powierzchni 24 ha i Posadowo o powierzchni 2 ha z gminy Lwówek.

152303

ŁOBŻENICA

nazwa niemiecka: Lobsens

Prawa miejskie:

<1438^{2,29,31,32,57}

Stan administracyjny:

Gmina miejska
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1973 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz.397)

Przydział administracyjny:

pow. nakielski, woj. kaliskie do 1768 r.
pow. nakielski, woj. gnieźnieńskie od 1768 r.
pow. kamiński, depart. bydgoski, Okręg Notecki od 1772 r.
pow. kamiński (wyrzyski), depart. bydgoski, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. kamiński (wyrzyski), Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. wyrzyski, rej. bydgoska, Wlk.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
pow. wyrzyski, rej. bydgoska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. wyrzyski, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
pow. wyrzyski, woj. pomorskie od 1.4.1938 r. (Dz.U.1937 poz.350)
(pow. wyrzyski, rej. bydgoska, prow. Gdańsk-Prusy Zachodnie od 20.10.1939 r. do 27.1.1945 r.)
pow. wyrzyski, woj. bydgoskie od 6.7.1950 r. (Dz.U.1950 poz.255)
województwo pilskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. pilski, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar miasta w km²:

2,12 (1932 r.)⁵⁰ 2 (1957 r.)⁴² 3,3 (1975 r.)³⁰ 3,21 (1984 r.)⁶³

Ludność miasta:

632 (1772 r.) ¹	1 240 (1786 r.) ¹	1 673 (1808 r.) ¹⁵	1 637 (1810 r.) ¹⁵	2 751 (1843 r.) ¹⁹
2 712 (1871 r.) ¹⁹	2 579 (1880 r.) ¹⁹	2 251 (1890 r.) ¹⁹	2 238 (1900 r.) ¹⁹	2 376 (1910 r.) ¹⁹
1 904 (1921 r.) ⁵¹	2 294 (1931 r.) ⁵⁰	2 506 (1939 r.) ¹⁹	1 776 (1946 r.) ⁴³	1 872 (1950 r.) ⁶³
2 542 (1960 r.) ⁶³	2 752 (1970 r.) ⁶³	2 803 (1978 r.) ⁶³	3 115 (1988 r.) ³⁶	3 167 (1993 r.) ²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

31.12.1959 r. (Dz.U.1959 poz.398) przyłączono: część obrębu Luchowo oraz część obrębu Rataje z gromady Luchowo;

150204

MARGONIN

nazwa niemiecka: Margonin

Prawa miejskie: od <1402^{2,12,28,29,31,33,57} do 1653<²⁶ ; **20.7.1696**^{57,[26,29,31,57]}

Stan administracyjny: Gmina miejska
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1973 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz.397)

Przydział administracyjny: pow. kcyński, woj. poznańskie do 1768 r.
pow. kcyński, woj. gnieźnieńskie od 1768 r.
pow. kamieński, depart. bydgoski, Okręg Notecki od 1772 r.
pow. kamieński (wyrzyski), depart. bydgoski, Ks. Warszawskie od 1807 r.
pow. kamieński (wyrzyski), Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. chodzieski, rej. bydgoska, Wlk.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
pow. chodzieski, rej. bydgoska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. chodzieski, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
(pow. chodzieski, rej. poznańska, prow. Kraj Warły od 20.10.1939 r. do 25.1.1945 r.)
województwo pilskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. chodzieski, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz. 652)

Powierzchnia miasta: km2

Obszar miasta w km²: 9,82 (1932 r.)⁵⁰ 10 (1957 r.)⁴² 5,4 (1975 r.)³⁰ 5,21 (1984 r.)⁶³

Ludność miasta: 742 (1772 r.)¹ 1 489 (1786 r.)¹ 1 667 (1802 r.)³³ 1 331 (1808 r.)¹⁵ 1 425 (1810 r.)¹⁵
1 969 (1843 r.)¹⁹ 1 943 (1871 r.)¹⁹ 1 946 (1880 r.)¹⁹ 1 824 (1890 r.)¹⁹ 1 765 (1900 r.)¹⁹
2 038 (1910 r.)¹⁹ 1 855 (1921 r.)⁵¹ 2 135 (1931 r.)⁵⁰ 2 330 (1939 r.)¹⁹ 1 829 (1946 r.)⁴³
1 896 (1950 r.)⁶³ 2 017 (1960 r.)⁶³ 2 063 (1970 r.)⁶³ 2 265 (1978 r.)⁶³ 2 631(1988 r.)³⁶
2 737 (1993 r.)²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

- 26.1. 1939 r. (Dz.U.1939 poz.34) przyłączono: część obrębu Margonin z gromady Margonin-Wieś w gminie Margonin-Wieś;
wyłączono: część obrębu Margonin-Wieś, część obrębu Margonin-Łęg oraz miejscowość Borówki i włączono do gmin: Margonin-Wieś i Szamocin;
5. 10.1954 r. (Dz.Woj.1954 nr 20) przyłączono: część obrębu Margonin-Wieś z gromady Margonin-Wieś w gminie Margonin;
1. 1. 1970 r. (Dz.U.1969 poz.320) wyłączono: tereny o powierzchni 474 ha i włączono do gromady Margonin; [ludn. 117 osób]
1. 12.1979 r. (Dz.U.1979 poz.155) wyłączono: obszar o powierzchni 30 ha i włączono do gminy Margonin;

152603

MIEJSKA GÓRKA

nazwa niemiecka: Gorchen

Prawa miejskie: <1406^{2,29,32,57}, <1422^{12,28,33,62}, **1428** (potwierdzenie)^{3,33}

Stan administracyjny: Gmina miejska
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1973 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz.397)

Przydział administracyjny: pow. kościański, woj. poznańskie do 1793 r.
pow. krobowski, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. krobowski, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. krobowski, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. krobowski, rej. poznańska, Wlk.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
pow. krobowski, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. rawicki, rej. poznańska, prow. poznańska od 1887 r.
pow. rawicki, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
(pow. rawicki, rej.poznańska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 23.1.1945 r.)
województwo leszczyńskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. rawicki, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz. 652)

Obszar miasta w km²: 14,13 (1932 r.)⁵⁰ 14,6 (1957 r.)⁴² 3,0 (1975 r.)³⁰ 3,09 (1984 r.)⁶³

Ludność miasta: 1 035 (1793 r.)³³ 1 243 (1800 r.)¹⁷ 1 198 (1808 r.)¹⁵ 1 198 (1810 r.)¹⁵ 1 375 (1843 r.)¹⁹
1 761 (1871 r.)¹⁹ 1 792 (1880 r.)¹⁹ 2 012 (1890 r.)¹⁹ 2 233 (1900 r.)¹⁹ 2 682 (1910 r.)¹⁹
2 545 (1921 r.)⁵¹ 2 644 (1931 r.)⁵⁰ 3 008 (1939 r.)¹⁹ 2 635 (1946 r.)⁴³ 2 774 (1950 r.)⁶³
3 024 (1960 r.)⁶³ 2 797 (1970 r.)⁶³ 2 772 (1978 r.)⁶³ 2 997 (1988 r.)³⁶ 3 060 (1993 r.)²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

1.10.1927 r. (Dz.U.1927 poz. 755) przyłączono: obszar dworski Mała Górka

5.10.1954 r. (Dz.Woj.1954 nr 20) przyłączono: części obrębu Niemarzyn ze wsi Niemarzyn, gmina Miejska Górka;
[ludn. 73 osoby]

1. 1. 1970 r. (Dz.U.1969 poz. 320) wyłączono: tereny o powierzchni 1148 ha i włączono do gromady Miejska Górka;
[ludn. 384 osoby]

151803

MIĘDZYCHÓD

nazwa niemiecka: Birnbaum

Prawa miejskie: <1400^{2,12,29,31,32,33,57,62}

Stan administracyjny: Gmina miejska
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1974<?<1.6.1975 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.2.1991 r. (Dz.U.1991 poz.12)

Przydział administracyjny: pow. poznański, woj. poznańskie do 1793 r.
pow. międzyrzecki, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. międzyrzecki, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. międzyrzecki, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. międzychodzki, rej. poznańska, Wik.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
pow. międzychodzki, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. międzychodzki, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
(pow. międzychodzki, rej. poznańska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 28.1.1945 r.)
województwo gorzowskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. międzychodzki, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar miasta w km²: 14,88 (1932 r.)⁵⁰ 11,2 (1957 r.)⁴² 7,0 (1975 r.)³⁰ 6,98 (1984 r.)⁶³

Ludność miasta: 1 715 (1793 r.)³³ 1 739 (1802 r.)³³ 1 879 (1808 r.)¹⁵ 1 679 (1810 r.)¹⁵
2 936 (1843 r.)¹⁹ 3 207 (1871 r.)¹⁹ 3 153 (1880 r.)¹⁹ 3 276 (1890 r.)¹⁹
2 954 (1900 r.)¹⁹ 5 274 (1910 r.)¹⁹ 4 017 (1921 r.)⁵¹ 5 126 (1931 r.)⁵⁰
5 309 (1939 r.)¹⁹ 4 632 (1946 r.)⁴³ 5 209 (1950 r.)⁶³ 6 936 (1960 r.)⁶³
8 100 (1970 r.)⁶³ 9 390 (1978 r.)⁶³ 10 403 (1988 r.)³⁶ 11 154 (1993 r.)²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

5.10.1954 r. (Dz.Woj.1954 nr 20) przyłączono: osiedle Mała Wielowieś ze wsi Wielowieś, gminy Międzychód; [ludn. 65 osób]
wyłączono: osiedle Puszcza i włączono do gromady Radgoszcz; [ludn. 23 osoby]

1. 1.1970 r. (Dz.U.1969 poz.320) wyłączono: tereny o powierzchni 469 ha i włączono do gromady Międzychód; [ludn. 14 osób]

152206

MIKSTAT

nazwa niemiecka: Mixstadt

Prawa miejskie: <1366^{2,33,46,62}, **1528** (potwierdzenie)^{31,33,46,57}

Stan administracyjny: Gmina miejska
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1973 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz.397)

Przydział administracyjny: pow. ostrzeszowski, woj. sieradzkie do 1793 r.
pow. ostrzeszowski, depart. piotrkowski, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. ostrzeszowski, depart. kaliski, Prusy Południowe od 1795 r.
pow. ostrzeszowski, depart. kaliski, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. ostrzeszowski, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. ostrzeszowski, rej. poznańska, Wlk.Ks. Poznańskie od 1816/19 r.
pow. ostrzeszowski, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. ostrzeszowski, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
pow. kępiński, woj. poznańskie od 1.4.1932 r. (Dz.U.1932 poz.35)
pow. ostrowski, woj. poznańskie od 15.6.1934 r. (Dz.U.1934 poz.431)
(pow. ostrowski, rej. łódzka, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 22.1.1945 r.)
pow. ostrzeszowski, woj. poznańskie od 1.10.1954 r. (Dz.U.1954 poz.243)
województwo kaliskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz.92)
pow. ostrzeszowski, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar miasta w km²: 17,86 (1932 r.)⁵⁰ 19 (1957 r.)⁴² 2,5 (1975 r.)³⁰ 2,49 (1984 r.)⁶³

Ludność miasta: 481 (1793 r.)³³ 737 (1800 r.)¹⁷ 772 (1808 r.)¹⁵ 921 (1810 r.)¹⁵ 1 376 (1843 r.)¹⁹
1 437 (1871 r.)¹⁹ 1 490 (1880 r.)¹⁹ 1 405 (1890 r.)¹⁹ 1 396 (1900 r.)¹⁹ 1 474 (1910 r.)¹⁹
1 423 (1921 r.)⁵¹ 1 316 (1931 r.)⁵⁰ 1 513 (1939 r.)¹⁹ 1 455 (1946 r.)⁴³ 1 363 (1950 r.)⁶²
1 401 (1960 r.)⁶³ 1 216 (1970 r.)⁶³ 1 314 (1978 r.)⁶³ 1 660 (1988 r.)³⁶ 1 834 (1993 r.)²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

? przed 1957 r.

były jakieś zmiany

1. 1. 1970 r. (Dz.U.1969 poz. 320) przyłączono: część wsi Kotłów o powierzchni 53 ha z gromady Mikstat;
wyłączono: tereny o powierzchni 1683 ha i włączono do gromady Mikstat; [ludn. 305 osób]
1. 1. 1973 r. (Dz.U.1972 poz. 327) przyłączono: części wsi: Kaliszkowice Kaliskie o powierzchni 0,3 ha, Kotłów o powierzchni 0,9 ha, Mikstat-Pustkowie o powierzchni 14,9 ha, z gromady Mikstat;

153402

MIŁOSŁAW

nazwa niemiecka: Miloslaw (1940-1943 Liebenau, 1944-1945 Liebenstadt ?)

Prawa miejskie: *od* >1397^{2,29,31,32,33,57} *do* 1487^{<26}; **21.11.1539**^{2,26,29,31,57}

Stan administracyjny: Gmina miejska
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1973 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz.397)

Przydział administracyjny: pow. pyzdrowski, woj. kaliskie do 1793 r.
pow. średzki, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. średzki, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. średzki, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. wrzesiński, rej. poznańska, Wik.Ks. Poznańskie od 1816/19 r.
pow. wrzesiński, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. wrzesiński, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
(pow. wrzesiński, rej. poznańska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 24.1.1945 r.)
województwo poznańskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. wrzesiński, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar miasta w km²: 4,17 (1932 r.)⁵⁰ 3,8 (1957 r.)⁴² 4,0 (1975 r.)³⁰ 3,95 (1984 r.)⁶³ 4,07 (1994 r.)

Ludność miasta:

1 104 (1793 r.) ³³	1 012 (1800 r.) ¹⁷	1 361 (1808 r.) ¹⁵	1 107 (1810 r.) ¹⁵
1 696 (1843 r.) ¹⁹	1 878 (1871 r.) ¹⁹	2 183 (1880 r.) ¹⁹	2 156 (1890 r.) ¹⁹
2 484 (1900 r.) ¹⁹	2 571 (1910 r.) ¹⁹	2 499 (1921 r.) ⁵¹	2 452 (1931 r.) ⁵⁰
2 553 (1939 r.) ¹⁹	2 311 (1946 r.) ⁴³	2 404 (1950 r.) ⁶³	2 825 (1960 r.) ⁶³
2 975 (1970 r.) ⁶³	3 110 (1978 r.) ⁶³	3 451 (1988 r.) ⁶⁶	3 543 (1993 r.) ²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

26.1.1939 r. (Dz.U.1939 poz.35) przyłączono: części obrębów Bugaj i Miłosław z gromady Bugaj w gminie Miłosław.
wyłączono: część obrębu Bugaj i włączono do gromady Bugaj w gminie Miłosław.

5.10.1954 r. (Dz.Woj.1954 br 20) przyłączono: część gromady (park) Bugaj w gminie Miłosław. [nie zamieszкана]

1. 7. 1994 r. (Dz.U.1994 poz. 314) przyłączono: część obszaru wsi Winna Góra o powierzchni 12 ha z gminy Środa Wlkp. [ludn. 19 osób]

152509

MOSINA

nazwa niemieccka: Moschin

Prawa miejskie: 1302^{2,28,29,31,32,33,57}, **2.7.1429** (*prawo magdeburskie*)^{57,[12,33]}

Stan administracyjny: Gmina miejska
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1974?<1.6.1975 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz.397)

Przydział administracyjny: pow. poznański, woj. poznańskie do 1793 r.
pow. kościański, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. kościański, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. kościański, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. śremski, rej. poznańska, Wlk.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
pow. śremski, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. śremski, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
(*pow. śremski, rej. poznańska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 25.1.1945 r.*)
pow. poznański, woj. poznańskie od 1.1.1958 r. (Dz.U.1957 poz.311)
województwo poznańskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. poznański, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar miasta w km²: 6,97 (1932 r.)⁵⁰ 12,90 (1934 r.)⁵⁰ 13,5 (1957 r.)⁴² 14,0 (1975 r.)³⁰ 13,58 (1984 r.)⁶³

Ludność miasta:

419 (1793 r.) ³³	511 (1802 r.) ³³	543 (1808 r.) ¹⁵	677 (1810 r.) ¹⁵
1 037 (1843 r.) ¹⁹	1 525 (1871 r.) ¹⁹	1 663 (1880 r.) ¹⁹	1 574 (1890 r.) ¹⁹
1 763 (1900 r.) ¹⁹	2 072 (1910 r.) ¹⁹	1 957 (1921 r.) ⁵¹	2 924 (1931 r.) ⁵⁰
3 828 (1934 r.) ⁵⁰	5 526 (1939 r.) ¹⁹	5 192 (1946 r.) ⁴³	6 084 (1950 r.) ⁶³
7 086 (1960 r.) ⁶³	8 529 (1970 r.) ⁶³	10 066 (1978 r.) ⁶³	11 614 (1988 r.) ³⁶
11 731 (1993 r.) ²⁸			

Zmiany terytorialne miasta:

23.5.1934 r. (Dz.U.1934 poz.378) przyłączono: gminę wiejską i obszar dworski Budzyń, gminę wiejską Pożegowo, część gminy wiejskiej Krosno.

152510

MUROWANA GOŚLINA

do XVI w.: Kościelna Goślina

nazwa niemiecka: Murowana Goslin (1940-1945 Goslin)

Prawa miejskie: >1389^{12,31,32,33,57,62}

Stan administracyjny: Gmina miejska
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1973 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz.397)

Przydział administracyjny: pow. poznański, woj. poznańskie do 1793 r.
pow. obornicki, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. obornicki, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. obornicki, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. obornicki, rej. poznańska, Wlk.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
pow. obornicki, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. obornicki, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
(pow. obornicki, rej. poznańska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 24.1.1945 r.)
województwo poznańskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. poznański, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar miasta w km²: 6,35 (1932 r.)⁵⁰ 7,24 (1934 r.)⁵⁰ 7 (1957 r.)⁴² 7,1 (1975 r.)³⁰ 7,18 (1984 r.)⁶³

Ludność miasta: 903 (1793 r.)³⁵ 1 006 (1800 r.)¹⁷ 1 048 (1808 r.)¹⁵ 1 159 (1810 r.)¹⁵ 1 533 (1843 r.)¹⁹
1 543 (1871 r.)¹⁹ 1 601 (1880 r.)¹⁹ 1 495 (1890 r.)¹⁹ 1 513 (1900 r.)¹⁹ 1 523 (1910 r.)¹⁹
1 595 (1921 r.)⁵¹ 2 351 (1931 r.)⁵⁰ 2 482 (1934 r.)⁵⁰ 2 850 (1939 r.)¹⁹ 2 398 (1946 r.)⁴³
2 698 (1950 r.)⁶³ 3 373 (1960 r.)⁶³ 3 940 (1970 r.)⁶³ 4 217 (1978 r.)⁶³ 6 565 (1988 r.)³⁶
8 906 (1993 r.)²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

1.7.1926 r. (Dz.U.1926 poz.350) przyłączono: obszar dworski Piła

15.5.1934 r. (Dz.U.1934 poz.356) przyłączono: część b. gminy wiejskiej Piła o powierzchni 120 ha

wyłączono: tereny o powierzchni 31 ha do wsi Mściszewo, gm. Murowana Goślina

153403

NEKLA

nazwa niemieccka: Nekla

Prawa miejskie: od 1725³¹ do 1772³¹; **1.1.2000**¹¹

Stan administracyjny: Gmina wiejska jednostkowa do 1934 r.
Gmina wiejska od 1934 r.
Gromada od 1.10.1954 r.
Gmina wiejska od 1.1.1973 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.1.2000 r. (Dz.U.1999 poz.1268)

Przydział administracyjny: pow. pyzdrowski, woj. kaliskie do 1793 r.
pow. średzki, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. średzki, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. średzki, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. średzki, rej. poznańska, Wlk.Ks. Poznańskie od 1816/19 r.
pow. średzki, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. średzki, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
pow. wrzesiński, woj. poznańskie od 1.1.1956 r. (Dz.U.1955 poz.284)
(pow. wrzesiński, rej. poznańska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 24.1.1945 r.)
województwo poznańskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. wrzesiński, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz 652)

Obszar miasta w km²: 3,00 (wics – 1932 r.)⁵⁰ 11,57 (2000 r.)

Ludność miasta: 766 (1921 r.)⁵¹ 771 (1931 r.)⁵⁰ 2 843 (1993 r.)²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

1.1.2000 r. (Dz.U.1999 poz.1268) miasto utworzono z obrębu ewidencyjnego Nekla w gminie Nekla;

NOWE SKALMIERZYCE

nazwa do 18.7.1962 r.: Skalmierzyce Nowe

nazwa niemiecka: Neu Skalmierschütz (1941-1943 Neu Skalden, 1944-1945 Kalmen)

Prawa miejskie: 1.1.1956 ⁽⁰⁾ (osiedle), **18.7.1962** ⁽¹⁰⁾

Stan administracyjny: Gmina wiejska do 1934 r.
 wieś w gminie Skalmierzyce Nowe od 1934 r.
 Gromada od 1954 r.
 Osiedle typu miejskiego od 1.1.1956 r. (Dz.U.1955 poz.299)
 Gmina miejska od 18.7.1962 r. (Dz.U.1962 poz.188)
 Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1973 r.
 Gmina miejsko-wiejska od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz.397)

Przydział administracyjny: pow. kaliski, woj. kaliskie do 1793 r.
 pow. odolanowski, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
 pow. odolanowski, depart. kaliski, Prusy Południowe od 1795 r.
 pow. odolanowski, depart. kaliski, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
 pow. odolanowski, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
 pow. odolanowski, rej. poznańska, Wlk.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
 pow. odolanowski, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
 pow. ostrowski, rej. poznańska, prow. poznańska od 1887 r.
 pow. ostrowski, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
 (pow. ostrowski, rej.łódzka, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 24.1.1945 r.)
 województwo kaliskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
 pow. ostrowski, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz. 652)

Obszar miasta w km²: 0,84 (1932 r.)⁵⁰ 1,5 (1957 r.)⁴² 1,5 (1975 r.)³⁰ 1,59 (1984 r.)⁶³

Ludność miasta: 2 388 (1921 r.)⁵¹ 2 986 (1931 r.)⁵⁰ 2 511 (1946 r.)³⁰ 2 745 (1950 r.)⁶³
 3 704 (1960 r.)⁶³ 4 244 (1970 r.)⁶³ 4 504 (1978 r.)⁶³ 4 948(1988 r.)³⁶
 5 052 (1993 r.)²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

1. 1. 1956 r. (Dz.U.1955 poz.299) utworzono: osiedle z gromady Skalmierzyce Nowe;
 1. 1. 1957 r. (Dz.U.1957 poz.30) przyłączono: część wsi Skalmierzyce z gromady Skalmierzyce;
 18. 7.1962 r. (Dz.U.1962 poz.188) utworzono: miasto z osiedla Skalmierzyce Nowe;
 1. 1. 1970 r. (Dz.U.1969 poz.320) przyłączono: część wsi Skalmierzyce o powierzchni 8 ha oraz część wsi Mączniki o powierzchni 5 ha z gromady Skalmierzyce; [ludn. 7 osób]
 wyłączyono: tereny o powierzchni 2 ha i włączono do gromady Skalmierzyce;

151904

NOWY TOMYŚL

nazwa niemiecka: Neutomischel

Prawa miejskie: **8.4.1786** ^{57.[2.26.28.31.33.56.62]}

Stan administracyjny: Gmina miejska
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1974<?<1.6.1975 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.2.1991 r. (Dz.U.1991 poz.12)

Przydział administracyjny: pow. poznański, woj. poznańskie do 1793 r.
pow. babimojski, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. babimojski, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. bukowski, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. bukowski, rej. poznańska, Wlk.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
pow. bukowski, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. nowotomyski, rej. poznańska, prow. poznańska od 1887 r.
pow. nowotomyski, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
(pow. nowotomyski, rej.poznańska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 28.1.1945 r.)
województwo poznańskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. nowotomyski, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar miasta w km²: 1,76 (1932 r.)⁵⁰ 2 (1957 r.)⁴² 3,7 (1975 r.)³⁰ 3,68 (1984 r.)⁶³ 5,02 (1987 r.)

Ludność miasta:	358 (1793 r.) ³³	435 (1802 r.) ³³	502 (1808 r.) ¹⁵	438 (1810 r.) ¹⁵
	796 (1843 r.) ¹⁹	1 218 (1871 r.) ¹⁹	1 325 (1880 r.) ¹⁹	1 801 (1890 r.) ¹⁹
	1 808 (1900 r.) ¹⁹	2 015 (1910 r.) ¹⁹	2 083 (1921 r.) ⁵¹	2 550 (1931 r.) ⁵⁰
	2 701 (1939 r.) ¹⁹	2 700 (1946 r.) ⁴³	3 033 (1950 r.) ⁶³	4 466 (1960 r.) ⁶³
	6 730 (1970 r.) ⁶³	9 318 (1978 r.) ⁶³	13 192 (1988 r.) ³⁶	14 478 (1993 r.) ²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

1. 1.1970 r. (Dz.U.1969 poz.320) przyłączono: część wsi Glinno o powierzchni 25 ha i część wsi Paproć o powierzchni 52 ha z gromady Nowy Tomyśl; [ludn. 531 osób]
1. 1.1973 r. (Dz.U.1972 poz.327) przyłączono: część wsi Glinno o powierzchni 42 ha i część wsi Paproć o powierzchni 55 ha z gromady Nowy Tomyśl. [ludn. 250 osób]
1. 1.1987 r. (M.P.1986 poz.277) przyłączono: część wsi Glinno o powierzchni 47 ha i część wsi Paproć o powierzchni 83 ha z gromady Nowy Tomyśl. [ludn. ? osób]

152001

OBORNIKI

nazwa niemiecka: Obornik (1941–1945 Obernick)

Prawa miejskie: >1299^{2,29,32,57}, >1339^{12,28,33,62}

Stan administracyjny: Gmina miejska
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1974<?<1.6.1975 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz.397)

Przydział administracyjny: pow. poznański, woj. poznańskie do 1793 r.
pow. obornicki, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. obornicki, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. obornicki, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. obornicki, rej. poznańska, Wlk.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
pow. obornicki, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. obornicki, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
(pow. obornicki, rej. poznańska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 26.1.1945 r.)
województwo poznańskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. obornicki, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar miasta w km²: 10,13 (1932 r.)⁵⁰ 12 (1957 r.)⁴² 13,9 (1975 r.)³⁰ 14,08 (1984 r.)⁶³

Ludność miasta:	763 (1793 r.) ³³	856 (1800 r.) ¹⁷	1 120 (1808 r.) ¹⁵	940 (1810 r.) ¹⁵
	1 685 (1843 r.) ¹⁹	2 283 (1871 r.) ¹⁹	2 812 (1880 r.) ¹⁹	2 875 (1890 r.) ¹⁹
	3 059 (1900 r.) ¹⁹	4 289 (1910 r.) ¹⁹	4 091 (1921 r.) ⁵¹	5 244 (1931 r.) ⁵⁰
	5,6 tys.(1939 r.) ³³	5 266 (1946 r.) ⁴³	5 965 (1950 r.) ⁶³	8 104 (1960 r.) ⁴³
	10 205 (1970 r.) ⁶³	12 441 (1978 r.) ⁶³	15 526 (1988 r.) ³⁶	16 627 (1993 r.) ²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

1. 3. 1926 r. (Dz.U.1926 poz.125) przyłączono: obszar dworski Słonawy-Młyn;

5.10.1954 r. (Dz.Woj.1954 nr 20) przyłączono: wieś gromadzką Rudki z gminy Oborniki-Północ; [ludn. 63 osoby]

1. 1. 1970 r. (Dz.U.1969 poz.320) przyłączono: część wsi Kowanowo o powierzchni 154 ha oraz część wsi Kowanówko o powierzchni 77 ha z gromady Oborniki-Północ; [ludn. 37 osób]

wyłączono: tereny o powierzchni 29 ha i włączono do gromady Oborniki-Północ;
tereny o powierzchni 7 ha i włączono do gromady Oborniki-Południe;
[ludn. 8 osób]

152803

OBRZYCKO

nazwa niemieccka: Obersitzko (1940-1945 Obersitz)

Prawa miejskie: od <1458^{2,29,32,33,57} do 1565 <²⁶, <1580⁴⁰; od **24.3.1638**^{57,[26,31,33]} do 1934⁹;
1.1.1990¹⁰

Stan administracyjny: Gmina miejska do 13.6.1934 r. (Dz.U. 1934 poz.422)
Wieś gminna w gminie wiejskiej Obrzycko od 1934 r.
Gromada od 1954 r.
Wieś gminna w gminie wiejskiej Obrzycko od 1.1.1973 r.
Gmina miejska od 1.1.1990 r. (M.P.1989 poz.325)

Przydział administracyjny: pow. poznański, woj. poznańskie do 1793 r.
pow. obornicki, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. obornicki, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. obornicki, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. szamotulski, rej. poznańska, Wlk.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
pow. szamotulski, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. szamotulski, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
(pow. szamotulski, rej. poznańska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 26.1.1945 r.)
województwo poznańskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. szamotulski, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar miasta w km²: 3,51 (1932 r.)⁵⁰ 3,72 (1990 r.)³

Ludność miasta: 1 812 (1793 r.)³³ 1 670 (1800 r.)¹⁷ 1 612 (1808 r.)¹⁵ 1 664 (1810 r.)¹⁵
1 769 (1843 r.)¹⁹ 1 639 (1871 r.)¹⁹ 1 605 (1880 r.)¹⁹ 1 544 (1890 r.)¹⁹
1 561 (1900 r.)¹⁹ 1 746 (1910 r.)¹⁹ 1 503 (1921 r.)⁵¹ 1 776 (1931 r.)⁵⁰
1 880 (1939 r.)³³ 1 750 (1961 r.)³³ 2 204 (1993 r.)²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

13.6. 1934 r. (Dz.U.1934 poz.422) **wyłączono:** całe terytorium dotychczasowego miasta **Obrzycko** o powierzchni 351 ha włączono do gminy Obrzycko;

1. 1. 1990 r. (M.P.1989 poz.325) **utworzono:** miasto ze wsi **Obrzycko** o powierzchni 372 ha wydzielonej z gminy Obrzycko;

152102

ODOLANÓW

nazwa niemiecka: Adelnau

Prawa miejskie: ok. 1400^{2,12,29,32,33,57}

Stan administracyjny: Gmina miejska
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1973 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz.397)

Przydział administracyjny: pow. kaliski, woj. kaliskie do 1793 r.
pow. odolanowski, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. odolanowski, depart. kaliski, Prusy Południowe od 1795 r.
pow. odolanowski, depart. kaliski, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. odolanowski, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. odolanowski, rej. poznańska, Wlk.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
pow. odolanowski, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. odolanowski, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
pow. ostrowski, woj. poznańskie od 1.4.1932 r. (Dz.U.1932 poz.35)
(pow. ostrowski, rej. łódzka, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 24.1.1945 r.)
województwo kaliskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. ostrowski, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz. 652)

Obszar miasta w km²: 18,01 (1932 r.)⁵⁰ 20 (1957 r.)⁴² 4,8 (1975 r.)³⁰ 4,76 (1984 r.)⁶³

Ludność miasta: 788 (1793 r.)³³ 1 091 (1800 r.)¹⁷ 1 180 (1808 r.)¹⁵ 1 068 (1810 r.)¹⁵
1 827 (1843 r.)¹⁹ 1 975 (1871 r.)¹⁹ 2 197 (1880 r.)¹⁹ 2 268 (1890 r.)¹⁹
2 310 (1900 r.)¹⁹ 2 428 (1910 r.)¹⁹ 2 437 (1921 r.)⁵¹ 2 472 (1931 r.)⁵⁰
2 491 (1939 r.)¹⁹ 2 339 (1946 r.)⁴³ 2 288 (1950 r.)⁶³ 2 951 (1960 r.)⁶³
3 150 (1970 r.)⁶³ 3 509 (1978 r.)⁶³ 4 248 (1988 r.)³⁶ 4 440 (1993 r.)²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

1. 4. 1939 r. (Dz.U.1939 poz. 189) przyłączono: część obrębu Odolanów z gromady Świeca gminy Czarny Las, część obrębu Odolanów z gromady Gliśnica gminy Odolanów, część obrębu Odolanów z gromady Huta gminy Odolanów;
wyłączono: części obrębów: Odolanów, Huta, Raczyce i włączono do gminy Odolanów;
- 5.10.1954 r. (Dz.Woj.1954 nr 20) przyłączono: przysiółek Kaczory o powierzchni 103 ha z gromady Gliśnica gminy Odolanów; [ludn. 113 osób]
1. 1. 1970 r. (Dz.U.1969 poz. 320) wyłączono: tereny o powierzchni 1607 ha i włączono do gromady Odolanów; [ludn. 151 osób]

153504

OKONEK

do 1946 r. często również Racibórz

nazwa niemiecka: Ratzebuhr

Prawa miejskie: 1592²¹, 1754^{21,31,33}

Stan administracyjny: Gmina miejska.
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1973 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz.397)

Przydział administracyjny: pow. szczecinecki, depart. pomorski od 1723 r.
pow. szczecinecki, rej. pomorska od 1808 r.
pow. szczecinecki, rej. koszalińska, prow. Pomorze od 1816/19 r.
pow. szczecinecki, okręg zachodniopomorski od 2.2.1945 r.
pow. szczecinecki, woj. szczecińskie od 28.6.1946 r. (Dz.U. 1946 poz. 177)
pow. szczecinecki, woj. koszalińskie od 6.7.1950 r. (Dz.U. 1950 poz. 255)
województwo pilskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. złotowski, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Powierzchnia miasta: 6,01 km²

Obszar miasta w km²: 44 (1957 r.)⁴² 5,9 (1975 r.)³⁰ 5,95 (1984 r.)⁶³ 6,01 (1990 r.)³¹

Ludność miasta: 1 100 (1800 r.)¹⁹ 1 579 (1843 r.)¹⁹ 2 174 (1871 r.)¹⁹ 2 432 (1880 r.)¹⁹ 2 298 (1890 r.)¹⁹
2 245 (1900 r.)¹⁹ 2 375 (1910 r.)¹⁹ 2 611 (1925 r.)¹⁹ 2 962 (1933 r.)¹⁹ 2 940 (1939 r.)¹⁹
1 799 (1946 r.)⁴³ 2 156 (1950 r.)⁶³ 3 153 (1960 r.)⁶³ 3 248 (1970 r.)⁶³ 3 540 (1978 r.)⁶³
4 006 (1988 r.)³⁶ 4 054 (1993 r.)²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

1. 1. 1969 r. (Dz.U. 1968 poz. 331) wyłączono: tereny o powierzchni 3839 ha z miejscowościami: Anielin, Dolnik, Rydzynko i włączono do gromady Okonek; [ludn. 234 osoby]

151905

OPALENICA

nazwa niemiecka: Opalenitza (1944 1945 Oppenbach)

Prawa miejskie: ~1400^{12,28,31,33}, <1404^{2,29,32,57}

Stan administracyjny: Gmina miejska
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1973 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz.397)

Przydział administracyjny: pow. kościański, woj. poznańskie do 1793 r.
pow. kościański, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. kościański, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. kościański, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. bukowski, rej. poznańska, Wlk.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
pow. bukowski, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. grodziski, rej. poznańska, prow. poznańska od 1887 r.
pow. grodziski, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
pow. nowotomyski, woj. poznańskie od 1.4.1932 r. (Dz.U.1932 poz.35)
(pow. nowotomyski, rej.poznańska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 27.1.1945 r.)
województwo poznańskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. nowotomyski, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.

Obszar miasta w km²: 11,27 (1932 r.)⁵⁰ 11 (1957 r.)⁴² 6,5 (1975 r.)³⁰ 6,42 (1984 r.)⁶³

Ludność miasta: 583 (1793 r.)³³ 775 (1800 r.)¹⁷ 610 (1808 r.)¹⁵ 847 (1810 r.)¹⁵ 1 332 (1843 r.)¹⁹
1 497 (1871 r.)¹⁹ 1 672 (1880 r.)¹⁹ 2 333 (1890 r.)¹⁹ 3 135 (1900 r.)¹⁹ 3 529 (1910 r.)¹⁹
3 058 (1921 r.)⁵¹ 4 332 (1931 r.)⁵⁰ 4 291 (1939 r.)¹⁹ 4 366 (1946 r.)⁴³ 4 588 (1950 r.)⁶³
5 264 (1960 r.)⁶³ 6 214 (1970 r.)⁶³ 6 758 (1978 r.)⁶³ 8 262 (1988 r.)³⁶ 8 719 (1993 r.)²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

28.4.1931 r. (Dz.U.1931 poz.356) przyłączono: część obszaru dworskiego Sielinko
1. 1.1970 r. (Dz.U.1969 poz.320) przyłączono: część wsi Sielinko o pow. 8 ha z gromady Opalenica-Zachód; [ludn. 14 osób]
wyłączono: tereny o powierzchni 438 ha i włączono do gromady Opalenica-Zachód.
[ludn. 136 osób]

151704

OSIECZNA

nazwa niemiecka: Storchnest

Prawa miejskie: < 1393^{2,29,32,33,57}

Stan administracyjny: Gmina miejska
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1973 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz.397)

Przydział administracyjny: pow. kościański, woj.poznańskie do 1793 r.
pow. wschowski, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793r.
pow. wschowski, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807r.
pow. wschowski, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815r.
pow. wschowski, rej. poznańska, Wlk.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
pow. wschowski, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. leszczyński, rej. poznańska, prow. poznańska od 1887 r.
pow. leszczyński, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
(pow. leszczyński, rej.poznańska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 27.1.1945 r.)
województwo leszczyńskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. leszczyński, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar miasta w km²: 10,72 (1932 r.)⁵⁰ 10,5 (1957 r.)⁴² 4,8 (1975 r.)³⁰ 4,84 (1984 r.)⁶³

Ludność miasta: 834 (1793 r.)³³ 1 043 (1800 r.)¹⁷ 937 (1808 r.)¹⁵ 979 (1810 r.)¹⁵ 1 379 (1843 r.)¹⁹
1 727 (1871 r.)¹⁹ 1 720 (1880 r.)¹⁹ 1 665 (1890 r.)¹⁹ 1 590 (1900 r.)¹⁹ 1 570 (1910 r.)¹⁹
1 559 (1921 r.)⁵¹ 1 597 (1931 r.)⁵⁰ 1 730 (1939 r.)¹⁹ 1 323 (1946 r.)⁴³ 1 433 (1950 r.)⁴³
1 590 (1960 r.)⁶³ 1 740 (1970 r.)⁶³ 1 800 (1978 r.)⁶³ 2 005 (1988 r.)³⁶ 2 003 (1993 r.)²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

5.10.1954 r. (Dz.Woj.1954 nr 20) przyłączono: część obrębu Łoniewo i część obrębu Świerczyna z dawn. gromady Łoniewo w b. gminie Osieczna

wyłączono: część obrębu Świerczyna i włączono do nowej gromady Osieczna

1. 1.1970 r. (Dz.U.1969 poz.320) przyłączono: część wsi Łoniewo o powierzchni 205 ha z gromady Osieczna. [ludn. 4 osoby]

wyłączono: tereny o powierzchni 792 ha i włączono do gromady Osieczna. [ludn. 28 osób]

1 52805

OSTRORÓG

nazwa niemieccka: Scharfenort

Prawa miejskie: <1412^{2.12.29.31.32.33.57}

Stan administracyjny: Gmina miejska
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1973 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz.397)

Przydział administracyjny: pow. poznański, woj. poznańskie do 1793 r.
pow. obornicki, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. obornicki, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. obornicki, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. szamotulski, rej. poznańska, Wlk.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
pow. szamotulski, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. szamotulski, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
(pow. szamotulski, rej. poznańska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 26.1.1945 r.)
województwo poznańskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. szamotulski, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar miasta w km²: 6,94 (1932 r.)⁵⁰ 7,7 (1957 r.)⁴² 1,2 (1975 r.)³⁰ 1,26 (1984 r.)⁶³

Ludność miasta: 305 (1793 r.)³³ 451 (1800 r.)¹⁷ 486 (1808 r.)¹⁵ 432 (1810 r.)¹⁵ 687 (1843 r.)¹⁹
898 (1871 r.)¹⁹ 1 023 (1880 r.)¹⁹ 997 (1890 r.)¹⁹ 1 003 (1900 r.)¹⁹ 1 267 (1910 r.)¹⁹
1 273 (1921 r.)⁵¹ 1 289 (1931 r.)⁵⁰ 1 301 (1939 r.)¹⁹ 1 170 (1946 r.)⁴³ 1 127 (1950 r.)⁶³
1 355 (1960 r.)⁶³ 1 333 (1970 r.)⁶³ 1 449 (1978 r.)⁶³ 1 738 (1988 r.)³⁶ 2 012 (1993 r.)²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

? w latach 1934 – 1957 r. (były jakieś zmiany? brak 75 ha)

1. 1. 1970 r. (Dz.U.1969 poz.320) wyłączono: tereny o powierzchni 643 ha i włączono do gromady Ostroróg; [ludn. 145 osób]

152103

OSTRÓW WIELKOPOLSKI

nazwa do 192 ? : Ostrów

nazwa niemieccka: Ostrowo

Prawa miejskie: od 1404^{2,29,31 32,33,57,62} do 1660^{<²⁶}; 1713²⁶, **26.5.1715**^{57,[2]}

Stan administracyjny: Gmina miejska
Gmina miejska na prawach powiatu od 14.4.1951 r. (Dz.U.1951 poz.161)
Gmina miejska od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)

Przydział administracyjny: pow. kaliski, woj. kaliskie do 1793 r.
pow. odolanowski, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. odolanowski, depart. kaliski, Prusy Południowe od 1795 r.
pow. odolanowski, depart. kaliski, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. odolanowski, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. odolanowski, rej. poznańska, Wlk.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
pow. odolanowski, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. ostrowski, rej. poznańska, prow. poznańska od 1887 r.
pow. ostrowski, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
(pow. ostrowski, rej.łódzka, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 24.1.1945 r.)
pow. grodzki Ostrów Miasto, woj. poznańskie od 14.4.1951 r. (Dz.U.1951 poz.161)
województwo kaliskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. ostrowski, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz. 652)

Obszar miasta w km²: 6,88 (1932 r.)⁵⁰ 23,66 (1934 r.)⁵⁰ 29,0 (1957 r.)⁴² 29,1 (1975 r.)³⁰ 42,39 (1984 r.)⁶³

Ludność miasta:

2 223 (1789 r.) ³³	2 541 (1793 r.) ³³	3 191 (1800 r.) ¹⁷	2 392 (1808 r.) ¹⁵
1 662 (1810 r.) ¹⁵	5 007 (1843 r.) ¹⁹	7 964 (1871 r.) ¹⁹	9 104 (1880 r.) ¹⁹
9 718 (1890 r.) ¹⁹	11 800 (1900 r.) ¹⁹	14 770 (1910 r.) ¹⁹	16 366 (1921 r.) ⁵¹
19 555 (1931 r.) ⁵⁰	24 522 (1934 r.) ⁵⁰	31 863 (1939 r.) ³³	30 808 (1946 r.) ⁴³
32 787 (1950 r.) ⁶³	42 579 (1960 r.) ⁶³	49 585 (1970 r.) ⁶³	56 368 (1978 r.) ⁶³
71 275 (1988 r.) ³⁶	74 241 (1993 r.) ²⁸		

Zmiany terytorialne miasta:

1. 6. 1934 r. (Dz.U.1934 poz.379) przyłączono: Krępa (gmina i obszar dworski), Zębców (gmina i obszar dworski), Kamienice Stare (obszar dworski), Zacharzew (obszar dworski) [ludność w 1931 r. 4 967 osób]

? w latach 1934 – 1957 (były zmiany – brak ok. 530 ha)

1.12.1979 r. (Dz.U.1979 poz.155) przyłączono: Pruślin (wieś), Gorzyce Wielkie (część wsi) o pow. 124 ha, Karski (część wsi), Nowy Staw (osada), Szczygliczka (osada), Piaski (gajówka) o pow. 309 ha, Wtorek (część wsi), Krępa (osiedle) o pow. 199 ha, Zacharzew (część wsi) o pow. 385 ha z gminy Ostrów Wielkopolski. [łącznie ludn. 3 951 osób]

152207

OSTRZESZÓW

nazwa niemiecka: Schildberg

Prawa miejskie: <1283*^{2,12,31,32,33,46,57,62}, 1370/1382 (prawo magdeburskie)⁵⁷

* wg O.Langego²⁹ dokument ten jest niewątpliwie falsyfikatem, powstałym jednak przed 1300 r. W jego prawdziwość wątpił również A.Warschauer⁵⁷

Stan administracyjny: Gmina miejska
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.6.1975<?<15.1.1976 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz.397)

Przydział administracyjny: pow. ostrzeszowski, woj. sieradzkie do 1793 r.
pow. ostrzeszowski, depart. piotrkowski, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. ostrzeszowski, depart. kaliski, Prusy Południowe od 1795 r.
pow. ostrzeszowski, depart. kaliski, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. ostrzeszowski, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. ostrzeszowski, rej. poznańska, Wlk.Ks. Poznańskie od 1816/19 r.
pow. ostrzeszowski, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. ostrzeszowski, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
pow. kępiński, woj. poznańskie od 1.4.1932 r. (Dz.U.1932 poz.35)
(pow. kępiński, rej. łódzka, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 22.1.1945 r.)
pow. ostrzeszowski, woj. poznańskie od 1.10.1954 r. (Dz.U.1954 poz.243)
województwo kaliskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz.92)
pow. ostrzeszowski, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar miasta w km²: 19,45 (1932 r.)⁵⁰ 23,3 (1957 r.)⁴² 10,0 (1975 r.)³⁰ 10,15 (1984 r.)⁶³ 12,18 (1990 r.)³¹

Ludność miasta: 668 (1793 r.)³³ 1 275 (1800 r.)¹⁷ 1 344 (1808 r.)¹⁵ 1 391 (1810 r.)¹⁵
2 100 (1843 r.)¹⁹ 2 576 (1871 r.)¹⁹ 2 979 (1880 r.)¹⁹ 3 380 (1890 r.)¹⁹
4 645 (1900 r.)¹⁹ 5 471 (1910 r.)¹⁹ 5 413 (1921 r.)⁵¹ 5 833 (1931 r.)⁵⁰
6 246 (1939 r.)¹⁹ 5 403 (1946 r.)⁴³ 5 693 (1950 r.)⁶³ 7 357 (1960 r.)⁶³
8 246 (1970 r.)⁶³ 10 577 (1978 r.)⁶³ 13 602 (1988 r.)³⁶ 14 597 (1993 r.)²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

? (między 1887 a 1921)

przyłączono: ? Borek, Borek-Las, Osady

5.10.1954 r. (Dz.Woj.1954 nr 20) przyłączono: części wsi Olszyna, część obrębu Myje-Potaśnia ze wsi Myje, część obrębu Rojów ze wsi Rojów, z gminy Ostrzeszów;

1. 1. 1970 r. (Dz.U.1969 poz. 320) przyłączono: część wsi Rojów o powierzchni 9 ha z gromady Ostrzeszów; [ludn. 30 osób]
wyłączono: tereny o powierzchni 1405 ha i włączono do gromady Ostrzeszów; [ludn. 661 osób]

1. 1. 1973 r. (Dz.U.1972 poz. 327) przyłączono: część wsi Ostrzeszów-Pustkowie o powierzchni 101 ha z gromady Ostrzeszów; [ludn. 225 osób]

1. 1. 1987 r. (M.P.1986 poz. 246) przyłączono: części wsi: Kuźniki o powierzchni 145 ha, Olszyna o powierzchni 28 ha, Rojów o powierzchni 29 ha, z gminy Ostrzeszów;

152305

PIŁA

nazwa niemieccka: Schneidemühl

Prawa miejskie: <1478²⁶, <1505^{32,57}, **4.3.1513**^{57,[2.12.26.28.33.62]}

Stan administracyjny: Gmina miejska.
Gmina miejska na prawach powiatu od 1914 r.
Gmina miejska od 28.6.1946 r.
Gmina miejska na prawach powiatu od 1.4.1948 r. (M.P. 1948 poz. 96)
Gmina miejska od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)

Przydział administracyjny: pow. poznański, woj. poznańskie do 1772 r.
pow. wałecki, depart. bydgoski, Okręg Notecki od 1772 r.
pow. wałecki (pilski), depart. bydgoski, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. wałecki (pilski), Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. chodzieski, rej. bydgoska, W.Ks. Poznańskie od 1816/19 r.
pow. chodzieski, rej. bydgoska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. grodzki Piła, rej. bydgoska, prow. poznańska od 1914 r.
pow. grodzki Piła, rej. pilska od 2.8.1919 r.
pow. grodzki Piła, prow. Marchia Graniczna Poznań-Prusy Zachodnie od 1922 r.
pow. grodzki Piła, rej. Marchia Graniczna P.-P.Z., prow. Pomorze od 2.9.1938 r.
pow. grodzki Piła, okręg zachodniopomorski od 15.2.1945 r.
pow. grodzki Piła, okręg w adm. woj. poznańskiego od 7.7.1945 r. (M.P. 1945 poz. 77)
pow. pilski, woj. poznańskie od 28.6.1946 r. (Dz.U. 1946 poz. 177)
pow. grodzki Piła, woj. poznańskie od 1.4.1948 r. (M.P. 1948 poz. 96)
województwo pilskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. pilski, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar miasta w km²: 88 (1957 r.)⁴² 88,2 (1975 r.)³⁰ 88,26 (1984 r.)⁶³ 102,73 (1992 r.)

Ludność miasta: 1 509 (1772 r.)³³ 1 799 (1786 r.)¹ 2 284 (1802 r.)³³ 1 673 (1808 r.)¹⁵
1 737 (1810 r.)¹⁵ 4 192 (1843 r.)¹⁹ 7 538 (1871 r.)¹⁹ 11 610 (1880 r.)¹⁹
14 449 (1890 r.)¹⁹ 19 655 (1900 r.)¹⁹ 26 126 (1910 r.)¹⁹ 37 518 (1925 r.)¹⁹
43 184 (1933 r.)¹⁹ 45 791 (1939 r.)¹⁹ 10 671 (1946 r.)⁴³ 21 085 (1950 r.)⁶³
33 785 (1960 r.)⁶³ 43 831 (1970 r.)⁶³ 54 896 (1978 r.)⁶³ 70 345 (1988 r.)³⁶
74 030 (1993 r.)²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

1914 r. ? przyłączono: obszar dworski Pletki [Plöttke]
po 1919 r. ? przyłączono: część gminy wiejskiej Motylewo obejmującą tereny leśne z osadą Eichkatzenkrug z pow. noteckiego
1938 r. przyłączono: część gminy wiejskiej Koszyce z pow. wałeckiego
5.10.1954 r. (Dz.U. 1954 nr 20) przyłączono: wieś sołectwem Koszyce z przysiółkiem Kuźnica Pilska z gminy Stara Łubianka, pow. wałecki; [ludn. 674 osoby]
1. 1. 1992 r. (Dz.U. 1991 poz. 497) przyłączono: część wsi Stobno o powierzchni 31 ha z gminy Trzcianka;
część wsi Motylewo o powierzchni 1349 ha oraz część wsi Ługi Ujskie o powierzchni 67 ha z gminy Ujście;

152406

PLESZEW

nazwa niemieccka: Pleschen

Prawa miejskie: <1283*^{12.28.31.32.33.57.62}, <1300^{2.29}

* wg *O.Langeo*²⁹ ten dokument niewątpliwie jest falsyfikatem, powstałym jednak przed 1300 r. W jego prawdziwość wątpił również *A. Warschauer*³⁷

Stan administracyjny: Gmina miejska
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.6.1975<?<15.1.1976 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz.397)

Przydział administracyjny: pow. kaliski, woj. kaliskie do 1793 r.
pow. odolanowski, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. odolanowski, depart. kaliski, Prusy Południowe od 1795 r.
pow. odolanowski, depart. kaliski, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. odolanowski, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. pleszewski, rej. poznańska, Wlk.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
pow. pleszewski, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. pleszewski, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
pow. jarociński, woj. poznańskie od 1.4.1932 r. (Dz.U.1932 poz.35)
(pow. jarociński, rej. poznańska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 23.1.1945 r.)
pow. pleszewski, woj. poznańskie od 1.1.1956 r. (Dz.U.1955 poz.284)
województwo kaliskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. pleszewski, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz. 652)

Obszar miasta w km²: 12,73 (1932 r.)⁵⁰ 14,4 (1957 r.)⁴² 12,6 (1975 r.)³⁰ 13,19 (1984 r.)⁶³

Ludność miasta:

1 509 (1789 r.) ³³	1 254 (1793 r.) ³³	1 642 (1800 r.) ¹⁷	1 697 (1808 r.) ¹⁵
1 739 (1810 r.) ¹⁵	5 086 (1843 r.) ¹⁹	6 108 (1871 r.) ¹⁹	6 336 (1880 r.) ¹⁹
6 126 (1890 r.) ¹⁹	6 364 (1900 r.) ¹⁹	8 049 (1910 r.) ¹⁹	7 638 (1921 r.) ⁵¹
8 688 (1931 r.) ⁵⁰	9 994 (1939 r.) ¹⁹	8 760 (1946 r.) ⁴³	8 436 (1950 r.) ⁶³
11 035 (1960 r.) ⁶³	13 375 (1970 r.) ⁶³	15 610 (1978 r.) ⁶³	17 552 (1988 r.) ³⁶
18 155 (1993 r.) ²⁸			

Zmiany terytorialne miasta:

? lata 1934–1956 (były przyłączenia? – jest więcej o ok.180 ha)

1. 1. 1970 r. (Dz.U.1969 poz.320) wyłączono: tereny o powierzchni 86 ha i włączono do gromady Zawidowice; [ludn. 56 osób]
tereny o powierzchni 186 ha i włączono do gromady Pleszew; [ludn. 87 osób]
przyłączono: część wsi Malinie o powierzchni 68 ha oraz część wsi Nowa Wieś o powierzchni 14 ha z gromady Pleszew; [ludn. 243 osoby]
1. 12.1979 r. (Dz.U.1979 poz.155) przyłączono: część wsi Baranówek o powierzchni 56 ha z gminy Pleszew;

152806

PNIEWY

nazwa niemieccka: Pinne

Prawa miejskie: <1394^{2,29,31,32,57}

Stan administracyjny: Gmina miejska
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1973 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz.397)

Przydział administracyjny: pow. poznański, woj. poznańskie do 1793 r.
pow. poznański, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. poznański, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. poznański, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. szamotulski, rej. poznańska, Wlk.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
pow. szamotulski, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. szamotulski, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
(pow. szamotulski, rej. poznańska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 27.1.1945 r.)
województwo poznańskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. szamotulski, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar miasta w km²: 12,42 (1932 r.)⁵⁰ 11,6 (1957 r.)⁴² 3,7 (1975 r.)³⁰ 3,69 (1984 r.)⁶³ 9,21 (2002 r.)

Ludność miasta: 892 (1793 r.)³³ 1 053 (1800 r.)¹⁷ 1 495 (1808 r.)¹⁵ 822 (1810 r.)¹⁵ 2 074 (1843 r.)¹⁹
2 328 (1871 r.)¹⁹ 2 374 (1880 r.)¹⁹ 2 381 (1890 r.)¹⁹ 2 570 (1900 r.)¹⁹ 2 953 (1910 r.)¹⁹
2 731 (1921 r.)⁵¹ 3 371 (1931 r.)⁵⁰ 4,0 tys.(1939 r.)¹⁹ 3 195 (1946 r.)⁴³ 3 366 (1950 r.)⁶³
4 085 (1960 r.)⁶³ 4 960 (1970 r.)⁶³ 5 271 (1978 r.)⁶³ 6 291 (1988 r.)³⁶ 6 727 (1993 r.)²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

27.3. 1922 r. (Dz.U.1922 poz.229) przyłączono: jednostkową gminę wiejską Pniewy-Wieś;

? w okresie 1934 – 1956 (były zmiany? ok. 100 ha)

1. 1. 1970 r. (Dz.U.1969 poz.320) przyłączono: części wsi: Lubocześnica o powierzchni 7 ha, Pniewy-Zamek o powierzchni 88 ha, z gromady Pniewy; [ludn. 530 osób]

wyłączono: tereny o powierzchni 879 ha i włączono do gromady Pniewy; [ludn. 150 osoby]

1. 1. 2002 r. (Dz.U.2001 poz.1241) przyłączono: części obrębów ewidencyjnych: Chełmno-Jakubowo o powierzchni 199 ha, Konin o powierzchni 52 ha, Lubocześnica o powierzchni 78 ha, Pniewy-Zamek o powierzchni 219 ha, Podpniewki o powierzchni 4 ha z gminy Pniewy;

152511

POBIEDZISKA

nazwa niemiecka: Pudewitz

Prawa miejskie: >1266^{2,12,28,29,32,33,57}

Stan administracyjny: Gmina miejska
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1973 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz.397)

Przydział administracyjny: pow. gnieźnieński, woj. kaliskie do 1768 r.
pow. gnieźnieński, woj. gnieźnieńskie od 1768 r.
pow. gnieźnieński, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. gnieźnieński, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. gnieźnieński, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. średzki, rej. poznańska, Wlk.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
pow. średzki, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. wschodniopoznański, rej. poznańska od 1900 r.
pow. wschodniopoznański, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
pow. poznański, woj. poznańskie od ? r. (Dz.U.19 poz.)
(pow. *poznański*, rej. *poznańska*, prow. *Kraj Warty* od 20.10.1939 r. do 24.1.1945 r.)
województwo poznańskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. poznański, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar miasta w km²: 12,01 (1932 r.)⁵⁰ 13,06 (1934 r.)⁵⁰ [11] (1957 r.) 7,7 ? (1975 r.)³⁰ 8,16 (1984 r.)⁶³
10,16 (1992 r.)

Ludność miasta: 791 (1793 r.)³³ 1 185 (1800 r.)¹⁷ 1 208 (1808 r.)¹⁵ 1 071 (1810 r.)¹⁵ 1 519 (1843 r.)¹⁹
2 002 (1871 r.)¹⁹ 2 255 (1880 r.)¹⁹ 2 428 (1890 r.)¹⁹ 2 855 (1900 r.)¹⁹ 3 397 (1910 r.)¹⁹
3 363 (1921 r.)⁵¹ 3 745 (1931 r.)⁵⁰ 4 255 (1939 r.)³³ 3 615 (1946 r.)⁴³ 3 767 (1950 r.)⁶³
5 008 (1960 r.)⁶³ 5 726 (1970 r.)⁶³ 5 953 (1978 r.)⁶³ 6 470 (1988 r.)³⁶ 7 139 (1993 r.)²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

1. 4. 1930 r. (Dz.U.1929 poz.644) przyłączono: część wsi Polska Wieś

1. 6. 1934 r. (Dz.U.1934 poz.389) przyłączono: wieś Wójtostwo [ludn.w 1931 r. 53 osoby]

5.10.1954 r.(Dz.U.Woj.1954 nr 20) przyłączono: części obrębów Polska Wieś i Pobiedziska z dawnej gromady Polska Wieś, gminy. Polska Wieś; [ludn. 92 osoby]

wyłączono: osiedla Główna, Kapalica i Wójtostwo do nowej gromady Pobiedziska. [ludn. 90 osób]

1.1.1970 r. (Dz.U.1969 poz.320) wyłączono: tereny o powierzchni 283 ha do grom. Pobiedziska. [ludn. 6 osób]

1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz.497) przyłączono: część wsi Główna o powierzchni 57 ha, część wsi Polska Wieś o pow. 85 ha, część wsi Wójtostwo o powierzchni 58 ha. [ludn. 472 osóby]

150506

POGORZELA

nazwa niemicka: Pogorzela (1940-1943 Pogorschella, 1944-1945 Brandenstein)

Prawa miejskie: <1458^{2,29,32,33,57,62}

Stan administracyjny: Gmina miejska
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1973 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz.397)

Przydział administracyjny: pow. pyzdrowski, woj. kaliskie do 1793 r.
pow. krotoszyński, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. krotoszyński, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. krotoszyński, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. krotoszyński, rej. poznańska, Wlk.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
pow. krotoszyński, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. koźmiński, rej. poznańska, prow. poznańska od 1887 r.
pow. koźmiński, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
pow. krotoszyński, woj. poznańskie od 1.4.1932 r. (Dz.U.1932 poz.35)
(pow. krotoszyński, rej. poznańska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 25.1.1945 r.)
województwo leszczyńskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. gostyński, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar miasta w km²: 12,19 (1932 r.)⁵⁰ 12,3 (1957 r.)⁴² 4,5 (1975 r.)³⁰ 4,34 (1984 r.)⁶³

Ludność miasta: 785 (1793 r.)³³ 810 (1800 r.)¹⁷ 765 (1808 r.)¹⁵ 769 (1810 r.)¹⁵ 1 435 (1843 r.)¹⁹
1 511 (1871 r.)¹⁹ 1 686 (1880 r.)¹⁹ 1 525 (1890 r.)¹⁹ 1 615 (1900 r.)¹⁹ 1 787 (1910 r.)¹⁹
1 662 (1921 r.)⁵¹ 1 592 (1931 r.)⁵⁰ 1 810 (1939 r.)¹⁹ 1 415 (1946 r.)⁴³ 1 396 (1950 r.)⁶³
1 880 (1960 r.)⁶³ 1 796 (1970 r.)⁶³ 1 732 (1978 r.)⁶³ 1 805 (1988 r.)³⁶ 1 873 (1993 r.)²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

1. 1. 1959 r. (Dz.U.1958 poz.365) przyłączono: miejscowości Pogorzela-Wieś i Taczanówka z gromady Pogorzela;
[ludn. 178 osób]

1. 1. 1970 r. (Dz.U.1969 poz.320) wyłączono: tereny o powierzchni 1364 ha i włączono do gromady Pogorzela; [ludn. 2 osoby]

150507

PONIEC

nazwa niemieccka: Punitz

Prawa miejskie: < 1309^{2,29,32,57,62}, **1310** (*prawo glogowskie*)^{29,31,57}

Stan administracyjny: Gmina miejska
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1973 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.2.1991 r. (Dz.U.1991 poz.12)

Przydział administracyjny: pow. kościański, woj. poznańskie do 1793 r.
pow. krobowski, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. krobowski, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. krobowski, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. krobowski, rej. poznańska, Wik.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
pow. krobowski, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. gostyński, rej. poznańska, prow. poznańska od 1887 r.
pow. gostyński, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
(*pow. gostyński, rej.poznańska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 27.1.1945 r.*)
województwo leszczyńskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. gostyński, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar miasta w km²: 10,04 (1932 r.)⁵⁰ 10,0 (1957 r.)⁴² 3,9 (1975 r.)³⁰ 3,54 (1984 r.)⁶³

Ludność miasta:	1 436 (1793 r.) ³³	1 444 (1800 r.) ¹⁷	1 267 (1808 r.) ¹⁵	1 429 (1810 r.) ¹⁵
	1 717 (1843 r.) ¹⁹	1 982 (1871 r.) ¹⁹	2 008 (1880 r.) ¹⁹	2 004 (1890 r.) ¹⁹
	2 193 (1900 r.) ¹⁹	2 817 (1910 r.) ¹⁹	2 471 (1921 r.) ⁵¹	2 626 (1931 r.) ⁵⁰
	2 858 (1939 r.) ³³	2 342 (1946 r.) ⁴³	2 337 (1950 r.) ⁶³	2 672 (1960 r.) ⁴³
	2 975 (1970 r.) ⁶³	2 852 (1978 r.) ⁶³	2 917 (1988 r.) ³⁶	2 957 (1993 r.) ²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

31.12.1961 r. (Dz.U.1961 poz.276) przyłączono: część wsi Wydawy z gromady Poniec.

1. 1.1970 r. (Dz.U.1969 poz.320) przyłączono: część wsi Wydawy o powierzchni 18 ha z gromady Poniec; [*ludn. 18 osób*]
wyłączono: tereny o powierzchni 700 ha i włączono do gromady Poniec; [*ludn. 29 osób*]

150101

POZNAŃ

nazwa niemieccka: Posen

Prawa miejskie: *na obszarze Śródki: ~ 1231^{2,29}, < 1239²⁵; 1253^{2,29,31,32,33,57,62}*

Stan administracyjny: Gmina miejska
Gmina miejska na prawach powiatu: < 1870 r.
Gmina miejska na prawach województwa od 1. 1. 1957 r. (Dz.U.1957 poz. 1)
Gmina miejska od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
Gmina miejska na prawach powiatu od 1. 1. 1999 r. (Dz.U.1998 poz. 652)

Przydział administracyjny: pow. poznański, woj. poznańskie do 1793 r.
pow. poznański, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. poznański, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. poznański, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. poznański, rej. poznańska, Wlk. Ks. Poznańskie od 1816/19 r.
pow. poznański, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. grodzki Poznań Miasto, rej. poznańska, prow. poznańska od < 1870 r.
pow. grodzki Poznań Miasto, woj. poznańskie od 12. 8. 1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
(pow. grodzki Poznań Miasto, rej. poznańska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 31.1.1945 r.)
województwo grodzkie Poznań Miasto od 1.1. 1957 r. (Dz.U.1957 poz.1)
województwo poznańskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. grodzki Poznań Miasto, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz. 652)

Obszar miasta w km²: 9,47 (1899 r.)⁴⁸ 34,05 (1914 r.)⁴⁸ 67,42 (1932 r.)⁵⁰ 76,87 (1934 r.)⁵⁰
219,0 (1957 r.)⁴² 228,4 (1975 r.)³⁰ 228,57 (1984 r.)⁶³ 261,31 (1990 r.)³¹
261,37 (2005 r.)

Ludność miasta: ~11 tys. (1780 r.)³³ ~12 tys. (1793 r.)³³ 21 473 (1800 r.)¹⁷ 17 753 (1808 r.)¹⁵
16 114 (1810 r.)¹⁵ ~24 tys. (1816 r.)³³ ~31 tys. (1831 r.)³³ 40 209 (1843 r.)¹⁹
56 374 (1871 r.)¹⁹ 65 713 (1880 r.)¹⁹ 69 627 (1890 r.)¹⁹ 117 033 (1900 r.)¹⁹
156 691 (1910 r.)¹⁹ 169 422 (1921 r.)⁵¹ 246 698 (1931 r.)⁵⁰ 248 608 (1934 r.)⁵⁰
272 tys. (1939 r.)¹⁹ 332 714 (1944 r.)³³ 267 978 (1946 r.)⁴³ 320 670 (1950 r.)⁵³
408 132 (1960 r.)⁶³ 471 367 (1970 r.)⁶³ 537 149 (1978 r.)⁶³ 587 971 (1988 r.)³⁶
589 291 (1993 r.)²⁸ 578 235 (1998 r.) 571 985 (2002 r.)

Zmiany terytorialne miasta:

<1776 r. przyłączono: Sapieżyńskie (jurydyka)
1797 r. przyłączono: Święty Marcin (jurydyka), Święty Wojciech (jurydyka), Wenetowo (miasto), Wymykowo (miasto)
1800 r. przyłączono: Chwaliszewo (miasto), Ostrówek (miasto), Śródka (miasto) z Zawadami,
<1888 r.⁶⁴ przyłączono: Łęgi Dębińskie
<1888 r.⁶⁴ przyłączono: Winiary (część – fort „Winiary”) z powiatu wschodniopoznańskiego;
<1888⁶⁴/1892 r.⁴⁸ przyłączono: Berdychowo-Piotrowo z powiatu wschodniopoznańskiego;
1.4.1900 r. przyłączono: gminy wiejskie: Jeżyce (powierzchnia 890 ha), Łazarz (z Górczynem – łączna powierzchnia 1034 ha), Wilda (powierzchnia 432 ha) z powiatu wschodniopoznańskiego;

(c.d. na następnej stronie)

1. 4.1908 r. przyłączono: Sołacz (część – tereny osiedla o powierzchni 58 ha), Winiary (część – Wierzbak o powierzchni 27 ha) z powiatu wschodniopoznańskiego;
- 1912 r. przyłączono: Dębina (obręb leśny) z powiatu zachodniopoznańskiego;
1. 1.1925 r. (Dz.U.1924 poz.996) przyłączono: Główna, Komandoria, Naramowice-Dwór, Rataje, Winiary, Starołęka (Mała) z powiatu wschodniopoznańskiego; Dębiec z powiatu zachodniopoznańskiego; *[łączna ludn. 15 336 osób wg spisu 1921 r.]*
1. 4. 1933 r. (Dz.U.1933 poz.65) przyłączono: Gołęczin (obszar dworski - część) i Sołacz (reszta dawn. obszaru dworskiego – bez osiedla) z powiatu poznańskiego; *[ludn. 1 910 osób wg spisu 1931 r.]*
- 1940 r. (potw. 27.10.1950 r. Dz.U.1950 poz.436) przyłączono: Fabianowo, Junikowo (z Rudniczem), Kotowo, Ławica, Świerczewo, z gminy Żabikowo, pow. poznański; Krzyżownicy z gminy Tarnowo Podgórne, pow. poznański; Głowieniec, Nowa Wieś (część – Antonin, Nowy Młyn), Zieliniec z gminy Swarzędz, pow. poznański; Koziegłowy (część – Mitostowo), Swarzędz-Leśnictwo (część) z gminy Czerwonak, pow. poznański; Naramowice-Wieś, Psarskie, Strzeszyn (ze Strzeszynkiem) z gminy Piątkowo, pow. poznańskiego; Chartowo, Minikowo, Starołęka Wielka, Żegrze z gminy Krzesiny, pow. poznańskiego; Luboń (część – tereny o powierzchni ~90 ha „Lubońska Dębina”) z gminy Żabikowo;
- 1942 r. (potw. 27.10.1950 r. Dz.U.1950 poz.436) przyłączono: Babki (część – młyn), Czapury (część północna), Daszewice II (część), Garaszewo, Głuszyna (część - wieś), Kobylepole (ze Szczepankowem), Krzesinki, Krzesiny (z Pokrzywnem), Marlewo, Piotrowo-Dwór, Spławie, Sypniewo ze zniszczonej gminy Krzesiny, pow. poznańskiego;
5. 10.1954 r. (Dz.Woj.1954 nr 20) wyłączono: Spławie (część – parcele włączone do Żernik, gromada Robakowo, powiat śremski);
1. 1. 1973 r. (Dz.U.1972 poz. 323) przyłączono: Koziegłowy (część – tereny na południe od obwodnicy kolejowej, m.in. Karolin) z gromady Czerwonak, powiat poznański; Piątkowo (część – wieś, bez terenów na północ od obwodnicy kolejowej), Suchy Las (część – tereny na południe od obwodnicy kolejowej) z gromady Suchy Las, powiat poznański;
1. 1. 1987 r. (M.P.1986 poz. 278) wyłączono: Zieliniec (obręb – część: obszar położony przy ul. Sośnickiej o powierzchni 10 ha włączono do miasta Swarzędza);
- przyłączono: Skórzewo (część – tereny o powierzchni 109 ha) z gminy Dopiewo; Plewiska (część – tereny Osiedla Plewiska o powierzchni 228 ha) z gminy Komorniki; Kiekrz (część południowa wsi [centrum] o powierzchni 187 ha), Rogierówko (część południowa wsi o powierzchni 43 ha), Wielkie (powierzchnia 293 ha) z gminy Rokietnica; Morasko (razem z przyłączonymi częściami dawnych wsi Glinno i Piątkowo oraz Lasem Sucholeskim – łączna powierzchnia 927 ha), Radojewo (449 ha, bez terenów włączonych do poligonu Biedrusko), Nowa Wieś Górna (powierzchnia 267 ha), Nowa Wieś Dolna (powierzchnia 75 ha), Umultowo (powierzchnia 433 ha) z gminy Suchy Las; Janikowo (część – tereny fabryczne o powierzchni 157 ha) z gminy Swarzędz; Baranowo (część – rekreacyjne tereny nadbrzeżne Jez.Kierskiego o pow. 18 ha), Chyby (część – rekreacyjne tereny nadbrzeżne Jez.Kierskiego o powierzchni 98 ha) z gminy Tarnowo Podgórne;
1. 1. 2005 r. (Dz.U.2004 poz. 1767) przyłączono: Daszewice (część wsi: z obrębu ewidencyjnego Daszewice działki 556, 557, 558, 559/1–3, 559/5, 559/6, 560 – 564, 565/1–2, 566 – 573) o powierzchni 6,33 ha z gminy Mosina, pow. poznański

151111

PRZEDECZ

nazwa rosyjska: *Пржедеч* [Przędęcz]

nazwa niemiecka: (1940 – 1945 Moosburg)

Prawa miejskie: *od <1363*^{2,16}, <1383^{31,33,62}, 1420^{2,16} do 1870⁶²; 4.2.1919^{8,62}

Stan administracyjny: Gmina miejska do 1870 r.
Osada miejska (gmina wiejska) od 19.5.1870 r.⁶²
Gmina miejska od 4.2.1919 r. (Dz.Pr.P.P.1919 poz. 140)
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1973 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz.397)

Przydział administracyjny: pow. przedecki, woj. brzesko-kujawskie do 1793 r.
pow. kowalski, depart. piotrkowski, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. kowalski, depart. poznański, Prusy Południowe od 1795 r.
pow. kowalski, depart. bydgoski, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. kowalski, [depart. bydgoski], Królestwo Polskie od 1815 r.
obwód kujawski, woj. mazowieckie od 1816 r.
obwód kujawski, gub. mazowiecka od 7.3.1837 r. (Dz.Praw. t. 20. s. 412-417)
pow. kujawski, gub. mazowiecka od 11.10.1842 r. (Dz.Praw. t. 30. s. 280-285)
pow. kujawski, gub. warszawska od 1.1.1845 r. (Dz.Praw. t. 34. s. 452-459)
pow. włocławski, gub. warszawska od 1.1.1867 r. (Dz.Praw. t. 66. s. 119 i nast.)
[pow. włocławski, gen.gubernia warszawska od 8.9.1915 r. (Dz.Rozp.GGW. 1915, nr 1)]
pow. włocławski, woj. warszawskie od 14.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.395)
pow. włocławski, woj. pomorskie od 1.4.1938 r. (Dz.U.1937 poz.350)
(pow. włocławski, rej. inowrocławska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 20.1.1945 r.)
województwo konińskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. kolski, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar miasta w km²: 7,7 (1932 r.)⁵⁰ 7,7 (1957 r.)⁴² 3,1 (1975 r.)³⁰ 3,01 (1984 r.)⁶³

Ludność miasta: 510 (1800 r.)¹⁷ 645 (1808 r.)¹⁵ 822 (1810 r.)¹⁵ 1 395 (1825 r.)¹⁹
1 955 (1857 r.)¹⁹ 2 174 (1868 r.)¹⁹ 2 600 (1890 r.)¹⁹ 2 728 (1897 r.)¹⁹
2 776 (1911 r.)⁴⁴ 3 040 (1921 r.)⁵¹ 3 322 (1931 r.)⁵⁰ 3,0 tys.(1939 r.)¹⁹
2 424 (1946 r.)⁴³ 2 105 (1950 r.)⁶³ 2 063 (1960 r.)⁶³ 1 415 (1970 r.)⁵³
1 587 (1978 r.)⁶³ 1 750 (1988 r.)³⁶ 1 753 (1993 r.)²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

1. 1. 1969 r. (Dz.U.1968 poz.330) wyłączono: tereny o powierzchni 602 ha i włączono do gromady Przedeccz; [ludn. 564 osoby]

1. 1. 1972 r. (Dz.U.1971 poz.339) przyłączono: tereny o powierzchni 179 ha z gromady Przedeccz; [ludn. 213 osób]

wyłączono: tereny o powierzchni 41 ha i włączono do gromady Przedeccz; [ludn. 24 osoby]

152512

PUSZCZYKOWO

nazwa niemiecka: Unterberg

Prawa miejskie: 1.1.1956 (*osiedle*)¹⁰, 18.7.1962¹⁰

Stan administracyjny: Gmina wiejska jednostkowa do 1934 r.
Wieś w gminie Puszczykowo od 1.4.1934 r.
Gromada od 1954 r.
Osiedle typu miejskiego od 1.1.1956 r. (Dz.U.1955 poz.299)
Gmina miejska od 18.7.1962 r. (Dz.U.1962 poz.188)

Przydział administracyjny: pow. poznański, woj. poznańskie do 1793 r.
pow. kościański, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. kościański, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. kościański, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. śremski, rej. poznańska, Wik.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
pow. śremski, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. śremski, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
pow. poznański, woj. poznańskie od 1.1.1925 r. (Dz.U.1924 poz. 1044)
(pow. poznański, rej. poznańska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 25.1.1945 r.)
województwo poznańskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. poznański, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz. 652)

Obszar miasta w km²: 9,11* (1932 r.)⁵⁷ 16,4 (1957 r.)⁴² 16,0 (1975 r.)⁵⁰ 16,65 (1984 r.)⁵³

Ludność miasta: 1 182* (1921 r.)⁵¹ 2 048* (1931 r.)⁵⁰ 3 584* (1946 r.)³⁰ 4 953* (1950 r.)⁶³
6 342 (1960 r.)⁶³ 7 473 (1970 r.)⁶³ 7 853 (1978 r.)⁶³ 8 363(1988 r.)³⁶
8 753 (1993 r.)²⁸

* łącznie ze Starym Puszczykowem, Puszczykówkiem i Niwką

Zmiany terytorialne miasta:

1. 6.1956 r. (Dz.U.1955 poz.299) utworzono: osiedle (późniejsze miasto) z miejscowości Niwka, Puszczykowo, Puszczykówko i Stare Puszczykowo oraz łącnictwa Puszczykowo z gromady Puszczykowo.

153404

PYZDRY

nazwa rosyjska: Пыздры [Pyzdry]

nazwa niemiecka: Peisern

Prawa miejskie: od >1257^{2,29,31,33} do 1870⁶⁷ ; **4.2.1919**^{8,62}

Stan administracyjny: Gmina miejska do 1870 r.
Osada miejska (gmina wiejska) od 1.1.1870 r.⁶²
Gmina miejska od 4.2.1919 r. (Dz.Pr.P.P.1919 poz. 140)
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1973 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz.397)

Przydział administracyjny: pow. pyzdrowski, woj. kaliskie do 1793 r.
pow. pyzdrowski, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. pyzdrowski, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. pyzdrowski, depart. poznański, Królestwo Polskie od 1815 r.
obwód koniński (pow. pyzdrowski), woj. kaliskie, Król. Polskie od 1816 r.
obwód koniński (pow. pyzdrowski), gub. kaliska od 7.3.1837 r. (Dz.Praw, t. 20, s. 412-417)
pow. koniński (okręg pyzdrowski), gub. kaliska od 11.10.1842 r. (Dz.Praw, t. 30, s. 280-285)
pow. koniński (okręg pyzdrowski), gub. warszawska od 1.1.1845 r. (Dz.Praw, t. 34, s. 452-459)
pow. słupecki, gub. kaliska od 1.1.1867 r. (Dz.Praw, t. 66, s. 119 i nast.)
[pow. słupecki, gen.gubernia warszawska od 8.9.1915 r. (Dz.Rozp.GGW, 1915, nr 1)]
[pow. koniński, gen.gubernia warszawska od 23.2.1916 r. (Dz.Rozp.GGW, 1916, nr 20)]
pow. słupecki, woj. łódzkie od 14.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.395)
pow. koniński, woj. łódzkie od 1.4.1932 r. (Dz.U.1932 poz.34)
pow. koniński, woj. poznańskie od 1.4.1938 r. (Dz.U.1937 poz.350)
(pow. koniński, rej. inowrocławska, prow. Kraj Warty: od 20.10.1939 r. do 24.1.1945 r.)
pow. wrzesiński, woj. poznańskie od 1.7.1948 r. (Dz.U.1948 poz.261)
województwo konińskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. wrzesiński, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar miasta w km²: 11,2 (1932 r.)⁵⁰ 18 (1957 r.)⁴² 12,2 (1975 r.)³⁰ 12,15 (1984 r.)⁶³ 12,16 (1990 r.)³¹

Ludność miasta: 1 070 (1793 r.)³³ 2 271 (1800 r.)¹⁷ 3 412 (1808 r.)¹⁵ 2 335 (1810 r.)¹⁵ 3 416 (1825 r.)¹⁹ 3 053 (1857 r.)¹⁹ 2 942 (1868 r.)¹⁹ 5 115 (1890 r.)¹⁹ 3 564 (1897 r.)¹⁹ 5 703 (1911 r.)⁴⁴ 4 614 (1921 r.)⁵¹ 4 494 (1931 r.)⁵⁰ 4 450 (1939 r.)³³ 3 808 (1946 r.)⁴³ 3 197 (1950 r.)⁶³ 3 135 (1960 r.)⁶³ 3 167 (1970 r.)⁶³ 2 876 (1978 r.)⁶³ 3 070 (1988 r.)³⁶ 3 073 (1993 r.)²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

? lata 1934 – 1953 (chyba były przyłączenia – brakuje ok. 700 ha)

- 5.10.1954 r. (Dz.Woj.1954 nr 20) przyłączono: gromada Tarnowa z gminy Dłusk; [ludn. 329 osób]
wyłączono: osiedla Królewiny, Trzcianki i Żdżary o łącznej powierzchni 451 ha i włączono do gromady Wrąbczynkowskie Holendry; osiedla Baraniec, Benewicze, Kamień, Lisiaki, Zimochowiec o łącznej powierzchni 1326 ha i włączono do gromady Ciemierów-Kolonia. [razem ludn. 332 osoby]
- 1.1.1973 r. (Dz.U.1972 nr 327) wyłączono: wieś Tarnowa o powierzchni 577 ha i włączono do gminy Pyzdry.
[ludn. 259 osób]

150604

RAKONIEWICE

pierwotna nazwa w XVII w.: Freystad (niem. Polnisch-Freystadt)

nazwa niemiecka: Rakwitz

Prawa miejskie: **24.2.1662**^{57.[2.26.28.31.33]}

Stan administracyjny: Gmina miejska
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1973 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.2.1991 r. (Dz.U.1991 poz.12)

Przydział administracyjny: pow. kościański, woj. poznańskie do 1793 r.
pow. kościański, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. kościański, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. kościański, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. babimojski, rej. poznańska, Wlk.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
pow. babimojski, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. wolsztyński, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
(pow. wolsztyński, rej.poznańska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 27.1.1945 r.)
województwo poznańskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. grodziski, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar miasta w km²: 8,61 (1932 r.)⁵⁰ 9 (1957 r.)⁴² 3,5 (1975 r.)³⁰ 3,37 (1984 r.)⁶³

Ludność miasta: 1 155 (1793 r.)³³ 1 203 (1800 r.)¹⁷ 1 077 (1808 r.)¹⁵ 952 (1810 r.)¹⁵ 1 716 (1843 r.)¹⁹
2 019 (1871 r.)¹⁹ 2 136 (1880 r.)¹⁹ 2 201 (1890 r.)¹⁹ 2 065 (1900 r.)¹⁹ 2 173 (1910 r.)¹⁹
2 013 (1921 r.)⁵¹ 2 015 (1931 r.)⁵⁰ 2 183 (1939 r.)¹⁹ 1 607 (1946 r.)⁴³ 1 761 (1950 r.)⁶³
2 062 (1960 r.)⁶³ 1 980 (1970 r.)⁶³ 2 258 (1978 r.)⁶³ 2 748 (1988 r.)³⁶ 2 813 (1993 r.)²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

? *(coś chyba brakuje)*

1. 1.1970 r. (Dz.U.1969 poz.320) wyłączono: tereny o powierzchni 466 ha i włączono do gromady Rakoniewice.
[ludn.298 osób]

152106

RASZKÓW

nazwa niemieccka: Raschkow (1940-1945 Raschkau)

Prawa miejskie: **8.1.1444**^{57,[2.28.31.33.62]}

Stan administracyjny: Gmina miejska
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1973 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz.397)

Przydział administracyjny: pow. kaliski, woj. kaliskie do 1793 r.
pow. odolanowski, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. odolanowski, depart. kaliski, Prusy Południowe od 1795 r.
pow. odolanowski, depart. kaliski, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. odolanowski, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. odolanowski, rej. poznańska, Wlk.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
pow. odolanowski, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. odolanowski, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
pow. ostrowski, woj. poznańskie od 1.4.1932 r. (Dz.U.1932 poz.35)
(pow. ostrowski, rej.łódzka, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 24.1.1945 r.)
województwo kaliskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. ostrowski, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz. 652)

Obszar miasta w km²: 6,50 (1932 r.)⁵⁰ 6,5 (1957 r.)⁴² 2,0 (1975 r.)³⁰ 1,77 (1984 r.)⁶³

Ludność miasta: 448 (1793 r.)³³ 706 (1800 r.)¹⁷ 676 (1808 r.)¹⁵ 800 (1810 r.)¹⁵ 1 571 (1843 r.)¹⁹
1 422 (1871 r.)¹⁹ 1 473 (1880 r.)¹⁹ 1 521 (1890 r.)¹⁹ 1 658 (1900 r.)¹⁹ 1 770 (1910 r.)¹⁹
1 672 (1921 r.)⁵¹ 1 692 (1931 r.)⁵⁰ 1 782 (1939 r.)¹⁹ 1 375 (1946 r.)⁴³ 1 239 (1950 r.)⁶³
1 304 (1960 r.)⁶³ 1 254 (1970 r.)⁶³ 1 231 (1978 r.)⁶³ 1 575 (1988 r.)³⁶ 1 767 (1993 r.)²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

1.4.1939 r. (Dz.U.1939 poz. 189) wyłączono: części obrębu **Moszczanka** i włączono do gminy Raszków;

1.1.1970 r. (Dz.U.1969 poz. 320) przyłączono: część wsi **Moszczanka** o powierzchni 14 ha z gromady Raszków; [ludn. 18 osób]
wyłączono: tereny o powierzchni 461 ha i włączono do gromady Raszków; [ludn. 104 osoby]

152605

RAWICZ

nazwa niemiecka: Rawitsch

Prawa miejskie: **24.3.1638** ^{57,[2.23.28,31.33,62]}

Stan administracyjny: Gmina miejska
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 15.1.1976 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz.397)

Przydział administracyjny: pow. kościański, woj. poznańskie do 1793 r.
pow. krobowski, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. krobowski, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. krobowski, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. krobowski, rej. poznańska, Wik.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
pow. krobowski, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. rawicki, rej. poznańska, prow. poznańska od 1887 r.
pow. rawicki, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
(pow. rawicki, rej.poznańska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 23.1.1945 r.)
województwo leszczyńskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. rawicki, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz. 652)

Obszar miasta w km²: 12,10 (1932 r.)⁵⁰ 5,8 (1957 r.)⁴² 7,3 (1975 r.)³⁰ 7,81 (1984 r.)⁶³

Ludność miasta:

7 290 (1793 r.) ³³	8 085 (1800 r.) ¹⁷	8 775 (1808 r.) ¹⁵	7 179 (1810 r.) ¹⁵
9 999 (1843 r.) ¹⁹	10 672 (1871 r.) ¹⁹	12 260 (1880 r.) ¹⁹	12 437 (1890 r.) ¹⁹
11 741 (1900 r.) ¹⁹	11 525 (1910 r.) ¹⁹	9 250 (1921 r.) ⁵¹	10 827 (1931 r.) ⁵⁰
10 912 (1939 r.) ¹⁹	9 063 (1946 r.) ⁴³	9 945 (1950 r.) ⁶³	12 519 (1960 r.) ⁶³
14 161 (1970 r.) ⁶³	18 230 (1978 r.) ⁶³	20 397 (1988 r.) ³⁶	21 461 (1993 r.) ²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

- 1919 r. wyłączono: tereny o powierzchni 1 ha i włączono do powiatu górowskiego; tereny o powierzchni 4 ha i włączono do powiatu milickiego;
- 5.10.1954 r. (Dz.Woj.1954 nr 20) przyłączono: część obrębu Sierakowo ze wsi Sierakowo, gmina Rawicz;
wyłączono: część obrębu Rawicz i włączono do gromady Sierakowo;
1. 1. 1970 r. (Dz.U.1969 poz. 320) wyłączono: tereny o powierzchni 197 ha i włączono do gromady Sierakowo; [ludn. 20 osób]
1. 1. 1973 r. (Dz.U.1972 poz. 327) przyłączono: część wsi Sarnówka o powierzchni 83 ha oraz część wsi Sierakowo o powierzchni 129 ha z gromady Sierakowo;
miasto Sarnowa (data lokacji <1407), łącznic z częścią wsi Sarnówka (część dawnego obszaru dworskiego Sarnowa-Dwór) o powierzchni 10 ha przyłączonej 1.1.1970 r., lecz bez wyłączonych 1.1.1970 r. terenów miasta o powierzchni 281 ha (włączonych do wsi Sarnówka w gromadzie Sierakowo);
1. 8. 1977 r. (Dz.U.1977 poz. 103) przyłączono: część wsi Sierakowo o powierzchni 45 ha z gminy Rawicz;

152002

ROGOŹNO

w okresie 1750 – 1794: Stare Rogoźno

nazwa niemiecka: Rogasen

Prawa miejskie: 1251^{2,25}, 1280^{12.25.28.31.33.57}

Stan administracyjny: Gmina miejska
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 15.1.1976<?<1.4.1977 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz.397)

Przydział administracyjny: pow. poznański, woj. poznańskie do 1793 r.
pow. obornicki, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. obornicki, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. obornicki, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. obornicki, rej. poznańska, Wlk.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
pow. obornicki, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. obornicki, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
(pow. obornicki, rej. poznańska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 25.1.1945 r.)
województwo pilskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. obornicki, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar miasta w km²: 16,53 (1932 r.)⁵⁰ 18,7 (1957 r.)⁴² 11,2 (1975 r.)³⁰ 11,18 (1984 r.)⁶³ 11,24 (1990 r.)³¹

Ludność miasta: 1 996 (1793 r.)³³ 3 432 (1800 r.)¹⁷ 2 111 (1808 r.)¹⁵ 3 240 (1810 r.)¹⁵
4 755 (1843 r.)¹⁹ 4 857 (1871 r.)¹⁹ 5 235 (1880 r.)¹⁹ 5 035 (1890 r.)¹⁹
5 019 (1900 r.)¹⁹ 5 624 (1910 r.)¹⁹ 5 528 (1921 r.)⁵¹ 6 040 (1931 r.)⁵⁰
6 348 (1939 r.)³³ 5 536 (1946 r.)⁴³ 5 867 (1950 r.)⁶³ 7 395 (1960 r.)⁶³
8 312 (1970 r.)⁶³ 8 946 (1978 r.)⁶³ 10 240 (1988 r.)³⁶ 10 533 (1993 r.)²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

5.10.1954 r. (Dz.Woj.1954 nr 20) przyłączono: część obrębu Potulice oraz przysiółek wsi Laskowo, Cieśle, z gminy Rogoźno;

1. 1. 1970 r. (Dz.U.1969 poz.320) wyłączono: tereny o powierzchni 652 ha i włączono do gromady Rogoźno; [ludn. 151 osób]
tereny o powierzchni 112 ha i włączono do gromady Parkowo;

151308

RYCHWAŁ

nazwa rosyjska: Рыхвал [Ryhval]

nazwa niemiecka: (1940-1945 Reichwald)

Prawa miejskie: od XIV/XV w.^{31,33}, <1458^{2,12,28,29} do 1870⁶²; **1.8.1921**^{9,62}

Stan administracyjny: Gmina miejska do 1870 r.
Osada miejska (gmina wiejska) od 19.5.1870 r.⁶²
Gmina miejska od 1.8.1921 r. (Dz.U.1921 poz. 465)
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1973 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz.397)

Przydział administracyjny: pow. koniński (łódzki), woj. kaliskie do 1793 r.
pow. koniński, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. koniński, depart. kaliski, Prusy Południowe od 1795 r.
pow. koniński, depart. kaliski, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. koniński, depart. kaliski, Królestwo Polskie od 1815 r.
obwód koniński, woj. kaliskie, Król. Polskie od 1816 r.
obwód koniński, gub. kaliska od 7.3.1837 r. (Dz.Praw. t. 20, s. 412-417)
pow. koniński, gub. kaliska od 11.10.1842 r. (Dz.Praw. t. 30, s. 280-285)
pow. koniński, gub. warszawska od 1.1.1845 r. (Dz.Praw. t. 34, s. 452-459)
[pow. koniński, gen.gubernia warszawska od 8. 9. 1915 r. (Dz.Rozp.GGW, 1915, nr 1)]
pow. koniński, woj. łódzkie od 14.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.395)
pow. koniński, woj. poznańskie od 1.4.1938 r. (Dz.U.1937 poz.350)
(pow. koniński, rej. inowrocławska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 22.1.1945 r.)
województwo konińskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. koniński, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar miasta w km²: 3,0* (1932 r.)⁵⁰ 15,8 (1957 r.)⁴² 9,8 (1975 r.)³⁰ 9,69 (1984 r.)⁶³

* Z analizy mapy topograficznej można wnioskować, że dla 1932 r. podano mylne dane. Być może dotyczą one stanu przed przyłączeniami w 1923 i 1924 r.

Ludność miasta:	175 (1793 r.) ³³	297 (1800 r.) ¹⁷	477 (1808 r.) ¹⁵	383 (1810 r.) ¹⁵	696 (1825 r.) ¹⁹
	628 (1857 r.) ¹⁹	897 (1868 r.) ¹⁹	1 210 (1890 r.) ¹⁹	920 (1897 r.) ¹⁹	1 563 (1911 r.) ⁴⁴
	1 121 (1921 r.) ⁵¹	2 011 (1931 r.) ⁵⁰	1 860 (1939 r.) ³³	1 563 (1946 r.) ⁴³	1 236 (1950 r.) ⁶³
	1 422 (1960 r.) ⁶³	1 461 (1970 r.) ⁶³	1 600 (1978 r.) ⁶³	2 104 (1988 r.) ³⁶	2 111 (1993 r.) ²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

1. 1. 1923 r. (Dz.U. 1922 poz.697) przyłączono: folwark i wieś Stara Wieś Rychwalska, osada Michałów, wieś Odpadki?, folwark? Józefów z gminy Dąbroszyn;

1. 7. 1924 r. (Dz.U. 1924 poz.287) przyłączono: folwark Grabowa A, wieś Milewo, wieś Sokołów. ? Działy Sokołowskie z gminy Dąbroszyn;

1. 1. 1970 r. (Dz.U.1969 poz.320) wyłączono: tereny o powierzchni 627 ha i włączono do gromady Rychwał; [ludn. 87 osób]

151705

RYDZYNA

nazwa niemiecka: Reisen

Prawa miejskie: <1409^{2,29,31,62}, 1422^{33,57}, <1458^{32,33,42,57}, **2.4.1551** (prawo magdeburskie)^{57,[28,31,33]}

Stan administracyjny: Gmina miejska
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1973 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz.397)

Przydział administracyjny: pow. kościański, woj.poznańskie do 1793 r.
pow. wschowski, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793r.
pow. wschowski, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807r.
pow. wschowski, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815r.
pow. wschowski, rej. poznańska, Wlk.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
pow. wschowski, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. leszczyński, rej. poznańska, prow. poznańska od 1887 r.
pow. leszczyński, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
(pow. leszczyński, rej.poznańska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 27.1.1945 r.)
województwo leszczyńskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. leszczyński, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz 652)

Obszar miasta w km²: 12,24 (1932 r.)⁵⁰ 31,13 (1934 r.)⁵⁰ 11,7 (1957 r.)⁴² 2,5 (1975 r.)³⁰ 2,17 (1984 r.)⁴³

Ludność miasta: 1 593 (1793 r.)³³ 1 483 (1800 r.)¹⁷ 1 246 (1808 r.)¹⁵ 1 125 (1810 r.)¹⁵ 1 377 (1843 r.)¹⁹
1 342 (1871 r.)¹⁹ 1 270 (1880 r.)¹⁹ 1 155 (1890 r.)¹⁹ 1 186 (1900 r.)¹⁹ 1 147 (1910 r.)¹⁹
1 175 (1921 r.)⁵¹ 1 370 (1931 r.)⁵⁰ 2 306 (1934 r.)⁵⁰ 2 183 (1939 r.)¹⁹ 1 727 (1946 r.)⁴³
2 096 (1950 r.)⁶³ 1 687 (1960 r.)⁶³ 1 724 (1970 r.)⁶³ 2 032 (1978 r.)⁶³ 2 192 (1988 r.)³⁶
2 215 (1993 r.)²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

15.4.1934 r. (Dz.U.1934 poz.296) przyłączono: dawn. gminę wiejską Kłoda oraz część dawn. obsz. dworskiego Rydzyna-Zamek

5.10.1954 r. (Dz.Woj.1954 nr 20) wyłączono: osiedle Kłoda, które włączono do gromady Rydzyna, oraz osiedle Augustowo, które włączono do gromady Kaczkowo. [ludn. 591 osób]

1. 1.1970 r. (Dz.U.1969 poz.320) przyłączono: część wsi Kłoda o powierzchni 9 ha z gromady Rydzyna. [ludn. ? osób]
wyłączono: tereny o powierzchni 961 ha i włączono do gromady Rydzyna. [ludn. ? osób]

151804

SIERAKÓW

nazwa niemiecka: Zirke (do XIX w. Czirke)

Prawa miejskie: <1370^{32,57}, <1388^{2,12,28,29,31,33,57,62}, **24.6.1416** (potwierdzenie praw)^{57,[33]}

Stan administracyjny: Gmina miejska
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1973 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.2.1991 r. (Dz.U.1991 poz.12)

Przydział administracyjny: pow. poznański, woj. poznańskie do 1793 r.
pow. międzyrzecki, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. międzyrzecki, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. międzyrzecki, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. międzychodzki, rej. poznańska, Wlk.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
pow. międzychodzki, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. międzychodzki, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
(pow. międzychodzki, rej. poznańska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 28.1.1945 r.)
województwo poznańskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. międzychodzki, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar miasta w km²: 10,34 (1932 r.)⁵⁰ 21 (1957 r.)⁴² 14,2 (1975 r.)³⁰ 13,91 (1984 r.)⁶³ 14,10 (1990 r.)³¹

Ludność miasta: 1 155 (1793 r.)³³ 1 204 (1800 r.)¹⁷ 1 333 (1808 r.)¹⁵ 1 174 (1810 r.)¹⁵ 2 154 (1843 r.)¹⁹
2 527 (1871 r.)¹⁹ 2 944 (1880 r.)¹⁹ 2 926 (1890 r.)¹⁹ 2 873 (1900 r.)¹⁹ 3 216 (1910 r.)¹⁹
2 791 (1921 r.)⁵¹ 3 017 (1931 r.)⁵⁰ 2 934 (1939 r.)³³ 2 782 (1946 r.)⁴³ 3 461 (1950 r.)⁶³
4 128 (1960 r.)⁶³ 4 735 (1970 r.)⁶³ 5 285 (1978 r.)⁶³ 5 778 (1988 r.)³⁶ 5 920 (1993 r.)²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

5.10.1954 r. (Dz.Woj.1954 nr 20) przyłączono: miejscowość Sieraków-Stadnina z gminy Sieraków; [ludn. 180 osób]

1. 1. 1970 r. (Dz.U.1969 poz.320) wyłączono: tereny o powierzchni 706 ha i włączono do gromady Sieraków; [ludn. 58 osób]

153204

SKOKI

nazwa niemiecka: Schokken

Prawa miejskie:	1367	2,12,28,29,31,32,33,57,62																		
Stan administracyjny:	Gmina miejska	Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1973 r. Gmina miejsko-wiejska od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz.397)																		
Przydział administracyjny:	pow. gnieźnieński, woj. kaliskie do 1768 r. pow. gnieźnieński, woj. gnieźnieńskie od 1768 r. pow. wągrowiecki, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r. pow. wągrowiecki, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r. pow. wągrowiecki, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r. pow. wągrowiecki, rej. poznańska, Wlk.Ks.Poznańskie od 1816/19 r. pow. wągrowiecki, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r. pow. wągrowiecki, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385) (pow. wągrowiecki, rej. inowrocławska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 25.1.1945 r.) województwo poznańskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92) pow. wągrowiecki, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)																			
Obszar miasta w km ² :	2,82 (1932 r.) ⁵⁰	11 (1957 r.) ⁴²	11,2 (1975 r.) ³⁰	11,20 (1984 r.) ⁶³																
Ludność miasta:	1 050 (1793 r.) ³³	1 044 (1800 r.) ¹⁷	773 (1808 r.) ¹⁵	790 (1810 r.) ¹⁵	1 227 (1843 r.) ¹⁹	1 330 (1871 r.) ¹⁹	1 386 (1880 r.) ¹⁹	1 374 (1890 r.) ¹⁹	1 284 (1900 r.) ¹⁹	1 378 (1910 r.) ¹⁹	1 431 (1921 r.) ⁵¹	1 788 (1931 r.) ⁵⁰	1 870 (1939 r.) ¹⁹	1 567 (1946 r.) ⁴³	1 536 (1950 r.) ⁶³	2 499 (1960 r.) ⁶³	2 853 (1970 r.) ⁶³	2 813 (1978 r.) ⁶³	3 434 (1988 r.) ³⁶	3 528 (1993 r.) ²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

5.10.1954 r. (Dz.Woj.1954 nr 20) przyłączono: wieś gromadzką Skoki-Wieś z gminy Skoki; [ludn. 458 osób]

152705

SŁUPCA

nazwa rosyjska: Слупцы [Slupcy]

nazwa niemiecka: Slupzy (1940-1945 Grenzhausen)

Prawa miejskie: <1290^{2,29,33} (lokacja niepewna); 1296^{31,33}

Stan administracyjny: Gmina miejska

Przydział administracyjny: pow. pyzdrski, woj. kaliskie do 1793 r.
pow. pyzdrski, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. pyzdrski, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. pyzdrski, [depart. poznański], Królestwo Polskie od 1815 r.
obwód koniński (pow. pyzdrski), woj. kaliskie, Król. Polskie od 1816 r.
obwód koniński (pow. pyzdrski), gub. kaliska od 7.3.1837 r. (Dz.Praw. t. 20, s. 412-417)
pow. koniński (okręg pyzdrski), gub. kaliska od 11.10.1842 r. (Dz.Praw. t. 30, s. 280-285)
pow. koniński (okręg pyzdrski), gub. warszawska od 1.1.1845 r. (Dz.Praw. t. 34, s. 452-459)
pow. słupecki, gub. kaliska od 1.1.1867 r. (Dz.Praw. t. 66, s. 119 i nast.)
[pow. słupecki, gen.gubernia warszawska od 8.9.1915 r. (Dz.Rozp.GGW. 1915, nr 1)]
[pow. koniński, gen.gubernia warszawska od 23.2.1916 r. (Dz.Rozp.GGW. 1916, nr 20)]
pow. słupecki, woj. łódzkie od 14.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.395)
pow. koniński, woj. łódzkie od 1.4.1932 r. (Dz.U.1932 poz.34)
pow. koniński, woj. poznańskie od 1.4.1938 r. (Dz.U.1937 poz.350)
(pow. koniński, rej. inowrocławska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 22.1.1945 r.)
pow. słupecki, woj. poznańskie od 1.1.1956 r. (Dz.U. 1955 poz. 284)
województwo konińskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. słupecki, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar miasta w km²: 13,2 (1932 r.)⁵⁰ 13,5 (1957 r.)⁴² 10,3 (1975 r.)³⁰ 10,31 (1984 r.)⁶³

Ludność miasta: 1 102 (1793 r.)³³ 1 327 (1800 r.)¹⁷ 1 778 (1808 r.)¹⁵ 1 454 (1810 r.)¹⁵
1 620 (1825 r.)¹⁹ 1 745 (1857 r.)¹⁹ 2 155 (1868 r.)¹⁹ 3 439 (1890 r.)¹⁹
3 852 (1897 r.)¹⁹ 6 247 (1911 r.)⁴⁴ 5 534 (1921 r.)⁵¹ 6 204 (1931 r.)⁵⁰
6,2 tys.(1939 r.)¹⁹ 5 133 (1946 r.)⁴³ 4 646 (1950 r.)⁶³ 5 077 (1960 r.)⁶³
6 438 (1970 r.)⁶³ 9 832 (1978 r.)⁶³ 13 836 (1988 r.)³⁶ 14 991 (1993 r.)²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

1. 10.1970 r. (Dz.U.1969 poz.320) przyłączono: część wsi Kowalewo-Góry o powierzchni 21 ha oraz część wsi Wierzбно o powierzchni 12 ha z gromady Słupca;
część wsi Koszuty o powierzchni 30 ha z gromady Młodojowo; [ludn. 27 osób]
wyłączono: tereny o powierzchni 220 ha i włączono do gromady Ostrowo Kościelne;
[ludn. 12 osób]
tereny o powierzchni 142 ha i włączono do gromady Słupca; [ludn. 4 osoby]

151311

SOMPOLNO

do 1525 r. Dębno

nazwa rosyjska: Сомполно [Sompol'no]

nazwa niemiecka: (1940–1945 Deutscheneck)

Prawa miejskie: od **1477**^{16,28,31,32,62} do 1870⁶²; 1.1.1958 (osiedle)¹⁰ **1.1.1973**^{10,62}

Stan administracyjny: Gmina miejska do 1870 r.
Osada miejska w gminie wiejskiej od 19.5.1870 r.⁶²
Wieś gminna w gminie wiejskiej od 1934 r.
Gromada od 1954 r.
Osiedle typu miejskiego od 1.1.1958 r. (Dz.U.1957 poz. 317)
Gmina miejska od 1.1.1973 r. (Dz.U.1972 poz. 327)
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1973 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.2.1991 r. (Dz.U.1991 poz.12)

Przydział administracyjny: pow. radziejowski, woj. brzesko-kujawskie do 1793 r.
pow. brzeski, depart. piotrkowski, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. brzeski, depart. poznański, Prusy Południowe od 1795 r.
pow. brzeski, depart. bydgoski, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. brzeski, [depart. bydgoski], Królestwo Polskie od 1815 r.
obwód kujawski, woj. mazowieckie, Król. Polskie od 1816 r.
obwód kujawski, gub. mazowiecka od 7.3.1837 r. (Dz.Praw. t. 20, s. 412-417)
pow. kujawski, gub. mazowiecka od 11.10.1842 r. (Dz.Praw. t. 30, s. 280-285)
pow. kujawski, gub. warszawska od 1.1.1845 r. (Dz.Praw. t. 34, s. 452-459)
pow. kolski, gub. kaliska od 1.1.1867 r. (Dz.Praw. t. 66, s. 119 i nast.)
[pow. kolski, gen.gubernia warszawska od 8.9.1915 r. (Dz.Rozp.GGW, 1915, nr 1)]
pow. kolski, woj. łódzkie od 14.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.395)
pow. kolski, woj. poznańskie od 1.4.1938 r. (Dz.U.1937 poz.350)
(pow. kolski, rej. inowrocławska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 20.1.1945 r.)
województwo konińskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. koniński, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar miasta w km²: [8,2] (1957 r.) 6,2 (1975 r.)³⁰ 6,21 (1984 r.)⁶³

Ludność miasta:	348 (1793 r.) ³³	568 (1800 r.) ¹⁷	777 (1808 r.) ¹⁵	707 (1810 r.) ¹⁵
	1 254 (1825 r.) ¹⁹	1 601 (1857 r.) ¹⁹	2 050 (1868 r.) ¹⁹	2 529 (1890 r.) ¹⁹
	2 848 (1897 r.) ¹⁹	4 179 (1911 r.) ⁴⁴	3 747 (1921 r.) ⁵¹	4 494 (1931 r.) ⁵⁰
	3 722 (1946 r.) ³⁰	3 322 (1950 r.) ⁶³	3 446 (1960 r.) ⁶³	3 136 (1970 r.) ⁶³
	2 963 (1978 r.) ⁶³	3 184 (1988 r.) ³⁶	3 336 (1993 r.) ²⁸	

Zmiany terytorialne miasta:

1. 1. 1958 r. (Dz.U.1957 poz. 317) utworzono: osiedle typu miejskiego z gromady Sompolno;
1. 1. 1970 r. (Dz.U.1969 poz.320) wyłączono: tereny o powierzchni 196 ha i włączono do gromady Lubstów; [ludn. 80 osób]
1. 1. 1973 r. (Dz.U.1972 poz.327) utworzono: miasto z osiedla typu miejskiego Sompolno;

150910

STAWISZYN

nazwa rosyjska: Ставишин [Stavišin]

nazwa niemiecka: (1940-1943 Stavenshagen, 1944-1945 Stavensheim ?)

Prawa miejskie: od <1291^{2,29,33} do 1870⁶²; **4.2.1919**^{8,62}

Stan administracyjny: Gmina miejska do 1870 r.
Osada miejska (gmina wiejska) od 19.5.1870 r.⁶²
gmina miejska od 4.2.1919 r. (Dz.Pr.P.P.1919 poz. 140)
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1973 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz.397)

Przydział administracyjny: pow. kaliski, woj. kaliskie do 1793 r.
pow. kaliski, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. kaliski, depart. kaliski, Prusy Południowe od 1795 r.
pow. kaliski, depart. kaliski, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. kaliski, depart. kaliski, Królestwo Polskie od 1815 r.
obw. kaliski, woj. kaliskie, Król.Polskie od 1816 r.
obw. kaliski, gub. kaliska od 7.3.1837 r. (Dz.Praw, t. 20, s. 412-417)
pow. kaliski, gub. kaliska od 11.10.1842 r. (Dz.Praw, t. 30, s. 280-285)
pow. kaliski, gub. warszawska od 1.1.1845 r. (Dz.Praw, t. 34, s. 452-459)
pow. kaliski, gub. kaliska od 1. 1. 1867 r. (Dz.Praw, t. 66, s. 119 i nast.)
[pow. kaliski, gen.gubernia warszawska od 8. 9. 1915 r. (Dz.Rozp.GGW. 1915, nr 1)]
pow. kaliski, woj. łódzkie od 14. 8. 1919 r. (Dz.U.1919 poz. 395)
pow. kaliski, woj. poznańskie od 1.4.1938 r. (Dz.U.1937 poz. 350)
(pow. kaliski, rej. łódzka, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 22.1.1945 r.)
województwo kaliskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. kaliski, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar miasta w km²: 1,7 (1932 r.)⁵⁰ 3⁴² [2,7] (1957 r.) 1,0 (1975 r.)³⁰ 0,99 (1984 r.)⁶³

Ludność miasta:

732 (1793 r.) ³³	1 203 (1800 r.) ¹⁷	1 137 (1808 r.) ¹⁵	1 054 (1810 r.) ¹⁵
1 339 (1825 r.) ¹⁹	1 440 (1857 r.) ¹⁹	1 800 (1868 r.) ¹⁹	2 258 (1890 r.) ¹⁹
2 206 (1897 r.) ¹⁹	3 729 (1911 r.) ⁴⁴	2 560 (1921 r.) ⁵¹	2 562 (1931 r.) ⁵⁰
2 498 (1939 r.) ³³	1 776 (1946 r.) ⁴³	1 562 (1950 r.) ⁶³	1 378 (1960 r.) ⁶³
1 570 (1970 r.) ⁶³	1 606 (1978 r.) ⁶³	1 571 (1988 r.) ³⁶	1 567 (1993 r.) ²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

? przed 1957 r. (brakuje ok. 100 ha przyłączyń !)

1. 1. 1970 r. (Dz.U.1969 poz.320) przyłączono: część wsi Długa Wieś o powierzchni 22 ha z gromady Długa Wieś;
[ludn. 172 osoby]

wyłączono: tereny o powierzchni 182 ha i włączono do gromady Długa Wieś, tereny
o powierzchni 8 ha i włączono do gromady Zbiersk; [ludn. 64 osoby]

152514

STĘSZE W

nazwa niemieccka: Stenschewo (1940–1945 Seenbrück)

Prawa miejskie: >1370^{12,28,31,62}, <1394^{2,29,32,33,57}

Stan administracyjny: Gmina miejska
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1973 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz.397)

Przydział administracyjny: pow. poznański, woj. poznańskie do 1793 r.
pow. poznański, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. poznański, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. poznański, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. poznański, rej. poznańska, Wlk.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
pow. poznański, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. zachodniopoznański, rej. poznańska od 1887 r.
pow. zachodniopoznański, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
pow. poznański, woj. poznańskie od ? r. (Dz.U.19 poz.)
(pow. poznański, rej. poznańska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 26.1.1945 r.)
województwo poznańskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. poznański, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar miasta w km²: 13,80 (1932 r.)⁵⁰ 14⁴² [13,7] (1957 r.) 5,1 (1975 r.)³⁰ 5,63 (1984 r.)⁶³

Ludność miasta: 545 (1793 r.)³³ 685 (1800 r.)¹⁷ 803 (1808 r.)¹⁵ 597 (1810 r.)¹⁵ 1 260 (1843 r.)¹⁹
1 368 (1871 r.)¹⁹ 1 555 (1880 r.)¹⁹ 1 499 (1890 r.)¹⁹ 1 453 (1900 r.)¹⁹ 1 618 (1910 r.)¹⁹
1 926 (1921 r.)⁵¹ 2 487 (1931 r.)⁵⁰ 3 150 (1939 r.)¹⁹ 2 824 (1946 r.)⁴³ 3 054 (1950 r.)¹³
3 533 (1960 r.)⁶³ 3 840 (1970 r.)⁶³ 3 943 (1978 r.)⁶³ 4 534 (1988 r.)³⁶ 4 580 (1993 r.)²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

? (1922–32) przyłączono: część obszaru dworskiego Chmielniki (folw. Chmielniki, folw. Dębno).
[ludn. 299 osób]

5.10.1954 r. (Dz.U.Woj.1954 nr 20) wyłączono:* osiedle Antonin do gromady Strykowo. [ludn. 21 osób]

1.1.1970 r. (Dz.U.1969 poz.320) wyłączono: tereny o powierzchni 808 ha do gromady Stęszew. [ludn. 70 osób]

* istnieje niezgodność danych powierzchniowych z wykazem zmian terytorialnych. Prawdopodobnie Antonin został przyłączony do miasta przed 1945 r., a następnie wyłączony w 1954 roku. Może o tym świadczyć zgodność powierzchni miasta w 1957 r. z danymi z 1932 r.

151505

SULMIERZYCE

nazwa niemiecka: Sulmirschütz

Prawa miejskie: od **26.12.1457**^{57,[2,28,29,31,32,33,62]} do 1972¹⁰ ; **9.12.1973**¹⁰

Stan administracyjny: Gmina miejska do 31.12.1972 r.
Wieś w gminie wiejskiej Krotoszyn od 1.1.1973 r. (Dz.U.1972 poz.327)
Gmina miejska od 9.12.1973 r. (Dz.U.1973 poz.237)

Przydział administracyjny: pow. kaliski, woj. kaliskie do 1793 r.
pow. odolanowski, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. odolanowski, depart. kaliski, Prusy Południowe od 1795 r.
pow. odolanowski, depart. kaliski, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. odolanowski, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. odolanowski, rej. poznańska, Wlk.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
pow. odolanowski, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. odolanowski, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
pow. ostrowski, woj. poznańskie od 1.4.1932 r. (Dz.U.1932 poz.35)
pow. krotoszyński, woj. poznańskie od 15.6.1934 r. (Dz.U.1934 poz.434)
(pow. krotoszyński, rej.poznańska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 22.1.1945 r.)
województwo kaliskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. krotoszyński, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz. 652)

Obszar miasta w km²: 30,03 (1932 r.)⁵⁰ 29,4 (1957 r.)⁴² 16,7 (1975 r.)³⁰ 16,53 (1984 r.)⁶³ 28,99 (1997 r)

Ludność miasta: 1 324 (1793 r.)³³ 1 696 (1800 r.)¹⁷ 1 652 (1808 r.)¹⁵ 1 628 (1810 r.)¹⁵
2 357 (1843 r.)¹⁹ 2 746 (1871 r.)¹⁷ 3 019 (1880 r.)¹⁷ 3 047 (1890 r.)¹⁹
2 910 (1900 r.)¹⁹ 2 807 (1910 r.)¹⁹ 2 526 (1921 r.)⁵¹ 2 476 (1931 r.)⁵⁰
2 408 (1939 r.)¹⁹ 2 060 (1946 r.)⁴³ 1 929 (1950 r.)⁶³ 2 061 (1960 r.)⁶³
2 209 (1970 r.)⁶³ 2 247 (1978 r.)⁶³ 2 570 (1988 r.)³⁶ 2 607 (1993 r.)²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

1. 1. 1970 r. (Dz.U.1969 poz. 320) **wyłączono:** tereny o powierzchni 320 ha i włączono do gromady Białki;
tereny o powierzchni 965 ha i włączono do gromady Zduny;
1. 1. 1997 r. (Dz.U.1996 poz. 761) **przyłączono:** część obszaru wsi Chwaliszew o powierzchni 304 ha z gminy Krotoszyn;
część obszaru wsi Chachalnia (leśnictwo Sulmierzyce) o powierzchni 942 ha z gminy Zduny;

SWARZĘDZ

do ok. pocz. XVIII w. Grzymałowo

nazwa niemiecka: Schwersenz (1940–1945 Schwaningen)

Prawa miejskie: **28.8.1638**^{57,[2,12,26,28,31,33]}

Stan administracyjny: Gmina miejska
 Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1974<?<1.6.1975 r.
 Gmina miejsko-wiejska od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz.397)

Przydział administracyjny: pow. poznański, woj. poznańskie do 1793 r.
 pow. poznański, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
 pow. poznański, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
 pow. poznański, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
 pow. poznański, rej. poznańska, Wlk.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
 pow. poznański, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
 pow. wschodniopoznański, rej. poznańska od 1887 r.
 pow. wschodniopoznański, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
 pow. poznański, woj. poznańskie od ? r. (Dz.U.19 poz.)
 (pow. poznański, rej. poznańska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 24.1.1945 r.)
 województwo poznańskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
 pow. poznański, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar miasta w km²: 1,31 (1932 r.)⁵⁰ 5,72 (1934 r.)⁵⁰ 8,2 (1957 r.)⁴² 7,8 (1975 r.)³⁰ 7,90 (1984 r.)⁶³
 8,16 (1990 r.)³¹

Ludność miasta: 2 508 (1793 r.)³³ 2 767 (1800 r.)¹¹ 3 675 (1808 r.)¹⁵ 1 797 (1810 r.)¹⁵
 3 013 (1843 r.)¹⁹ 2 939 (1871 r.)¹⁹ 2 930 (1880 r.)¹⁷ 3 155 (1890 r.)¹⁹
 3 040 (1900 r.)¹⁹ 3 316 (1910 r.)¹⁹ 3 364 (1921 r.)²¹ 4 196 (1931 r.)⁵⁰
 4 904 (1934 r.)⁵⁰ 6 379 (1939 r.)¹⁹ 5 764 (1946 r.)⁴³ 6 849 (1950 r.)⁶³
 9 521 (1960 r.)⁶³ 12 052 (1970 r.)⁶³ 13 705 (1978 r.)⁶³ 21 222 (1988 r.)³⁶
 23 836 (1993 r.)²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

- 1.6.1934 r. (Dz.U.1934 poz.380) przyłączono: b.gminę wiejską Swarzędz-Wieś o powierzchni 223 ha [ludn. 610 osób]
 i b.obszar dworski Swarzędz-Dwór o powierzchni 218 ha. [ludn. 98 osób]
- 5.10.1954 r.(Dz.U.Woj.1954 nr 20) przyłączono: wieś Nowa Wieś z grom. Nowa Wieś; [ludn. 176 osób]
 wyłączono: część obrębu Swarzędz do grom. Zalasewo. [ludn. ?]
- 1.1.1987 r. (M.P.1986 poz.278) przyłączono: część wsi Zalasewo o powierzchni 16 ha z gm. Swarzędz; [ludn. ?]
 obszar położony przy ul. Sośnickiej o powierzchni 10 ha [część obrębu Zielonice]
 z miasta Poznania. [ludn. ?]

150205

SZAMOCIN

nazwa niemiecka: Samotschin (1944–1945 Fritzenstadt)

Prawa miejskie: **1748** ^{2,26,28,31,33,56,57,62}

Stan administracyjny: Gmina miejska
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1973 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz.397)

Przydział administracyjny: pow. kcyński, woj. poznańskie do 1768 r.
pow. kcyński, woj. gnieźnieńskie od 1768 r.
pow. kamieński, depart. bydgoski, Okręg Notecki od 1772 r.
pow. kamieński (wyrzyski), depart. bydgoski, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. kamieński (wyrzyski), Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. chodzieski, rej. bydgoska, Wlk.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
pow. chodzieski, rej. bydgoska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. chodzieski, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
(pow. chodzieski, rej. poznańska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 25.1.1945 r.)
województwo pilskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. chodzieski, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz. 652)

Obszar miasta w km²: 11,51 (1932 r.)⁵⁰ 10 (1957 r.)⁴² 4,8 (1975 r.)³⁰ 4,67 (1984 r.)⁶³

Ludność miasta: 336 (1772 r.)¹ 759 (1786 r.)¹ 1 020 (1802 r.)³³ 889 (1808 r.)¹⁵ 868 (1810 r.)¹⁵
1 935 (1843 r.)¹⁹ 2 122 (1871 r.)¹⁹ 2 167 (1880 r.)¹⁹ 2 029 (1890 r.)¹⁹ 1 967 (1900 r.)¹⁹
1 971 (1910 r.)¹⁹ 1 548 (1921 r.)⁵¹ 1 937 (1931 r.)⁵⁰ 2 121 (1939 r.)³³ 2 463 (1946 r.)⁴³
2 325 (1950 r.)⁶³ 2 769 (1960 r.)⁶³ 2 969 (1970 r.)⁶³ 3 555 (1978 r.)⁶³ 3 909 (1988 r.)³⁶
4 008 (1993 r.)²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

26.1. 1939 r. (Dz.U.1939 poz.34) przyłączono: część obrębu Szamocin z gminy Szamocin;
wyłączono: część obrębu Antoniny i włączono do gromady Antoniny, gmina Szamocin;
części obrębów Józefowice, Raczyn, Raczyn-Łęg i włączono do gromady Raczyn, gmina Szamocin; część obrębu Szamocin-Łęg i włączono do gromady Atanazyn, gmina Szamocin;

1. 1. 1970 r. (Dz.U.1969 poz.320) wyłączono: tereny o powierzchni 534 ha i włączono do gromady Szamocin; [*ludn. 8 osób*]

152807

SZAMOTUŁY

nazwa niemiecka: Samter

Prawa miejskie: 1284 (osada targowa)^{33,57}, <1383^{2,12,29,32,33,57}

Stan administracyjny: Gmina miejska
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1974<?<1.6.1975 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz.397)

Przydział administracyjny: pow. poznański, woj. poznańskie do 1793 r.
pow. obornicki, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. obornicki, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. obornicki, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. szamotulski, rej. poznańska, Wlk.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
pow. szamotulski, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. szamotulski, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
(pow. szamotulski, rej. poznańska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 26.1.1945 r.)
województwo poznańskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. szamotulski, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar miasta w km²: 9,79 (1932 r.)⁵⁰ 9,7 (1957 r.)⁴² 10,1 (1975 r.)³⁰ 10,11 (1984 r.)⁶³

Ludność miasta:

1 120 (1793 r.) ³³	1 258 (1800 r.) ¹⁷	1 234 (1808 r.) ¹⁵	1 252 (1810 r.) ¹⁵
2 688 (1843 r.) ¹⁹	4 214 (1871 r.) ¹⁹	4 414 (1880 r.) ¹⁹	4 292 (1890 r.) ¹⁹
5 261 (1900 r.) ¹⁹	6 878 (1910 r.) ¹⁹	6 772 (1921 r.) ⁵¹	8 307 (1931 r.) ⁵⁰
9 084 (1939 r.) ¹⁹	8 780 (1946 r.) ⁴³	9 652 (1950 r.) ⁶³	11 874 (1960 r.) ⁶³
14 684 (1970 r.) ⁶³	16 334 (1978 r.) ⁶³	18 050 (1988 r.) ³⁶	18 561 (1993 r.) ²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

21. 8. 1924 r. (D.U.W.P.1925 poz.284)

przyłączono: część obszaru dworskiego Szamotuły-Zamek o pow. 210 ha.

1. 1. 1970 r. (Dz.U.1969 poz.320)

przyłączono: części wsi: Kępa o powierzchni 64 ha, Piaskowo o powierzchni 25 ha, Szamotuły-Zamek o powierzchni 216 ha, Smiłowo o powierzchni 20 ha, z gromady Szamotuły; [ludn. 1 080 osób]

wyłączono: tereny o powierzchni 323 ha i włączono do gromady Szamotuły; [ludn. 132 osoby]

151313

ŚLESIN

nazwa rosyjska: Слесин [Slesin]

nazwa niemiecka: (1940 – 1945 Schlüsselsee)

Prawa miejskie: od **1358**^{2,28,29,31,33,62} do **<1579**^{29,33,40}; od **1618**^{<33} do **1870**⁶²; **1.8.1921**^{9,62}

Stan administracyjny: Gmina miejska do 1870 r.
Osada miejska (gmina wiejska) od 19.5.1870 r.⁶²
Gmina miejska od 1.8.1921 r. (Dz.U.1921 poz. 465)
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1973 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.2.1991 r. (Dz.U.1991 poz.12)

Przydział administracyjny: pow. koniński (łódzki), woj. kaliskie do 1793 r.
pow. pyzdrowski, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. pyzdrowski, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. pyzdrowski, [depart. poznański], Królestwo Polskie od 1815 r.
obwód koniński, woj. kaliskie, Król. Polskie od 1816 r.
obwód koniński, gub. kaliska od 7.3.1837 r. (Dz.Praw. t. 20, s. 412-417)
pow. koniński, gub. kaliska od 11.10.1842 r. (Dz.Praw. t. 30, s. 280-285)
pow. koniński, gub. warszawska od 1.1.1845 r. (Dz.Praw. t. 34, s. 452-459)
[pow. koniński, gen.gubernia warszawska od 8.9.1915 r. (Dz.Rozp.GGW. 1915, nr 1)]
pow. koniński, woj. łódzkie od 14.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.395)
pow. koniński, woj. poznańskie od 1.4.1938 r. (Dz.U.1937 poz.350)
(pow. koniński, rej. inowrocławska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 21.1.1945 r.)
województwo konińskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. koniński, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar miasta w km²: 0,6 (1932 r.)⁵⁰ 5,8³² [6,9] (1957 r.) 5,2 (VI 1975 r.)³⁰ 7,18 (1984 r.)⁵³

Ludność miasta: 179 (1793 r.)³³ 489 (1800 r.)¹⁷ 475 (1808 r.)¹⁵ 655 (1810 r.)¹⁵ 881 (1825 r.)¹⁹
1 035 (1857 r.)¹⁹ 1 090 (1868 r.)¹⁹ 1 017 (1890 r.)¹⁹ 1 299 (1897 r.)¹⁹ 1 702 (1911 r.)⁴⁴
2 078 (1921 r.)⁵¹ 2 495 (1931 r.)⁵⁰ 2 804 (1939 r.)¹⁹ 2 167 (1946 r.)⁴³ 1 802 (1950 r.)⁵³
1 977 (1960 r.)⁶³ 2 018 (1970 r.)⁶³ 2 081 (1978 r.)⁶³ 2 670 (1988 r.)³⁶ 2 750 (1993 r.)²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

? lata 1933 – 1956 r. (były przyłączenia – brak co najmniej 520 ha)

1.1.1970 r. (Dz.U.1969 poz.320) wyłączono: tereny o powierzchni 168 ha i włączono do gromady Ślesin; [ludn. 87 osób]

1.10.1975 r. (Dz.U.1975 poz.162) przyłączono: część wsi Półwiosek Lubstowski, część obrębu lasów państwowych o powierzchni 134,5 ha z Nadleśnictwa Konin oraz części wsi Krzyżka i Lubomyśle o łącznej powierzchni 67 ha z gminy Ślesin; [ludn. 111 osób]

151405

ŚMIGIEL

do 1435 r. Koszanowo

nazwa niemieccka: Schmiegel

Prawa miejskie: ~1400^{2,28,29,31,32,33,57}

Stan administracyjny: Gmina miejska
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1973 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.2.1991 r. (Dz.U.1991 poz.12)

Przydział administracyjny: pow. kościański, woj. poznańskie do 1793 r.
pow. wschowski, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. wschowski, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. wschowski, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. kościański, rej. poznańska, Wlk.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
pow. kościański, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. śmigieński, rej. poznańska, prow. poznańska od 1887 r.
pow. śmigieński, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
pow. kościański, woj. poznańskie od 1.4.1932 r. (Dz.U.1932 poz.35)
(pow. kościański, rej. poznańska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 27.1.1945 r.)
województwo leszczyńskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. kościański, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar miasta w km²: 9,04 (1932 r.)⁵⁰ 9,0 (1957 r.)⁴² 2,3 (1975 r.)³⁰ 2,75 (1984 r.)⁶³ 5,19 (1998 r.)

Ludność miasta: 2 491 (1800 r.)¹⁷ 2 229 (1808 r.)¹⁵ 2 185 (1810 r.)¹⁵ 2 884 (1843 r.)¹⁹ 3 373 (1871 r.)¹⁹
3 581 (1880 r.)¹⁹ 3 882 (1890 r.)¹⁹ 3 835 (1900 r.)¹⁹ 3 920 (1910 r.)¹⁹ 3 754 (1921 r.)⁵¹
3 761 (1931 r.)⁵⁰ 4 207 (1939 r.)¹⁹ 3 566 (1946 r.)⁴³ 3 716 (1950 r.)⁶³ 4 451 (1960 r.)⁵³
4 843 (1970 r.)⁶³ 4 946 (1978 r.)⁶³ 5 243 (1988 r.)³⁶ 5 193 (1993 r.)²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

1. 1.1970 r. (Dz.U.1969 poz.320) przyłączono: część wsi Nietąszkowo o powierzchni 11 ha oraz część wsi Koszanowo o powierzchni 6 ha, z gromady Śmigiel. [ludn. 134 osoby]
wyłączono: tereny o powierzchni 638 ha i włączono do gromady Śmigiel. [ludn. 117 osób]
1. 3.1983 r. (Dz.U.1983 poz.52) przyłączono: część wsi Nietąszkowo o powierzchni 33 ha oraz część wsi Koszanowo o powierzchni 6 ha, z gminy Śmigiel. [ludn. 173 osoby]
1. 1.1998 r. (Dz.U.1997 poz.742) przyłączono: część wsi Nietąszkowo o powierzchni 178 ha oraz część wsi Koszanowo o powierzchni 80 ha, z gminy Śmigiel. [ludn. ? osób]
wyłączono: tereny o powierzchni 3 ha i włączono do wsi Koszanowo oraz tereny o powierzchni 11 ha i włączono do wsi Nietąszkowo w gminie Śmigiel. [ludn. ? osób]

153004

Ś R E M

nazwa niemiecka: Schrimm

Prawa miejskie: **1253**^{2,28,29,31,32,33,57,62}, **13.4.1393** (nowa lokacja na prawym brzegu Warty)^{57,[31,33]}

Stan administracyjny: Gmina miejska
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1974<?<1.6.1975 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.2.1991 r. (Dz.U.1991 poz.12)

Przydział administracyjny: pow. kościański, woj. poznańskie do 1793 r.
pow. śremski, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. śremski, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. śremski, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. śremski, rej. poznańska, Wlk.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
pow. śremski, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. śremski, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
(pow. śremski, rej.poznańska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 26.1.1945 r.)
województwo poznańskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. śremski, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar miasta w km²: 11,21 (1932 r.)⁵⁰ 13,0 (1957 r.)⁴² 12,4 (1975 r.)³⁰ 12,38 (1984 r.)⁶³

Ludność miasta: 1 105 (1793 r.)³³ 1 295 (1800 r.)¹⁷ 1 650 (1808 r.)¹⁵ 940 (1810 r.)¹⁵
3 665 (1843 r.)¹⁹ 6 047 (1871 r.)¹⁹ 6 411 (1880 r.)¹⁹ 6 095 (1890 r.)¹⁹
5 699 (1900 r.)¹⁹ 6 993 (1910 r.)¹⁹ 6 650 (1921 r.)⁵¹ 7 652 (1931 r.)⁵⁰
8,5 tys.(1939 r.)¹⁹ 8 308 (1946 r.)⁴³ 8 279 (1950 r.)⁶³ 10 436 (1960 r.)⁴³
15 677 (1970 r.)⁶³ 21 103 (1978 r.)⁶³ 26 919 (1988 r.)³⁶ 28 937 (1993 r.)²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

5.10.1954 r. (Dz.Woj.1954 nr 20) przyłączono: osiedle Wójtostwo z gromady Pyszcząca, gminy Śrem; [ludn. 108 osób]

1. 1. 1970 r. (Dz.U.1969 poz.320) wyłączono: tereny o powierzchni 74 ha i włączono do gromady Śrem;

1 52 904

ŚRODA WIELKOPOLSKA

nazwa do 1970 r.: Środa

nazwa niemiecka: Schroda

Prawa miejskie: ok. 1234²⁵?, XIII w.^{12.28.29.31.32.57}

Stan administracyjny: Gmina miejska
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1974<?<1.6.1975 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.2.1991 r. (Dz.U.1991 poz.12)

Przydział administracyjny: pow. pyzdrowski, woj. kaliskie do 1793 r.
pow. średzki, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. średzki, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. średzki, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. średzki, rej. poznańska, Wlk.Ks. Poznańskie od 1816/19 r.
pow. średzki, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. średzki, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
(pow. średzki, rej. poznańska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 24.1.1945 r.)
województwo poznańskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. średzki, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar miasta w km²: 12,04 (1932 r.)⁵⁰ 17,84 (1934 r.)⁵⁰ 20,0 (1957 r.)⁴² 17,9 (1975 r.)³⁰
17,93 (1984 r.)⁶³ 17,98 (1990 r.)³¹

Ludność miasta: 1 009 (1793 r.)³³ 1 107 (1800 r.)¹⁷ 1 114 (1808 r.)¹⁵ 1 250 (1810 r.)¹⁵
2 379 (1843 r.)¹⁹ 3 506 (1871 r.)¹⁹ 4 261 (1880 r.)¹⁹ 4 988 (1890 r.)¹⁹
5 869 (1900 r.)¹⁹ 7 227 (1910 r.)¹⁹ 7 231 (1921 r.)⁵¹ 8 087 (1931 r.)⁵⁰
8 320 (1934 r.)⁵⁰ 10 198 (1939 r.)¹⁹ 9 872 (1946 r.)⁴³ 10 760 (1950 r.)⁶³
12 875 (1960 r.)⁶³ 14 851 (1970 r.)⁶³ 16 752 (1978 r.)⁶³ 19 768 (1988 r.)³⁶
20 991 (1993 r.)²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

18. 5. 1934 r. (Dz.U.1934 poz.374) przyłączono: obszar dworski Żrenica;

1. 4. 1938 r. (Dz.U.1938 poz.77) przyłączono: część wsi Olszewo z gminy Środa;

1. 1. 1958 r. (Dz.U.1957 poz.287) przyłączono: miejscowość Topola z gromady Koszuty; [ludn. 74 osoby]

1. 1. 1970 r. (Dz.U.1969 poz.320) wyłączono: tereny o powierzchni 142 ha i włączono do gromady Środa; [ludn. 144 osoby]

150307

TRZCIANKA

nazwa niemiecka: Schönlanke

Prawa miejskie: 31.7.167 i (osada targowa)^{57.[21,33,56]}, **3.3.1731**^{57.[2,21,26,28,31,33,56]}

Stan administracyjny: Gmina miejska
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 15.3.1984<?<1989 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.1.1992 r. (Dz.U. 1991 poz. 397)

Przydział administracyjny: pow. poznański, woj. poznańskie do 1772 r.
pow. wałecki, depart. bydgoski, Okręg Notecki od 1772 r.
pow. wałecki (pilski), depart. bydgoski, Ks. Warszawskie od 1807 r.
pow. wałecki (pilski), Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. czarnkowski, rej. bydgoska, Wlk.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
pow. czarnkowski, rej. bydgoska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. czarnkowski, rej. pilska od 2.8.1919 r.
pow. notecki, rej. pilska od 15.12.1919 r.
pow. notecki, prow. Marchia Graniczna Poznań-Prusy Zachodnie od 1922 r.
pow. notecki, rej. Marchia Graniczna P.-P.Z., prow. Pomorze od 2.9.1938 r.
pow. trzcianecki, okręg zachodnio-pomorski od 1.2.1945 r.
pow. trzcianecki, okręg pod zarządem woj. poznańskiego od 7.7.1945 r. (M.P. 1945 poz. 77)
pow. pilski, woj. poznańskie od 28.6.1946 r. (Dz.U.1946 poz. 177)
pow. trzcianecki, woj. poznańskie od 1.1.1959 r. (Dz.U.1958 poz. 393)
województwo pilskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. czarnkowsko-trzcianecki, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz. 652)

Obszar miasta w km²: 25,43 (1919 r.)⁷ 31,0⁴² [27,7] (1957 r.) 17,1 (1975 r.)³⁰ 16,99 (1984 r.)⁶³
18,44 (1994 r.)

Ludność miasta:

1,8 tys.(1772 r.) ³³	2 217 (1786 r.) ¹	3 522 (1802 r.) ³³	2 316 (1810 r.) ¹⁹
3 715 (1843 r.) ¹⁹	3 953 (1871 r.) ¹⁹	4 108 (1880 r.) ¹⁹	4 113 (1890 r.) ¹⁹
5 439 (1900 r.) ¹⁹	7 849 (1910 r.) ¹⁹	7 596 (1919 r.) ⁷	8 629 (1925 r.) ¹⁹
9 289 (1933 r.) ¹⁹	9 618 (1939 r.) ¹⁹	4 482 (1946 r.) ⁴³	6 384 (1950 r.) ⁶³
9 283 (1960 r.) ⁶³	10 922 (1970 r.) ⁶³	12 681 (1978 r.) ⁶³	15 325 (1988 r.) ³⁶
16 050 (1993 r.) ²⁸			

Zmiany terytorialne miasta:

? lata 1920 – 1945

(brak informacji o zmianach: przyłączeniach – brakuje co najmniej ok.4800 ha)

- 5.10.1954 r. (Dz.Woj.1954 nr 20) wyłączono: folwark Dłużewo i włączono do gromady Łomnica, część obrębu Trzcianka-las o powierzchni 4560 ha i włączono do gromady Niekursko. [ludn. 63 osoby]
1. 1.1970 r. (Dz.U.1969 poz.320) przyłączono: część wsi Straduń o powierzchni 10 ha z gromady Trzcianka. [ludn. 7 osób]
wyłączono: tereny o powierzchni 1082 ha i włączono do gromady Trzcianka. [ludn.349 osób]
- 16.12.1993 (Uchwała Rady Miejskiej nr XXXVI 344/93) przyłączono: zamieszkałe części wsi Dłużewo PGR i Sarcz o powierzchni 94 ha [ludn. 291 osób] oraz niezamieszkały obszar o powierzchni 51 ha ze wsi Biała z gminy Trzcianka.

150409

TRZEMESZNO

nazwa niemiecka: Tremessen

Prawa miejskie: >1382^{2,28,29,31,32,33,57}

Stan administracyjny: Gmina miejska
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1973 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz.397)

Przydział administracyjny: pow. gnieźnieński, woj. kaliskie do 1768 r.
pow. gnieźnieński, woj. gnieźnieńskie od 1768 r.
pow. powidzki, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793/95 r.
pow. powidzki, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. powidzki, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. mogileński, rej. bydgoska, Wlk.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
pow. mogileński, rej. bydgoska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. mogileński, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
(pow. mogileński, rej. inowrocławska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 21.1.1945 r.)
pow. mogileński, woj. bydgoskie od 6.7.1950 r. (Dz.U.1950 poz.255)
województwo bydgoskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. gnieźnieński, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar miasta w km²: 18,34 (1932 r.)⁵⁰ 4,3⁴² [9,2] (1957 r.) 5,3 (1975 r.)³⁰ 5,46 (1984 r.)⁶³

Ludność miasta: 1 386 (1800 r.)¹⁷ 948 (1808 r.)¹⁵ 1 367 (1810 r.)¹⁵ 3 182 (1843 r.)¹⁹ 4 699 (1871 r.)¹⁹
4 439 (1880 r.)¹⁹ 4 766 (1890 r.)¹⁹ 5 028 (1900 r.)¹⁹ 5 601 (1910 r.)¹⁹ 5 093 (1921 r.)⁵¹
5 218 (1931 r.)⁵⁰ 5 447 (1939 r.)¹⁹ 4 779 (1946 r.)⁴³ 4 331 (1950 r.)⁶³ 4 857 (1960 r.)⁶³
5 502 (1970 r.)⁶³ 6 853 (1978 r.)⁶³ 7 431 (1988 r.)³⁶ 7 690 (1993 r.)²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

1. 1.1954 r. (Dz.U.1953 poz.252) przyłączono: część gromady Niewolno z gminy Trzemeszno; [ludn. 238 osób]
wyłączono: część obrębu Wymysłowo i włączono do gminy Trzemeszno. [ludn. 421 osób]
- 5.10.1954 r. (Dz.Woj.1954 nr 12) wyłączono: osady Bystrzyca i Cytrynowo oraz część obrębu Niewolno i włączono do gromady Trzemeszno. [ludn. 167 osób]
1. 1.1969 r. (Dz.U.1968 poz.330) przyłączono: obszar o powierzchni 48 ha z gromady Trzemeszno; [nie zamieszkały]
wyłączono: obszar o powierzchni 427 ha i włączono do gromady Trzemeszno. [ludn. 112 osób]

TULISZKÓW

nazwa rosyjska: Тулишков [Tuliskov]

nazwa niemiecka: (1940-1943 Tulischkow, 1944-1945 Tulischau)

Prawa miejskie: od <1458^{2,29,31,33,62} do 1870⁶² ; **4.2.1919**^{8,62}

Stan administracyjny: Gmina miejska do 1870 r.
 Osada miejska (gmina wiejska) od 19.5.1870 r.⁶²
 gmina miejska od 4.2.1919 r. (dz.Pr.P.P.1919 poz.140)
 Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1973 r.
 Gmina miejsko-wiejska od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz.397)

Przydział administracyjny: pow. koniński (łódzki), woj. kaliskie do 1793 r.
 pow. koniński, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
 pow. koniński, depart. kaliski, Prusy Południowe od 1795 r.
 pow. koniński, depart. kaliski, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
 pow. koniński, depart. kaliski, Królestwo Polskie od 1815 r.
 obwód koniński, woj. kaliskie, Król. Polskie od 1816 r.
 obwód koniński, gub. kaliska od 7.3.1837 r. (Dz.Praw. t. 20, s. 412-417)
 pow. koniński, gub. kaliska od 11.10.1842 r. (Dz.Praw. t. 30, s. 280-285)
 pow. koniński, gub. warszawska od 1.1.1845 r. (Dz.Praw. t. 34, s. 452-459)
 [pow. koniński, gen.gubernia warszawska od 8.9.1915 r. (Dz.Rozp.GGW. 1915. nr 1)]
 pow. koniński, woj. łódzkie od 14.8.1919 r. (Dz.U 1919 poz.395)
 pow. koniński, woj. poznańskie od 1.4.1938 r. (Dz.U.1937 poz.350)
 pow. turecki, woj. poznańskie od 1.4.1939 r. (Dz.U 1939 poz.115)
 (pow. turecki, rej. łódzka, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 22.1.1945 r.)
 województwo konińskie od 1.6.1975 r. (Dz.U 1975 poz. 92)
 pow. turecki, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar miasta w km²: 4,2 (1932 r.)⁵⁰ 8,0 (1957 r.)⁴² 7,0 (1975 r.)³⁰ 7,04 (1984 r.)⁶¹

Ludność miasta: 365 (1793 r.)³³ 530 (1800 r.)¹⁷ 604 (1808 r.)¹⁵ 648 (1810 r.)¹⁵ 959 (1825 r.)¹⁹
 1 099 (1857 r.)¹⁹ 1 306 (1868 r.)¹⁹ 1 824 (1890 r.)¹⁹ 1 794 (1897 r.)¹⁹ 2 753 (1911 r.)⁴⁴
 2 358 (1921 r.)⁵¹ 2 559 (1931 r.)⁵⁰ 2 618 (1939 r.)³³ 2 128 (1946 r.)⁴³ 1 792 (1950 r.)⁶³
 2 139 (1960 r.)⁶³ 2 240 (1970 r.)⁶³ 2 411 (1978 r.)⁶³ 3 024 (1988 r.)³⁶ 2 750 (1993 r.)²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

31.12.1961 r. (Dz.U. 1961 poz.276) przyłączono: Krempa, Piaski, Nowy Świat, Sarbicko, Zadworna (część wsi i kolonii)
 z gromady Tuliszków;

wyłączono: tereny położone w północnej części miasta przylegające do gruntów wsi Dobory
 i Krempa i włączono do gromady Tuliszków;

1. 1. 1970 r. (Dz.U.1969 poz.320) wyłączono: tereny o powierzchni 387 ha i włączono do gromady Tuliszków; [ludn. 20 osób]

153107

TUREK

nazwa rosyjska: Typek [Turek]

nazwa niemiecka: (1940-1945 Turek)

Prawa miejskie: **1341** ^{2,31,32,33,47,62}

Stan administracyjny: Gmina miejska

Przydział administracyjny: pow. sieradzki, woj. sieradzkie do 1793 r.
pow. warcki, depart. piotrkowski, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. warcki, depart. kaliski, Prusy Południowe od 1795 r.
pow. warcki, depart. kaliski, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. warcki, depart. kaliski, Królestwo Polskie od 1815 r.
obwód kaliski, woj. kaliskie od 1816 r.
obwód kaliski, gub. kaliska od 7.3.1837 r. (Dz.Praw. t. 20, s. 412-417)
pow. kaliski, gub. kaliska od 11.10.1842 r. (Dz.Praw. t. 30, s. 280-285)
pow. kaliski, gub. warszawska od 1.1.1845 r. (Dz.Praw. t. 34, s. 452-459)
pow. turecki, gub. kaliska od 1.1.1867 r. (Dz.Praw. t. 30, s. 280-285)
[pow. turecki, gen.gubernia warszawska od 8.9.1915 r. (Dz.Rozp.GGW. 1915, nr 1)]
[pow. kaliski, gen.gubernia warszawska od 23.2.1916 r. (Dz.Rozp.GGW. 1916, nr 20)]
pow. turecki, woj. łódzkie od 14.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.395)
pow. turecki, woj. poznańskie od 1.4.1938 r. (Dz.U.1937 poz.350)
(pow. turecki, rej. łódzka, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 22.1.1945 r.)
województwo konińskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. turecki, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar miasta w km²: 18,9 (1932 r.)⁵⁰ 21,2 (1957 r.)⁴² 14,0 (1975 r.)³⁰ 16,16 (1984 r.)⁶³

Ludność miasta:	443 (1793 r.) ³³	542 (1800 r.) ¹⁷	764 (1808 r.) ¹⁵	744 (1810 r.) ¹⁵
	1 594 (1825 r.) ¹⁹	4 773 (1857 r.) ¹⁹	6 306 (1868 r.) ¹⁹	7 438 (1890 r.) ¹⁹
	8 118 (1897 r.) ¹⁹	9 524 (1911 r.) ⁴⁴	9 948 (1921 r.) ⁵¹	9 421 (1931 r.) ⁵⁰
	9 879 (1939 r.) ¹⁹	7 179 (1946 r.) ⁴³	7 121 (1950 r.) ⁶³	10 884 (1960 r.) ⁶³
	18 628 (1970 r.) ⁶³	21 490 (1978 r.) ⁶³	28 152 (1988 r.) ³⁶	29 905 (1993 r.) ²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

5.10.1954 r. (Dz.Woj.1954 nr 20) przyłączono: parcele Muchlin A, kolonia Muchlin B z gromady Muchlin; [ludn. 117 osób]

1. 1. 1970 r. (Dz.U.1969 poz.320) wyłączono: tereny o powierzchni 724 ha i włączono do gromady Szadów Pański; [ludn.19 osób]

1.12.1979 r. (Dz.U.1979 poz.155) przyłączono: część wsi Korytków o powierzchni 145 ha, niezamieszkałą część obszaru wsi Obrębizna o powierzchni 5 ha, część wsi Szadów Pański o powierzchni 24 ha i część wsi Żuki o powierzchni 36 ha z gminy Turek; [ludn. 109 osób]

152307

UJŚCIE

nazwa niemiecka: Usch

- Prawa miejskie:** **24.6.1413**^{57.[2.28.29,31.32.33,62]}
- Stan administracyjny:** Gmina miejska
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1973 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz.397)
- Przydział administracyjny:** pow. poznański, woj. poznańskie do 1772 r.
pow. wałecki, depart. bydgoski, Okręg Notecki od 1772 r.
pow. wałecki (pilski), depart. bydgoski, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. wałecki (pilski), Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. chodzieski, rej. bydgoska, W.Ks. Poznańskie od 1816/19 r.
pow. chodzieski, rej. bydgoska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. chodzieski, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
(pow. chodzieski, rej. poznańska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 26.1.1945 r.)
województwo pilskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. pilski, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)
- Obszar miasta w km²:** 17,37 (<1919 r.)⁷ 8,68 (1919 r.)⁷ 10,66 (1932 r.)⁵⁰ 17⁴² [15,2] (1957 r.) 5,8 (1975 r.)³⁰
5,21 (1984 r.)⁶³ 5,40 (1990 r.)³¹ 5,78 (2003 r.)
- Ludność miasta:** ~ 700 (1772 r.)³³ 758 (1786 r.)¹ 803 (1802 r.)³³ 632 (1808 r.)¹⁵ 769 (1810 r.)¹⁵
1 715 (1843 r.)¹⁹ 2 138 (1871 r.)¹⁹ 2 130 (1880 r.)¹⁹ 2 331 (1890 r.)¹⁹ 2 287 (1900 r.)¹⁹
2 438 (1910 r.)¹⁹ 1 872 (1921 r.)⁵¹ 2 144 (1931 r.)⁵⁰ 2 167 (1939 r.)¹⁹ 1 643 (1946 r.)⁴³
1 692 (1950 r.)⁶³ 2 541 (1960 r.)⁶³ 3 007 (1970 r.)⁶³ 3 290 (1978 r.)⁶³ 3 463 (1988 r.)³⁶
3 661 (1993 r.)²⁸
- Zmiany terytorialne miasta:**
2. 8. 1919 r. **wyłączono:** część miasta położoną na północnym brzegu Noteci i na zachód od Gwdy o powierzchni 869 ha, zamienioną na wieś Ujście Niemieckie w powiecie noteckim;
- ? lata 1920 – 1932 **przyłączono:** ? (ok. 200 ha)
- ? lata 1932 – 1938 **przyłączono:** ? (ok. 600 ha)
- 26.1. 1939 r. (Dz.U.1939 poz.34) **wyłączono::** część obrębów Chrustowo i włączono do gromady Chrustowo w gminie Ujście;
część obrębów Wilanowiec oraz obręb Nowie-Lęg i włączono do gromady Mirosław w gminie Ujście;
- ? po 1945 roku ? **przyłączono:** (zanotecką część obecnego miasta – ok. 120 ha)
- 5.10.1954 r. (Dz.Woj.1954 nr 20) **wyłączono:** parcele Wilanowiec 1 i włączono do gromady Nowa Wieś Ujska;
1. 1. 1970 r. (Dz.U.1969 poz.320) **wyłączono:** tereny o powierzchni 998 ha i włączono do gromady Ujście; [ludn. 2 osoby]
- 31.7. 2003 r. (Dz.U.2003 poz.1248) **przyłączono:** tereny o powierzchni 38 ha z obrębów ewidencyjnego Mirosław;

WĄGROWIEC

nazwa niemiecka: Wongrowitz (1940-1945 Eichenbruck)

Prawa miejskie: <1381^{2.12.28.29.31.32.33.57.62}

Stan administracyjny: Gmina miejska

Przydział administracyjny: pow. kcyński, woj. kaliskie do 1768 r.
 pow. kcyński, woj. gnieźnieńskie od 1768 r.
 pow. [kcyński], woj. gnieźnieńskie od 1772 r.
 pow. wągrowiecki, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
 pow. wągrowiecki, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
 pow. wągrowiecki, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
 pow. wągrowiecki, rej. poznańska, Wlk.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
 pow. wągrowiecki, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
 pow. wągrowiecki, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
 (pow. wągrowiecki, rej. inowrocławska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 25.1.1945 r.)
 województwo pilskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
 pow. wągrowiecki, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar miasta w km²: 8,62 (1932 r.)⁵⁰ 16,3 (1957 r.)⁴² 16,2 (1975 r.)⁵⁰ 14,33 (1984 r.)⁶³ 17,91 (1996 r.)

Ludność miasta:	612 (1793 r.) ³³	809 (1800 r.) ¹⁷	898 (1808 r.) ¹⁵	900 (1810 r.) ¹⁵
	2 647 (1843 r.) ¹⁹	4 061 (1871 r.) ¹⁹	4 385 (1880 r.) ¹⁹	4 920 (1890 r.) ¹⁹
	5 362 (1900 r.) ¹⁹	6 850 (1910 r.) ¹⁹	6 867 (1921 r.) ⁵¹	7 555 (1931 r.) ⁵⁰
	8 945 (1939 r.) ¹⁹	10 006 (1946 r.) ⁴³	9 627 (1950 r.) ⁶³	12 461 (1960 r.) ⁶³
	15 617 (1970 r.) ⁶³	18 310 (1978 r.) ⁶³	22 495 (1988 r.) ³⁶	23 698 (1993 r.) ²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

5.10.1954 r. (Dz.Woj.1954 nr 20) przyłączono: osiedle Jankowo o powierzchni 147 ha ze wsi Ochodza oraz część wsi Łęgowo z gminy Wągrowiec-Południe; [ludn. 83 osoby]
 folwark Straszewo o powierzchni 137 ha ze wsi Rgielsko, część wsi Kaliska i część wsi Durowo z gminy Wągrowiec-Północ; [ludn. 32 osoby]

1.12.1979 r. (Dz.U.1979 poz.155) przyłączono: części wsi: Kaliska o powierzchni 19 ha, Łęgowo o powierzchni 33 ha, Rgielsko o powierzchni 58 ha, z gminy Wągrowiec; [ludn. 352 osoby]
 wyłączono: obszar o powierzchni 309 ha i włączono do gminy Wągrowiec; [ludn. 143 osoby]

1.1.1996 r. (Dz.U.1995 poz.778) przyłączono: części wsi: Kaliska o powierzchni 29 ha, Łaziska o powierzchni 135 ha, Łęgowo o powierzchni 144 ha, Rgielsko o powierzchni 6 ha, Wiatrowiec o powierzchni 44 ha, z gminy Wągrowiec;

150308

WIELEŃ

od 21.9.1927 r. (M.P..1927 poz.573) do 1945 r. Wieleń nad Notecią

nazwa niemieccka: Filehne

Prawa miejskie: <1448^{12,28,31,33}, <1458^{29,32,42,57}

Stan administracyjny: Gmina miejska
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1973 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz.397)

Przydział administracyjny: pow. poznański, woj. poznańskie do 1772 r.
pow. wałecki, depart. bydgoski, Okręg Notecki od 1772 r.
pow. wałecki (pilski), depart. bydgoski, Ks. Warszawskie od 1807 r.
pow. wałecki (pilski), Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. czarnkowski, rej. bydgoska, Wlk.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
pow. czarnkowski, rej. bydgoska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. wieleński, rej. bydgoska, prow. poznańska od 1887 r.
pow. czarnkowski, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
(pow. czarnkowski, rej. poznańska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 28.1.1945 r.)
województwo pilskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. czarnkowsko-trzcianecki, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar miasta w km²: [2,3] (<1919 r.) 11,61 (1932 r.)⁵⁰ 16,7 (1957 r.)⁴² 3,1 (1975 r.)³⁰ 4,27 (1984 r.)⁶³
4,32 (1990 r.)³¹

Ludność miasta: 1 721 (1772 r.)¹ 1 712 (1786 r.)¹ 2 486 (1802 r.)³³ 2 098 (1808 r.)¹⁵ 2 569 (1810 r.)¹⁵
3 502 (1843 r.)¹⁹ 4 206 (1871 r.)¹⁹ 4 198 (1880 r.)¹⁹ 4 269 (1890 r.)¹⁹ 4 307 (1900 r.)¹⁹
4 564 (1910 r.)¹⁹ 2 870 (1921 r.)⁵¹ 3 403 (1931 r.)⁵⁰ 4 210 (1939 r.)¹⁹ 2 851 (1946 r.)⁴³
3 117 (1950 r.)⁶³ 3 940 (1960 r.)⁶³ 4 336 (1970 r.)⁶³ 4 659 (1978 r.)⁶³ 6 203 (1988 r.)³⁶
6 243 (1993 r.)²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

1919 r. przyłączono: część obszaru dworskiego Wieleń-Zamek obejmującą grunty osady Arntowo (o powierzchni 919 ha), część gruntów wsi Kaładek (o powierzchni 11 ha) oraz część gruntów wsi Marianowo o powierzchni 2 ha, położone na południowym brzegu Noteci;

5.10.1954 r. (Dz.Woj.1954 nr 20) przyłączono: wieś Jaryń z gminy Rosko powiatu czarnkowskiego; [ludn. 45 osób]

1.10.1970 r. (Dz.U.1969 poz.320) wyłączono: tereny o powierzchni 881 ha i włączono do gromady Drawsko powiatu czarnkowskiego; [ludn. 80 osób]
tereny o powierzchni 477 ha i włączono do gromady Rosko powiatu czarnkowskiego; [ludn. 34 osoby]

1.12.1979 r. (Dz.U.1979 poz.155) przyłączono: część wsi Wieleń Północny o powierzchni 125 ha z gminy Wieleń województwa pilskiego; [ludn. 1 058 osób]

150605

WIELICHOWO

w pierwszych latach istnienia Ciołkowice

nazwa niemieccka: Wielichowo (1940–1945 Wiesenstadt)

Prawa miejskie: **15.7.1429**^{57,[2,12,28,29,31,32,33,62]}

Stan administracyjny: Gmina miejska
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1973 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz.397)

Przydział administracyjny: pow. kościański, woj. poznańskie do 1793 r.
pow. kościański, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. kościański, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. kościański, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. bukowski, rej. poznańska, Wlk.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
pow. bukowski, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. śmigieński, rej. poznańska, prow. poznańska od 1887 r.
pow. śmigieński, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
pow. kościański, woj. poznańskie od 1.4.1932 r. (Dz.U.1932 poz.35)
(pow. kościański, rej.poznańska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 27.1.1945 r.)
województwo poznańskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. grodziski, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar miasta w km²: 12,02 (1932 r.)⁵⁰ 12,0 (1957 r.)⁴² 1,3 (1975 r.)³⁰ 1,26 (1984 r.)⁶³ 1,24 (1990 r.)³¹

Ludność miasta: 399 (1793 r.)³³ 567 (1800 r.)¹⁷ 457 (1808 r.)¹⁵ 592 (1810 r.)¹⁵ 1 118 (1843 r.)¹⁹
1 424 (1871 r.)¹⁹ 1 609 (1880 r.)¹⁹ 1 720 (1890 r.)¹⁹ 1 699 (1900 r.)¹⁹ 1 874 (1910 r.)¹⁹
1 815 (1921 r.)⁵¹ 1 630 (1931 r.)⁵⁰ 1 717 (1939 r.)¹⁹ 1 514 (1946 r.)⁴³ 1 334 (1950 r.)⁶³
1 395 (1960 r.)⁶³ 1 352 (1970 r.)⁶³ 1 377 (1978 r.)⁶³ 1 600 (1988 r.)³⁶ 1 641 (1993 r.)²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

1. 1.1970 r. (Dz.U.1969 poz.320) wyłączono: tereny o powierzchni 1077 ha i włączono do gromady Wielichowo;
[ludn. 105 osób]

150410

WITKOWO

nazwa niemiecka: Witkowo (1940- 1945 Wittingen)

Prawa miejskie: >1684^{26,31,33,56,57}, **10.9.1740** (powtórna lokacja przez właściciela)⁵⁷,
12.12.1782 (powtórna lokacja królewska)^{57,[31]}

Stan administracyjny: Gmina miejska
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1973 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz.397)

Przydział administracyjny: pow. gnieźnieński, woj. kaliskie do 1768 r.
pow. gnieźnieński, woj. gnieźnieńskie od 1768 r.
pow. powidzki, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793/95 r.
pow. powidzki, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. powidzki, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. gnieźnieński, rej. bydgoska, Wlk.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
pow. gnieźnieński, rej. bydgoska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. witkowski, rej. bydgoska, prow. poznańska od 1887 r.
pow. witkowski, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
pow. gnieźnieński, woj. poznańskie od 1.4.1927 r. (Dz.U.1927 poz.130)
(pow. gnieźnieński, rej. inowrocławska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 21.1.1945 r.)
województwo konińskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. gnieźnieński, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar miasta w km²: 2,87 (1932 r.)⁵⁰ 8,26 (1934 r.)⁵⁰ 8,3 (1957 r.)⁴² 8,3 (1975 r.)³⁰ 8,30 (1984 r.)⁶³

Ludność miasta: 1 121 (1793 r.)³³ 1 590 (1800 r.)¹⁷ 786 (1808 r.)¹⁵ 1 599 (1810 r.)¹⁵ 2 154 (1843 r.)¹⁹
1 726 (1871 r.)¹⁹ 1 693 (1880 r.)¹⁹ 1 543 (1890 r.)¹⁹ 1 552 (1900 r.)¹⁹ 1 793 (1910 r.)¹⁹
1 605 (1921 r.)⁵¹ 1 824 (1931 r.)⁵⁰ 2 576 (1939 r.)¹⁹ 2 703 (1946 r.)⁴³ 2 769 (1950 r.)⁶³
4 609 (1960 r.)⁶³ 6 563 (1970 r.)⁶³ 7 021 (1978 r.)⁶³ 7 799 (1988 r.)³⁶ 8 040 (1993 r.)²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

1. 4.1933 r. (Dz.U.1933 poz.155) przyłączono: gminę wiejską Witkowo-Wieś o pow.231 ha [ludn. 426 osób wg spisu 1931 r.] oraz część obszaru dworskiego Witkowo-Dominium i część gminy wiejskiej Mąkownica o łącznej powierzchni 308 ha [ludn. 300 osób] z powiatu gnieźnieńskiego.

1 53 303

WOLSZTYN

nazwa niemiecka: Wollstein

Prawa miejskie: <1458^{2,12,28,29,31,32,33,57,62}

Stan administracyjny: Gmina miejska
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1974<?<1.6.1975 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz.397)

Przydział administracyjny: pow. kościański, woj. poznańskie do 1793 r.
pow. babimojski, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. babimojski, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. babimojski, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. babimojski, rej. poznańska, Wlk.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
pow. babimojski, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. wolsztyński, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
(pow. wolsztyński, rej.poznańska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 28.1.1945 r.)
województwo zielonogórskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. wolsztyński, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar miasta w km²: 1,53 (1932 r.)⁵⁰ 2 (1957 r.)⁴² 4,8 (1975 r.)³⁰ 4,78 (1984 r.)⁶³

Ludność miasta: 1 416 (1793 r.)³³ 1 688 (1800 r.)¹⁷ 1 724 (1808 r.)¹⁵ 1 810 (1810 r.)¹⁵
2 618 (1843 r.)¹⁹ 2 803 (1871 r.)¹⁹ 2 808 (1880 r.)¹⁹ 2 932 (1890 r.)¹⁹
3 436 (1900 r.)¹⁹ 4 509 (1910 r.)¹⁹ 4 124 (1921 r.)⁵¹ 4 580 (1931 r.)⁵⁰
4 880 (1939 r.)¹⁹ 4 967 (1946 r.)⁴³ 5 624 (1950 r.)⁶³ 6 856 (1960 r.)⁶³
9 010 (1970 r.)⁶³ 10 536 (1978 r.)⁶³ 13 186 (1988 r.)³⁶ 13 729 (1993 r.)²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

31.12.1964 r. (Dz.U.1964 poz.218) przyłączono: części wsi: Komorowo, Karpicko, Chorzenin z gromady Komorowo;
{ludn. 270 osób}

152808

WRONKI

nazwa niemiecka: Wronke (1940–1945 Warthestadt)

Prawa miejskie: <1251^{2,29 ?}, <1279^{31,32,57}, 1383^{12.28,33}

* *W.Kuhn*²⁵ uważa, że dokument ten z uwagi na jego treść nie mógł odnosić się do tego roku.

Stan administracyjny: Gmina miejska
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 15.1.1976<?<1.4.1977 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz.397)

Przydział administracyjny: pow. poznański, woj. poznańskie do 1793 r.
pow. obornicki, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. obornicki, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. obornicki, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. szamotulski, rej. poznańska, Wlk.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
pow. szamotulski, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. szamotulski, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
(pow. szamotulski, rej. poznańska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 27.1.1945 r.)
województwo pilskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. szamotulski, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar miasta w km²: 5,97 (1932 r.)⁵⁰ 6,6⁴² [7,1] (1957 r.) 4,6 (1975 r.)³⁰ 4,86 (1984 r.)⁶³ 5,92 (1998 r.)

Ludność miasta: 1 375 (1793 r.)³³ 1 562 (1800 r.)¹⁷ 1 673 (1808 r.)¹⁵ 1 423 (1810 r.)¹⁵
2 384 (1843 r.)¹⁹ 2 542 (1871 r.)¹⁹ 2 895 (1880 r.)¹⁹ 3 134 (1890 r.)¹⁹
4 672 (1900 r.)¹⁹ 4 820 (1910 r.)¹⁹ 4 621 (1921 r.)⁵¹ 5 245 (1931 r.)⁵⁰
6 289 (1939 r.)¹⁹ 4 051 (1946 r.)⁴³ 4 793 (1950 r.)⁶³ 6 541 (1960 r.)⁶³
8 455 (1970 r.)⁶³ 9 706 (1978 r.)⁶³ 10 931 (1988 r.)³⁶ 11 216 (1993 r.)²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

16. 2. 1922 r. (Dz.Woj.1922 poz.160) przyłączono: obszar folwarku Zamość z obszaru dworskiego Samołęź;

? lata 1933 – 1957 (były jakieś zmiany? – brak ok. 100 ha)

1. 1. 1970 r. (Dz.U.1969 poz.320) przyłączono: część wsi Nowa Wieś o powierzchni 44 ha oraz część wsi Stróżki o powierzchni 19 ha z gromady Wronki; [ludn. 230 osób]

wyłączono: tereny o powierzchni 310 ha i włączono do gromady Wronki; [ludn. 21 osób]

1.12.1979 r. (Dz.U.1979 poz.155) przyłączono: część wsi Stróżki o powierzchni 28 ha z gminy Wronki;

1. 1. 1998 r. (Dz.U.1997 poz.742) przyłączono: części wsi: Nowa Wieś o powierzchni 20 ha, Obelżanki o powierzchni 7 ha, Popowo o powierzchni 61 ha, Stróżki o powierzchni 18 ha z gminy Wronki;

1 53405

WRZEŚNIA

nazwa niemieccka: Wreschen

Prawa miejskie: >1357^{2.29.31.32.33.57.62}

Stan administracyjny: Gmina miejska
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1974<?<1.6.1975 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.2.1991 r. (Dz.U.1991 poz.12)

Przydział administracyjny: pow. gnieźnieński, woj. kaliskie do 1768 r.
pow. gnieźnieński, woj. gnieźnieńskie od 1768 r.
pow. pyzdrowski, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. pyzdrowski, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
[pow. pyzdrowski], Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. wrzesiński, rej. poznańska, Wlk.Ks. Poznańskie od 1816/19 r.
pow. wrzesiński, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. wrzesiński, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
(pow. wrzesiński, rej. poznańska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 23.1.1945 r.)
województwo poznańskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. wrzesiński, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Powierzchnia miasta: 12,73 km²

Obszar miasta w km²: 6,13 (1932 r.)²⁹ 12 (1957 r.)²² 12,9 (1975 r.)³⁰ 12,73 (1984 r.)⁵³

Ludność miasta:

1 216 (1793 r.) ³³	1 926 (1800 r.) ¹⁷	2 577 (1808 r.) ¹⁵	2 118 (1810 r.) ¹⁵
3 572 (1843 r.) ¹⁹	3 966 (1871 r.) ¹⁹	4 780 (1880 r.) ¹⁹	5 227 (1890 r.) ¹⁹
5 536 (1900 r.) ¹⁹	7 267 (1910 r.) ¹⁹	6 627 (1921 r.) ⁵¹	8 148 (1931 r.) ⁵⁰
9 629 ¹⁹ [11 368 ³³]	(1939 r.)	9 851 (1946 r.) ⁴³	10 603 (1950 r.) ⁶³
13 919 (1960 r.) ⁶³	17 826 (1970 r.) ⁶³	22 235 (1978 r.) ⁶³	26 784 (1988 r.) ³⁶
28 372 (1993 r.) ²⁸			

Zmiany terytorialne miasta:

- 26.1.1939 r. (Dz.U.1939 poz.35) przyłączono: obręb Psary Polskie, obręb Sokołowo, część obrębu Września z gminy Września Północ; część gromady Zawodzie, część obrębu Bierzglinek, część obrębu Września z gminy Września Południe.
- 5.10.1954 r. (Dz.Woj.1954 nr 20) przyłączono: osiedle Zawodzie z gromady Przyborki w gminie Września Południe.
1. 1. 1958 r. (Dz.U.1957 poz. 287) przyłączono: część miejscowości Sokołowo z gromady Grzybowo.
1. 8. 1977 r. (Dz.U.1977 poz. 103) przyłączono: części sołectw z gminy Września: Przyborki o powierzchni 27 ha, Psary Polskie o powierzchni 18 ha, Bierzglinek o powierzchni 21 ha, Obłączkowo o powierzchni 0,3 ha, Białężyce o powierzchni 2 ha.
wyłączono: tereny o powierzchni 74 ha i włączono do gminy Września.

152308

WYRZYSK

nazwa niemiecka: Wirsitz

Prawa miejskie: <1565 (lokacja nieudana)^{12,33}, 1773^{2,12,26,28,31,33}

Stan administracyjny: Gmina miejska
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1973 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz.397)

Przydział administracyjny: pow. nakielski, woj. kaliskie do 1768 r.
pow. nakielski, woj. gnieźnieńskie od 1768 r.
pow. kamieński, depart. bydgoski, Okręg Notecki od 1772 r.
pow. kamieński (wyrzyski), depart. bydgoski, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. kamieński (wyrzyski), Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. wyrzyski, rej. bydgoska, Wlk.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
pow. wyrzyski, rej. bydgoska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. wyrzyski, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
pow. wyrzyski, woj. pomorskie od 1.4.1938 r. (Dz.U.1937 poz.350)
(pow. wyrzyski, rej. bydgoska, prow. Gdańsk-Prusy Zachodnie od 20.10.1939 r. do 28.1.1945 r.)
pow. wyrzyski, woj. bydgoskie od 6.7.1950 r. (Dz.U.1950 poz.255)
województwo piłskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. piłski, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar miasta w km²: 6,07 (1932 r.)³⁰ 16,5 (1957 r.)⁴² 3,8 (1975 r.)³⁰ 4,21 (1984 r.)⁶³

Ludność miasta:	294 (1772 r.) ¹	221 (1786 r.) ¹	350 (1808 r.) ¹⁵	361 (1810 r.) ¹⁵	435 (1816 r.) ³³
	892 (1843 r.) ¹⁹	955 (1871 r.) ¹⁹	1 335 (1880 r.) ¹⁹	1 577 (1890 r.) ¹⁹	1 672 (1900 r.) ¹⁹
	1 660 (1910 r.) ¹⁹	1 305 (1921 r.) ⁵¹	1 642 (1931 r.) ⁵⁰	1 898 (1939 r.) ¹⁹	3 039 (1946 r.) ⁴³
	2 947 (1950 r.) ⁶³	3 674 (1960 r.) ⁶³	3 489 (1970 r.) ⁶³	3 794 (1978 r.) ⁶³	4 584 (1988 r.) ³⁶
	4 945 (1993 r.) ²⁸				

Zmiany terytorialne miasta:

1. 4. 1931 r. (Dz.U.1931 poz. 37) przyłączono: parcele Polanowo z gminy wiejskiej Polanowo;

? lata 1933 – 1953 (były zmiany! – brak ok. 1000 ha)

5.10.1954 r. (Dz.Woj.1954 nr 12) wyłączono: obręb leśny Zielona Góra i włączono do gromady Krostkowo;

1. 1. 1969 r. (Dz.U.1968 poz. 330) wyłączono: tereny o powierzchni 1107 ha, które włączono do gromady Osiek n.Notecią oraz tereny o powierzchni 153 ha, które włączono do gromady Falmicrowo; [ludn. 615 osób]

1.12.1979 r. (Dz.U.1979 poz. 155) przyłączono: część wsi Polanowo o powierzchni 9 ha oraz część wsi Wyrzysk Skarbowy o powierzchni 2 ha z gminy Wyrzysk; [ludn. 17 osób]

152309

WYSOKA

nazwa niemiecka: Wissek (<1943-1945 Weisseck)

Prawa miejskie: <1520⁵⁷, <1521^{12,28,33,62}, 1520/1526²⁶

Stan administracyjny: Gmina miejska
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1973 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz.397)

Przydział administracyjny: pow. nakielski, woj. kaliskie do 1768 r.
pow. nakielski, woj. gnieźnieńskie od 1768 r.
pow. kamieński, depart. bydgoski, Okręg Notecki od 1772 r.
pow. kamieński (wyrzyski), depart. bydgoski, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. kamieński (wyrzyski), Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. wyrzyski, rej. bydgoska, Wlk.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
pow. wyrzyski, rej. bydgoska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. wyrzyski, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
pow. wyrzyski, woj. pomorskie od 1.4.1938 r. (Dz.U.1937 poz.350)
(pow. wyrzyski, rej. bydgoska, prow. Gdańsk-Prusy Zachodnie od 20.10.1939 r. do 28.1.1945 r.)
pow. wyrzyski, woj. bydgoskie od 6.7.1950 r. (Dz.U.1950 poz.255)
województwo pilskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz.92)
pow. pilski, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar miasta w km²: 11,58 (1932 r.)³⁰ 10,7 (1957 r.)⁴² 4,8 (1975 r.)³⁰ 4,86 (1984 r.)³³

Ludność miasta: 229 (1772 r.)¹ 346 (1786 r.)¹ 251 (1808 r.)¹⁵ 465 (1810 r.)¹⁵ 435 (1816 r.)³³
915 (1843 r.)¹⁷ 979 (1871 r.)¹⁹ 1 161 (1880 r.)¹⁹ 1 071 (1890 r.)¹⁹ 1 167 (1900 r.)¹⁹
1 501 (1910 r.)¹⁹ 1 328 (1921 r.)⁵¹ 1 463 (1931 r.)⁵⁰ 1 509 (1939 r.)¹⁹ 1 321 (1946 r.)⁴³
1 419 (1950 r.)⁶³ 1 624 (1960 r.)⁶³ 1 647 (1970 r.)⁶³ 1 877 (1978 r.)⁶³ 2 589 (1988 r.)³⁶
2 680 (1993 r.)²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

? lata 1934 – 1957 (były jakieś wyłączenia? – brak ok. 100 ha)

1. 1. 1969 r. (Dz.U.1968 poz. 330) wyłączono: tereny o powierzchni 550 ha i włączono do gromady Wysoka; [ludn. 105 osób]

ZAGÓRÓW

nazwa rosyjska: Загоров [Zagorov]

nazwa niemiecka: (1940–1945 Hinterberg)

Prawa miejskie: od **1407**^{2,28,29,31,33,62} do 1870⁶² ; **4.2.1919**^{8.62}

Stan administracyjny: Gmina miejska do 1870 r.
 Osada miejska (gmina wiejska) od 19.5.1870 r.⁶²
 gmina miejska od 4.2.1919 r. (dz.Pr.P.P.1919 poz. 140)
 Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1973 r.
 Gmina miejsko-wiejska od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz.397)

Przydział administracyjny: pow. koniński (łódzki), woj. kaliskie do 1793 r.
 pow. koniński, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
 pow. koniński, depart. kaliski, Prusy Południowe od 1795 r.
 pow. koniński, depart. kaliski, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
 pow. koniński, depart. kaliski, Królestwo Polskie od 1815 r.
 obwód koniński, woj. kaliskie, Król. Polskie od 1816 r.
 obwód koniński, gub. kaliska od 7.3.1837 r. (Dz.Praw. t. 20, s. 412-417)
 pow. koniński, gub. kaliska od 11.10.1842 r. (Dz.Praw. t. 30, s. 280-285)
 pow. koniński, gub. warszawska od 1.1.1845 r. (Dz.Praw. t. 34, s. 452-459)
 pow. słupecki, gub. kaliska od 1.1.1867 r. (Dz.Praw. t. 66, s. 119 i nast.)
 [pow. słupecki, gen.gubernia warszawska od 8.9.1915 r. (Dz.Rozp.GGW. 1915, nr 1)]
 [pow. koniński, gen.gubernia warszawska od 23.2.1916 r. (Dz.Rozp.GGW. 1916, nr 20)]
 pow. słupecki, woj. łódzkie od 14.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.395)
 pow. koniński, woj. łódzkie od 1.4.1932 r. (Dz.U.1932 poz.34)
 pow. koniński, woj. poznańskie od 1.4.1938 r. (Dz.U.1937 poz.350)
 (pow. koniński, rej. inowrocławska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 24.1.1945 r.)
 pow. słupecki, woj. poznańskie od 1.1.1956 r. (Dz.U. 1955 poz. 284)
 województwo konińskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
 pow. słupecki, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.

Obszar miasta w km²: 17,9 (1932 r.)³⁰ 17,3 (1957 r.)⁴² 3,5 (1975 r.)³⁰ 3,44 (1984 r.)⁶³

Ludność miasta:	544 (1793 r.) ³³	800 (1800 r.) ¹⁷	827(1808 r.) ¹⁵	962 (1810 r.) ¹⁵
	1 565 (1825 r.) ¹⁹	1 728 (1857 r.) ¹⁹	2 532 (1868 r.) ¹⁹	3 326 (1890 r.) ¹⁹
	2 980 (1897 r.) ¹⁹	4 543 (1911 r.) ⁴⁴	3 715*(1921 r.) ⁵¹	3 945 (1931 r.) ¹⁰
	4 389 (1939 r.) ¹⁹	3 034 (1946 r.) ⁴³	2 433 (1950 r.) ⁶³	2 420 (1960 r.) ⁶³
	2 204 (1970 r.) ⁶³	2 173 (1978 r.) ⁶³	2 489 (1988 r.) ³⁶	2 640 (1993 r.) ²⁸

* łącznie z Wymysłowem

Zmiany terytorialne miasta:

1. 7. 1923 r. (Dz.U. 1923 poz.368) przyłączono: wieś Wymysłów z gminy Ciążeń;

1. 1. 1970 r. (Dz.U.1969 poz.320) wyłączono: tereny o powierzchni 1431 ha i włączono do gminy Oleśnica; [ludn. 207 osób]

151906

Z B Ą S Z Y Ń

nazwa niemieccka: Bentschen

Prawa miejskie: 2 pol.XIII w.^{12,33}, < 1311^{29,31,57}

Stan administracyjny: Gmina miejska
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1973 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz.397)

Przydział administracyjny: pow. kościański, woj. poznańskie do 1793 r.
pow. babimojski, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. babimojski, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. babimojski, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. międzyrzecki, rej. poznańska, Wlk.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
pow. międzyrzecki, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. nowotomyski, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
(pow. nowotomyski, rej.poznańska, prow. Kraj Warty: od 20.10.1939 r. do 28.1.1945 r.)
województwo zielonogórskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. nowotomyski, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar miasta w km²: 10,32 (1934 r.)²⁷ 5 (1957 r.)⁴² 5,4 (1975 r.)³⁰ 5,57 (1984 r.)⁶³

Ludność miasta: 953 (1772 r.)³³ 1 059 (1800 r.)¹⁷ 1 039 (1808 r.)¹⁵ 1 046 (1810 r.)¹⁵ 1 110 (1816 r.)³³
1 798 (1843 r.)¹⁹ 2 451 (1871 r.)¹⁹ 2 677 (1880 r.)¹⁷ 3 172 (1890 r.)¹⁷ 3 787 (1900 r.)¹⁹
4 473 (1910 r.)¹⁹ 4 660 (1921 r.)⁵¹ 5 432 (1931 r.)⁵⁰ 6,0 tys.(1939 r.)¹⁹ 4 042 (1946 r.)⁴³
4 711 (1950 r.)⁹³ 5 521 (1960 r.)⁹³ 6 185 (1970 r.)⁶³ 6 361 (1978 r.)⁶³ 7 061 (1988 r.)³⁶
7 150 (1993 r.)²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

- 5.10.1954 r. (Dz.Woj.1954 nr 20) przyłączono: kolonia Nowy Dwór z obszaru wsi Nowy Dwór gminy Zbąszyń;
[ludn. 156 osób]
wyłączono: osiedle Piaski i włączono do gromady Strzyżewo; osiedla: Leśne Domki
oraz Przysiółki i włączono do gromady Zbąszyń. [ludn. 124 osoby]
1. 1.1970 r. (Dz.U.1969 poz.320) przyłączono: części wsi: Nowy Dwór o powierzchni 45 ha, część wsi Nądnia o powierzchni
13 ha, część wsi Perzyny o powierzchni 69 ha z gromady Zbąszyń. [ludn. 39 osób]
wyłączono: tereny o powierzchni 68 ha i włączono do gromady Zbąszyń. [ludn. 17 osób]

151506

ZDUNY

w latach 1636 – 1772: Zduny Polskie

nazwa niemiecka: Zduny

Prawa miejskie: 1261 (*lokacja nieudana*)^{29,57} ; 1267^{2,29,31,33,57,62}

Stan administracyjny: Gmina miejska
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1973 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz.397)

Przydział administracyjny: pow. kaliski, woj. kaliskie do 1793 r.
pow. krotoszyński, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. krotoszyński, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. krotoszyński, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. krotoszyński, rej. poznańska, Wlk.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
pow. krotoszyński, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. krotoszyński, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
(*pow. krotoszyński, rej.poznańska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 25.1.1945 r.*)
województwo kaliskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. krotoszyński, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz. 652)

Obszar miasta w km²: 10,04 (1934 r.)⁵⁰ 10,2 (1957 r.)⁴² 5,6 (1975 r.)³⁰ 6,14 (1984 r.)⁶³

Ludność miasta: 3 451 (1789 r.)³³ 3 481 (1793 r.)³³ 4 137 (1800 r.)¹⁷ 3 785 (1808 r.)¹⁵ 3 251 (1810 r.)¹⁵
3 406 (1843 r.)¹⁹ 3 346 (1871 r.)¹⁹ 3 323 (1880 r.)¹⁹ 3 477 (1890 r.)¹⁹ 3 514 (1900 r.)¹⁹
3 431 (1910 r.)¹⁹ 2 825 (1921 r.)⁵¹ 3 403 (1931 r.)⁵⁰ 3 437 (1939 r.)¹⁹ 2 555 (1946 r.)⁴³
2 649 (1950 r.)⁶³ 3 287 (1960 r.)⁶³ 3 541 (1970 r.)⁶³ 3 690 (1978 r.)⁶³ 4 286 (1988 r.)³⁶
4 457 (1993 r.)²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

1. 1. 1970 r. (Dz.U.1969 poz. 320) wyłączono: tereny o powierzchni 446 ha i włączono do gromady Zduny; [ludn. 17 osób]

153507

ZŁOTÓW

nazwa niemiecka: Flatow

Prawa miejskie: 1440³¹, <1547⁴⁹, 1665^{12.28.33}

Stan administracyjny: Gmina miejska

Przydział administracyjny: pow. nakielski, woj. kaliskie do 1768 r.
pow. nakielski, woj. gnieźnieńskie od 1768 r.
pow. kamieński, depart. bydgoski, Okręg Notecki od 1772 r.
pow. kamieński, rej. kwidzyńska, prow. Prusy Zachodnie od 1808 r.
pow. złotowski, rej. kwidzyńska, prow. Prusy Zachodnie od 1816/19 r.
pow. złotowski, rej. kwidzyńska, prow. Prusy od 1829 r.
pow. złotowski, rej. kwidzyńska, prow. Prusy Zachodnie od 1878 r.
pow. złotowski, rej. pilska od 2.8.1919 r.
pow. złotowski, prow. Marchia Graniczna Poznań-Prusy Zachodnie od 1922 r.
pow. złotowski, rej. Marchia Graniczna P.-P.Z., prow. Pomorze od 2.9.1938 r.
pow. złotowski, okręg zachodniopomorski od 1.2.1945 r.
pow. złotowski, okręg w adm. woj. pomorskiego od 7.7.1945 r. (M.P. 1945 poz. 77)
pow. złotowski, woj. szczecińskie od 28.6.1946 r. (Dz.U. 1946 poz. 177)
pow. złotowski, woj. koszalińskie od 6.7.1950 r. (Dz.U. 1950 poz. 255)
województwo pilskie od 1.6.1975 r. (Dz.U. 1975 poz. 92)
pow. złotowski, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U. 1998 poz. 652)

Obszar miasta w km²: 25,33 (1919 r.)⁷ 36 (1957 r.)⁴² 11,6 (1975 r.)³⁰ 11,58 (1984 r.)⁶³

Ludność miasta:	1 052 (1786 r.) ¹	1 500 (1810 r.) ¹⁹	1 932 (1826 r.) ³³	2 312 (1843 r.) ¹⁹
	3 317 (1871 r.) ¹⁹	3 921 (1880 r.) ¹⁹	3 852 (1890 r.) ¹⁹	4 018 (1900 r.) ¹⁹
	4 282 (1910 r.) ¹⁹	4 773 (1919 r.) ⁷	5 516 (1925 r.) ¹⁹	7 112 (1933 r.) ¹⁹
	7 494 (1939 r.) ¹⁹	5 275 (1946 r.) ⁴³	6 725 (1950 r.) ⁶³	8 979 (1960 r.) ⁶³
	11 724 (1970 r.) ⁶³	13 755 (1978 r.) ⁶³	17 282 (1988 r.) ³⁶	18 305 (1993 r.) ²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

? po 1919 r. przyłączono: ? (tereny o powierzchni ok. 11 km²)

1. 1. 1972 r. (Dz.U. 1971 poz. 257) przyłączono: część wsi Błękwit o powierzchni 130 ha z gromady Złotów; [ludn. 3 osoby]

wyłączono: tereny o powierzchni 2582 ha i włączono do gromady Złotów; [ludn. 625 osób]

150704

ŻERKÓW

nazwa niemieccka: Zerkow (1940-1945 Bergstadt)

Prawa miejskie: <1283^{33,57,62}, <1300^{2,29}, XIV w.^{12,28,31,32}

* wg *O.Langeo*²⁹ dokument ten niewątpliwie jest falsyfikatem, powstałym jednak przed 1300 r. W jego prawdziwość wątpił również *A. Warschauer*⁵⁷

Stan administracyjny: Gmina miejska
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1973 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz.397)

Przydział administracyjny: pow. pyzdrowski, woj. kaliskie do 1793 r.
pow. pyzdrowski, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. pyzdrowski, depart. poznański, Ks. Warszawskie od 1807 r.
pow. pyzdrowski, Wlk.Ks. Poznańskie od 1815 r.
pow. wrzesiński, rej. poznańska, Wlk.Ks. Poznańskie od 1816/19 r.
pow. wrzesiński, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. jarociński, rej. poznańska, prow. poznańska od 1887 r.
pow. jarociński, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
(pow. jarociński, rej. poznańska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 24.1.1945 r.)
województwo kaliskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. jarociński, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz. 652)

Obszar miasta w km²: 6,11 (1934 r.)⁵⁰ 6,6 (1957 r.)⁴² 2,1 (1975 r.)³⁰ 2,03 (1984 r.)⁶³

Ludność miasta: 349 (1793 r.)³³ 683 (1800 r.)¹⁷ 888 (1808 r.)¹⁵ 714 (1810 r.)¹⁵ 714 (1816 r.)³³
1 542 (1843 r.)¹⁹ 1 957 (1871 r.)¹⁹ 1 910 (1880 r.)¹⁹ 1 828 (1890 r.)¹⁹ 1 724 (1900 r.)¹⁹
1 515 (1910 r.)¹⁹ 1 549 (1921 r.)⁵¹ 1 569 (1931 r.)⁵⁰ 1 720 (1939 r.)³³ 1 574 (1946 r.)³
1 526 (1950 r.)⁶³ 1 701 (1960 r.)⁶³ 1 721 (1970 r.)⁶³ 1 820 (1978 r.)⁶³ 1 904 (1988 r.)³⁶
1 936 (1993 r.)²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

? lata 1935 – 1956 (były jakieś zmiany? – brak ok. 50 ha)

1. 1. 1970 r. (Dz.U.1969 poz.320) wyłączono: tereny o powierzchni 388 ha i włączono do gromady Żerków; [ludn. 10 osób]

1. 1. 1973 r. (Dz.U.1972 poz.327) przyłączono: część wsi Zółków o powierzchni 37 ha z gromady Żerków; [ludn. 61 osób]
wyłączono: tereny o powierzchni 102 ha i włączono do gminy Żerków; [ludn. 5 osób]

INNE WOJEWÓDZTWA

020301

ALEKSANDRÓW KUJAWSKI

nazwa rosyjska: Александрово [Aleksandrovo]

nazwa niemiecka: (1940-1945 Alexandrowo)

Prawa miejskie: **4. 2. 1919**^{8,62}

Stan administracyjny: Osada miejska (gmina wiejska) od 1879/80 r.^{22,28}
Gmina miejska od 4.2.1919 r. (Dz.Pr.P.P.1919 poz.140)

Przydział administracyjny: pow. inowrocławski, woj. inowrocławskie do 1772 r.
(pow. inowrocławski), woj. inowrocławskie [reszta] od 1772 r.
pow. brzeski, depart. piotrkowski od 1793r.
pow. brzeski, depart. poznański od 1795r.
pow. radziejowski, depart. poznański od ~ 1800 r.
pow. radziejowski, depart. bydgoski, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. radziejowski, [depart. bydgoski], Królestwo Polskie od 1815 r.
obw. kujawski, woj. mazowieckie od 1816 r.
obw. kujawski, gub. mazowiecka od 7.3.1837 r. (Dz.Praw. t. 20, s. 412-417)
pow. kujawski, gub. mazowiecka od 11.10.1842 r. (Dz.Praw. t. 30, s. 280-285)
pow. kujawski, gub. warszawska od 1.1.1845 r. (Dz.Praw. t. 34, s. 452-459)
pow. nieszawski (początk. radziejowski), gub. warszawska od 1.1.1867 r. (Dz.Praw. t. 66, s. 119 nast.)
pow. nieszawski, gen.gubernia warszawska od 8. 9. 1915 r. (Dz.Rozp.GGW. 1915, nr 1)
pow. włocławski, gen.gubernia warszawska od 23. 2. 1916 r. (Dz.Rozp.GGW. 1916, nr 24)
pow. nieszawski, woj. warszawskie od 14. 8. 1919 r. (Dz.U.1919 poz. 395)
pow. nieszawski, woj. pomorskie od 1.4.1938 r. (Dz.U.1937 poz. 350)
(*pow. ciechociński, rej. inowrocławska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 21.1.1945 r.*)
pow. aleksandrowski, woj. pomorskie od 12.3.1948 r. (Dz.U. 1948 poz. 97)
pow. aleksandrowski, województwo bydgoskie od 6.7.1950 r. (Dz.U.1950 poz.255)
woj. włocławskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. aleksandrowski, woj. kujawsko-pomorskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar miasta w km²: 13,2 (1932 r.)⁵⁰ [7,6] (1957 r.)⁴² 7,2 (1975 r.)³⁰ 7,17 (1984 r.)⁶³

Ludność: 8 193* (1921 r.)⁵⁰ 9 565 (1931 r.)⁵⁰ 9 554 (1939 r.)¹⁹ 7 577 (1946 r.)⁴³ 6 757 (1950 r.)⁶³
8 489 (1960 r.)⁶³ 9 610 (1970 r.)⁶³ 10 621 (1978 r.)⁶³ 12 463 (1988 r.)³⁶ 12 659 (1993 r.)²⁸

* w granicach z 1932 roku

Zmiany terytorialne miasta:

5. 10.1954 r. (Dz.U.Woj.1954 nr 12) przyłączono: Radunki (część gromady), półenklawa z gminy Służewo
wyłączono: Ośno (miejsowość oraz parcele) i włączono do grom. Stawki,
[ludność: 517 osób];
1. 1. 1969 r. (Dz.U. 1968 poz. 330) przyłączono: obszar o powierzchni 41,46 ha z gromady Ośno, obszar o powierzchni 30,73 ha z gromady Służewo;
wyłączono: grunty rolne o powierzchni 31,43 ha i włączono do gromady Ośno;

041201

BABIMOST

nazwa niemieccka: Bomst

Prawa miejskie: <1329^{20,21,33}, 1397 (według tradycji)^{2,12,21,28,29,31,32,33}

Stan administracyjny: Gmina miejska
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1973 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz.397)

Przydział administracyjny: pow. kościański, woj. poznańskie do 1793 r.
pow. babimojski, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. babimojski, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. babimojski, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. babimojski, rej. poznańska, W.Ks. Poznańskie od 1816/19 r.
pow. babimojski, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. babimojski, rej. pilska od 2.8.1919 r.
pow. babimojski, prow. Marchia Graniczna Poznań-Prusy Zachodnie od 1922 r.
pow. sulechowsko-świebodziński, rej. frankfurcka, prow. Brandenburgia od 2.9.1938 r.
pow. sulechowsko-świebodziński, okręg zachodniopomorski od 1.2.1945 r.
pow. *babimojski*, okręg dolnośląski od 1.6.1945 r.
pow. babimojski, okręg pod zarządem woj. poznańskiego od 7.7.1945 r. (M.P. 1945 poz. 77)
pow. babimojski, woj. poznańskie od 28.6.1946 r. (Dz.U.1946 poz. 177)
pow. babimojski, woj. zielonogórskie od 6.7.1950 r. (Dz.U.1950 poz. 255)
pow. sulechowski, woj. zielonogórskie od 1.1.1951 r. (Dz.U. 1950 poz. 510)
województwo zielonogórskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. zielonogórski, woj. lubuskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar miasta w km²: 29,27 (<1919 r.)⁷ 28,73 (1919 r.)⁷ 31,8 ?⁴² [34,4] (1957 r.) 3,7 (1975 r.)³⁰ 3,62 (1984 r.)⁶³

Ludność miasta: 1 376 (1800 r.)¹⁷ 1 566 (1810 r.)¹⁹ 2 278 (1843 r.)¹⁹ 2 272 (1871 r.)¹⁹ 2 179 (1880 r.)¹⁹
2 341 (1890 r.)¹⁹ 2 123 (1900 r.)¹⁹ 2 tys. (1910 r.)¹⁹ 1 959 (1919 r.)⁷ 1 782 (1925 r.)¹⁹
1 803 (1933 r.)¹⁹ 2 190 (1939 r.)¹⁹ 1 264 (1946 r.)⁴³ 1 729 (1950 r.)⁶³ 2 584 (1960 r.)⁶³
3 161 (1970 r.)⁶³ 3 458 (1978 r.)⁶³ 4 097 (1988 r.)³⁶ 4 285 (1993 r.)²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

? po 1919 r. (były jakieś zmiany?)

1. 1.1972 r. (Dz.U.1971 poz.154) wyłączono: tereny o powierzchni 2752 ha i włączono do gromady Nowe Kramsko oraz tereny o powierzchni 324 ha i włączono do gromady Podmokle Małe; [ludn. 91 osób]

022301

BARCIN

nazwa niemicka: Bartschin (1940-1945 Bartelstein [an der Netze])

Prawa miejskie: <1541⁵⁷, 1541^{2,26,31,33,62}

Stan administracyjny: Gmina miejska
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1973 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz.397)

Przydział administracyjny: pow. kcyński, woj. kaliskie do 1768 r.
pow. kcyński, woj. gnieźnieńskie od 1768 r.
pow. bydgoski, depart. bydgoski, Okręg Notecki od 1772 r.
pow. bydgoski, depart. bydgoski, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. bydgoski, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. szubiński, rej. bydgoska, W.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
pow. szubiński, rej. bydgoska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. szubiński, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
pow. szubiński, woj. pomorskie od 1.4.1938 r. (Dz.U.1937 poz.350)
(pow. szubiński, rej. inowrocławska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 23.1.1945 r.)
pow. szubiński, woj. bydgoskie od 6.7.1950 r. (Dz.U.1950 poz.255)
województwo bydgoskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. żniński, woj. kujawsko-pomorskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar miasta w km²: 2,21 (1932 r.)⁵⁰ 3,3 (1957 r.)⁴² 3,7 (1975 r.)³⁰ 3,69 (1984 r.)⁶³

Ludność miasta: 309 (1772 r.)¹ 552 (1786 r.)¹ 265 (1808 r.)¹⁵ 206 (1810 r.)¹⁵ 378 (1816 r.)³³
710 (1843 r.)¹⁹ 936 (1871 r.)¹⁹ 1 603 (1880 r.)¹⁹ 1 488 (1890 r.)¹⁹ 1 401 (1900 r.)¹⁹
1 227 (1910 r.)¹⁹ 1 628 (1921 r.)⁵¹ 2 098 (1931 r.)⁵⁰ 2 394 (1939 r.)¹⁹ 1 939 (1946 r.)⁴³
1 955 (1950 r.)⁴³ 2 504 (1960 r.)⁶³ 3 640 (1970 r.)⁶³ 7 400 (1978 r.)⁶³ 8 302 (1988 r.)³⁶
8 649 (1993 r.)²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

1. 1. 1950 r. (Dz.U.1950 poz.25) przyłączono: część wsi gromadzkiej Barcin-Wieś, część wsi gromadzkiej Krotoszyn oraz część obrębu Wysioły z gminy Barcin;

1. 1. 1969 r. (Dz.U.1968 poz.330) przyłączono: tereny o powierzchni 33 ha z gromady Barcin;

BŁASZKI

nazwa rosyjska: Блашки [Blaski]

nazwa niemiecka: (1940–1945 Schwarzau)

Prawa miejskie: <1722^{12, 28, 31, 33}

Stan administracyjny: Gmina miejska
 Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1973 r.
 Gmina miejsko-wiejska od 1.2.1991 r. (Dz.U.1991 poz.12)

Przydział administracyjny: pow. sieradzki, woj. sieradzkie do 1793 r.
 pow. warcki, depart. piotrkowski, Prusy Południowe od 1793 r.
 pow. warcki, depart. kaliski, Prusy Południowe od 1795 r.
 pow. warcki, depart. kaliski, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
 pow. warcki, depart. kaliski, Królestwo Polskie od 1815 r.
 obwód kaliski, woj. kaliskie od 1816 r.
 obwód kaliski, gub. kaliska od 7.3.1837 r. (Dz.Praw, t. 20, s. 412-417)
 pow. kaliski, gub. kaliska od 11.10.1842 r. (Dz.Praw, t. 30, s. 280-285)
 pow. kaliski, gub. warszawska od 1.1.1845 r. (Dz.Praw, t. 34, s. 452-459)
 pow. kaliski, gub. kaliska od 1.1.1867 r. (Dz.Praw, t. 66, s. 119 i nast.)
 [pow. kaliski, gen.gubernia warszawska od 8.9.1915 r. (Dz.Rozp.GGW, 1915, nr 1)]
 pow. kaliski, woj. łódzkie od 14.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz. 395)
 pow. kaliski, woj. poznańskie od 1.4.1938 r. (Dz.U.1937 poz. 350)
 (pow. kaliski, rej. łódzka, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 22.1.1945 r.)
 województwo sieradzkie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
 pow. sieradzki, woj. łódzkie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar miasta w km²: 1,0 (1932 r.)³⁰ 1,4 (1957 r.)⁴² 1,6 (1975 r.)³⁰ 1,61 (1984 r.)⁶³

Ludność miasta:	472 (1793 r.) ³³	640 (1800 r.) ¹⁷	519 (1808 r.) ¹⁵	643 (1810 r.) ¹⁵	1 360 (1825 r.) ¹⁹
	2 806 (1857 r.) ¹⁹	3 385 (1868 r.) ¹⁹	4 341 (1890 r.) ¹⁹	3 995 (1897 r.) ¹⁹	5 654 (1911 r.) ⁴⁴
	3 896 (1921 r.) ⁵¹	4 969 (1931 r.) ⁵⁰	4 986 (1939 r.) ¹⁹	3 030 (1946 r.) ⁴³	2 921 (1950 r.) ⁶³
	2 622 (1960 r.) ⁶³	2 782 (1970 r.) ⁶³	2 798 (1978 r.) ⁶³	2 606 (1988 r.) ³⁶	2 516 (1993 r.) ²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

1. 1. 1926 r. (Dz.U.1925 poz.815) przyłączono: osada dworska Błaszi Poduchowne, wieś Borysławice-Chrzanowice część II i III, kolonia Borysławice Czysznowe, wieś Borysławice-Chrzanowice-Topielec, wieś Janówka, osada Lubanów, kolonia Lubanów, część folwarku Lubanów o powierzchni 17 ha;
1. 1. 1970 r. (Dz.U.1969 poz.320) przyłączono: część wsi Lubanów o powierzchni 22 ha z gromady Borysławice;
 [ludn. 21 osób]

022203

BRZEŚĆ KUJAWSKI

do ? roku Brześć

nazwa rosyjska: Брест-куявский [Brest-kujavskij]

nazwa niemiecka: (1940–1945 Brest-Kujawien)

Prawa miejskie: < 1250^{2,16,25,33}

Stan administracyjny: Gmina miejska
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1. 1. 1973 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.2.1991 r. (Dz.U.1991 poz.12)

Przydział administracyjny: pow. brzeski, województwo brzeskokujawskie do 1793 r.
pow. brzeski, departament piotrkowski, prowincja Prusy Południowe od 1793 r.
pow. brzeski, departament poznański, prowincja Prusy Południowe od 1795 r.
pow. brzeski, departament bydgoski, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. brzeski, (departament bydgoski), Królestwo Polskie od 1815 r.
obwód kujawski, województwo mazowieckie, Król. Polskie od 1816 r.
obwód kujawski, gubernia mazowiecka od 7.3.1837 r. (Dz.Praw., t. 20, s. 412–417)
pow. kujawski, gub. mazowiecka od 11.10.1842 r. (Dz.Praw., t. 30, s. 280–285)
pow. kujawski, gubernia warszawska od 1.1.1845 r. (Dz.Praw., t. 34, s. 452–459)
pow. włocławski, gub. warszawska od 1. 1. 1867 r. (Dz.Praw., t. 66, s. 119 i nast.)
pow. włocławski, generalna gubernia warszawska od 8. 9. 1915 r. (Dz.Rozp.GGW, 1915, nr 1)
pow. włocławski, województwo warszawskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
pow. włocławski, województwo pomorskie od 1.4.1938 r. (Dz.U.1937 poz.350)
(pow. włocławski, rej. inowrocławska, prow. Kraj Warty; od 20.10.1939 r. do 20.1.1945 r.)
pow. włocławski, województwo bydgoskie od 6.7.1950 r. (Dz.U.1950 poz.255)
województwo włocławskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. włocławski, województwo kujawsko-pomorskie od 1.1.1999 r.(Dz.U.1998 poz. 652)

Obszar miasta w km²: 5,9 (1932 r.)⁵⁰ 7 (1957 r.)⁴² 6,7 (1975 r.)³⁰ 7,01 (1984 r.)⁶³

Ludność miasta: 786 (1800 r.)¹⁷ 893 (1808 r.)¹⁵ 912 (1810 r.)¹⁵ 1 230 (1825 r.)¹⁹ 1 696 (1857 r.)¹⁹
1 745 (1868 r.)¹⁹ 2 030 (1890 r.)¹⁹ 2 744 (1897 r.)¹⁹ 3 133 (1911 r.)⁴⁴ 3 818 (1921 r.)⁵¹
5 837 (1931 r.)⁵⁰ 6 775 (1939 r.)¹⁹ 4 973 (1946 r.)⁴³ 4 450 (1950 r.)⁶³ 4 450 (1960 r.)⁶³
4 639 (1970 r.)⁶³ 4 617 (1978 r.)⁶³ 4 461 (1988 r.)³⁶ 4 606 (1993 r.)²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

1. 7. 1924 r. (Dz.U. 1924 poz.288) przyłączono: Brześć Kujawski (cukrownia i stacja), Bugaj (osada), Nowo Stary Brześć (kolonia), Topielec (osada młyńska) z gminy Falborz; Rumaki (cegielnia) z gminy Piaski; Karaskowo (kolonia) z gminy Wieniec;
9. 12.1933 r. (Dz.U. 1933 poz.747) przyłączono: Falborek (część folwarku) z gminy Falborz; Brześć Kujawski (część majątku) z gminy Wieniec;

020101

BYDGOSZCZ

nazwa niemiecka: Bromberg

Prawa miejskie: **1346** ^{2.12,16,32,33,62}

Stan administracyjny: Gmina miejska
Gmina miejska na prawach powiatu od 1875 r.
Gmina miejska od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
Gmina miejska na prawach powiatu od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Przydział administracyjny: pow. bydgoski, woj. inowrocławskie do 1772 r.
pow. bydgoski, depart. bydgoski, Okręg Notecki od 1772 r.
pow. bydgoski, depart. bydgoski, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. bydgoski, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. bydgoski, rej. bydgoska, W.Ks. Poznańskie od 1816/19 r.
pow. bydgoski, rej. bydgoska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. grodzki Bydgoszcz Miasto, rej. bydgoska, prow. Poznań od 1875 r.
pow. grodzki Bydgoszcz Miasto, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
pow. grodzki Bydgoszcz Miasto, woj. pomorskie od 1.4.1938 r. (Dz.U.1937 poz.350)
(pow. grodzki Bydgoszcz Miasto, rej. bydgoska, prow. Gdańsk-Prusy Zach. od 20.10.1939 r. do 22.1.1945 r.)
pow. grodzki Bydgoszcz Miasto, woj. bydgoskie od 6.7.1950 r. (Dz.U.1950 poz.255)
woj. bydgoskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. grodzki Bydgoszcz Miasto, woj. kujawsko-pomorskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz. 652)

Obszar miasta w km²: 75,20 (1932 r.)⁵⁰ 108 (1957 r.)⁴² 114,58 (1961 r.)³³ 127,5 (1975 r.)³⁰ 174,48 (1984 r.)⁶³

Ludność miasta:	1 483 (1774 r.) ³³	3 077 (1786 r.) ¹	4 242 (1808 r.) ¹⁵	4 148 (1810 r.) ¹⁵
	5 tys (1819 r.) ³³	9 550 (1843 r.) ¹⁹	27 740 (1871 r.) ¹⁹	34 044 (1880 r.) ¹⁹
	41 399 (1890 r.) ¹⁹	52 204 (1900 r.) ¹⁹	57 696 (1910 r.) ¹⁹	87 643 (1921 r.) ⁵¹
	117 528 (1931 r.) ⁵⁰	141 tys. (1939 r.) ¹⁹	134 614 (1946 r.) ⁴³	162 524 (1950 r.) ⁶³
	232 007 (1960 r.) ⁶³	281 680 (1970 r.) ⁶³	338 014 (1978 r.) ⁶³	337 807 (1988 r.) ⁶³
	383 956 (1993 r.) ²⁸	386 855 (1998 r.)	383 213 (2002 r.)	

Zmiany terytorialne miasta:

1. 4. 1920 r. (DUMDP 1920 poz. 62) przyłączono: gminy jednostkowe: Bartdzieje Małe, Bartdzieje Wielkie, Biedaczkowo, Bielawki, Bielice, Czyżkówko, Fordonek, Jachcice, Kapuściska, Kapuściska Małe, Kapuściska Wielkie, Miedzyn, Okole, Rupienice, Szretery, Szwederowo, Ściersko, Wilczak
15. 6. 1934 r. (Dz.U.1934 poz.466) przyłączono: część obszaru dworskiego Jachcice Nadleśnictwo, obejmującego teren Jachcice-Las II o powierzchni 437 ha;
- 5.10.1954 r. (Dz.Woj.1954 nr 12) przyłączono: gromada Prądy; miejscowość Oplawiec, letnisko Smukała Górna, sanatorium, stacja, restauracja leśna Smukała o łącznej powierzchni 479 ha z gromady Oplawiec, gminy Bydgoszcz; leśnictwa: Bartdzieje Małe, Emilianowo, Kobyle Błota, Żółwin o łącznej powierzchni 4155 ha z gromady Brzoza, gminy Bydgoszcz; [ludn. 1 044 osoby]
- wyłączono: tereny na prawym brzegu Wisły i włączono do gromady Ostromcecko, pow. Chełmno;
29. 2. 1956 r. (Dz.Woj.1956 nr 13) przyłączono: część wsi Oplawiec o powierzchni 0,4 ha z gromady Wtelno;

(c.d. na następnej stronie)

- 31.12.1959 r. (Dz.U.1959 poz.423) przyłączono: wieś Osowa Góra z gromady Kruszyn Krajeński; [ludn. 560 osób]
- 31.12.1961 r. (Dz.U.1961 poz.244) przyłączono: teren położony przy linii kolejowej Bydgoszcz – Inowrocław z gromady Białe Błota; części wsi: Tryszczyn i Wtelno z gromady Wtelno;
1. 1. 1969 r. (Dz.U.1968 poz.327) przyłączono: tereny o powierzchni 25 ha obejmujące obręb Jachcice-Las C z gromady Wtelno; tereny o powierzchni 88 ha obejmujące obręb Jachcice-Las D z gromady Osielsko; tereny o powierzchni 64,5 ha obejmujące obręb Łęgnowo z gromady Solce Kujawski;
1. 1. 1973 r. (Dz.U.1972 poz.325) przyłączono: zniesione miasto Fordon (bez enklawy na prawym brzegu Wisły o powierzchni 5,5 ha); [ludn. 8 748 osób]
1. 8. 1977 r. (Dz.U.1977 poz.103) przyłączono: wieś Czarnówko, wieś Łoskoń, wieś Smukała Dolna, część wsi Mariampol o powierzchni 673 ha, część wsi Zameczysko o powierzchni 105 ha z gm. Osielsko; wieś Łęgnowo, wieś Płatnowo, część wsi Wypaleniska o powierzchni 254 ha z gminy Solce Kujawski; [łącznie ludn. 3 387 osób]
- wyłączono: obszar leśny (Emilianowo) o powierzchni 944 ha i włączono do gminy Nowa Wieś Wielka;

022205

CHODECZ

nazwa rosyjska: Ходеч [Chodeč]

nazwa niemiecka: (1940-1945 Godetz)

Prawa miejskie: od **1442**^{2,16,28,33} do 1870⁶²; **1.8.1921**^{9,62}

Stan administracyjny: Gmina miejska do 1870 r.
Gmina wiejska (osada miejska) od 1.10.1870 r.⁶²
Gmina miejska od 1.8.1921 r. (Dz.U.1921 poz.465)
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1973 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.2.1991 r. (Dz.U.1991 poz.12)

Przydział administracyjny: pow. przedeci, województwo brzeskokujawskie do 1793 r.
pow. kowalski, departament piotrkowski, prowincja Prusy Południowe od 1793 r.
pow. kowalski, departament poznański, prowincja Prusy Południowe od 1795 r.
pow. kowalski, departament bydgoski, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. kowalski, (departament bydgoski), Królestwo Polskie od 1815 r.
obwód kujawski, województwo mazowieckie, Król. Polskie od 1816 r.
obwód kujawski, gubernia mazowiecka od 7.3.1837 r. (Dz.Praw. t. 20, s. 412-417)
pow. kujawski, gub. mazowiecka od 11.10.1842 r. (Dz.Praw. t. 30, s. 280-285)
pow. kujawski, gubernia warszawska od 1.1.1845 r. (Dz.Praw. t. 34, s. 452-459)
pow. włocławski, gub. warszawska od 1.1.1867 r. (Dz.Praw. t. 66, s. 119 i nast.)
pow. włocławski, generalna gubernia warszawska od 8.9.1915 r. (Dz.Rozp.GGW. 1915, nr 1)
pow. włocławski, województwo warszawskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
pow. włocławski, województwo pomorskie od 1.4.1938 r. (Dz.U.1937 poz.350)
(pow. włocławski, rej. inowrocławska, prow. Kraj Warty: od 20.10.1939 r. do 20.1.1945 r.)
pow. włocławski, województwo bydgoskie od 6.7.1950 r. (Dz.U.1950 poz.255)
województwo włocławskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. włocławski, województwo kujawsko-pomorskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz. 652)

Obszar miasta w km²: 2,1 (1932 r.)⁵⁰ 3 (1957 r.)⁴² 1,4 (1975 r.)³⁰ 1,31 (1984 r.)⁶³

Ludność miasta: 306 (1800 r.)¹⁷ 282 (1808 r.)¹⁵ 345 (1810 r.)¹⁵ 622 (1825 r.)¹⁹ 938 (1857 r.)¹⁹
1 020 (1868 r.)¹⁹ 1 148 (1890 r.)¹⁹ 2 358 (1897 r.)¹⁹ 1 420 (1911 r.)⁴⁴ 1 685 (1921 r.)⁵¹
1 824 (1931 r.)⁵⁰ 1,9 tys. (1939 r.)¹⁹ 1 491 (1946 r.)³⁰ 1 314 (1950 r.)³⁰ 1 330 (1960 r.)³⁰
1 443 (1970 r.)³⁰ 1,6 tys. (1985 r.)³⁴ 1 505 (1978 r.)³⁶ 1 805 (1988 r.)³⁶ 1 878 (1993 r.)²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

1. 1. 1969 r. (Dz.U. 1968 poz.330) wyłączono: grunty rolne o powierzchni 195 ha i włączono do gromady Chodeczek
[ludność: 69 osób]

CIECHOCINEK

nazwa rosyjska: Цехоцинек [Cehocinek] ?

nazwa niemiecka: (1940-1945 Hermannsbad)

Prawa miejskie: **4. 2. 1919**^{8,62}

Stan administracyjny: Gmina wiejska
 Osada miejska (gmina wiejska) od 11.4.1908 r.⁶²
 Gmina miejska od 4.2.1919 r. (Dz.U.1919 poz. 140)

Przydział administracyjny: pow. inowrocławski, woj. inowrocławskie do 1772 r.
 (pow. inowrocławski), woj. inowrocławskie [reszta] od 1772 r.
 pow. brzeski, depart. piotrkowski od 1793r.
 pow. brzeski, depart. poznański od 1795r.
 pow. radziejowski, depart. poznański od ~ 1800 r.
 pow. radziejowski, depart. bydgoski, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
 pow. radziejowski, [depart. bydgoski], Królestwo Polskie od 1815 r.
 obw. kujawski, woj. mazowieckie od 1816 r.
 obw. kujawski, gub. mazowiecka od 7.3.1837 r. (Dz.Praw. t. 20, s. 412-417)
 pow. kujawski, gub. mazowiecka od 11.10.1842 r. (Dz.Praw. t. 30, s. 280-285)
 pow. kujawski, gub. warszawska od 1.1.1845 r. (Dz.Praw. t. 34, s. 452-459)
 pow. nieszawski (początk. radziejowski), gub. warszawska od 1.1.1867 r. (Dz.Praw. t. 66, s. 119 nast.)
 pow. nieszawski, gen.gubernia warszawska od 8.9.1915 r. (Dz.Rozp.GGW, 1915, nr 1)
 pow. włocławski, gen.gubernia warszawska od 23.2.1916 r. (Dz.Rozp.GGW, 1916, nr 24)
 pow. nieszawski, woj. warszawskie od 14.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz. 395)
 pow. nieszawski, woj. pomorskie od 1.4.1938 r. (Dz.U.1937 poz. 350)
(pow. ciechociński, rej. inowrocławska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 21.1.1945 r.)
 pow. aleksandrowski, woj. pomorskie od 12.3.1948 r. (Dz.U. 1948 poz. 97)
 pow. aleksandrowski, województwo bydgoskie od 6.7.1950 r. (Dz.U.1950 poz.255)
 woj. włocławskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
 pow. aleksandrowski, woj. kujawsko-pomorskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar miasta w km²: 9,0 (1932 r.)⁵⁰ 5 (1957 r.)⁴² 7,2 (1975 r.)³⁰ 15,59 (1984 r.)⁶³

Ludność miasta: 1 000<(1880 r.)³³ 2 018 (1911 r.)⁴⁴ 4 358* (1921 r.)⁵⁰ 4 711 (1931 r.)⁵⁰
 5 220 (1939 r.)¹⁹ 4 131 (1946 r.)⁴³ 4 312 (1950 r.)⁶³ 6 781 (1960 r.)⁶³
 8 291 (1970 r.)⁶³ 10 182 (1978 r.)⁶³ 10 960 (1988 r.)³⁶ 11 167 (1993 r.)²⁸

* w *granicach* z 1932 r.

Zmiany terytorialne miasta:

1. 7. 1924 r. (Dz.U.1924 poz.327) przyłączono: Aleksandrówka (wieś), Stary Ciechocinek (wieś), Piaski (miejscowość), Mała Wola, Słonawy (miejscowość), Słońsk (część wsi), Wołuszewo (część wsi), Nowy Ciechocinek (część wsi) z gminy Raciążek;
- 31.12.1959 r. (Dz.U.1959 poz.398) przyłączono: Wołuszewo (część wsi o powierzchni 100 ha), Słońsk Dolny (część wsi) i Słońsk Górny (część wsi) o powierzchni 71 ha z gromady Nowy Ciechocinek; Mała Wola (wieś) z gromady Raciążek;
1. 2. 1977 r. (Dz.U.1977 poz.12) przyłączono: Słońsk Górny (sołectwo), Wola (sołectwo), Słońsk Dolny (część sołectwa o powierzchni 359 ha), Wołuszewo (część sołectwa o powierzchni 56 ha) z gm. Aleksandrów Kujawski; [ludność: 792 osoby]
 Podole (część sołectwa o powierzchni 27 ha, Raciążek (część sołectwa o powierzchni 40 ha, Siarzewo (część sołectwa o powierzchni 16 ha) z gminy Nieszawa; [ludność: 116 osób]

160401

CZAPLINEK

nazwa niemiecka: Tempelburg

Prawa miejskie: 1291⁸ < 1334^{3,21,62} < 1345^{2,29} do 1354³; < 1501³

Stan administracyjny: Gmina miejska.
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1973 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz.397)

Przydział administracyjny: pow. wałecki, woj. poznańskie do (1657) 1668 r. *Zastaw w rękach elektora brandenburskiego od 1657 do 1668 r.*
(?) *Pomorze Tyłne*, Brandenburgia od 1668 r.
pow. szczecinecki, depart. pomorski od 1723 r.
pow. szczecinecki, rej. pomorska od 1808 r.
pow. szczecinecki, rej. koszalińska, prow. Pomorze od 1816/19 r.
pow. szczecinecki, okręg zachodniopomorski od 4.3.1945 r.
pow. szczecinecki, woj. szczecińskie od 28.6.1946 r. (Dz.U. 1946 poz. 177)
pow. szczecinecki, woj. koszalińskie od 6.7.1950 r. (Dz.U. 1950 poz. 255)
województwo koszalińskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. drawski, woj. zachodniopomorskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar miasta w km²: 59⁴² [56,0] (1957 r.) 13,4 (1975 r.)³⁰ 13,51 (1984 r.)⁶³

Ludność miasta: 1 376 (1776 r.)²¹ 2 108 (1812 r.)²¹ 3 368 (1843 r.)¹⁹ 4 444 (1871 r.)¹⁹ 4 747 (1880 r.)¹⁹
4 533 (1890 r.)¹⁹ 4 680 (1900 r.)¹⁹ 4 506 (1910 r.)¹⁹ 1 959 (1919 r.)⁷ 4 495 (1925 r.)¹⁹
4 746 (1933 r.)¹⁹ 5 275 (1939 r.)¹⁹ 2 867 (1946 r.)³⁰ 2 574 (1950 r.)³⁰ 4 105 (1960 r.)³⁰
4 772 (1970 r.)³⁰ 5 522 (1978 r.)³⁶ 6 933 (1988 r.)³⁷ 7 201 (1993 r.)²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

? po 1919 r.

(były jakieś zmiany?)

1. 1. 1969 r. (Dz.U. 1968 poz. 331) wyłączono: tereny o powierzchni 4256 ha z miejscowościami: Karsno, Kołomąt, Łazice, Łąka, Niwka, Piekary, Wełnica i włączono do gromady Czaplinek; [ludn. 619 osób]

162101

CZŁOPA

nazwa niemieccka: Schloppe

Prawa miejskie: <1245^{12.28.33.62}, <1350²¹

Stan administracyjny: Gmina miejska.
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1973 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz.397)

Przydział administracyjny: pow. poznański, woj. poznańskie do 1772 r.
pow. wałecki, depart. bydgoski, Okręg Notecki od 1772 r.
pow. wałecki, depart. bydgoski, prow. Prusy Zachodnie od 1806 r.
pow. wałecki, rej. kwidzyńska, prow. Prusy Zachodnie od 1808 r.
pow. wałecki, rej. kwidzyńska, prow. Prusy od 1829 r.
pow. wałecki, rej. kwidzyńska, prow. Prusy Zachodnie od 1878 r.
pow. wałecki, rej. pilska od 2.8.1919 r.
pow. wałecki, prow. Marchia Graniczna Poznań-Prusy Zachodnie od 1922 r.
pow. wałecki, rej. Marchia Graniczna P.-P.Z., prow. Pomorze od 2.9.1938 r.
pow. wałecki, okręg zachodniopomorski od 4.2.1945 r.
pow. wałecki, woj. szczecińskie od 28.6.1946 r. (Dz.U. 1946 poz. 177)
pow. wałecki, woj. koszalińskie od 6.7.1950 r. (Dz.U. 1950 poz. 255)
województwo pilskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. wałecki, woj. zachodniopomorskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar miasta w km²: 33⁴² [28,4] (1957 r.) 6,3 (1975 r.)³⁰ 6,33 (1984 r.)⁶³

Ludność miasta:

918 (1786 r.) ¹	1 387 (1804 r.) ²¹	1 693 (1843 r.) ¹⁹	1 895 (1871 r.) ¹⁹
2 156 (1880 r.) ¹⁹	2 232 (1890 r.) ¹⁹	2 228 (1900 r.) ¹⁹	1 957 (1910 r.) ¹⁹
2 424 (1925 r.) ¹⁹	2 853 (1933 r.) ¹⁹	2 986 (1939 r.) ¹⁹	715 (1946 r.) ³⁰
1 128 (1950 r.) ³⁰	1 571 (1960 r.) ³⁰	1 716 (1970 r.) ³⁰	2 015 (1978 r.) ³⁶
2 331 (1988 r.) ³⁷	2 324 (1993 r.) ²⁸		

Zmiany terytorialne miasta:

? do 1945 r. *(były jakieś zmiany?)*

1. 2. 1972 r. (Dz.U.1971 poz.257) wyłączono: tereny o powierzchni 2212 ha i włączono do gromady Człopa; [ludn. 306 osób]

021002

GNIEWKOWO

nazwa niemiecka: Argenau

Prawa miejskie: <1287^{2,16,32,33}

Stan administracyjny: Gmina miejska
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1974 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz.397)

Przydział administracyjny: pow. inowrocławski, woj. inowrocławskie do 1772 r.
pow. inowrocławski, depart. bydgoski, Okręg Notecki od 1772 r.
pow. inowrocławski, depart. bydgoski, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. inowrocławski, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. inowrocławski, rej. bydgoska, W.Ks. Poznańskie od 1816/19 r.
pow. inowrocławski, rej. bydgoska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. inowrocławski, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
pow. inowrocławski, woj. pomorskie od 1.4.1938 r. (Dz.U.1937 poz.350)
(pow. inowrocławski, rej.inowroclawska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r.do 21.1.1945 r.)
pow. inowrocławski, woj. bydgoskie od 6.7.1950 r. (Dz.U.1950 poz.255)
województwo bydgoskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. inowrocławski, woj. kujawsko-pomorskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz. 652)

Obszar miasta w km²: 9,43 (1932 r.)⁵⁰ 12,2 (1957 r.) 9,1 (1975 r.)³⁰ 9,13 (1984 r.)⁶³

Ludność miasta: 318 (1772 r.)³³ 499 (1786 r.)¹ 214 (1808 r.)¹⁵ 592 (1810 r.)¹⁵ 660 (1816 r.)³³
1 225 (1843 r.)¹⁹ 1 783 (1871 r.)¹⁹ 2 229 (1880 r.)¹⁹ 2 614 (1890 r.)¹⁹ 3 119 (1900 r.)¹⁹
3 451 (1910 r.)¹⁹ 3 330 (1921 r.)⁵¹ 3 873 (1931 r.)⁵⁰ 4 657 (1939 r.)¹⁹ 3 819 (1946 r.)⁴³
3 813 (1950 r.)⁶³ 4 834 (1960 r.)⁶³ 5 705 (1970 r.)⁶³ 6 671 (1978 r.)⁶³ 7 457 (1988 r.)³⁶
7 459 (1993 r.)²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

5.10.1954 r. (Dz.Woj.1954 nr 12) przyłączono: miejscowość Wójtostwo z gromady Chrzastowo; [ludn. 175 osób]

1. 1. 1969 r. (Dz.U.1968 poz. 330) wyłączono: tereny o powierzchni 302 ha i włączono do gromady Gniewkowo;

010501

GÓRA

W latach 1375-1399 podział na dwie samodzielne części

nazwa niemieccka: Guhrau

Prawa miejskie: < 1289^{2,12,21,31,33,62}

Stan administracyjny: Gmina miejska
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1974 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.2.1991 r. (Dz.U.1991 poz.12)

Przydział administracyjny: pow. górowski, departament głogowski, prow. Śląsk od 1742 r.
pow. górowski, rejencja legnicka, prow. Śląsk od 1809 r.
pow. górowski, rejencja wrocławska, prow. Śląsk od 1816 r.
pow. górowski, rejencja wrocławska, prow. Dolny Śląsk od 14.10.1919 r.
pow. górowski, rejencja wrocławska, prow. Śląsk od 1.4.1938 r.
pow. górowski, rejencja wrocławska, prow. Dolny Śląsk od 18.1.1941 r.
pow. górowski, okręg administracyjny dolnośląski od 28.1.1945 r.
pow. górowski, województwo wrocławskie od 28.6.1946 r. (Dz.U.1946 poz. 177)
województwo leszczyńskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. górowski, województwo dolnośląskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz. 652)

Obszar miasta w km²: 15,50 (1919 r.)⁷ 21 (1957 r.)⁴² 13,5 (1975 r.)³⁰ 13,44 (1984 r.)⁶³

Ludność miasta: 2 790 (1802 r.)²¹ 3 779 (1843 r.)¹⁹ 4 037 (1871 r.)¹⁹ 4 208 (1880 r.)¹⁹ 4 557 (1890 r.)¹⁹
4 844 (1900 r.)¹⁹ 4 877 (1910 r.)¹⁹ 4 915 (1919 r.)⁷ 5 166 (1925 r.)¹⁹ 5 414 (1933 r.)¹⁹
5 650 (1939 r.)¹⁹ 3 966 (1946 r.)³⁰ 5 693 (1950 r.)³⁰ 7 179 (1960 r.)³⁰ 7 853 (1970 r.)³⁰
8 779 (1978 r.)³⁶ 11 557 (1988 r.)³⁷ 12 428 (1993 r.)²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

(brak informacji o zmianach do 1945 r.)

1. I. 1951 r. (Dz.U. 1950 poz. 513) przyłączono: Kajęcín (obręb) z pow. górowskiego [ludność: 599 osób]

1. I. 1970 r. (Dz.U. 1969 poz. 274) wyłączono: obszar gruntów i lasów o powierzchni 776,57 ha i włączono do gromady Góra

021003

INOWROCLAW

do ok. XVII w. Juny Włodzisław

nazwa niemiecka: Inowrazław, od pocz. XX w. Hohensalza

Prawa miejskie: <1238⁷⁸, <1267^{2,12,16,28,32,33}

Stan administracyjny: Gmina miejska
Gmina miejska na prawach powiatu od < 1232 r.
Gmina miejska od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)

Przydział administracyjny: pow. inowrocławski, woj. inowrocławskie do 1772 r.
pow. inowrocławski, depart. bydgoski, Okręg Notecki od 1772 r.
pow. inowrocławski, depart. bydgoski, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. inowrocławski, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. inowrocławski, rej. bydgoska, W.Ks. Poznańskie od 1816/19 r.
pow. inowrocławski, rej. bydgoska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. inowrocławski, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
pow. grodzki Inowrocław Miasto, woj. poznańskie od <1932 r.
pow. grodzki Inowrocław Miasto, woj. pomorskie od 1.4.1938 r. (Dz.U.1937 poz.350)
(pow.grodzki Inowrocław Miasto, rej. inowrocławska, prow. Kraj Warty: od 20.10.1939 r. do 21.1.1945 r.)
pow. grodzki Inowrocław Miasto, woj. bydgoskie od 6.7.1950 r. (Dz.U.1950 poz.255)
woj. bydgoskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. inowrocławski, woj. kujawsko-pomorskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz. 652)

Obszar miasta w km²: 22,60 (1932 r.)⁵⁰ 36,87 (1934 r.)⁵⁰ 36,8 (1957 r.)⁴² 30,7 (1975 r.)³⁰ 30,42 (1984 r.)⁶³

Ludność miasta:

1 551 (1772 r.) ³³	2 036 (1786 r.) ¹	1 179 (1808 r.) ¹⁵	3 106 (1810 r.) ¹⁵
5 620 (1843 r.) ¹⁹	7 429 (1871 r.) ¹⁹	11 558 (1880 r.) ¹⁹	16 503 (1890 r.) ¹⁹
26 141 (1900 r.) ¹⁹	25 604 (1910 r.) ¹⁹	24 277 (1921 r.) ⁵¹	30 862 (1931 r.) ⁵⁰
34 531 (1934 r.) ⁵⁰	39 757 (1939 r.) ¹⁹	35 808 (1946 r.) ⁴³	38 005 (1950 r.) ⁴³
47 267 (1960 r.) ⁶³	54 828 (1970 r.) ⁶³	63 545 (1978 r.) ⁶³	75 151 (1988 r.) ³⁶
78 821 (1993 r.) ²⁸			

Zmiany terytorialne miasta:

15. 6. 1934 r. (Dz.U.1934 poz. 404) przyłączono: obszar dworski **Kruśliwiec** [104 ha; ludność 74, wg spisu 1931], obszar dworski **Rąbinek** [240 ha; ludność 63], wieś **Rąbin** [180 ha; ludność 332], wieś **Szymborze** [903 ha; ludność 3 200] z powiatu inowrocławskiego;

1. 1. 1969 r. (Dz.U.1968 poz. 327) przyłączono: części obrębów **Popowice** i **Batkowo** o powierzchni 129 ha z gromady Tupadły; część obrębu **Dziarnowo** o powierzchni 6 ha z gromady Janikowo; część obrębu **Mimowola** o powierzchni 5 ha z gromady Pakość; część obrębu **Jacewo** o powierzchni 40 ha z gromady Marcinkowo; [ludn. 319 osób]

wyłączono: tereny o powierzchni 410 ha i włączono do gromady Jaksicc; [ludn. 153 osoby]
tereny o powierzchni 147 ha i włączono do gromady Szadłowice;
tereny o powierzchni 248 ha i włączono do gromady Tupadły; [ludn. 65 osób]

022207

IZBICA KUJAWSKA

nazwa do 1954r.: Izbica

nazwa rosyjska: Избица [Izbica]

nazwa niemiecka: (1940–1945 Mühlental)

Prawa miejskie: od **1394**^{2,16,28,33} do 1870⁶²; 1.11.1958 (*osiedle*)¹⁰ **1.1.1973**^{10 62}

Stan administracyjny: Gmina miejska do 1870 r.
Osada miejska (gmina wiejska) od 19.5.1870 r.⁶²
Osada miejska w gminie wiejskiej Izbica od 1919 ?
Wieś sołecka w gminie wiejskiej Izbica od 1933 r. ?
Gromada od 1954 r.
Osiedle typu miejskiego od 1.1.1958 r. (Dz.U.1957 poz. 317)
Gmina miejska od 1.1.1973 r. (Dz.U.1972 poz. 327)
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1973 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.2.1991 r. (Dz.U.1991 poz.12)

Przydział administracyjny: pow. przedecki, woj. brzesko-kujawskie do 1793 r.
pow. kowalski, depart. piotrkowski, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. kowalski, depart. poznański, Prusy Południowe od 1795 r.
pow. kowalski, depart. bydgoski, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. kowalski, [depart. bydgoski], Królestwo Polskie od 1815 r.
obwód kujawski, woj. mazowieckie od 1816 r.
obwód kujawski, gub. mazowiecka od 7.3.1837 r. (Dz.Praw. t. 20, s. 412–417)
pow. kujawski, gub. mazowiecka od 11.10.1842 r. (Dz.Praw. t. 30, s. 280–285)
pow. kujawski, gub. warszawska od 1.1.1845 r. (Dz.Praw. t. 34, s. 452–459)
pow. kolski, gub. kaliska od 1.1.1867 r. (Dz.Praw. t. 66, s. 119 i nast.)
[pow. kolski, gen.gubernia warszawska od 8.9.1915 r. (Dz.Rozp.GGW. 1915, nr 1)]
pow. kolski, woj. łódzkie od 14.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.395)
pow. kolski, woj. poznańskie od 1.4.1938 r. (Dz.U.1937 poz.350)
(*pow. kolski, rej. inowrocławska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 19.1.1945 r.*)
województwo włocławskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. włocławski, woj. kujawsko-pomorskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar miasta w km²: [7,55] (1958 r.) 2,2 (1975 r.)³⁰ 2,19 (1984 r.)⁶³

Ludność miasta: 725 (1800 r.)¹⁷ 800 (1808 r.)¹⁵ 855 (1810 r.)¹⁵ 1 370 (1825 r.)¹⁹ 2 119 (1857 r.)¹⁹
2 345 (1868 r.)¹⁹ 2 831 (1890 r.)¹⁹ 2 488 (1897 r.)¹⁹ 3 230 (1911 r.)⁴⁴ 2 981 (1921 r.)⁵¹
2 856 (1946 r.)³⁰ 2 827 (1950 r.)⁶³ 2 863 (1960 r.)⁶³ 2 510 (1970 r.)⁶³ 2 459 (1978 r.)⁶³
2 693 (1988 r.)³⁶ 2 694 (1993 r.)²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

- 1. 1. 1958 r. (Dz.U.1957 poz. 317) utworzono: osiedle typu miejskiego z gromady Izbica Kujawska-Osada;
- 1. 1. 1970 r. (Dz.U.1969 poz.316) wyłączono: tereny o powierzchni 536 ha i włączono do gromady Izbica Kujawska; [*ludn. 214 osób*]
- 1. 1. 1973 r. (Dz.U.1972 poz.327) utworzono: miasto z osiedla typu miejskiego Izbica Kujawska;

021005

JANIKOWO

nazwa niemieccka: Janikowo (od pocz.XX w. Amsee)

- Prawa miejskie:** 1.1.1959 (*osiedle*), **18.7.1962** ^{10,62}
- Stan administracyjny:** Gmina wiejska jednostkowa do 1934 r.
Wieś gromadzka w gminie Inowrocław Zachód od 1.4.1934 r.?
Gromada od 1.1.1954 r.
Osiedle typu miejskiego od 1.1.1959 r. (Dz.U.1959 poz. 37)
Gmina miejska od 18.7.1962 r. (Dz.U.1962 poz. 186)
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 15.1.1976 r. (Dz.U.1976 poz.12)
Gmina miejsko-wiejska od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz.397)
- Przydział administracyjny:** pow. inowrocławski, woj. inowrocławskie do 1772 r.
pow. inowrocławski, depart. bydgoski, Okręg Notecki od 1772 r.
pow. inowrocławski, depart. bydgoski, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. inowrocławski, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. inowrocławski, rej. bydgoska, W.Ks. Poznańskie od 1816/19 r.
pow. inowrocławski, rej. bydgoska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. inowrocławski, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
pow. inowrocławski, woj. pomorskie od 1.4.1938 r. (Dz.U.1937 poz.350)
(*pow. inowrocławski, rej. inowrocławska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 21.1.1945 r.*)
pow. inowrocławski, woj. bydgoskie od 6.7.1950 r. (Dz.U.1950 poz. 255)
województwo bydgoskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. inowrocławski, woj. kujawsko-pomorskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz. 652)
- Obszar miasta w km²:** 3,46 (1932 r.)⁵⁰ 9,7 (1975 r.)³⁰ 9,50 (1984 r.)⁶³
- Ludność miasta:** 56 (1882 r.)³³ 627 (1921 r.)⁵¹ 1 129 (1946 r.)³⁰ 1 128 (1950 r.)⁶³ 3 805 (1960 r.)⁶³
5 866 (1970 r.)⁶³ 7 422 (1978 r.)⁶³ 8 192 (1988 r.)³⁶ 8 666(1993 r.)²⁸
- Zmiany terytorialne miasta:**
1. 1. 1959 r. (Dz.U.1959 poz. 37) osiedle powstało z: wieś Janikowo, wieś Michalinowo, wieś Ostrowo, części wsi Giebnia, Kołuda Mała, Kołuda Wielka, Węgiec z gromady Janikowo, powiatu inowrocławskiego;

022303

JANOWIEC WIELKOPOLSKI

do poł. XVI w.⁴⁷: Janowy Młyn

nazwa do 1945 r.: Janowiec (czasem Janowicc)

nazwa niemieccka: Janowitz (1940-1945 Jannowitz)

Prawa miejskie: <1415^{2,29,57,62}, <1458^{12,28,33}

Stan administracyjny: Gmina miejska
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1973 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz.397)

Przydział administracyjny: pow. gnieźnieński, woj. kaliskie do 1768 r.
pow. gnieźnieński, woj. gnieźnieńskie od 1768 r.
pow. wągrowiecki, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. wągrowiecki, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. wągrowiecki, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. wągrowiecki, rej. bydgoska, W.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
pow. żniński, rej. bydgoska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. żniński, rej. bydgoska, prow. poznańska od 1887 r.
pow. żniński, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
(pow. żniński, rej. inowrocławska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 23.1.1945 r.)
pow. żniński, woj. bydgoskie od 6.7.1950 r. (Dz.U.1950 poz.255)
województwo bydgoskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. żniński, woj. kujawsko-pomorskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar miasta w km²: 11,67 (1932 r.)⁵⁰ 12 (1957 r.)⁴² 3,1 (1975 r.)³⁰ 2,88 (1984 r.)⁶³

Ludność miasta: 368 (1800 r.)¹⁷ 300 (1808 r.)¹⁵ 261 (1810 r.)¹⁵ 298 (1816 r.)³³ 558 (1843 r.)¹⁹
645 (1871 r.)¹⁹ 795 (1880 r.)¹⁹ 1 316 (1890 r.)¹⁹ 1 566 (1900 r.)¹⁹ 2 266 (1910 r.)¹⁹
2 313 (1921 r.)⁵¹ 3 029 (1931 r.)⁵⁰ 3 350 (1939 r.)¹⁹ 2 809 (1946 r.)⁴³ 2 994 (1950 r.)⁶³
3 532 (1960 r.)⁶³ 3 520 (1970 r.)⁶³ 4 068 (1978 r.)⁶³ 4 472 (1988 r.)³⁶ 4 514 (1993 r.)²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

1. 1. 1969 r. (Dz.U.1968 poz.330) przyłączono: teren o powierzchni 3 ha z gromady Janowicc;

wyłączono: obszar o powierzchni 907 ha i włączono do gromady Janowicc;
[ludn. 309 osób]

021601

KAMIEN KRAJEŃSKI

nazwa do <1932: Kamień

nazwa do 15.2.1951: Kamień Pomorski

nazwa niemiecka: Kamin

Prawa miejskie: **1359**^{2,28,29,33}

Stan administracyjny: Gmina miejska
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1973 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz.397)

Przydział administracyjny: pow. nakielski, woj. kaliskie do 1768 r.
pow. nakielski, woj. gnieźnieńskie od 1768 r.
pow. kamieński, depart. bydgoski, Okręg Notecki od 1772 r.
pow. kamieński, depart. bydgoski, prow. Prusy Zachodnie od 1806 r.
pow. kamieński, rej. kwidzyńska, prow. Prusy Zachodnie od 1808 r.
pow. złotowski, rej. kwidzyńska, prow. Prusy Zachodnie od 1816/19 r.
pow. złotowski, rej. kwidzyńska, prow. Prusy od 1829 r.
pow. złotowski, rej. kwidzyńska, prow. Prusy Zachodnie od 1878 r.
pow. sępoleński, woj. pomorskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
(pow. sępoleński, rej. bydgoska, prow. Gdańsk-Prusy Zachodnie od 20.10.1939 r. do 12.2.1945 r.)
pow. sępoleński, woj. bydgoskie od 6.7.1950 r. (Dz.U.1950 poz.255)
woj. bydgoskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. sępoleński, woj. kujawsko-pomorskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz. 652)

Obszar miasta w km²: 22,71 (1932 r.)⁵⁰ 17 (1957 r.)⁴² 3,6 (1975 r.)³⁰ 3,65 (1984 r.)⁶³

Ludność miasta: 398 (1772 r.)³³ 454 (1786 r.)⁴ ~900 (1816 r.)¹⁷ 998 (1843 r.)¹⁷ 1 679 (1871 r.)¹⁹
1 737 (1880 r.)¹⁹ 1 596 (1890 r.)¹⁹ 1 522 (1900 r.)¹⁹ 1 647 (1910 r.)¹⁹ 1 501 (1921 r.)⁵¹
1 827 (1931 r.)⁵⁰ 1 523 (1939 r.)¹⁹ 1 275 (1946 r.)⁴³ 1 292 (1950 r.)⁶³ 1 517 (1960 r.)⁶³
1 454 (1970 r.)⁶³ 1 467 (1978 r.)⁶³ 1 993 (1988 r.)³⁶ 2 221 (1993 r.)²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

1. 4. 1927 r. (Dz.U.1927 poz.270) przyłączono: obszar dworski Kamień;

1.10.1938 r. (Dz.U.1938 poz.436) wyłączono: część obrębu Kamień i włączono do gminy Kamień;

1. 1. 1969 r. (Dz.U.1968 poz.330) wyłączono: tereny o powierzchni 1347 ha i włączono do gromady Kamień Krajeński;
[ludn. 218 osób]

041204

KARGOWA

do (?) poł. XVIII w. Unrugowo

nazwa niemieccka: *miasto Kargowa* – Unruhstadt
wieś Kargowa – Karge

Prawa miejskie:

1661

^{12.20.21.26.28.33.62}

Stan administracyjny:

Gmina miejska

Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1973 r.

Gmina miejsko-wiejska od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz.397)

Przydział administracyjny:

pow. kościański, woj. poznańskie do 1793 r.

pow. babimojski, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.

pow. babimojski, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.

pow. babimojski, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.

pow. babimojski, rej. poznańska, W.Ks. Poznańskie od 1816/19 r.

pow. babimojski, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.

pow. babimojski, rej. pilska od 2.8.1919 r.

pow. babimojski, prow. Marchia Graniczna Poznań-Prusy Zachodnie od 1922 r.

pow. sulechowsko-świebodziński, rej. frankfurcka, prow. Brandenburgia od

2.9.1938 r.

pow. sulechowsko-świebodziński, okręg zachodniopomorski od 1.2.1945 r.

pow. *babimojski*, okręg dolnośląski od 1.6.1945 r.

pow. babimojski, okręg pod zarządem woj. poznańskiego od 7.7.1945 r. (M.P. 1945 poz. 77)

pow. babimojski, woj. poznańskie od 28.6.1946 r. (Dz.U.1946 poz. 177)

pow. babimojski, woj. zielonogórskie od 6.7.1950 r. (Dz.U.1950 poz. 255)

pow. sulechowski, woj. zielonogórskie od 1.1.1951 r. (Dz.U.1950 poz. 510)

województwo zielonogórskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)

pow. zielonogórski, woj. lubuskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar miasta w km²:

0,25 [*miasto Kargowa*], 10,16 [*wieś Kargowa*] (1919 r.)⁷ 19,3⁴² [18,5] (1957 r.)
4,1 (1975 r.)³⁰ 4,14 (1984 r.)⁶³ 4,55 (2005 r.)

Ludność miasta:

1 683 (1800 r.) ¹⁷	1 805 (1810 r.) ¹⁹	2 058 (1843 r.) ¹⁹	1 959 (1871 r.) ¹⁹	2 023 (1880 r.) ¹⁹
1 724 (1890 r.) ¹⁹	1 594 (1900 r.) ¹⁹	1,5 tys. (1910 r.) ¹⁹	1 626 (1919 r.) ⁷	1 469 (1925 r.) ¹⁹
1 733 (1933 r.) ¹⁹	1 703 (1939 r.) ¹⁹	1 403 (1946 r.) ⁴³	1 796 (1950 r.) ⁶³	2 425 (1960 r.) ⁶³
2 629 (1970 r.) ⁶³	2 850 (1978 r.) ⁶³	3 406 (1988 r.) ³⁶	3 479 (1993 r.) ²⁸	

Zmiany terytorialne miasta:

? po 1919 r.

(były zmiany !

1. 1. 1972 r. (Dz.U.1971 poz.154) wyłączono: tereny o powierzchni 1434 ha i włączono do gromady Kargowa;

1. 7. 1986 r. (M.P. 1986 poz. 117) przyłączono: część obszaru wsi Stary Jaromierz o powierzchni 1 ha;

31.7. 2005 r. (Dz.U. 2005 poz. 1185) przyłączono: część obszaru wsi Chwałim o powierzchni 40 ha;

021301

KCYNIA

nazwa niemiecka: Exin (1944–1945 Prien)

Prawa miejskie: **29.6.1262**^{57.[25,29,32,33]}

Stan administracyjny: Gmina miejska
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1973 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz.397)

Przydział administracyjny: pow. kcyński, woj. kaliskie do 1768 r.
pow. kcyński, woj. gnieźnieńskie od 1768 r.
pow. bydgoski, depart. bydgoski, Okręg Notecki od 1772 r.
pow. bydgoski, depart. bydgoski, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. bydgoski, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. szubiński, rej. bydgoska, W.Ks. Poznańskie od 1816/19 r.
pow. szubiński, rej. bydgoska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. szubiński, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
pow. szubiński, woj. pomorskie od 1.4.1938 r. (Dz.U.1937 poz.350)
(pow. szubiński, rej. inowrocławska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 23.1.1945 r.)
pow. szubiński, woj. bydgoskie od 6.7.1950 r. (Dz.U.1950 poz.255)
woj. bydgoskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. nakielski, woj. kujawsko-pomorskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz. 652)

Obszar miasta w km²: 12,04 (1932 r.)⁵⁰ 12 (1957 r.)⁴² 6,7 (1975 r.)³⁰ 6,80 (1984 r.)⁶³

Ludność miasta: 947 (1786 r.)¹ 1 140 (1808 r.)¹⁵ 1 411 (1810 r.)¹⁵ 2 327 (1843 r.)¹⁹ 2 618 (1871 r.)¹⁹
2 846 (1880 r.)¹⁹ 2 814 (1890 r.)¹⁹ 3 086 (1900 r.)¹⁹ 3 643 (1910 r.)¹⁹ 3 369 (1921 r.)⁵¹
4 391 (1931 r.)⁵⁰ 4 860 (1939 r.)¹⁹ 4 099 (1946 r.)⁴³ 4 055 (1950 r.)⁶³ 5 042 (1960 r.)⁶³
4 938 (1970 r.)⁶³ 4 881 (1978 r.)⁶³ 4 899 (1988 r.)³⁶ 4 759 (1993 r.)²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

1. 1. 1969 r. (Dz.U.1968 poz.330) wyłączono: tereny o powierzchni 525 ha i włączono do gromady Kcynia; [ludn. 270 osób]

020504

KORONOWO

początkowo, jeszcze w XV w. nosiło nazwę Byszewo

nazwa niemiecka: Crone [an der Brahe] (1940–1945 Krone [a.d.Brahe])

Prawa miejskie: **18.12.1368**^{57,[2,16,32,33]}

Stan administracyjny: Gmina miejska
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.6.1975<?<15.1.1976 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz.397)

Przydział administracyjny: pow. bydgoski, woj. inowrocławskie do 1772 r.
pow. bydgoski, depart. bydgoski, Okręg Notecki od 1772 r.
pow. bydgoski, depart. bydgoski, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. bydgoski, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. bydgoski, rej. bydgoska, W.Ks. Poznańskie od 1816/19 r.
pow. bydgoski, rej. bydgoska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. bydgoski, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
pow. bydgoski, woj. pomorskie od 1.4.1938 r. (Dz.U.1937 poz.350)
(pow. bydgoski, rej.bydgoska, prow. Gdańsk-Prusy Zachodnie od 20.10.1939 r.do 27.1.1945 r.)
pow. bydgoski, woj. bydgoskie od 6.7.1950 r. (Dz.U.1950 poz.255)
województwo bydgoskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. bydgoski, woj. kujawsko-pomorskie od 1.1.1999 r.(Dz.U.1998 poz. 652)

Obszar miasta w km²: 27,34 (1932 r.)⁵⁰ 27,3 (1957 r.)⁴² 28,2 (1975 r.)³⁰ 28,25 (1984 r.)⁶³

Ludność miasta: 895 (1786 r.)¹ 1 258 (1808 r.)¹⁵ 833 (1810 r.)¹⁵ 2 359 (1843 r.)¹⁹
3 592 (1871 r.)¹⁹ 4 106 (1880 r.)¹⁹ 3 776 (1890 r.)¹⁹ 3 839 (1900 r.)¹⁹
5 307 (1910 r.)¹⁹ 4 689 (1921 r.)⁵¹ 5 553 (1931 r.)⁵⁰ 5 560 (1939 r.)¹⁹
4 724 (1946 r.)⁴³ 5 092 (1950 r.)⁶³ 7 177 (1960 r.)⁶³ 8 015 (1970 r.)⁶³
8 791 (1978 r.)⁶³ 9 861 (1988 r.)³⁶ 10 365 (1993 r.)²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

(były: jakieś zmiany! ?)

022208

KOWAL

nazwa rosyjska: Коваль [Koval']

nazwa niemiecka: (1940–1945 Freistadt)

Prawa miejskie: od <1370^{2,16,32,33}, **1519**^{16,33} do 1870⁶²; **4.2.1919**^{8,62}

Stan administracyjny: Gmina miejska do 1870 r.
Osada miejska (gmina wiejska) od 19.5.1870 r.⁶²
Gmina miejska od 4.2.1919 r. (Dz.Pr.P.P.1919 poz.140)
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1973 r.
Gmina miejska od 2.4.1991 r. (Dz.U.1991 poz.9)

Przydział administracyjny: pow. kowalski, województwo brzeskokujawskie do 1793 r.
pow. kowalski, departament piotrkowski, prowincja Prusy Południowe od 1793 r.
pow. kowalski, departament poznański, prowincja Prusy Południowe od 1795 r.
pow. kowalski, departament bydgoski, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. kowalski, (departament bydgoski), Królestwo Polskie od 1815 r.
obwód kujawski, województwo mazowieckie, Król. Polskie od 1816 r.
obwód kujawski, gubernia mazowiecka od 7.3.1837 r. (Dz.Praw. t. 20, s. 412-417)
pow. kujawski, gub. mazowiecka od 11.10.1842 r. (Dz.Praw. t. 30, s. 280-285)
pow. kujawski, gubernia warszawska od 1.1.1845 r. (Dz.Praw. t. 34, s. 452-459)
pow. włocławski, gub. warszawska od 1.1.1867 r. (Dz.Praw. t. 66, s. 119 i nast.)
pow. włocławski, generalna gubernia warszawska od 8.9.1915 r. (Dz.Rozp.GGW. 1915, nr 1)
pow. włocławski, województwo warszawskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
pow. włocławski, województwo pomorskie od 1.4.1938 r. (Dz.U.1937 poz.350)
(pow. włocławski, rej. inowrocławska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 20.1.1945 r.)
pow. włocławski, województwo bydgoskie od 6.7.1950 r. (Dz.U.1950 poz.255)
województwo włocławskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz.92)
pow. włocławski, województwo kujawsko-pomorskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar miasta w km²: 18,8 (1932 r.)⁵⁰ [8,4] (1957 r.) 2,2 (1975 r.)³⁰ 2,24 (1984 r.)⁶³

Ludność miasta:	1 516 (1800 r.) ¹⁷	1 602 (1808 r.) ¹⁵	1 573 (1810 r.) ¹⁵	2 338 (1825 r.) ¹⁹
	2 792 (1857 r.) ¹⁹	3 385 (1868 r.) ¹⁹	4 718 (1890 r.) ¹⁹	3 993 (1897 r.) ¹⁹
	6 335* (1911 r.) ⁴⁴	4 063 (1921 r.) ⁵¹	4 482 (1931 r.) ⁵⁰	5 600 (1939 r.) ¹⁹
	3 304 (1946 r.) ⁴³	3 031 (1950 r.) ⁶³	2 983 (1960 r.) ⁶³	3 220 (1970 r.) ⁶³
	3 165 (1978 r.) ⁶³	3 071 (1988 r.) ³⁶	3 059 (1993 r.) ²⁸	

* *prawdopodobnie pomyłkowo policzono ludność osady miejskiej łącznie z resztą gminy. W 1921 r. dla takiego obszaru liczba ludności wynosiła 6 305 osób.*

Zmiany terytorialne miasta:

5. 10.1954 r. (Dz.U.Woj.1954 nr 12) wyłączono: Przydatki Wolskie (miejsowość), Przydatki Gołaszewskie (część miejscowości), Przyborowskie (lasy) i włączono do gromady Nakonowo; [ludność: 150 osób]
- 31.12.1959 r. (Dz.U. 1959 poz.398) przyłączono: grunty Grodztwo Kowal-Folwark o pow. 17,44 ha, Probostwo (część o pow. 3,92 ha, z gromady Kowal;
1. 1. 1969 r. (Dz.U. 1968 poz.330) przyłączono: grunty rolne o powierzchni 35,60 ha z gromady Kowal; [ludność: 61 osób]
wyłączono: grunty rolne o powierzchni 680,50 ha i włączono do gromady Kowal; [ludność: 68 osób]

021006

KRUSZWICA

nazwa niemieccka: Kruschwitz (1940- 1945 Wikingen)

Prawa miejskie: <1303^{2,16}, 1422^{12,16,28,31,32,33,62}

Stan administracyjny: Gmina miejska
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1974 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz.397)

Przydział administracyjny: pow. kruszwicki, woj. brzesko-kujawskie do 1772 r.
pow. inowrocławski, depart. bydgoski, Okręg Notecki od 1772 r.
pow. inowrocławski, depart. bydgoski, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. inowrocławski, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. inowrocławski, rej. bydgoska, W.Ks. Poznańskie od 1816/19 r.
pow. inowrocławski, rej. bydgoska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. strzeleński, rej. bydgoska, prow. poznańska od 1886 r.
pow. strzeleński, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
pow. mogileński, woj. poznańskie od 1.4.1932 r. (Dz.U.1932 poz.35)
pow. inowrocławski, woj. pomorskie od 1.4.1938 r. (Dz.U.1937 poz.350 i Dz.U.1938 poz. 153)
(pow. inowrocławski, rej.inowrocławska, prow. Kraj Warty od.20.10.1939 r.do 21.1.1945 r.)
pow. inowrocławski, woj. bydgoskie od 6.7.1950 r. (Dz.U.1950 poz.255)
województwo bydgoskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. inowrocławski, woj. kujawsko-pomorskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz. 652)

Obszar miasta w km²: 1,68 (1932 r.)⁵⁰ 13,12 (1934 r.)⁵⁰ 13 (1957 r.)⁴² 6,8 (1975 r.)³⁰ 6,64 (1984 r.)⁶³

Ludność miasta:	57 (1772 r.) ¹	79 (1786 r.) ¹	99 (1808 r.) ¹⁵	135 (1810 r.) ¹⁵
	386 (1843 r.) ¹⁹	683 (1871 r.) ¹⁹	744 (1880 r.) ¹⁹	1 809 (1890 r.) ¹⁹
	2 834 (1900 r.) ¹⁹	3 245 (1910 r.) ¹⁹	3 021 (1921 r.) ⁵¹	3 515 (1931 r.) ⁵⁰
	4 812 (1934 r.) ⁵⁰	5 313 (1939 r.) ¹⁹	4 822 (1946 r.) ⁴³	5 090 (1950 r.) ⁶³
	6 344 (1960 r.) ⁶³	6 614 (1970 r.) ⁶³	7 554 (1978 r.) ⁶³	8 918 (1988 r.) ³⁶
	9 450 (1993 r.) ²⁸			

Zmiany terytorialne miasta:

1. 6. 1934 r. (Dz.U.1934 poz. 377) przyłączono: wieś Kruszwica-Wieś i obszar dworski Kruszwica-Grodztwo o łącznej powierzchni 1144 ha; [ludn. 1 297 osób]
1. 1. 1958 r. (Dz.U.1957 poz. 295) przyłączono: część PGR Łagiewniki z gromady Kruszwica;
1. 1. 1969 r. (Dz.U.1968 poz. 330) wyłączono: tereny o powierzchni 702 ha i włączono do gromady Kruszwica; [ludn. 275 osób]

022211

LUBIEŃ KUJAWSKI

do 1948<1956 r. Lubień

nazwa rosyjska: Любень [Ljuben']

nazwa niemiecka: (1940–1945 Liebstadt)

Prawa miejskie: od <1489^{2,16} do 1870⁶²; **4.2.1919**^{8,62}

Stan administracyjny: Gmina miejska do 1870 r.
Osada miejska (gmina wiejska) od 19.5.1870 r.⁶²
Gmina miejska od 4.2.1919 r. (Dz.Pr.P.P.1919 poz.140)
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1. 1. 1973 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.2.1991 r. (Dz.U.1991 poz.12)

Przydział administracyjny: pow. kowalski, województwo brzeskokujawskie do 1793 r.
pow. kowalski, departament piotrkowski, prowincja Prusy Południowe od 1793 r.
pow. kowalski, departament poznański, prowincja Prusy Południowe od 1795 r.
pow. kowalski, departament bydgoski, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. kowalski, (departament bydgoski), Królestwo Polskie od 1815 r.
obwód kujawski, województwo mazowieckie, Król. Polskie od 1816 r.
obwód kujawski, gubernia mazowiecka od 7.3.1837 r. (Dz.Praw. t. 20, s. 412–417)
pow. kujawski, gub. mazowiecka od 11.10.1842 r. (Dz.Praw. t. 30, s. 280–285)
pow. kujawski, gubernia warszawska od 1.1.1845 r. (Dz.Praw. t. 34, s. 452–459)
pow. włocławski, gub. warszawska od 1. 1. 1867 r. (Dz.Praw. t. 66, s. 119 i nast.)
pow. włocławski, generalna gubernia warszawska od 8.9.1915 r. (Dz.Rozp.GGW. 1915, nr 1)
pow. włocławski, województwo warszawskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
pow. włocławski, województwo pomorskie od 1.4.1938 r. (Dz.U.1937 poz.350)
(pow. włocławski, rej. inowrocławska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 20.1.1945 r.)
pow. włocławski, województwo bydgoskie od 6.7.1950 r. (Dz.U.1950 poz.255)
województwo włocławskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. włocławski, województwo kujawsko-pomorskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz. 652)

Obszar miasta w km²: 8,2 (1932 r.)⁵⁰ 8,0 (1957 r.)⁴² 2,2 (1975 r.)³⁰ 2,22 (1984 r.)⁶³

Ludność miasta: 309 (1800 r.)¹⁷ 353 (1808 r.)¹⁵ 437 (1810 r.)¹⁵ 747 (1825 r.)¹⁹ 959 (1857 r.)¹⁹
1 041 (1868 r.)¹⁹ 1 386 (1890 r.)¹⁹ 1 230 (1897 r.)¹⁹ 1 617 (1911 r.)⁴⁴ 2 120 (1921 r.)⁵¹
2 241 (1931 r.)⁵⁰ 2 400 (1939 r.)¹⁹ 1 676 (1946 r.)⁴³ 1 527 (1950 r.)⁶³ 1 446 (1960 r.)⁶³
1 337 (1970 r.)⁶³ 1 390 (1978 r.)⁶³ 1 455 (1988 r.)³⁶ 1 405 (1993 r.)²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

1. 1. 1969 r. (Dz.U. 1968 poz. 330) wyłączono: grunty rolne o powierzchni 580 ha i włączono do gromady Lubień [ludność 134 osób];

022212

LUBRANIEC

nazwa rosyjska: Любранец [Ljubranec]

nazwa niemiecka: (1940-1945 Lubraniec)

Prawa miejskie: od **1509**^{16,32,33} do 1870⁶²; **4.2.1919**^{8,62}

Stan administracyjny: Gmina miejska do 1870 r.
Osada miejska (gmina wiejska) od 19.5.1870 r.⁶²
Gmina miejska od 4. 2. 1919 r. (Dz.Pr.P.P.1919 poz.140)
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1973 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz.397)

Przydział administracyjny: pow. brzeski, województwo brzeskokujawskie do 1793 r.
pow. brzeski, departament piotrkowski, prowincja Prusy Południowe od 1793 r.
pow. brzeski, departament poznański, prowincja Prusy Południowe od 1795 r.
pow. brzeski, departament bydgoski, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. brzeski, (departament bydgoski), Królestwo Polskie od 1815 r.
obwód kujawski, województwo mazowieckie, Król. Polskie od 1816 r.
obwód kujawski, gubernia mazowiecka od 7.3.1837 r. (Dz.Praw. t. 20, s. 412-417)
pow. kujawski, gub. mazowiecka od 11.10.1842 r. (Dz.Praw. t. 30, s. 280-285)
pow. kujawski, gubernia warszawska od 1.1.1845 r. (Dz.Praw. t. 34, s. 452-459)
pow. włocławski, gub. warszawska od 1. 1. 1867 r. (Dz.Praw. t. 66, s. 119 i nast.)
pow. włocławski, generalna gubernia warszawska od 8. 9. 1915 r. (Dz.Rozp.GGW. 1915, nr 1)
pow. włocławski, województwo warszawskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
pow. włocławski, województwo pomorskie od 1.4.1938 r. (Dz.U.1937 poz.350)
(pow. włocławski, rej. inowrocławska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 20.1.1945 r.)
pow. włocławski, województwo bydgoskie od 6.7.1950 r. (Dz.U.1950 poz.255)
województwo włocławskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. włocławski, województwo kujawsko-pomorskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz. 652)

Obszar miasta w km²: 3,8 (1932 r.)⁵⁰ 4 (1957 r.)⁴² 2,0 (1975 r.)³⁰ 1,94 (1984 r.)⁶³

Ludność miasta: 1 159 (1800 r.)¹⁷ 1 010 (1808 r.)¹⁵ 1 173 (1810 r.)¹⁵ 1 906 (1825 r.)¹⁹ 1 703 (1857 r.)¹⁹
2 159 (1868 r.)¹⁹ 3 383 (1890 r.)¹⁹ 2 126 (1897 r.)¹⁹ 2 242 (1911 r.)⁴⁴ 2 196 (1921 r.)⁵¹
2 559 (1931 r.)⁵⁰ 2 800 (1939 r.)¹⁹ 2 188 (1946 r.)⁴³ 2 009 (1950 r.)⁶³ 2 816 (1960 r.)⁶³
2 863 (1970 r.)⁶³ 3 018 (1978 r.)⁶³ 3 156 (1988 r.)³⁶ 3 193 (1993 r.)²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

5.10.1954 r. (Dz.U.Woj.1954 nr 12) przyłączono: Lubraniec Nowy (gromada), Lubraniec Poduchowny (gromada) z gminy Piaski; [ludność: 588 osób]

31.12.1959 r. (Dz.U.1959 poz.398) przyłączono: grunty o powierzchni 44,50 ha z gromady Lubraniec;

1. 1. 1969 r. (Dz.U.1968 poz.330) wyłączono: grunty rolne o powierzchni 238 ha i włączono do gromady Lubraniec; [ludność: 56 osób]

022304

ŁABISZYN

nazwa niemiecka: Labischin (1940-1945 Lüderitz)

Prawa miejskie: <1369^{2,29,32,33,57}

Stan administracyjny: Gmina miejska
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1973 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz.397)

Przydział administracyjny: pow. kcyński, woj. kaliskie do 1768 r.
pow. kcyński, woj. gnieźnieński od 1768 r.
pow. bydgoski, Okręg Notecki od 1772 r.
pow. bydgoski, depart. bydgoski, prow. Prusy Zachodnie od 1806 r.
pow. bydgoski, depart. bydgoski, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. bydgoski, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. szubiński, rej. bydgoska, W.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
pow. szubiński, rej. bydgoska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. szubiński, woj. poznański od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
pow. szubiński, woj. pomorskie od 1.4.1938 r. (Dz.U.1937 poz.350)
(pow. szubiński, rej. inowrocławska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 23.1.1945 r.)
pow. szubiński, woj. bydgoskie od 6.7.1950 r. (Dz.U.1950 poz.255)
województwo bydgoskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. żniński, woj. kujawsko-pomorskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar miasta w km²: 8,66 (1932 r.)⁵⁰ 4,3 (1957 r.)⁴² 2,7 (1975 r.)³⁰ 2,91 (1984 r.)⁶³

Ludność miasta: 754 (1772 r.)¹ 1 040 (1786 r.)¹ 928 (1808 r.)¹⁵ 1 390 (1810 r.)¹⁵ 2 520 (1843 r.)¹⁹
2 410 (1871 r.)¹⁹ 2 642 (1880 r.)¹⁹ 2 328 (1890 r.)¹⁹ 2 248 (1900 r.)¹⁹ 2 145 (1910 r.)¹⁹
1 834 (1921 r.)⁵¹ 2 464 (1931 r.)⁵⁰ 2 750 (1939 r.)¹⁹ 2 201 (1946 r.)⁴³ 2 093 (1950 r.)⁶³
2 881 (1960 r.)⁶³ 3 084 (1970 r.)⁶³ 3 379 (1978 r.)⁶³ 4 078 (1988 r.)³⁶ 4 272 (1993 r.)²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

? do 1950 roku

(brak informacji o wyłączeniach)

1. 1. 1950 r. (Dz.U.1950 poz.25) przyłączono: część wsi gromadzkiej Łabiszyn-Wieś z gminy Łabiszyn;

1. 1. 1969 r. (Dz.U.1968 poz.330) przyłączono: tereny o powierzchni 51 ha z gromady Łabiszyn;
wyłączono: obszar o powierzchni 195 ha i włączono do gromady Łabiszyn;
[ludn. 68 osób]

1.12.1981 r. (Dz.U.1981 poz.152) przyłączono: część wsi Obórznia o powierzchni 5 ha, część wsi Załachowo o powierzchni 1 ha oraz część wsi Łabiszyn-Wieś o powierzchni 14 ha z gminy Łabiszyn;
[ludn. 39 osób]

011704

MIĘDZYBÓRZ

nazwa niemieccka: Medzibor, od 1886 r. Neumittelwalde

Prawa miejskie: 2 poł.XVI w. ⁶¹ („miasteczko”), 1637 ^{12,21,28,31,61,62}

Stan administracyjny: Gmina miejska
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1973 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz.397)

Przydział administracyjny: pow.oleśnicki, departament wrocławski, prow. Śląsk od 1742 r.
pow. oleśnicki, rejencja wrocławska, prow. Śląsk od 1808 r.
pow. sycowski, rejencja wrocławska, prow. Śląsk od 1816/19 r.
pow. sycowski, rejencja wrocławska, prow. Dolny Śląsk od 1919 r.
pow. sycowski, rejencja wrocławska, prow. Śląsk od 1938 r.
pow. sycowski, rejencja wrocławska, prow. Dolny Śląsk od 18.1.1941r.
pow. sycowski, okręg administracyjny dolnośląski od 24.1.1945 r.
pow. sycowski, województwo wrocławskie od 28.6.1946 r. (Dz.U.1946 poz. 177)
województwo kaliskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. oleśnicki, województwo dolnośląskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz. 652)

Obszar miasta w km²: 2,91 (<1919 r.)⁷ 2,43 (1919 r.)⁷ 6,5 (1957 r.)⁴² 6,5 (1975 r.)³⁰ 6,46 (1984 r.)⁶¹

Ludność miasta: 621 (1756 r.)³³ 1 856 (1787 r.)²¹ 1 342 (1843 r.)¹⁹ 1 457 (1871 r.)¹⁹
1 410 (1880 r.)¹⁵ 1 318 (1890 r.)¹⁹ 1 600 (1900 r.)¹⁹ 4 877 (1910 r.)¹⁹
1 465 (1919 r.)⁷ 1,6 tys.(1925 r.)¹⁹ 1 623 (1933 r.)¹⁹ 1 649 (1939 r.)¹⁹
586 (1946 r.)³⁰ 663 (1950 r.)³⁰ 1 071 (1960 r.)³⁰ 1 380 (1970 r.)³⁰
1 690 (1978 r.)³⁶ 2 170 (1988 r.)³⁷ 2 281 (1993 r.)²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

(brak informacji o zmianach do 1945 r.)

040502

MIĘDZYRZECZ

nazwa niemieccka: Meseritz

Prawa miejskie: <1248^{20,25}, <1259^{2,12,25,29,31,32,33,62}

Stan administracyjny: Gmina miejska
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1974<?<1.6.1975 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.2.1991 r. (Dz.U.1991 poz.12)

Przydział administracyjny: pow. poznański, woj. poznańskie do 1793 r.
pow. międzyrzecki, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. międzyrzecki, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. międzyrzecki, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. międzyrzecki, rej. poznańska, W.Ks. Poznańskie od 1816/19 r.
pow. międzyrzecki, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. międzyrzecki, rej. pilska od 2.8.1919 r.
pow. międzyrzecki, prow. Marchia Graniczna Poznań-Prusy Zachodnie od 1922 r.
pow. międzyrzecki, rej. frankfurcka, prow. Brandenburgia od 2.9.1938 r.
pow. międzyrzecki, okręg zachodniopomorski od 1.2.1945 r.
pow. międzyrzecki, okręg dolnośląski od 1.6.1945 r.
pow. międzyrzecki, okręg pod zarządem woj. poznańskiego od 7.7.1945 r. (M.P. 1945 poz. 77)
pow. międzyrzecki, woj. poznańskie od 28.6.1946 r. (Dz.U.1946 poz. 177)
pow. międzyrzecki, woj. zielonogórskie od 6.7.1950 r. (Dz.U.1950 poz. 255)
województwo gorzowskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. międzyrzecki, woj. lubuskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz. 652)

Obszar miasta w km²: 24,07 (1919 r.)⁷ 29,3⁴² [25,2] (1957 r.) 9,6 (1975 r.)³⁰ 9,67 (1984 r.)⁶³ 10,26 (2003 r.)

Ludność miasta: 3 539 (1800 r.)¹⁷ 3 414 (1810 r.)¹⁷ 4 663 (1843 r.)¹⁹ 4 900 (1871 r.)¹⁹
5 169 (1880 r.)¹⁹ 5 167 (1890 r.)¹⁹ 5 660 (1900 r.)¹⁹ 6 602 (1910 r.)¹⁹
6 334 (1919 r.) 7 214 (1925 r.)¹⁹ 9 195 (1933 r.)¹⁹ 12 096 (1939 r.)¹⁹
4 385 (1946 r.)⁴³ 7 319 (1950 r.)⁶³ 12 189 (1960 r.)⁶³ 15 003 (1970 r.)⁶¹
17 104 (1978 r.)⁶³ 19 281 (1988 r.)³⁶ 20 502 (1993 r.)²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

? przed 1957 r.

(były jakieś zmiany)

1. 1.1972 r. (Dz.U.1971 poz.154) przyłączono: tereny o powierzchni 8 ha z gromady Bobowicko; [ludn. 40 osób]
wyłączono: tereny o powierzchni 1074 ha i włączono do gromady Bobowicko; [ludn. 379 osób]
tereny o powierzchni 484 ha i włączono do gromady Kaława; [ludn. 10 osób]
31.7.2003 r. (Dz.U.2003 poz.1248) przyłączono: tereny o powierzchni 59 ha ze wsi Święty Wojciech;

162102

MIROŚLAWIEC

nazwa do 1946 r.: Frydląd [Marchijski]

nazwa niemiecka: Markisch Friedland

Prawa miejskie: **1303**^{21,28,31,33,62}

Stan administracyjny: Gmina miejska.
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1973 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz.397)

Przydział administracyjny: pow. wałecki, woj. poznańskie do 1772 r.
pow. wałecki, depart. bydgoski, Okręg Notecki od 1772 r.
pow. wałecki, depart. bydgoski, prow. Prusy Zachodnie od 1806 r.
pow. wałecki, rej. kwidzyńska, prow. Prusy Zachodnie od 1808 r.
pow. wałecki, rej. kwidzyńska, prow. Prusy od 1829 r.
pow. wałecki, rej. kwidzyńska, prow. Prusy Zachodnie od 1878 r.
pow. wałecki, rej. pilska od 2.8.1919 r.
pow. wałecki, prow. Marchia Graniczna Poznań-Prusy Zachodnie od 1922 r.
pow. wałecki, rej. Marchia Graniczna P.-P.Z., prow. Pomorze od 2.9.1938 r.
pow. wałecki, okręg zachodniopomorski od 11.2.1945 r.
pow. wałecki, woj. szczecińskie od 28.6.1946 r. (Dz.U. 1946 poz. 177)
pow. wałecki, woj. koszalińskie od 6.7.1950 r. (Dz.U. 1950 poz. 255)
województwo pilskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. wałecki, woj. zachodniopomorskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar miasta w km²: 34 (1957 r.)⁴² 1,8 (1975 r.)³⁰ 2,15 (1984 r.)⁶³

Ludność miasta:

673 (1786 r.) ¹	2 182 (1826 r.) ³³	2 280 (1843 r.) ¹⁹	2 521 (1871 r.) ¹⁹
2 498 (1880 r.) ¹⁹	2 265 (1890 r.) ¹⁹	2 233 (1900 r.) ¹⁹	1 929 (1910 r.)
2 062 (1925 r.) ¹⁹	2 742 (1933 r.) ¹⁹	2 707 (1939 r.) ¹⁹	827 (1946 r.) ³⁰
1 199 (1950 r.) ³⁰	1 930 (1960 r.) ³⁰	2 121 (1970 r.) ³⁰	2 320 (1978 r.) ³⁶
2 770 (1988 r.) ³⁷	2 788 (1993 r.) ²⁸		

Zmiany terytorialne miasta:

? przed 1957 r. (były jakieś zmiany?)

1. 2. 1972 r. (Dz.U.1971 poz.257) wyłączono: tereny o powierzchni 3121 ha i włączono do gromady Mirosławiec;
[ludn. 956 osób]

021203

MOGILNO

nazwa niemiecka: Mogilno

Prawa miejskie: **17.5.1398**^{57.[2.29.32.33]}

Stan administracyjny: Gmina miejska
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.6.1975<?<15.1.1976 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz.397)

Przydział administracyjny: pow. gnieźnieński, woj. kaliskie do 1768 r.
pow. gnieźnieński, woj. gnieźnieńskie od 1768 r.
pow. inowrocławski, depart. bydgoski, Okręg Notecki od 1772 r.
pow. inowrocławski, depart. bydgoski, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. inowrocławski, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. mogileński, rej. bydgoska, W.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
pow. mogileński, rej. bydgoska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. mogileński, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
(pow. mogileński, rej. inowrocławska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 22.1.1945 r.)
pow. mogileński, woj. bydgoskie od 6.7.1950 r. (Dz.U.1950 poz.255)
województwo bydgoskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. mogileński, woj. kujawsko-pomorskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar miasta w km²: 9,07 (1932 r.)⁵⁰ [13,2] (1957 r.) 8,8 (1975 r.)³⁰ 8,46 (1984 r.)⁶³

Ludność miasta:	477 (1772 r.) ¹	603 (1786 r.) ¹	586 (1808 r.) ¹⁵	589 (1810 r.) ¹⁵
	1 505 (1843 r.) ¹⁹	2 023 (1871 r.) ¹⁹	2 464 (1880 r.) ¹⁹	3 148 (1890 r.) ¹⁹
	3 512 (1900 r.) ¹⁹	4 684 (1910 r.) ¹⁹	4 171 (1921 r.) ⁵¹	5 200 (1931 r.) ⁵⁰
	5 809 (1939 r.) ¹⁹	5 193 (1946 r.) ⁴³	5 291 (1950 r.) ⁶³	7 125 (1960 r.) ⁴³
	8 579 (1970 r.) ⁶³	9 947 (1978 r.) ⁶³	11 924 (1988 r.) ³⁶	12 615 (1993 r.) ²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

5.10.1954 r. (Dz.Woj.1954 nr 12) przyłączono: wieś Świerkowiec z gminy Mogilno-Wschód; [ludn. 191 osób]

1. 1. 1969 r. (Dz.U.1968 poz.330) wyłączono: obszar o powierzchni 467 ha i włączono do gromady Mogilno; [ludn. 235 osób]

021302

MROCZA

nazwa niemiecka: Mrotschen (<1944 1945 Immenheim)

Prawa miejskie: **17.8.1393**^{57,[2,12,29,32,33,62]}

Stan administracyjny: Gmina miejska
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1973 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz.397)

Przydział administracyjny: pow. nakielski, woj. kaliskie do 1768 r.
pow. nakielski, woj. gnieźnieńskie od 1768 r.
pow. bydgoski, depart. bydgoski, Okręg Notecki od 1772 r.
pow. bydgoski, depart. bydgoski, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. bydgoski, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. wyrzyski, rej. bydgoska, W.Ks. Poznańskie od 1816/19 r.
pow. wyrzyski, rej. bydgoska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. wyrzyski, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
pow. wyrzyski, woj. pomorskie od 1.4.1938 r. (Dz.U.1937 poz.350)
(pow. wyrzyski, rej. bydgoska, prow. Gdańsk-Prusy Zachodnie od 20.10.1939 r. do 27.1.1945 r.)
pow. wyrzyski, woj. bydgoskie od 6.7.1950 r. (Dz.U.1950 poz.255)
woj. bydgoskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. nakielski, woj. kujawsko-pomorskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz. 652)

Obszar miasta w km²: 13,50 (1932 r.)⁵⁰ 19 (1957 r.)⁴² 4,2 (1975 r.)³⁰ 4,32 (1984 r.)⁶³

Ludność miasta:

559 (1774 r.) ³³	718 (1786 r.) ¹	650 (1808 r.) ¹⁵	710 (1810 r.) ¹⁵
1 231 (1843 r.) ¹⁹	1 537 (1871 r.) ¹⁹	1 665 (1880 r.) ¹⁹	1 809 (1890 r.) ¹⁹
2 222 (1900 r.) ¹⁹	2 537 (1910 r.) ¹⁹	2 016 (1921 r.) ⁵¹	2 383 (1931 r.) ⁵⁰
2 670 (1939 r.) ¹⁹	2 236 (1946 r.) ⁴³	2 324 (1950 r.) ⁶³	2 828 (1960 r.) ⁶³
2 805 (1970 r.) ⁶³	3 167 (1978 r.) ⁶³	3 731 (1988 r.) ³⁶	3 892 (1993 r.) ²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

? do 1957 r. (przyłączono ? ok.550 ha)

1. 1. 1969 r. (Dz.U.1968 poz.330) wyłączono: tereny o powierzchni 1464 ha i włączono do gromady Mrocza; [ludn. 154 osoby]

021303

NAKŁO NAD NOTECią

nazwa do 1934/38 ? : Nakło

nazwa niemiecka: Nakeł

Prawa miejskie: **1299** ^{28,29,32,33,57,62}

Stan administracyjny: Gmina miejska
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.6.1975<?<15.1.1976 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz.397)

Przydział administracyjny: pow. nakielski, woj. kaliskie do 1768 r.
pow. nakielski, woj. gnieźnieńskie od 1768 r.
pow. bydgoski, depart. bydgoski. Okręg Notecki od 1772 r.
pow. bydgoski, depart. bydgoski, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. bydgoski, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. wyrzyski, rej. bydgoska, W.Ks. Poznańskie od 1816/19 r.
pow. wyrzyski, rej. bydgoska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. wyrzyski, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
pow. wyrzyski, woj. pomorskie od 1.4.1938 r. (Dz.U.1937 poz.350)
(pow. wyrzyski, rej. bydgoska, prow. Gdańsk-Prusy Zachodnie od 20.10.1939 r. do 26.1.1945 r.)
pow. wyrzyski, woj. bydgoskie od 6.7.1950 r. (Dz.U.1950 poz.255)
woj. bydgoskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. nakielski, woj. kujawsko-pomorskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz. 652)

Obszar miasta w km²: 22,90 (1932 r.)⁵⁰ 24 (1957 r.)⁴² 10,5 (1975 r.)³⁰ 10,65 (1984 r.)⁶³

Ludność miasta:

566 (1772 r.) ¹	820 (1786 r.) ¹	1 281 (1808 r.) ¹⁵	1 172 (1810 r.) ¹⁵
2 740 (1843 r.) ¹⁹	5 454 (1871 r.) ¹⁹	6 035 (1880 r.) ¹⁹	6 766 (1890 r.) ¹⁹
7 781 (1900 r.) ¹⁹	8 787 (1910 r.) ¹⁹	7 427 (1921 r.) ⁵¹	10 303 (1931 r.) ⁵⁰
11,0 tys.(1939 r.) ¹⁹	9 649 (1946 r.) ⁴³	11 022 (1950 r.) ⁶³	14 287 (1960 r.) ⁶³
16 881 (1970 r.) ⁶³	19 247 (1978 r.) ⁶³	20 089 (1988 r.) ³⁶	20 241 (1993 r.) ²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

1. 4. 1931 r. (Dz.U.1931 poz.190) przyłączono: obszar dworski Rudki;

? w latach 1934-1957 r. (były jakieś zmiany ?)

1. 1. 1969 r. (Dz.U.1968 poz.330) przyłączono: tereny o powierzchni 45 ha z gromady Nakło n.Notecią;
wyłączono: tereny o powierzchni 1391 ha i włączono do gromady Nakło n.Notecią;
[ludn. 339 osoby]

1. 1. 1972 r. (Dz.U.1971 poz.339) przyłączono: tereny o powierzchni 17 ha z osady Zanotecie w gromadzie Nakło n.Notecią;
[ludn. 103 osoby]

020306

NIESZAWA

w XV w. Nowa Nieszawa

nazwa rosyjska: Нешава [Nešava]

nazwa niemiecka: (1940-1945 Nessau)

Prawa miejskie: **24.9.1460**^{33,[2,16,32]}

Stan administracyjny: Gmina miejska
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1973 r.
Gmina miejska od 2.4.1991 r. (Dz.U.1991 poz.9)

Przydział administracyjny: pow. inowrocławski, woj. inowrocławskie do 1772 r.
(pow. inowrocławski), woj. inowrocławskie [reszta] od 1772 r.
pow. brzeski, depart. piotrkowski od 1793r.
pow. brzeski, depart. poznański od 1795r.
pow. radziejowski, depart. poznański od ~ 1800 r.
pow. radziejowski, depart. bydgoski, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. radziejowski, [depart. bydgoski], Królestwo Polskie od 1815 r.
obwód kujawski, woj. mazowieckie od 1816 r.
obwód kujawski, gub. mazowiecka od 7.3.1837 r. (Dz.Praw. t. 20, s. 412-417)
pow. kujawski, gub. mazowiecka od 11.10.1842 r. (Dz.Praw. t. 30, s. 280-285)
pow. kujawski, gub. warszawska od 1.1.1845 r. (Dz.Praw. t. 34, s. 452-459)
pow. nieszawski (początk. radziejowski), gub. warszawska od 1.1.1867 r. (Dz.Praw. t. 66, s. 119 nast.)
pow. nieszawski, gen.gubernia warszawska od 8.9.1915 r. (Dz.Rozp.GGW. 1915, nr 1)
pow. włocławski, gen.gubernia warszawska od 23.2.1916 r. (Dz.Rozp.GGW. 1916, nr 24)]
pow. nieszawski, woj. warszawskie od 14.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz. 395)
pow. nieszawski, woj. pomorskie od 1.4.1938 r. (Dz.U.1937 poz. 350)
(*pow. ciechociński, rej. inowrocławska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 21.1.1945 r.*)
pow. aleksandrowski, woj. pomorskie od 12.3.1948 r. (Dz.U. 1948 poz. 97)
pow. aleksandrowski, województwo bydgoskie od 6.7.1950 r. (Dz.U. 1950 poz.255)
województwo włocławskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. aleksandrowski, woj. kujawsko-pomorskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar miasta w km²: 7,9 (IV 1932 r.)²⁰ 10 (1957 r.)⁴² 5,0 (1975 r.)³⁰ 5,01 (1984 r.)⁶³ 9,85 (1992 r.)

Ludność miasta: 824 (1800 r.)¹⁷ 1 006 (1808 r.)¹⁵ 817 (1810 r.)¹⁵ 1 397 (1825 r.)¹⁹
1 846 (1857 r.)¹⁹ 2 298 (1868 r.)¹⁹ 3 128 (1890 r.)¹⁹ 2 126 (1897 r.)¹⁹
3 243 (1911 r.)⁴⁴ 2 381 (1921 r.)⁵¹ 2 474 (1931 r.)⁵⁰ 2 904 (1939 r.)¹⁹
2 403 (1946 r.)⁴³ 2 148 (1950 r.)⁶³ 2 206 (1960 r.)⁶³ 2 114 (1970 r.)⁵³
1 899 (1978 r.)⁶³ 1 853 (1988 r.)³⁶ 2 019 (1993 r.)²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

- 1.10.1932 r. (Dz.U.1932 poz.684) przyłączono: Dymiec (wieś i folwark), Młyny Starościńskie (osada) z gminy Raciążek;
Kolonja Nieszawska, Przewóz Nieszawski (osada), Gęsiniec (folwark)
z gm. Lubanic;
1. 1. 1969 r. (Dz.U.1968 poz.330) wyłączono: tereny rolne o pow. 484 ha i włączono do gromady Zbrachlin
2. 4. 1991 r. (Dz.U.1991 poz.9) przyłączono: obszar wsi Nieszawka o pow. 484 ha z dotychczasowej gminy Nieszawa;
[ludność 181 osób] (*powrót do stanu sprzed 1969 r.*)

021007

PAKOŚĆ

nazwa niemieccka: Pakosch

Prawa miejskie: **9.2.1359**^{57.[2,16,28.29,31,32,33.62]}

Stan administracyjny: Gmina miejska
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1973 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz.397)

Przydział administracyjny: (?) pow. inowrocławski, woj. inowrocławskie do 1772 r.
pow. inowrocławski, depart. bydgoski, Okręg Notecki od 1772 r.
pow. inowrocławski, depart. bydgoski, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. inowrocławski, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. mogileński, rej. bydgoska, W.Ks. Poznańskie od 1816/19 r.
pow. mogileński, rej. bydgoska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. mogileński, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
(pow. mogileński, rej. inowrocławska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 21.1.1945 r.)
pow. mogileński, woj. bydgoskie od 6.7.1950 r. (Dz.U.1950 poz.255)
pow. inowrocławski, woj. bydgoskie od 1.1.1955 r. (Dz.U.1954 poz.252)
województwo bydgoskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. inowrocławski, woj. kujawsko-pomorskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz. 652)

Obszar miasta w km²: 7,51 (1932 r.)⁵⁰ 7,5 (1957 r.)⁴² 3,4 (1975 r.)³⁰ 3,44 (1984 r.)⁶³

Ludność miasta:

465 (1772 r.) ¹	532 (1786 r.) ¹	346 (1808 r.) ¹⁵	312 (1810 r.) ¹⁵	957 (1843 r.) ¹⁹
1 460 (1871 r.) ¹⁹	1 884 (1880 r.) ¹⁹	1 977 (1890 r.) ¹⁹	2 960 (1900 r.) ¹⁹	3 770 (1910 r.) ¹⁹
3 336 (1921 r.) ⁵¹	3 797 (1931 r.) ⁵⁰	3 926 (1939 r.) ¹⁹	3 351 (1946 r.) ⁴³	3 517 (1950 r.) ⁶³
4 328 (1960 r.) ⁶³	4 949 (1970 r.) ⁶³	5 167 (1978 r.) ⁶³	5 911 (1988 r.) ³⁶	5 846 (1993 r.) ²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

1. 1. 1969 r. (Dz.U.1968 poz. 330) przyłączono: obszar o pow. 2 ha z gromady Pakość
wyłączono: obszar o pow. 384 ha i włączono do gromady Pakość [ludn. 102 osoby]

021404

PIOTRKÓW KUJAWSKI

nazwa do 1919 : Piotrków

nazwa rosyjska: Піотрков [Piotrkov] ?

nazwa niemiecka: (1940-1945 Petrikau/Wartheland)

Prawa miejskie: od **1738**^{16,22,33,56} do 1870²²; **1.1.1998**¹¹

Stan administracyjny: Gmina miejska do 1870 r.
Gmina wiejska (osada miejska) do 1934 r.
Wieś w gminie wiejskiej Piotrków od 1934 r.
Gromada Piotrków Kujawski od 1954 r.
Gmina wiejska Piotrków Kujawski od 1.1.1973 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.1.1998 r. (Dz.U.1997 poz.847)

Przydział administracyjny: pow. radziejowski, woj. brzesko-kujawskie do 1793 r.
pow. radziejowski, depart. piotrkowski od 1793r.
pow. radziejowski, depart. poznański od 1795r.
pow. radziejowski, depart. bydgoski, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. radziejowski, [depart. bydgoski], Królestwo Polskie od 1815 r.
obwód kujawski, woj. mazowieckie od 1816 r.
obwód kujawski, gub. mazowiecka od 7.3.1837 r. (Dz.Praw, t. 20, s. 412-417)
pow. kujawski, gub. mazowiecka od 11.10.1842 r. (Dz.Praw, t. 30, s. 280-285)
pow. kujawski, gub. warszawska od 1.1.1845 r. (Dz.Praw, t. 34, s. 452-459)
pow. nieszawski (początkowo radziejowski), gub. warszawska od 1.1.1867 r. (Dz.Praw, t. 66, s.119 i nast.)
pow. nieszawski, gen.gubernia warszawska od 8. 9. 1915 r. (Dz.Rozp.GGW, 1915, nr 1)
pow. włocławski, gen.gubernia warszawska od 23. 2. 1916 r. (Dz.Rozp.GGW, 1916, nr 24)
pow. nieszawski, woj. warszawskie od 14. 8. 1919 r. (Dz.U.1919 poz. 395)
pow. nieszawski, woj. pomorskie od 1.4.1938 r. (Dz.U.1937 poz. 350)
(*pow. ciechociński, rej. inowrocławska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 21.1.1945 r.*)
pow. aleksandrowski, woj. pomorskie od 12.3.1948 r. (Dz.U. 1948 poz. 97)
pow. aleksandrowski, woj. bydgoskie od 6.7.1950 r. (Dz.U 1950 poz.255)
pow. radziejowski, woj. pomorskie od 1. 1. 1956 r. (Dz.U. 1955 poz.289)
województwo włocławskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. radziejowski, woj. kujawsko-pomorskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar miasta w km²: 9,68 (1998 r.)

Ludność miasta: 497 (1800 r.)¹⁷ 537 (1808 r.)¹⁵ 318 (1810 r.)¹⁵ 643 (1825 r.)¹⁹ 709 (1857 r.)¹⁹
827 (1868 r.)¹⁹ 956 (1890 r.)¹⁹ 861 (1897 r.)¹⁹ 1 299 (1911 r.)⁴⁴ 905 (1921 r.)⁵¹
~4 tys.(1939 r.)³³ 2,5 tys.(1961 r.)³³ 3,1 tys.(1988 r.)²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

1. 1. 1998 r. (Dz.U.1997 poz.847) miasto utworzono: z obrębów ewidencyjnych Piotrków Kujawski i Piotrków Poduchowny oraz części obszarów obrębów ewidencyjnych Szewce, Wójcin i Zborowiec o łącznej powierzchni 968 ha

RADZIEJÓW

nazwa rosyjska: Радеев [Radeev] ?

nazwa niemiecka: (1940-1943 Radziejow, 1944-1945 Radichau)

Prawa miejskie: od **1252**^{2,16,25,28,33} do **1870**⁶²; **4.2.1919**^{8,62}

Stan administracyjny: Gmina miejska do 1870 r.
 Osada miejska (gmina wiejska) od 19.5.1870 r.⁶²
 Gmina miejska od 4.2.1919 r. (Dz.Pr.P.P.1919 poz. 140)
 Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1973 r.
 Gmina miejska od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz.397)

Przydział administracyjny: pow. radziejowski, woj. brzesko-kujawskie do 1793 r.
 pow. radziejowski, depart. piotrkowski od 1793r.
 pow. radziejowski, depart. poznański od 1795r.
 pow. radziejowski, depart. bydgoski, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
 pow. radziejowski, [depart. bydgoski], Królestwo Polskie od 1815 r.
 obwód kujawski, woj. mazowieckie od 1816 r.
 obwód kujawski, gub. mazowiecka od 7.3.1837 r. (Dz.Praw. t. 20, s. 412-417)
 pow. kujawski, gub. mazowiecka od 11.10.1842 r. (Dz.Praw. t. 30, s. 280-285)
 pow. kujawski, gub. warszawska od 1.1.1845 r. (Dz.Praw. t. 34, s. 452-459)
 pow. nieszawski (początek radziejowski), gub. warszawska od 1.1.1867 r. (Dz.Praw. t. 66, s. 119 nast.)
 pow. nieszawski, gen.gubernia warszawska od 8. 9. 1915 r. (Dz.Rozp.GGW. 1915, nr 1)
 pow. włocławski, gen.gubernia warszawska od 23. 2. 1916 r. (Dz.Rozp.GGW. 1916, nr 24))
 pow. nieszawski, woj. warszawskie od 14. 8. 1919 r. (Dz.U.1919 poz. 395)
 pow. nieszawski, woj. pomorskie od 1.4.1938 r. (Dz.U.1937 poz. 350)
 (pow. ciechociński, rej. inowrocławska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 21.1.1945 r.)
 pow. aleksandrowski, woj. pomorskie od 12.3.1948 r. (Dz.U. 1948 poz. 97)
 pow. aleksandrowski, województwo bydgoskie od 6.7.1950 r. (Dz.U.1950 poz.255)
 pow. radziejowski, woj. pomorskie od 1. 1. 1956 r. (Dz.U. 1955 poz.289)
 woj. włocławskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
 pow. radziejowski, woj. kujawsko-pomorskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar miasta w km²: 12,4 (1932 r.)⁵⁰ 12,6 (1957 r.)⁴² 5,6 (1975 r.)³⁰ 5,53 (1984 r.)⁶³

Ludność miasta: 813 (1800 r.)¹⁷ 828 (1808 r.)¹⁵ 690 (1810 r.)¹⁵ 1 239 (1825 r.)¹⁹ 1 509 (1857 r.)¹⁹
 1 509 (1868 r.)¹⁹ 2 263 (1890 r.)¹⁹ 2 293 (1897 r.)¹⁹ 2 782 (1911 r.)⁴⁴ 3 164 (1921 r.)⁵¹
 4 025 (1931 r.)⁵⁰ 5 169 (1939 r.)¹⁹ 3 836 (1946 r.)⁴³ 3 024 (1950 r.)⁶³ 3 775 (1960 r.)⁶³
 4 179 (1970 r.)⁶³ 5 210 (1978 r.)⁶³ 6 078 (1988 r.)³⁶ 6 168 (1993 r.)²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

9.12.1933 r. (Dz.U.1933 poz.748) przyłączono: Radziejów (kolonia), Łany Wybranieckie–Wybranka (folwark) z gminy Bytoń; Radziejówka (wieś) z gminy Radziejów;

1. 1. 1969 r. (Dz.U.1968 poz.330) przyłączono: grunty o powierzchni 22,39 ha z gromady Radziejów;
 wyłączono: grunty rolne o powierzchni 694,62 ha i włączono do gromady Radziejów;
 [ludność: 261 osób];

1. 1. 1988 r. (M.P.1987 poz.345) przyłączono: część obszaru wsi Czołowo o powierzchni 26 ha z gminy Radziejów.

1. 1. 1994 r. (Dz.U.1993 poz.554) wyłączono: część obszaru miasta o powierzchni 4 ha położona przy ul. Franciszkańskiej i włączono do gminy Radziejów; [ludność: 120 osób]

021602

SĘPÓLNO KRAJEŃSKIE

nazwa do 1945 r.: Sępólno

nazwa niemieccka: Zempelburg

Prawa miejskie: <1360^{2,12,29,33}

Stan administracyjny: Gmina miejska
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.6.1975<?<15.1.1976 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz.397)

Przydział administracyjny: pow. nakielski, woj. kaliskie do 1768 r.
pow. nakielski, woj. gnieźnieńskie od 1768 r.
pow. kamieński, depart. bydgoski, Okręg Notecki od 1772 r.
pow. kamieński, depart. bydgoski, prow. Prusy Zachodnie od 1806 r.
pow. kamieński, rej. kwidzyńska, prow. Prusy Zachodnie od 1808 r.
pow. złotowski, rej. kwidzyńska, prow. Prusy Zachodnie od 1816/19 r.
pow. złotowski, rej. kwidzyńska, prow. Prusy od 1829 r.
pow. złotowski, rej. kwidzyńska, prow. Prusy Zachodnie od 1878 r.
pow. sępoleński, woj. pomorskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
(pow. sępoleński, rej. bydgoska, prow. Gdańsk-Prusy Zachodnie od 20.10.1939 r. do 27.1.1945 r.)
pow. sępoleński, woj. bydgoskie od 6.7.1950 r. (Dz.U.1950 poz.255)
województwo bydgoskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. sępoleński, woj. kujawsko-pomorskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz. 652)

Obszar miasta w km²: 29,28 (1932 r.)²⁰ 16⁴² [16,9] (1957 r.) 5,8 (1975 r.)³⁰ 5,79 (1984 r.)⁶³

Ludność miasta: 1 691 (1774 r.)³³ 1 129 (1786 r.)¹ 1 133 (1816 r.)¹⁹ 3 434 (1843 r.)¹⁹ 3 372 (1871 r.)¹⁹
3 736 (1880 r.)¹⁹ 3 510 (1890 r.)¹⁹ 3 797 (1900 r.)¹⁹ 3 818 (1910 r.)¹⁹ 3 318 (1921 r.)⁵¹
3 992 (1931 r.)²⁰ 4 481 (1939 r.)¹⁹ 4 214 (1946 r.)⁴³ 4 234 (1950 r.)⁶³ 5 357 (1960 r.)⁶³
5 712 (1970 r.)⁶³ 6 574 (1978 r.)⁶³ 8 019 (1988 r.)³⁶ 8 678 (1993 r.)²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

5.10.1954 r. (Dz.Woj.1954 nr 12) przyłączono: wieś Sikorz i część wsi Piaseczno z gminy Sępólno Krajeńskie; [ludn. 345 osób]
wyłączono: osady: Grochowiec, Świdwie, Kawle, Chmielniki, Siedlisko i włączono do gromady Zbożc; [ludn. 116 osób]

1. 1. 1969 r. (Dz.U.1968 poz.330) przyłączono: tereny o powierzchni 42 ha z gromady Sępólno Krajeńskie; [ludn. 46 osób]
wyłączono: tereny o powierzchni 1155 ha i włączono do gromady Sępólno Kraj.[ludn.284 osoby]

040505

SKWIERZYNA

nazwa niemiecka: Schwerin [an der Warthe]

Prawa miejskie: <1295²⁰, <1306^{12,20,21,33,62}

Stan administracyjny: Gmina miejska
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1974 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.2.1991 r. (Dz.U.1991 poz.12)

Przydział administracyjny: pow. poznański, woj. poznańskie do 1793 r.
pow. międzyrzecki, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. międzyrzecki, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. międzyrzecki, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. międzychodzki, rej. poznańska, W.Ks. Poznańskie od 1816/19 r.
pow. międzychodzki, rej. poznańska, prow. Poznań od 1848 r.
pow. skwierzyński, rej. poznańska, prow. Poznań od 1887 r.
pow. skwierzyński, rej. pilska od 2.8.1919 r.
pow. skwierzyński, prow. Marchia Graniczna Poznań-Prusy Zachodnie od 1922 r.
pow. skwierzyński, rej. frankfurcka, prow. Brandenburgia od 2.9.1938 r.
pow. skwierzyński, okręg zachodniopomorski od 2.2.1945 r.
pow. skwierzyński, okręg dolnośląski od 1.6.1945 r.
pow. skwierzyński, okręg pod zarządem woj. poznańskiego od 7.7.1945 r. (M.P. 1945 poz. 77)
pow. skwierzyński, woj. poznańskie od 28.6.1946 r. (Dz.U.1946 poz. 177)
pow. skwierzyński, woj. zielonogórskie od 6.7.1950 r. (Dz.U.1950 poz. 255)
pow. gorzowski, woj. zielonogórskie od 31.12.1961 r. (Dz.U.1961 poz. 241)
województwo gorzowskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. międzyrzecki, woj. lubuskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar miasta w km²: 6,2 ? (1957 r.)⁴² 36,5 (1975 r.)³⁰ 35,69 (1984 r.)⁶³

Ludność miasta:	3 291 (1800 r.) ¹⁷	3 311 (1810 r.) ¹⁹	5 678 (1843 r.) ¹⁹	6 368 (1871 r.) ¹⁹
	6 838 (1880 r.) ¹⁹	6 560 (1890 r.) ¹⁹	6 967 (1900 r.) ¹⁹	6 713 (1910 r.) ¹⁹
	6 720 (1925 r.) ¹⁹	7 072 (1933 r.) ¹⁹	8 952 (1939 r.) ¹⁹	2 822 (1946 r.) ⁴³
	3 904 (1950 r.) ⁶³	5 961 (1960 r.) ⁶³	7 044 (1970 r.) ⁶³	8 024 (1978 r.) ⁶³
	9 333 (1988 r.) ³⁶	10 037 (1993 r.) ²⁸		

Zmiany terytorialne miasta:

? przed 1972 r. (albo były jakieś zmiany, względnie dane powierzchniowe dla 1957 r. są niewłaściwe)

1. 1.1972 r. (Dz.U.1971 poz.154) wyłączono: tereny o powierzchni 2221 ha i włączono do gromady Skwierzyna; [ludn. 100 osób]

020508

SOLEC KUJAWSKI

nazwa do 22.11.1924 r.:⁶² Solec

nazwa niemiecka: Schulitz

Prawa miejskie: **1325**^{2.16.28.32.33.57.62}

Stan administracyjny: Gmina miejska
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1973 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz.397)

Przydział administracyjny: pow. bydgoski, woj. inowrocławskie do 1772 r.
pow. bydgoski, depart. bydgoski, Okręg Notecki od 1772 r.
pow. bydgoski, depart. bydgoski, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. bydgoski, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. bydgoski, rej. bydgoska, W.Ks. Poznańskie od 1816/19 r.
pow. bydgoski, rej. bydgoska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. bydgoski, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
pow. bydgoski, woj. pomorskie od 1.4.1938 r. (Dz.U.1937 poz.350)
(pow. bydgoski, rej.bydgoska, prow. Gdańsk-Prusy Zachodnie od 20.10.1939 r.do 22.1.1945 r.)
pow. bydgoski, woj. bydgoskie od 6.7.1950 r. (Dz.U.1950 poz.255)
województwo bydgoskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. bydgoski, woj. kujawsko-pomorskie od 1.1.1999 r.(Dz.U.1998 poz. 652)

Obszar miasta w km²: 27,02 (1932 r.)⁵⁰ 21⁴² [20,4] (1957 r.) 18,6 (1975 r.)³⁰ 18,65 (1984 r.)⁶³

Ludność miasta:	234 (1772 r.) ¹	316 (1786 r.) ¹	469 (1808 r.) ¹⁵	351 (1810 r.) ¹⁵
	642 (1843 r.) ¹⁹	1 035 (1871 r.) ¹⁹	1 621 (1880 r.) ¹⁹	2 200 (1890 r.) ¹⁹
	4 316 (1900 r.) ¹⁹	4 512 (1910 r.) ¹⁹	3 279 (1921 r.) ⁵¹	4 987 (1931 r.) ⁵⁰
	5,5 tys.(1939 r.) ¹⁹	3 774 (1946 r.) ⁴³	4 826 (1950 r.) ⁶³	7 573 (1960 r.) ⁶³
	10 595 (1970 r.) ⁶³	11 912 (1978 r.) ⁶³	13 459 (1988 r.) ³⁶	13 978 (1993 r.) ²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

1. 7. 1925 r. (Dz.U.1925 poz. 150) przyłączono: obszar dworski Przyłubie Polskie;

przed 1957 r. (były jeszcze jakieś zmiany: wyłączenia ? – brak ok. 660 ha)

31.12.1961 r. (Dz.U.1961 poz. 244) wyłączono: enklawę na prawym brzegu Wisły o powierzchni 173,41 ha i włączono do wsi Czarnowo w gromadzie Toporzysko, powiat toruński;

021204

STRZELNO

nazwa niemiecka: Strelno

Prawa miejskie: ~1231^{12,25,28,31,32,33,52,57,62}, 1356^{2,16,31,32,57}

Stan administracyjny: Gmina miejska
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1973 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz.397)

Przydział administracyjny: pow. kruszewicki, woj. brzesko-kujawskie do 1772 r.
pow. inowrocławski, depart. bydgoski, Okręg Notecki od 1772 r.
pow. inowrocławski, depart. bydgoski, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. inowrocławski, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. inowrocławski, rej. bydgoska, W.Ks. Poznańskie od 1816/19 r.
pow. inowrocławski, rej. bydgoska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. strzeleński, rej. bydgoska, prow. poznańska od 1886 r.
pow. strzeleński, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
pow. mogileński, woj. poznańskie od 1.4.1932 r. (Dz.U.1932 poz.35)
(pow. mogileński, rej. inowrocławska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 22.1.1945 r.)
pow. mogileński, woj. bydgoskie od 6.7.1950 r. (Dz.U.1950 poz.255)
województwo bydgoskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. mogileński, woj. kujawsko-pomorskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar miasta w km²: 19,84 (1932 r.)⁵⁰ [14,2] (1957 r.) 4,5 (1975 r.)³⁰ 4,46 (1984 r.)⁶³

Ludność miasta: 571 (1772 r.)¹ 863 (1786 r.)¹ 931 (1808 r.)¹⁵ 1 048 (1810 r.)¹⁵ 2 343 (1843 r.)¹⁹
3 652 (1871 r.)¹⁹ 4 359 (1880 r.)¹⁹ 4 176 (1890 r.)¹⁹ 4 571 (1900 r.)¹⁹ 5 094 (1910 r.)¹⁹
4 927 (1921 r.)⁵¹ 5 846 (1931 r.)⁵⁰ 5 996 (1939 r.)¹⁷ 5 264 (1946 r.)⁴³ 4 897 (1950 r.)⁵³
5 403 (1960 r.)⁶³ 5 659 (1970 r.)⁶³ 5 484 (1978 r.)⁶³ 5 940 (1988 r.)³⁶ 6 006 (1993 r.)²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

5.10.1954 r. (Dz.Woj.1954 nr 12) wyłączono: osada Bławaty, osada Bławatki, część obrębu Strzelno i włączono do gromady Strzelno Klasztorne; [ludn. 191 osób]

1. 1. 1969 r. (Dz.U.1968 poz.330) przyłączono: obszar o powierzchni 53 ha z gromady Strzelno Klasztorne;
wyłączono: obszar o powierzchni 1026 ha i włączono do gromady Strzelno Klasztorne;
[ludn. 433 osoby]

011707

SYCÓW

nazwa niemieccka: Wartenberg, od XVII w. Polnisch-Wartenberg, od 1888 r. Gross-Wartenberg

Prawa miejskie: < 1276^{2,21}, < 1312^{12,28,31,33}, 1323²¹

Stan administracyjny: Gmina miejska
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1974 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.2.1991 r. (Dz.U.1991 poz.12)

Przydział administracyjny: pow. sycowski, departament wrocławski, prow. Śląsk od 1742 r.
pow. sycowski, rejencja wrocławska, prow. Śląsk od 1816/19 r.
pow. sycowski, rejencja wrocławska, prow. Dolny Śląsk od 1919 r.
pow. sycowski, rejencja wrocławska, prow. Śląsk od 1938 r.
pow. sycowski, rejencja wrocławska, prow. Dolny Śląsk od 18.1.1941r.
pow. sycowski, okręg administracyjny dolnośląski od 24.1.1945 r.
pow. sycowski, województwo wrocławskie od 28.6.1946 r. (Dz.U.1946 poz. 177)
województwo kaliskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. oleśnicki, województwo dolnośląskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz. 652)

Obszar miasta w km²: 2,18 (1919 r.)⁷ 17,1 (1957 r.)⁴² 17,1 (1975 r.)³⁰ 17,06 (1984 r.)⁶³

Ludność miasta:

863 (1758 r.) ³³	1 227 (1786 r.) ²¹	1 600 (1818 r.) ³³	2 230 (1843 r.) ¹⁹
2 490 (1871 r.) ¹⁹	2 269 (1880 r.) ¹⁹	2 385 (1890 r.) ¹⁹	2 381 (1900 r.) ¹⁹
2 287 (1910 r.) ¹⁹	2 292 (1919 r.) ⁷	2 203 (1925 r.) ¹⁹	2 971 (1933 r.) ¹⁹
3 089 (1939 r.) ¹⁹	2 108 (1946 r.) ³⁰	3 073 (1950 r.) ³⁰	4 007 (1960 r.) ³⁰
5 635 (1970 r.) ³⁰	7 127 (1978 r.) ³⁶	9 616 (1988 r.) ³⁷	10 242 (1993 r.) ²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

(brak informacji o zmianach do 1957 r.)

041102

SZLICHTYNGOWA

nazwa pierwotna: Schlichtinkowo

nazwa niemiecka: Schlichtingsheim

Prawa miejskie: **1644**^{2,21.26.33}

Stan administracyjny: Gmina miejska
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1973 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz.397)

Przydział administracyjny: pow. wschowski, woj. poznańskie do 1793 r.
pow. wschowski, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. wschowski, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. wschowski, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. wschowski, rej. poznańska, W.Ks. Poznańskie od 1816/19 r.
pow. wschowski, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. wschowski, rej. pilska od 2.8.1919 r.
pow. wschowski, prow. Marchia Graniczna Poznań-Prusy Zachodnie od 1922 r.
pow. wschowski, rej. legnicka, prow. Śląsk od 2.9.1938 r.
pow. wschowski, rej. legnicka, prow. Dolny Śląsk od 20.12.1940 r.
pow. wschowski, okręg dolnośląski od 2.2.1945 r.
pow. wschowski, okręg pod zarządem woj. poznańskiego od 7.7.1945 r. (M.P. 1945 poz. 77)
pow. wschowski, woj. poznańskie od 28.6.1946 r. (Dz.U.1946 poz. 177)
pow. wschowski, woj. zielonogórskie od 6.7.1950 r. (Dz.U.1950 poz. 255)
województwo leszczyńskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. nowosolski, woj. lubuskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)
pow. wschowski, woj. lubuskie od 1.1.2002 r. (Dz.U. 2001 poz. 631)

Obszar miasta w km²: 0,16 (1919 r.)⁷ 1,5 (1957 r.)⁴² 1,5 (1975 r.)³⁰ 1,55 (1984 r.)⁶³

Ludność miasta: 748 (1793 r.)³³ 819 (1800 r.)¹⁷ 796 (1810 r.)¹⁹ 987 (1843 r.)¹⁹ 1 023 (1871 r.)¹⁹
952 (1880 r.)¹⁹ 878 (1890 r.)¹⁹ 850 (1900 r.)¹⁹ 773 (1910 r.)¹⁹ 729 (1919 r.)⁷
1 050 (1925 r.)¹⁹ 1 033 (1933 r.)¹⁹ 1 038 (1939 r.)¹⁹ 531 (1946 r.)⁴³ 538 (1950 r.)⁶³
955 (1960 r.)⁶³ 1 213 (1970 r.)⁶³ 1 248 (1978 r.)⁶³ 1 331 (1988 r.)³⁶ 1 298 (1993 r.)²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

? po 1919 r. (były jakieś zmiany!)

021305

SZUBIN

nazwa niemieccka: Schubin (1940–1945 Altburgund)

Prawa miejskie: <1458^{2,12,28,29,31,32,33,57}

Stan administracyjny: Gmina miejska
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.6.1975<?<15.1.1976 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz.397)

Przydział administracyjny: pow. kcyński, woj. kaliskie do 1768 r.
pow. kcyński, woj. gnieźnieńskie od 1768 r.
pow. bydgoski, depart. bydgoski, Okręg Notecki od 1772 r.
pow. bydgoski, depart. bydgoski, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. bydgoski, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. szubiński, rej. bydgoska, W.Ks. Poznańskie od 1816/19 r.
pow. szubiński, rej. bydgoska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. szubiński, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
pow. szubiński, woj. pomorskie od 1.4.1938 r. (Dz.U.1937 poz.350)
(pow. szubiński, rej. inowrocławska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 23.1.1945 r.)
pow. szubiński, woj. bydgoskie od 6.7.1950 r. (Dz.U.1950 poz.255)
woj. bydgoskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. nakielski, woj. kujawsko-pomorskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz. 652)

Obszar miasta w km²: 17,28 (1932 r.)²⁰ 18,4 (1957 r.)⁴² 7,6 (1975 r.)³⁰ 7,68 (1984 r.)⁶³

Ludność miasta: 621 (1772 r.)¹ 999 (1786 r.)² 765 (1808 r.)¹⁵ 1 427 (1810 r.)¹⁵ 2 648 (1843 r.)¹⁹
3 560 (1871 r.)¹⁷ 3 344 (1880 r.)¹⁷ 3 047 (1890 r.)¹⁹ 7 435 (1900 r.)¹⁷ 7 930 (1910 r.)¹⁹
2 744 (1921 r.)⁵¹ 3 271 (1931 r.)⁵⁰ 3 437 (1939 r.)¹⁹ 3 742 (1946 r.)⁴³ 3 775 (1950 r.)⁶³
5 437 (1960 r.)⁶¹ 6 606 (1970 r.)⁶³ 7 446 (1978 r.)⁶³ 8 626 (1988 r.)⁵⁰ 9 106 (1993 r.)²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

- 5.10.1954 r. (Dz.Woj.1954 nr 12) przyłączono: enklawa Szubin-Raj, enklawa Szubin-Zamek, enklawa Osada Folusz o powierzchni 104 ha ze wsi gromadzkiej Szubin-Wieś w gminie Chomętowo;
1. 1. 1958 r. (Dz.U. 1957 poz. 295) przyłączono: część miejscowości Szubin-Wieś (o powierzchni ok. 200 ha) z gromady Szubin;
1. 1. 1969 r. (Dz.U.1968 poz.330) wyłączono: tereny o powierzchni 1267 ha i włączono do gromady Szubin; [ludn. 30 osób]

040506

TRZCIEL

nazywany w XVIII w. i do 1888 r. Stary Trzciel

nazwa niemiecka: Tirschtiegel [do 1888 Alt-Tirschtiegel]

Prawa miejskie: <1394^{2,29,31,32,57,62}

Stan administracyjny: Gmina miejska
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1973 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.2.1991 r. (Dz.U.1991 poz.12)

Przydział administracyjny: pow. poznański, woj. poznańskie do 1793 r.
pow. międzyrzecki, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. międzyrzecki, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. międzyrzecki, rej. poznańska, W.Ks. Poznańskie od 1816/19 r.
pow. międzyrzecki, rej. poznańska, prow. Poznań od 1848 r.
pow. międzyrzecki, rej. pilska od 2.8.1919 r.
pow. międzyrzecki, prow. Marchia Graniczna Poznań-Prusy Zachodnie od 1922 r.
pow. międzyrzecki, rej. frankfurcka, prow. Brandenburgia od 2.9.1938 r.
pow. międzyrzecki, okręg zachodniopomorski od 1.2.1945 r.
pow. międzyrzecki, okręg dolnośląski od 1.6.1945 r.
pow. międzyrzecki, okręg w adm. woj. poznańskiego od 7.7.1945 r. (M.P. 1945 poz. 77)
pow. międzyrzecki, woj. poznańskie od 28.6.1946 r. (Dz.U.1946 poz. 177)
pow. międzyrzecki, woj. zielonogórskie od 6.7.1950 r. (Dz.U.1950 poz. 255)
województwo gorzowskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. międzyrzecki, woj. lubuskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz. 652)

Obszar miasta w km²: 14,85 (<1919 r.)⁷ 9,90 (1919 r.)⁷ 14,3⁴² [13,8] (1957 r.) 3,2 (1975 r.)³⁰ 3,03 (1984 r.)⁶³

Ludność miasta: 532 (1793 r.)³³ 1 043* (1793 r.)³³ 1 898* (1800 r.)¹⁷ 1 604* (1810 r.)¹⁹
2 398* (1843 r.)¹⁹ 2 505* (1871 r.)¹⁹ 2 462* (1880 r.)¹⁹ 2 389 (1890 r.)¹⁹
2 348 (1900 r.)¹⁹ 2 385 (1910 r.)¹⁹ 2 510 (1919 r.)⁷ 2 023 (1925 r.)¹⁹
2 084 (1933 r.)¹⁹ 2 218 (1939 r.)¹⁹ 1 239 (1946 r.)⁴³ 1 691 (1950 r.)⁶³
2 362 (1960 r.)⁶³ 2 363 (1970 r.)⁶³ 2 312 (1978 r.)⁶³ 2 494 (1988 r.)³⁶
2 623 (1993 r.)²⁸

* łącznie z miastem Nowy Trzciel

Zmiany terytorialne miasta:

1888 r. przyłączono: Nowy Trzciel (miasto), Trzciel-Zamek (część obszaru dworskiego)

12. 8. 1919 r. wyłączono: tereny na wschód od linii kolejowej Zbąszyń – Międzychód o powierzchni 495 ha i włączono jako miejscowość Trzciel-Osada (później T.-Odbudowa) do gminy wiejskiej Stary Folwark w powiecie nowotomyskim; [ludn. 165 osób, 1921 r.]

? po 1919 r. przyłączono: część obszaru gminy wiejskiej Świdwowiec

1. 1. 1972 r. (Dz.U.1971 poz.154) przyłączono: tereny o powierzchni 10 ha z gromady Trzciel; [ludn. 9 osób]

wyłączono: tereny o powierzchni 1118 ha i włączono do gromady Trzciel; [ludn. 58 osób]

1. 1. 1973 r. (Dz.U.1972 poz.322) przyłączono: część miejscowości Trzciel-Odbudowa o powierzchni 31 ha z gromady Miedzichowo, pow. nowotomyski; [ludn. 47 osób]

162103

TUCZNO

nazwa niemieccka: Tütz

Prawa miejskie: 1306²¹, **1331**^{21,31}, <1395^{2,29}

Stan administracyjny: Gmina miejska.
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1973 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz.397)

Przydział administracyjny: pow. wałecki, woj. poznańskie do 1772 r.
pow. wałecki, depart. bydgoski, Okręg Notecki od 1772 r.
pow. wałecki, depart. bydgoski, prow. Prusy Zachodnie od 1806 r.
pow. wałecki, rej. kwidzyńska, prow. Prusy Zachodnie od 1808 r.
pow. wałecki, rej. kwidzyńska, prow. Prusy od 1829 r.
pow. wałecki, rej. kwidzyńska, prow. Prusy Zachodnie od 1878 r.
pow. wałecki, rej. pilska od 2.8.1919 r.
pow. wałecki, prow. Marchia Graniczna Poznań-Prusy Zachodnie od 1922 r.
pow. wałecki, rej. Marchia Graniczna P.-P.Z., prow. Pomorze od 2.9.1938 r.
pow. wałecki, okręg zachodniopomorski od 13.2.1945 r.
pow. wałecki, woj. szczecińskie od 28.6.1946 r. (Dz.U. 1946 poz. 177)
pow. wałecki, woj. koszalińskie od 6.7.1950 r. (Dz.U. 1950 poz. 255)
województwo pilskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. wałecki, woj. zachodniopomorskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar miasta w km²: 33,1⁴² [30,7] (1957 r.) 8,9 (1975 r.)³⁰ 9,28 (1984 r.)⁶³

Ludność miasta: 514 (1786 r.)¹ 865 (1804 r.)¹⁹ 1 278 (1843 r.)¹⁹ 1 895 (1871 r.)¹⁹ 2 045 (1880 r.)¹⁹
2 229 (1890 r.)¹⁹ 2 113 (1900 r.)¹⁹ 2 096 (1910 r.)¹⁹ 2 132 (1925 r.)¹⁹ 2 716 (1933 r.)¹⁹
2 748 (1939 r.)¹⁹ 1 617 (1946 r.)³⁰ 1 314 (1950 r.)³⁰ 1 709 (1960 r.)³⁰ 1 874 (1970 r.)³⁰
1 883 (1978 r.)³⁶ 1 943 (1988 r.)³⁷ 1 889 (1993 r.)²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

? do 1945 r. (brakuje informacji o zmianach)

1. 2. 1972 r. (Dz.U.1971 poz.257) wyłączono: tereny o powierzchni 2141 ha i włączono do gromady Tuczno; [ludn. 114 osób]

051404

UNIEJÓW

nazwa rosyjska: Унеюв [Unejuv]

nazwa niemiecka: (1940-1943 Uniejow, 1944-1945 Brückstadt)

Prawa miejskie: od <1290^{28, 32, 33}, <1331^{2, 47, 62} do 1870⁶²; **4.2.1919**^{8, 62}

Stan administracyjny: Gmina miejska do 1870 r.
Osada miejska (gmina wiejska) od 19.5.1870 r.⁶²
gmina miejska od 4.2.1919 r. (dz.U.1919 poz. 140)
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1973 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.1.1991 r. (Dz.U.1991 poz. 12)

Przydział administracyjny: pow. szadecki, woj. sieradzkie do 1793 r.
pow. warcki, depart. piotrkowski, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. warcki, depart. kaliski, Prusy Południowe od 1795 r.
pow. warcki, depart. kaliski, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. warcki, depart. kaliski, Królestwo Polskie od 1815 r.
obwód kaliski, woj. kaliskie od 1816 r.
obwód kaliski, gub. kaliska od 7.3.1837 r. (Dz.Praw. t. 20, s. 412-417)
pow. kaliski, gub. kaliska od 11.10.1842 r. (Dz.Praw. t. 30, s. 280-285)
pow. kaliski, gub. warszawska od 1.1.1845 r. (Dz.Praw. t. 34, s. 452-459)
pow. turecki, gub. kaliska od 1.1.1867 r. (Dz.Praw. t. 30, s. 280-285)
[pow. turecki, gen.gubernia warszawska od 8. 9. 1915 r. (Dz.Rozp.GGW, 1915, nr 1)]
[pow. kaliski, gen.gubernia warszawska od 23. 2. 1916 r. (Dz.Rozp.GGW, 1916, nr 20)]
pow. turecki, woj. łódzkie od 14.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.395)
pow. turecki, woj. poznańskie od 1.4.1938 r. (Dz.U.1937 poz.350)
(pow. turecki, rej. łódzka, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 22.1.1945 r.)
pow. poddębicki, woj. łódzkie od 1.1.1956 r. (Dz.U.1955 poz. 286)
województwo konińskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. poddębicki, woj. łódzkie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz. 652)

Obszar miasta w km²: 9,2 (1932 r.)⁵⁰ 8,5 (1957 r.)⁴² 4,7 (1975 r.)³⁰ 4,85 (1984 r.)⁶³ 7,65 (1990 r.)³¹

Ludność miasta:

801 (1800 r.) ¹⁷	530 (1808 r.) ¹⁵	736 (1810 r.) ¹⁵	1 431 (1825 r.) ¹⁹
1 787 (1857 r.) ¹⁹	2 202 (1868 r.) ¹⁹	3 153 (1890 r.) ¹⁹	2 681 (1897 r.) ¹⁹
3 378 (1911 r.) ⁴⁴	3 657 (1921 r.) ⁵¹	3 484 (1931 r.) ⁵⁰	3 951 (1939 r.) ¹⁹
2 074 (1946 r.) ⁴³	1 809 (1950 r.) ⁶³	2 066 (1960 r.) ⁶³	1 867 (1970 r.) ⁶³
2 690 (1978 r.) ⁶³	3 048 (1988 r.) ³⁶	3 119 (1993 r.) ²⁸	

Zmiany terytorialne miasta:

? przed 1954 r.

(były jakieś wyłączenia?)

5. 10.1954 r. (Dz.Woj.1954 nr 20) przyłączono: Park-Zamek z grom.Zielcń, gm.Orzeszków

31.12.1959 r. (Dz.U.1959 poz. 403) przyłączono: Aleksandrówek (kolonia) z gromady Kościelnica; [ludn. 54 osoby]
wyłączono: enklawa (ul. Niwa) o pow. 24 ha i włączono do grom. Kościelnica

1. 1. 1970 r. (Dz.U.1969 poz. 319) wyłączono: Budy Uniejowskie (miejscowość) o pow. 537,78 ha i włączono do gromady Kościelnica

1. 1. 1987 r. (M.P.1986 poz. 238) przyłączono: część wsi Kościelnica o powierzchni 280,27 ha z gminy Uniejów.

162104

WAŁCZ

nazwa niemieccka: (do 1772 r. Arneskrone) Deutsch-Krone

Prawa miejskie: **1303**^{2,12,28,29,31,33,62}

Stan administracyjny: Gmina miejska.

Przydział administracyjny: pow. wałecki, woj. poznańskie do 1772 r.
pow. wałecki, depart. bydgoski, Okręg Notecki od 1772 r.
pow. wałecki, depart. bydgoski, prow. Prusy Zachodnie od 1806 r.
pow. wałecki, rej. kwidzyńska, prow. Prusy Zachodnie od 1808 r.
pow. wałecki, rej. kwidzyńska, prow. Prusy od 1829 r.
pow. wałecki, rej. kwidzyńska, prow. Prusy Zachodnie od 1878 r.
pow. wałecki, rej. pilska od 2.8.1919 r.
pow. wałecki, prow. Marchia Graniczna Poznań-Prusy Zachodnie od 1922 r.
pow. wałecki, rej. Marchia Graniczna P.-P.Z., prow. Pomorze od 2.9.1938 r.
pow. wałecki, okręg zachodniopomorski od 12.2.1945 r.
pow. wałecki, woj. szczecińskie od 28.6.1946 r. (Dz.U. 1946 poz. 177)
pow. wałecki, woj. koszalińskie od 6.7.1950 r. (Dz.U. 1950 poz. 255)
województwo pilskie od 1.6.1975 r. (Dz.U. 1975 poz. 92)
pow. wałecki, woj. zachodniopomorskie od 1.1.1999 r. (Dz.U. 1998 poz. 652)

Obszar miasta w km²: 82,3⁴² [78,8] (1957 r.) 37,3 (1975 r.)³⁰ 37,93 (1984 r.)⁶³

Ludność miasta:	1 414 (1786 r.) ¹	2 450 (1810 r.) ¹⁹	3 748 (1843 r.) ¹⁹	6 146 (1871 r.) ¹⁹
	6 568 (1880 r.) ¹⁹	6 964 (1890 r.) ¹⁹	7 278 (1900 r.) ¹⁹	7 673 (1910 r.) ¹⁹
	10 579 (1925 r.) ¹⁹	10 755 (1933 r.) ¹⁹	14 941 (1939 r.) ¹⁹	7 515 (1946 r.) ³⁰
	9 830 (1950 r.) ³⁰	15 157 (1960 r.) ³⁰	18 643 (1970 r.) ³⁰	21 372 (1978 r.) ³⁶
	26 112 (1988 r.) ³⁷	26 990 (1993 r.) ²⁸		

Zmiany terytorialne miasta:

? do 1957 r. (były jakieś zmiany?)

1. 1. 1972 r. (Dz.U. 1971 poz. 257) przyłączono: część wsi Strączno o powierzchni 15 ha z gromady Różcwó;
wyłączono: tereny o powierzchni 2000 ha, które włączono do gromady Wałcz, oraz tereny o powierzchni 2156 ha, które włączono do gromady Różcwó; [ludn. 376 osób]

051709

WARTA

nazwa rosyjska: Bapra [Varta]

nazwa niemiecka: (1940-1945 Warta)

Prawa miejskie: **1255**^{2,28,32,33,47}

Stan administracyjny: Gmina miejska
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1973 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz.397)

Przydział administracyjny: pow. sieradzki, woj. sieradzkie do 1793 r.
pow. warcki, depart. piotrkowski, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. warcki, depart. kaliski, Prusy Południowe od 1795 r.
pow. warcki, depart. kaliski, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. warcki, depart. kaliski, Królestwo Polskie od 1815 r.
obwód kaliski, woj. kaliskie od 1816 r.
obwód kaliski, gubernia kaliska od 7.3.1837 r. (Dz.Praw, t. 20, s. 412-417)
pow. kaliski, gubernia kaliska od 11.10.1842 r. (Dz.Praw, t. 30, s. 280-285)
pow. kaliski, gubernia warszawska od 1.1.1845 r. (Dz.Praw, t. 34, s. 452-459)
pow. turecki, gubernia kaliska od 1.1.1867 r. (Dz.Praw, t. 66, s. 119 i nast.)
pow. sieradzki, gubernia kaliska od 1886 r.
pow. sieradzki, gen.gubernia warszawska od 8.9.1915 r. (Dz.Rozp.GGW. 1915, nr 1)
pow. sieradzki, województwo łódzkie od 14.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz. 395)
(*pow. sieradzki, rejencja łódzka, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 22.1.1945 r.*)
województwo sieradzkie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
powiat sieradzki, województwo łódzkie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar miasta w km²: 9,7 (1932 r.)⁵⁰ 11,0 (1957 r.)⁴² 10,9 (1975 r.)³⁰ 10,84 (1984 r.)⁶³

Ludność miasta: 1 041 (1791 r.)³ 1 271 (1800 r.)¹⁷ 1 923 (1808 r.)¹⁵ 1 779 (1810 r.)¹⁵ 2 625 (1825 r.)¹⁹
3 224 (1857 r.)¹⁹ 4 468 (1868 r.)¹⁷ 4 884 (1890 r.)¹⁷ 3 418 (1897 r.)¹⁷ 5 422 (1911 r.)⁴⁴
4 108 (1921 r.)⁵¹ 4 360 (1931 r.)⁵⁰ 4 435 (1939 r.)¹⁹ 2 896 (1946 r.)⁴³ 3 331 (1950 r.)⁶³
3 679 (1960 r.)⁶³ 3 985 (1970 r.)⁶³ 3 997 (1978 r.)⁶³ 3 753 (1988 r.)³⁶ 3 736 (1993 r.)²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

? lata 1933 – 1954 (były jakieś przyłączenia? – brak ok. 130 ha)

4. 10. 1954 r. (Dz.U.Woj.1954 nr 11) przyłączono: część gromady Zagajew o powierzchni 5 ha z gminy Bartochów

010504

WĄSOSZ

nazwa niemiecka: Herrnstadt

Prawa miejskie: od 1290^{2,21.31.33,62} do 1945^{31,62}; od 1959¹⁰ do 1972¹⁰ (osiedle); 1.1.1984¹⁰

Stan administracyjny: Gmina miejska do 1945 r.
Gmina wiejska od 1945 r.
Gromada od 1954 r.
Osiedle typu miejskiego od 31.12.1959 r. (Dz.U.1959 poz.391)
Gmina wiejska od 1.1.1973 r. (Dz.U.1972 poz.312)
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1984 r. (Dz.U.1983 poz.229)
Gmina miejsko-wiejska od 1.2.1991 r. (Dz.U.1991 poz.12)

Przydział administracyjny: pow. wołowski, departament głogowski, prow. Śląsk od 1742 r.
pow. wołowski, rejencja legnicka, prow. Śląsk od 1809 r.
pow. górowski, rejencja wrocławska, prow. Śląsk od 1816 r.
pow. górowski, rejencja wrocławska, prow. Dolny Śląsk od 14.10.1919 r.
pow. górowski, rejencja wrocławska, prow. Śląsk od 1.4.1938 r.
pow. górowski, rejencja wrocławska, prow. Dolny Śląsk od 18.1.1941 r.
pow. górowski, okręg administracyjny dolnośląski od 28.1.1945 r.
pow. górowski, województwo wrocławskie od 28.6.1946 r. (Dz.U.1946 poz. 177)
województwo leszczyńskie od 1.6.1975 r (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. górowski, województwo dolnośląskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz. 652)

Obszar miasta w km²: 9,79 (1919 r.)⁷ 3,33 (1984 r.)⁶³

Ludność miasta:	1 371 (1781 r.) ²¹	1,9 tys.(1816 r.) ¹⁹	2 331 (1843 r.) ¹⁹	2 283 (1871 r.) ¹⁹
	2 114 (1880 r.) ¹⁹	1 982 (1890 r.) ¹⁹	2,0 tys.(1910 r.) ¹⁹	2 179 (1919 r.) ⁷
	2 225 (1925 r.) ¹⁹	2 532 (1933 r.) ¹⁹	2 941 (1939 r.) ¹⁹	1 084 (1946 r.) ¹⁹
	1 466 (1950 r.) ⁶³	1 892 (1960 r.) ⁶³	2 065 (1970 r.) ⁶³	2 495 (1978 r.) ⁶³
	2 911 (1988 r.) ³⁶	2 843 (1993 r.) ²⁸		

Zmiany terytorialne miasta:

(brak informacji o zmianach do 1959 r.)

052207

WIERUSZÓW

w XIV i XV w. Nowy Wieruszów

nazwa rosyjska: Верушов [Verušov]

nazwa niemiecka: Weruschow (1941–1945 Weruschau)

Prawa miejskie: od <1368^{2,32,33,46} do 1870⁶² ; 4.2.1919^{8,62}

Stan administracyjny: Gmina miejska do 1870 r.
Osada miejska (gmina wiejska) od 19.5.1870 r.⁶²
Gmina miejska od 4.2.1919 r. (Dz.U.1919 poz. 140)
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.6.1975<?<15.1.1976 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz.397)

Przydział administracyjny: pow. wieluński, woj. sieradzkie do 1793 r.
pow. ostrzeszowski, depart. piotrkowski, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. ostrzeszowski, depart. kaliski, Prusy Południowe od 1795 r.
pow. ostrzeszowski, depart. kaliski, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
[pow. ostrzeszowski], depart. kaliski, Królestwo Polskie od 1815 r.
obwód wieluński, woj. kaliskie, Król. Polskie od 1816 r.
obwód wieluński, gub. kaliska od 7.3.1837 r. (Dz.Praw. t. 20, s. 412-417)
pow. wieluński, gub. kaliska od 11.10.1842 r. (Dz.Praw. t. 30, s. 280-285)
pow. wieluński, gub. warszawska od 1.1.1845 r. (Dz.Praw. t. 34, s. 452-459)
pow. wieluński, gub. kaliska od 1.1.1867 r. (Dz.Praw. t. 66, s. 119 i nast.)
[pow. wieluński, gen.gubernia warszawska od 8.9.1915 r. (Dz.Rozp.GGW. 1915, nr 1)]
pow. wieluński, woj. łódzkie od 14.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.395)
(pow. wieluński, rej.łódzka, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 20.1.1945 r.)
pow. wieruszowski, woj. łódzkie od 13.11.1954 r. (Dz.U.1954 poz.242)
województwo kaliskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. wieruszowski, woj. łódzkie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar miasta w km²: 13,0 (1932 r.)⁵⁰ 7,1⁴² [9,8] (1957 r.) 5,9 (1975 r.)³⁰ 5,98 (1984 r.)⁶³

Ludność miasta: 1 130 (1791 r.)³³ 1 176 (1800 r.)¹⁷ 1 420 (1808 r.)¹⁵ 1 190 (1810 r.)¹⁵ 1 780 (1825 r.)¹⁹
2 039 (1857 r.)¹⁹ 2 758 (1868 r.)¹⁹ 3 927 (1890 r.)¹⁹ 4 374 (1897 r.)¹⁹ 8 086 (1911 r.)⁴⁴
4 799 (1921 r.)⁵⁰ 5 484 (1931 r.)⁵⁰ 5,8 tys.(1939 r.)¹⁹ 3 102 (1946 r.)⁴³ 2 589 (1950 r.)⁶³
3 296 (1960 r.)⁶³ 3 671 (1970 r.)⁶³ 6 150 (1978 r.)⁶³ 8 097 (1988 r.)³⁶ 8 255 (1993 r.)²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

1815 r. wyłączono: obszar tzw. Starego Wieruszowa (Podzamecza) do pow. ostrzeszowskiego w Wielkim Księstwie Poznańskim.

? lata 1933–1957 (były zmiany? – brak co najmniej 320 ha)

1. 1. 1970 r. (Dz.U.1969 poz.319) przyłączono: tereny o powierzchni 15 ha z gromady Podzamecze;
wyłączono: tereny o powierzchni 373 ha i włączono do gromady Chabanin;
tereny o powierzchni 105 ha i włączono do gromady Galewice;
miejscowość Polesie o powierzchni 522 ha oraz grunty rolne o powierzchni 2 ha i włączono do gromady Podzamecze; [ludn. 87 osób]

1. 1. 1973 r. (Dz.U.1972 poz. 327) przyłączono: część wsi Podzamecze o powierzchni 605 ha z gromady Podzamecze;
[ludn.1090 osób]

021604

WIĘCBORK

nazwa niemieccka: Vandsburg

Prawa miejskie: <1383^{12,28,33}, <1405^{2,29,67}

Stan administracyjny: Gmina miejska
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1974 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz.397)

Przydział administracyjny: pow. nakielski, woj. kaliskie do 1768 r.
pow. nakielski, woj. gnieźnieńskie od 1768 r.
pow. kamieński, depart. bydgoski, Okręg Notecki od 1772 r.
pow. kamieński, depart. bydgoski, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. kamieński, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. złotowski, rej. kwidzyńska, prow. Prusy Zachodnie od 1816/19 r.
pow. złotowski, rej. kwidzyńska, prow. Prusy od 1829 r.
pow. złotowski, rej. kwidzyńska, prow. Prusy Zachodnie od 1878 r.
pow. sępoleński, woj. pomorskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
(pow. sępoleński, rej. bydgoska, prow. Gdańsk-Prusy Zachodnie od 20.10.1939 r. do 28.1.1945 r.)
pow. sępoleński, woj. bydgoskie od 6.7.1950 r. (Dz.U.1950 poz.255)
województwo bydgoskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. sępoleński, woj. kujawsko-pomorskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz. 652)

Obszar miasta w km²: 10,72 (1932 r.)⁵⁰ 8,0⁴² [8,9] (1957 r.) 4,0 (1975 r.)³⁰ 3,74 (1984 r.)⁶³ 4,31 (2001 r.)

Ludność miasta: 528 (1786 r.)¹ 592 (1808 r.)¹⁵ 646 (1810 r.)¹⁵ 1 300 (1843 r.)¹⁹ 1 541 (1871 r.)¹⁹
1 661 (1880 r.)¹⁹ 1 783 (1890 r.)¹⁹ 2 146 (1900 r.)¹⁹ 3 158 (1910 r.)¹⁹ 2 588 (1921 r.)⁵¹
3 433 (1931 r.)⁵⁰ 4,3 tys.(1939 r.)¹⁹ 3 068 (1946 r.)⁴³ 3 622 (1950 r.)⁶³ 4 641 (1960 r.)⁶³
5 042 (1970 r.)⁶³ 5 067 (1978 r.)⁶³ 5 386 (1988 r.)³⁶ 5 519 (1993 r.)²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

? lata 1933 – 1957 (były jakieś zmiany? – brak ok. 200 ha)

1. 1. 1969 r. (Dz.U.1968 poz.330) wyłączono: tereny o powierzchni 514 ha i włączono do gromady Więcbork; [ludn. 138 osób]

1. 1. 2001 r. (Dz.U.2000 poz.1231) przyłączono: część obszaru wsi Smitówo o łącznej powierzchni 57 ha z gminy Więcbork;

022101

WŁOCLAWEK

w XIII w. Włodzisław Targowy lub Stary; od XIV w. Włodzisław [Stary]; w XVI w. Włodzław;
do pocz. XIX w. Włodzławek, także Wrocławek

nazwa rosyjska: Влоцлавек [Vloclavek]

nazwa niemiecka: Wraclawek, Wloclawek (1940-1945 Leslau)

Prawa miejskie: od <1255^{2,16,25,32}, 1261^{12,28,33} do 1329¹⁶; 1339^{2,12,16,33}

Stan administracyjny: Gmina miejska
Gmina miejska na prawach powiatu od 1.9.1947 r. (D.U.Min.A.P. 1947 nr 9)
Gmina miejska od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
Gmina miejska na prawach powiatu od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz. 652)

Przydział administracyjny: pow. brzeski, województwo brzeskokujawskie do 1793 r.
pow. brzeski, departament piotrkowski, prowincja Prusy Południowe od 1793 r.
pow. brzeski, departament poznański, prowincja Prusy Południowe od 1795 r.
pow. brzeski, departament bydgoski, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. brzeski, (departament bydgoski), Królestwo Polskie od 1815 r.
obwód kujawski, województwo mazowieckie, Król. Polskie od 1816 r.
obwód kujawski, gubernia mazowiecka od 7.3.1837 r. (Dz.Praw. t. 20, s. 412-417)
pow. kujawski, gubernia mazowiecka od 11.10.1842 r. (Dz.Praw. t. 30, s. 280-285)
pow. kujawski, gubernia warszawska od 1.1.1845 r. (Dz.Praw. t. 34, s. 452-459)
pow. włocławski, gub. warszawska od 1.1.1867 r. (Dz.Praw. t. 66, s. 119 i nast.)
pow. włocławski, generalna gubernia warszawska od 8.9.1915 r. (Dz.Rozp.GGW. 1915, nr 1)
pow. włocławski, województwo warszawskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
pow. włocławski, województwo pomorskie od 1.4.1938 r. (Dz.U.1937 poz.350)
(pow. włocławski, rej. inowrocławska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 20.1.1945 r.)
województwo pomorskie od 1.9.1947 r. (D.U.Min.A.P. 1947 nr 9)
województwo bydgoskie od 6.7.1950 r. (Dz.U.1950 poz.255)
województwo włocławskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
województwo kujawsko-pomorskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz. 652)

Obszar miasta w km²: 41,6 (1932 r.)⁵⁰ 42 (1957 r.)⁴² 42,1 (1975 r.)³⁰ 84,78 (1984 r.)⁶³

Ludność miasta:	2 308 (1800 r.) ¹⁷	2 326 (1808 r.) ¹⁵	2 002 (1810 r.) ¹⁵	3 644 (1825 r.) ¹⁹
	6 253 (1857 r.) ¹⁹	8 415 (1868 r.) ¹⁹	20 135 (1890 r.) ¹⁹	22 907 (1897 r.) ¹⁹
	36 073 (1911 r.) ⁴⁴	40 281 (1921 r.) ⁵¹	56 277 (1931 r.) ⁵⁰	66 739 (1939 r.) ¹⁹
	48 126 (1946 r.) ⁴³	51 756 (1950 r.) ⁶³	63 122 (1960 r.) ⁶³	77 335 (1970 r.) ⁶³
	95 774 (1978 r.) ⁶³	119 582 (1988 r.) ³⁶	123 008 (1993 r.) ²⁸	122 886 (2002 r.)

Zmiany terytorialne miasta:

14. 2. 1927 r. (Dz.U. 1927 poz. 35) przyłączono: **Papieżka** (wieś), **Łęg** (osada młyńska, folwark, wieś-majorat), **Papiernia** (osada młyńska), **Rybница** (wieś nr 7 i 8), **Krzywe Błoto** (wieś i osada), **Kapitułka** (osada młyńska), **Ruda** (wieś), **Świech** (osada młyńska), **Słodowo** (osada młyńska), **Lisek** (folwark), **Zazamcze** (wieś) i lasy (186,14 ha) z gminy Łęg, pow. Włocławek;

{c.d. na następnej stronie}

Grodzkie (wieś), Zofijka (wieś), Walewskie (wieś), Szpetal Dolny (wieś), Szpetal Górny, Psia Wólka (osada), Ignackowo (wieś), Suszyce (wieś), Prywatne Walewskie (grunty), Kulin (część folwarku) z gminy Szpetal, pow.Lipno;

31.12.1964 r. (Dz.U. 1964 poz. 135) przyłączono: lasy o powierzchni 41,30 ha z gromady Wieniec;

1.12.1979 r. (Dz.U. 1979 poz. 155) przyłączono: Zarzeczewo (część wsi o powierzchni 225,64 ha) z gminy Fabianki;

Kawka (wieś), Korabniki (wieś), Krzywa Góra (wieś), Leopoldowo (wieś), Łęg (wieś), Michelin (wieś), Mielęcín (wieś z osadami Falbanka i Łuba Pierwsza), Rózinowo (wieś), Rybnica (wieś z osadami Jedwabna i Ostrowy), Ludwinowo (część wsi o powierzchni 182,66 ha), Mikanowo (część wsi, w tym leśnictwo Lubanie o powierzchni 342,13 ha) z gminy Włocławek;

[łączna liczba ludności: 5 942 osoby]

041103

WSCHOWA

nazwa niemieccka: Fraustadt

Prawa miejskie: <1273^{2.28.29.31.32.33.62}

Stan administracyjny: Gmina miejska
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 15.1.1976 r. (Dz.U.1976 poz.10)
Gmina miejsko-wiejska od 1.2.1991 r. (Dz.U.1991 poz.12)

Przydział administracyjny: pow. wschowski, woj. poznańskie do 1793 r.
pow. wschowski, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. wschowski, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. wschowski, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. wschowski, rej. poznańska, W.Ks. Poznańskie od 1816/19 r.
pow. wschowski, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. wschowski, rej. pilska od 2.8.1919 r.
pow. wschowski, prow. Marchia Graniczna Poznań-Prusy Zachodnie od 1922 r.
pow. wschowski, rej. legnicka, prow. Śląsk od 2.9.1938 r.
pow. wschowski, rej. legnicka, prow. Dolny Śląsk od 20.12.1940 r.
pow. wschowski, okręg dolnośląski od 2.2.1945 r.
pow. wschowski, okręg pod zarządem woj. poznańskiego od 7.7.1945 r. (M.P. 1945 poz. 77)
pow. wschowski, woj. poznańskie od 28.6.1946 r. (Dz.U.1946 poz. 177)
pow. wschowski, woj. zielonogórskie od 6.7.1950 r. (Dz.U.1950 poz. 255)
województwo leszczyńskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. nowosolski, woj. lubuskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)
pow. wschowski, woj. lubuskie od 1.1.2002 r. (Dz.U. 2001 poz. 631)

Obszar miasta w km²: 9,26 (1919 r.)⁷ 9,1 (1957 r.)⁴² 7,6 (1975 r.)³⁰ 7,59 (1984 r.)⁶³ 8,38 (1990 r.)³¹

Ludność miasta:	4 579 (1763 r.) ³³	6 670 (1800 r.) ¹⁷	4 634 (1810 r.) ¹⁹	6 081 (1843 r.) ¹⁹
	6 513 (1871 r.) ¹⁹	6 755 (1880 r.) ¹⁹	6 873 (1890 r.) ¹⁹	7 462 (1900 r.) ¹⁹
	7 538 (1910 r.) ¹⁹	7 297 (1919 r.) ⁷	7 555 (1925 r.) ¹⁹	7 502 (1933 r.) ¹⁹
	7 740 (1939 r.) ¹⁹	4 075 (1946 r.) ⁴³	5 815 (1950 r.) ⁶³	8 610 (1960 r.) ⁶³
	9 894 (1970 r.) ³⁰	11 426 (1978 r.) ⁶³	13 549 (1988 r.) ⁶⁶	14 444 (1993 r.) ²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

1. 1. 1972 r. (Dz.U.1971 poz.154) przyłączono: tereny o powierzchni 142 ha z gromady Przyczyna Dolna; [ludn. 162 osoby]
tereny o powierzchni 21 ha z gromady Tylewice; [ludn. 61 osób]
wyłączono: tereny o powierzchni 206 ha i włączono do gromady Przyczyna Dolna;
tereny o powierzchni 120 ha i włączono do gromady Tylewice;
1. 1. 1988 r. (M.P.1987 poz.341) przyłączono: część wsi Osowa Sień o powierzchni 13 ha oraz część wsi Przyczyna Górna
o powierzchni 66 ha z gminy Wschowa..

041006

ZBĄSZYNEK

nazwa niemiecka: Neu Bentschen

Prawa miejskie: **1.7.1945**⁶²

Stan administracyjny: Gmina wiejska do 1945 r.
Gmina miejska od 1.7.1945 r.⁶²
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.1.1973 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz.397)

Przydział administracyjny: pow. kościański, woj. poznańskie do 1793 r.
pow. babimojski, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. babimojski, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. babimojski, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. międzyrzecki, rej. poznańska, W.Ks. Poznańskie od 1816/19 r.
pow. międzyrzecki, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. międzyrzecki, rej. pilska od 2.8.1919 r.
pow. międzyrzecki, prow. Marchia Graniczna Poznań-Prusy Zachodnie od 1922 r.
pow. międzyrzecki, rej. frankfurcka, prow. Brandenburgia od 2.9.1938 r.
pow. międzyrzecki, okręg zachodniopomorski od 1.2.1945 r.
pow. międzyrzecki, okręg dolnośląski od 1.6.1945 r.
pow. międzyrzecki, okręg pod zarządem woj. poznańskiego od 7.7.1945 r. (M.P. 1945 poz. 77)
pow. międzyrzecki, woj. poznańskie od 28.6.1946 r. (Dz.U.1946 poz. 177)
pow. międzyrzecki, woj. zielonogórskie od 6.7.1950 r. (Dz.U.1950 poz. 255)
województwo zielonogórskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. świebodziński, woj. lubuskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar miasta w km²: 2,5 (1957 r.)⁴² 2,46 (1961 r.)³³ 3,1 (1975 r.)³⁰ 2,76 (1984 r.)⁶³

Ludność miasta: 1 798 (1939 r.)³³ 2 091 (1946 r.)⁴³ 2 345 (1950 r.)⁶³ 2 996 (1960 r.)⁶³
3 275 (1970 r.)⁶³ 3 910 (1978 r.)⁶³ 5 082 (1988 r.)³⁶ 5 268 (1993 r.)²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

1. 7.1945 r. utworzono: miasto z obszaru wiejskiej gminy jednostkowej Zbąszynek;

1. 1.1972 r. (Dz.U.1971 poz.154) przyłączono: tereny o powierzchni 27 ha z gromady Dąbrówka Wielkopolska oraz tereny o powierzchni 13 ha z gromady Kosiczyń;

022306

ŻNIN

nazwa niemieccka: Znin (1940–1945 Dietfurt)

Prawa miejskie: ~1263^{31,62}, <1284², <1338^{2,29,32,57}

Stan administracyjny: Gmina miejska
Gmina miejska ze wspólną administracją z gminą wiejską od 1.6.1975<?<15.1.1976 r.
Gmina miejsko-wiejska od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz.397)

Przydział administracyjny: pow. kcyński, woj. kaliskie do 1768 r.
pow. kcyński, woj. gnieźnieńskie od 1768 r.
pow. inowrocławski, Okręg Notecki od 1772 r.
pow. inowrocławski, depart. bydgoski, prow. Prusy Zachodnie od 1806 r.
pow. inowrocławski, depart. bydgoski, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. inowrocławski, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. szubiński, rej. bydgoska, W.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
pow. szubiński, rej. bydgoska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. żniński, rej. bydgoska, prow. poznańska od 1887 r.
pow. żniński, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
(pow. żniński, rej. inowrocławska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 23.1.1945 r.)
pow. żniński, woj. bydgoskie od 6.7.1950 r. (Dz.U.1950 poz.255)
województwo bydgoskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz.92)
pow. żniński, woj. kujawsko-pomorskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar miasta w km²: 15,69 (1934 r.)³⁰ 15,7 (1957 r.)⁴² 8,5 (1975 r.)³⁰ 8,45 (1984 r.)⁵³

Ludność miasta:	613 (1772 r.) ¹	705 (1786 r.) ¹	866 (1808 r.) ¹⁵	731 (1810 r.) ¹⁵
	1 685 (1843 r.) ¹⁹	2 237 (1871 r.) ¹⁹	2 483 (1880 r.) ¹⁹	2 587 (1890 r.) ¹⁹
	4 007 (1900 r.) ¹⁹	4 547 (1910 r.) ¹⁹	4 436 (1921 r.) ⁵¹	5 090 (1931 r.) ⁵⁰
	5 463 (1939 r.) ¹⁹	5 615 (1946 r.) ⁴³	5 491 (1950 r.) ⁶³	8 028 (1960 r.) ⁶³
	9 471 (1970 r.) ⁶³	11 275 (1978 r.) ⁶³	13 090 (1988 r.) ³⁶	14 002 (1993 r.) ²⁸

Zmiany terytorialne miasta:

31.12.1961 r. (Dz.U.1961 poz.288) przyłączono: część wsi Góra z gromady Góra; [ludn. 1 257 osób]

1. 1. 1969 r. (Dz.U.1968 poz.330) wyłączono: obszar o powierzchni 925 ha i włączono do gromady Żnin-Zachód;
[ludn. 147 osób]

BYŁE MIASTA

WOJEWÓDZTWO WIELKOPOLSKIE

151705

AUGUSTÓW

znane również jako Nowe Miasto Rydzyna

nazwa niemieccka: *brak*

Prawa miejskie: **1784**²⁶

Stan administracyjny: Gmina miejska do 1791 r.
Włączono do miasta Rydzyny przed 1794 r.⁶⁰

Przydział administracyjny: pow. kościański, woj.poznańskie do 1793 r.
pow. wschowski, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793r.
pow. wschowski, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807r.
pow. wschowski, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815r.
pow. wschowski, rej. poznańska, Wlk.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
pow. wschowski, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. leszczyński, rej. poznańska, prow. poznańska od 1887 r.
pow. leszczyński, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
(pow. leszczyński, rej.poznańska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 27.1.1945 r.)
województwo leszczyńskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. leszczyński, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Ludność miejscowości: *brak danych*

151101

BABIAK

nazwa rosyjska: Бабяк [Babjak]

nazwa niemiecka: (1940–1945 Waldau)

Prawa miejskie: 1815³³

Stan administracyjny: Gmina miejska do 1870 r.²²
Osada miejska w gminie wiejskiej Lubotyń do 1933 r.
Wieś w gminie wiejskiej Lubotyń od 1934 r.
Gromada od 1.10.1954 r. (Dz.Urz.WRN 1954 poz. ?)
Gmina wiejska od 1.1.1973 r. (Dz.Urz.WRN 195? poz. ?)

Przydział administracyjny: pow. koniński (łódzki), woj. kaliskie do 1793 r.
pow. koniński, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. koniński, depart. kaliski, Prusy Południowe od 1795 r.
pow. koniński, depart. kaliski, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. koniński, depart. kaliski, Królestwo Polskie od 1815 r.
obwód koniński, woj. kaliskie, Król. Polskie od 1816 r.
obwód koniński, gub. kaliska od 7.3.1837 r. (Dz.Praw. t. 20, s. 412-417)
pow. koniński, gub. kaliska od 11.10.1842 r. (Dz.Praw. t. 30, s. 280-285)
pow. koniński, gub. warszawska od 1.1.1845 r. (Dz.Praw. t. 34, s. 452-459)
pow. kolski, gub. kaliska od 1.1.1867 r. (Dz.Praw. t. 66, s. 119 i nast.)
[pow. kolski, gen.gubernia warszawska od 8.9.1915 r. (Dz.Rozp.GGW, 1915, nr 1)]
pow. kolski, woj. łódzkie od 14.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.395)
pow. kolski, woj. poznańskie od 1.4.1938 r. (Dz.U.1937 poz.350)
(pow. kolski, rej. inowrocławska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 19.1.1945 r.)
województwo konińskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. kolski, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar b. miasta w km²: *brak danych*

Ludność miejscowości: 477 (1825 r.)¹⁹ 521 (1857 r.)¹⁹ 498 (1868 r.)¹⁹ 792 (1890 r.)¹⁹ 610 (1897 r.)¹⁹
1 108 (1911 r.)⁴⁴ 815 (1921 r.)⁵¹ 1,0 tys.(1961 r.)³³ 1 535 (1993 r.)²⁸

151001

BARANÓW

nazwa niemiecka: Baranowo (1940–1945 Rundstatt)

Prawa miejskie: < 1426^{2,46}

Stan administracyjny: Gmina miejska do 1907 r.³³
Gmina wiejska jednostkowa od 1907 r.
Wieś w gminie Kępno-Południe od 1. 8. 1934 r. (Dz.U. ?)
Gromada od 1. 10. 1954 r. (Dz.Urz.WRN 1954 poz. ?)
Gmina wiejska od 1.1.1973 r. (Dz.Urz.WRN 1973 poz. ?)

Przydział administracyjny: pow. ostrzeszowski, woj. sieradzkie do 1793 r.
pow. ostrzeszowski, depart. piotrkowski, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. ostrzeszowski, depart. kaliski, Prusy Południowe od 1795 r.
pow. ostrzeszowski, depart. kaliski, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. ostrzeszowski, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. ostrzeszowski, rej. poznańska, Wlk.Ks. Poznańskie od 1816/19 r.
pow. ostrzeszowski, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. kępiński, rej. poznańska, prow. poznańska od 1887 r.
pow. kępiński, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
[pow. kępiński, rej.lódzka, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 22.1.1945 r.]
woj. kaliskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. kępiński, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz. 652)

Obszar b. miasta w km²: 7,83 (1932 r.)⁵⁰

Ludność miejscowości: 300 (1793 r.)³³ 447 (1800 r.)¹⁷ 540(1808 r.)¹⁵ 383 (1810 r.)¹⁵ 891 (1843 r.)¹⁹
909 (1871 r.)¹⁹ 920 (1880 r.)¹⁹ 801 (1890 r.)¹⁹ 867 (1900 r.)¹⁹ 865 (1921 r.)⁵⁰
880 (1931 r.)⁵⁰ 728 (1961 r.)³³ 1 222 (1993 r.)²⁸

152503

BNIN

nazwa niemiecka: Bnin (1940-1945 Seebrück)

Prawa miejskie: < 1395^{2,29,32,33}

Stan administracyjny: Gmina miejska do 13. 6. 1934 r. (Dz.U.1934 poz. 422)
Gmina wiejska od 13. 6. 1934 r.
Wieś w gminie wiejskiej Kórnik od 1939 r.
Gromada od 1. 10. 1954 r. (Dz.Urz.WRN 1954 poz. ?)
Wieś w gromadzie Kórnik-Południe od (1.1.1956< ? > 1.1.1960) (Dz.Urz.WRN 195? poz. ?)
Włączono do miasta Kórnika od 31.12.1960 r. (Dz.U.1961 poz. 63)

Przydział administracyjny: pow. pyzdrowski, woj. kaliskie do 1793 r.
pow. śremski, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. śremski, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. śremski, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. śremski, rej. poznańska, Wlk.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
pow. śremski, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. śremski, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
(pow. śremski, rej.poznańska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 25.1.1945 r.)
województwo poznańskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. poznański, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar b. miasta w km²: 7,46 (1932 r.)⁵⁰

Ludność miejscowości: 963 (1800 r.)¹⁷ 984 (1808 r.)¹⁵ 997 (1810 r.)¹⁵ 1 329 (1843 r.)¹⁹ 1 303 (1871 r.)¹⁹
1 270 (1880 r.)¹⁹ 1 218 (1890 r.)¹⁹ 1 303 (1900 r.)¹⁹ 1 353 (1910 r.)¹⁹ 1 242 (1921 r.)⁵⁰
1 297 (1931 r.)⁵⁰

152601

BOGUSŁAWOWO

znane również jako Nowe Miasto Bojanowo

nazwa niemiecka: *brak*

Prawa miejskie: **20.8.1663**^{57,26,43}

Stan administracyjny: Gmina miejska do 1791 r.
Włączono do miasta Bojanowa przed 1794 r.⁶⁰

Przydział administracyjny: pow. kościański, woj. poznańskie do 1793 r.
pow. krobowski, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. krobowski, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. krobowski, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. krobowski, rej. poznańska, Wlk.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
pow. krobowski, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. rawicki, rej. poznańska, prow. poznańska od 1887 r.
pow. rawicki, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
(pow. rawicki, rej.poznańska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 26.1.1945 r.)
województwo leszczyńskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. rawicki, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz. 652)

Ludność miejscowości: *brak danych*

152207

BOREK

nazwa niemiecka: *brak*

Prawa miejskie: 1563⁴⁰, <1571⁴⁶

Stan administracyjny: Gmina miejska do 1791 r.
Włączono do miasta Ostrzeszowa przed 1794 r.⁶⁰

Przydział administracyjny: pow. ostrzeszowski, woj. sieradzkie do 1793 r.
pow. ostrzeszowski, depart. piotrkowski, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. ostrzeszowski, depart. kaliski, Prusy Południowe od 1795 r.
pow. ostrzeszowski, depart. kaliski, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. ostrzeszowski, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. ostrzeszowski, rej. poznańska, Wlk.Ks. Poznańskie od 1816/19 r.
pow. ostrzeszowski, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. ostrzeszowski, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
pow. kępiński, woj. poznańskie od 1.4.1932 r. (Dz.U.1932 poz.35)
(pow. kępiński, rej. łódzka, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 22.1.1945 r.)
pow. ostrzeszowski, woj. poznańskie od 1.10.1954 r. (Dz.U. 1954 poz. 243)
województwo kaliskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. ostrzeszowski, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz. 652)

Ludność miejscowości: *brak danych*

151002

BRALIN

nazwa niemiecka: Stadt Bralin, (od pocz. XX w. Bralin)

- Prawa miejskie: od <1523⁶¹ do 1572<⁶¹; od 1650⁶¹ do 1658⁶¹ ; 1668^{33 61}, 1709³³
- Stan administracyjny: Gmina miejska co najmniej do 1742 r.⁶¹
Osada targowa co najmniej do 1825 r.⁶¹
Gmina wiejska jednostkowa do 1934 r.
Gmina wiejska od 1. 8. 1934 r. (Dz.U. ?)
Gromada od 1. 10. 1954 r. (Dz.Urz.WRN 1954 poz. ?)
Gmina wiejska od 1.1.1973 r. (Dz.Urz.WRN 195? poz. ?)
- Przydział administracyjny: pow. sycowski, departament wrocławski, prow. Śląsk od 1742 r.
pow. sycowski, rejencja wrocławska, prow. Śląsk od 1808 r.
pow. sycowski, rejencja wrocławska, prow. Dolny Śląsk od 1919 r.
pow. kępiński, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
(pow. kępiński, rej.lódzka, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 22.1.1945 r.)
województwo kaliskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. kępiński, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz. 652)
- Obszar b. miasta w km²: 10,11 (1932 r.)⁵⁰
- Ludność miejscowości: 1 215 (1921 r.)⁵⁰ 1 306 (1931 r.)⁵⁰ 1 644 (1961 r.)³³ 2 268 (1993 r.)²⁸

151101

BRDÓW

nazwa rosyjska: Брдов [Brdov]

nazwa niemiecka: Brdow (1940-1945 Seestetten)

Prawa miejskie: < 1463, 1525²⁶, < 1529⁴⁰

Stan administracyjny: Gmina miejska do 1870 r.²²
Osada miejska w gminie wiejskiej Lubotyń do 1933 r.
Wieś w gminie wiejskiej Lubotyń od 1934 r.
Gromada od 1.10.1954 r. (Dz.Urz.WRN 1954 poz. ?)
Wieś w gminie wiejskiej Babiak od 1.1.1973 r. (Dz.Urz.WRN 1952 poz. ?)

Przydział administracyjny: pow. koniński (łódzki), woj. kaliskie do 1793 r.
? pow. kowalski, depart. piotrkowski, Prusy Południowe od 1793 r.
? pow. kowalski, depart. poznański, Prusy Południowe od 1795 r.
pow. brzeski, depart. poznański, Prusy Południowe od < 1802 r.
pow. brzeski, depart. bydgoski, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
obwód kujawski, woj. mazowieckie, Królestwo Polskie od 1816 r.
obwód kujawski, gub. mazowiecka od 7.3.1837 r.
pow. kujawski, gub. mazowiecka od 11.10.1842 r.
pow. kujawski, gub. warszawska od 1.1.1845 r.
pow. kolski, gub. kaliska od 31.12.1866 r. (Dz.Praw. t. 66, s. 119 i nast.)
[pow. kolski, gcn. gubernia warszawska od 8. 9. 1915 r. (Dz.Rozp.GGW. 1915, nr 1)]
pow. kolski, woj. łódzkie od 14.8.1919 r. (Dz.U 1919 poz.395)
pow. kolski, woj. poznańskie od 1.4.1938 r. (Dz.U.1937 poz.350)
(pow. kolski, rej. inowrocławska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 19.1.1945 r.)
województwo konińskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. kolski, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar b. miasta w km²: *brak danych*

Ludność miejscowości: 239 (1793 r.)³³ 458 (1800 r.)¹⁷ 604 (1808 r.)¹⁵ 605 (1810 r.)¹⁵ 799 (1825 r.)¹⁹
800 (1857 r.)¹⁹ 861 (1868 r.)¹⁹ 1 377 (1890 r.)¹⁹ 838 (1897 r.)¹⁹ 919 (1911 r.)⁴⁴
1 081 (1921 r.)⁵¹ 864 (1961 r.)³³

153101

BRUDZEW

nazwa rosyjska: Брудзев [Brudzew]

nazwa niemiecka: (1940–1945 ? Brudzew)

Prawa miejskie: < 1458^{2.22.29,42}

Stan administracyjny: Gmina miejska do 1870 r.²²
Osada miejska (gmina wiejska) od 1870 r.
Gmina wiejska od 1934 r.
Gromada od 1.10.1954 r. (Dz.Urz.WRN 1954 poz. ?)
Gmina wiejska od 1.1.1973 r. (Dz.Urz.WRN 1957 poz. ?)

Przydział administracyjny: pow. koniński (łódzki), woj. kaliskie do 1793 r.
pow. koniński, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. koniński, depart. kaliski, Prusy Południowe od 1795 r.
pow. koniński, depart. kaliski, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. koniński, depart. kaliski, Królestwo Polskie od 1815 r.
obwód koniński, woj. kaliskie, Król. Polskie od 1816 r.
obwód koniński, gub. kaliska od 7.3.1837 r. (Dz.Praw. t. 20, s. 412-417)
pow. koniński, gub. kaliska od 11.10.1842 r. (Dz.Praw. t. 30, s. 280-285)
pow. koniński, gub. warszawska od 1.1.1845 r. (Dz.Praw. t. 34, s. 452-459)
pow. kolski, gub. kaliska od 1.1.1867 r. (Dz.Praw. t. 66, s. 119 i nast.)
[pow. kolski, gen.gubernia warszawska od 8.9.1915 r. (Dz.Rozp.GGW. 1915, nr 1)]
pow. kolski, woj. łódzkie od 14.8.1919 r. (Dz.U 1919 poz.395)
pow. kolski, woj. poznańskie od 1.4.1938 r. (Dz.U.1937 poz.350)
pow. turecki, woj. poznańskie od 1.4.1939 r.
(*pow. turecki, rejencja łódzka, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 23.1.1945 r.*)
woj. konińskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. turecki, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar b. miasta w km²: *brak danych*

Ludność miejscowości: 420 (1800 r.)¹⁷ 411 (1808 r.)¹⁵ 364 (1810 r.)¹⁵ 430 (1825 r.)¹⁹ 762 (1857 r.)¹⁹
1 065 (1868 r.)¹⁹ 1 155 (1890 r.)¹⁹ 889 (1897 r.)¹⁹ 1 459 (1911 r.)⁴⁴ 1 193 (1921 r.)⁵¹
1 102 (1961 r.)³³ 1 408 (1993 r.)²⁸

150201

BUDZYŃ

nazwa niemiecka: Budzin (XIX w.), Budsin

Prawa miejskie: od <1458^{2,29,32} do <1470⁵⁷ ; od 1501/1505^{33,26,57} do <1535⁵⁷ ; 1622<, **1641**⁵⁷

Stan administracyjny: Gmina miejska do 13.6.1934 r. (Dz.U.1934 poz. 422)
Gmina wiejska od 13. 6. 1934 r.
Gromada od 1. 10. 1954 r. (Dz.Urz.WRN 1954 poz. ?)
Gmina wiejska od 1.1.1973 r. (Dz.Urz.WRN 1973 poz. ?)

Przydział administracyjny: pow. poznański, województwo poznańskie do 1772 r.
pow. wałecki, departament bydgoski (Okręg Notecki) od 1772 r.
pow. wałecki (pilski), depart. bydgoski, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. wałecki (pilski), Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. chodzieski, rej. bydgoska, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1816/19 r.
pow. chodzieski, rej. bydgoska, prowincja poznańska od 1848 r.
pow. chodzieski, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz. 385)
(*pow. chodzieski, rej. poznańska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 26.1.1945 r.*)
województwo pilskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. chodzieski, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz. 652)

Obszar b. miasta w km²: 18,58 (1932 r.)⁵⁰

Ludność miejscowości: 349 (1772 r.)¹ 833 (1786 r.)¹ 846 (1808 r.)¹⁵ 866 (1810 r.)¹⁵ 1 592 (1843 r.)¹⁹
1 878 (1871 r.)¹⁹ 1 923 (1880 r.)¹⁹ 1 973 (1890 r.)¹⁹ 2 018 (1900 r.)¹⁹ 2 022 (1910 r.)¹⁹
1 889(1921 r.)⁵⁰ 1 951 (1931 r.)⁵⁰ 2 059 (1961 r.)³³ 3 539 (1993 r.)²⁸

152401

CHOCZ

nazwa rosyjska: Хоч [Hoč]

nazwa niemiecka: Chotsch (1940–1945 Petershagen)

Prawa miejskie: XIV w.³³

Stan administracyjny: Gmina miejska do 1870 r.²²
Osada miejska (gmina wiejska) do 1933 r.
Gmina wiejska od 1934 r.
Gromada od 1.10.1954 r. (Dz.Urz.WRN 1954 poz. ?)
Gmina wiejska od 1.1.1973 r. (Dz.Urz.WRN 1957 poz. ?)

Przydział administracyjny: pow. kaliski, woj. kaliskie do 1793 r.
pow. kaliski, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. kaliski, depart. kaliski, Prusy Południowe od 1795 r.
pow. kaliski, depart. kaliski, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. kaliski, depart. kaliski, Królestwo Polskie od 1815 r.
obwód kaliski, woj. kaliskie, Król.Polskie od 1816 r.
obwód kaliski, gub. kaliska od 7.3.1837 r. (Dz.Praw. t. 20, s. 412-417)
pow. kaliski, gub. kaliska od 11.10.1842 r. (Dz.Praw. t. 30, s. 280-285)
pow. kaliski, gub. warszawska od 1.1.1845 r. (Dz.Praw. t. 34, s. 452-459)
pow. kaliski, gub. kaliska od 1.1.1867 r. (Dz.Praw. t. 66, s. 119 i nast.)
[pow. kaliski, gcn.gubernia warszawska od 8.9.1915 r. (Dz.Rozp.GGW, 1915, nr 1)]
pow. kaliski, woj. łódzkie od 14.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz. 395)
pow. kaliski, woj. poznańskie od 1.4.1938 r. (Dz.U.1937 poz. 350)
(pow. kaliski, rej. łódzka, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 22.1.1945 r.)
pow. pleszewski, woj. poznańskie od 1.1.1956 r. (Dz.U.1955 poz. 284)
województwo kaliskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. pleszewski, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar b. miasta w km²: brak danych

Ludność miejscowości: 491 (1793 r.)³³ 878 (1800 r.)¹⁷ 885 (1808 r.)¹⁵ 912 (1810 r.)¹⁵ 1 477 (1825 r.)¹⁹
1 113 (1857 r.)¹⁹ 1 271 (1868 r.)¹⁹ 1 776 (1890 r.)¹⁹ 1 587 (1897 r.)¹⁹ 1 981 (1911 r.)⁴⁴
1,6 tys.(1939 r.)³³ 1 402 (1961 r.)³³ 1 689 (1993 r.)²⁸

150409

CHODZIEŻ – NOWE MIASTO

nazwa niemiecka: Chodziesen-Neustadt

Prawa miejskie: <1719²⁶

Stan administracyjny: Gmina miejska do 1772 r.
Włączono do miasta Chodzieży od 1772 r.¹

Przydział administracyjny: pow. poznański, woj. poznańskie do 1772 r.
pow. wałecki, depart. bydgoski, Okręg Notecki od 1772 r.
pow. wałecki (pilski), depart. bydgoski, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. wałecki (pilski), Wielkie Księstwo Poznańskie od 1816/19 r.
pow. chodzieski, rej. bydgoska, Wlk.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
pow. chodzieski, rej. bydgoska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. chodzieski, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
(pow. chodzieski, rej. poznańska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 26.1.1945 r.)
województwo pilskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. chodzieski, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz. 652)

Ludność miejscowości: *brak informacji*

150101

CHWALISZEWO

nazwa niemiecka: Wallischei

Prawa miejskie: 1427^{27,29}, 1444^{29,33}

Stan administracyjny: Gmina miejska do 1800 r.
Włączono do miasta Poznania od 1800 r.^{33,48}

Przydział administracyjny: pow. poznański, woj. poznańskie do 1793 r.
pow. poznański, depart. poznański, prowincja Prusy Południowe od 1793 r.
pow. poznański, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. poznański, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. poznański, rej. poznańska, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1816/19 r.
pow. poznański, rej. poznańska, prowincja poznańska od 1848 r.
pow. grodzki Poznań Miasto, rej. poznańska, prowincja poznańska od < 1870 r.
pow. grodzki Poznań Miasto, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
(*rejencja poznańska, prowincja Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 31.1.1945 r.*)
województwo grodzkie Poznań od 1.1.1957 r. (Dz.U.1957 poz.1)
województwo poznańskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. grodzki Poznań Miasto, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz. 652)

Ludność miejscowości: *brak informacji*

150402

CIERPIĘGI

wcześniej znane jako Andrzejewo lub Jelcnią Głowa

nazwa niemiecka: *brak*

Prawa miejskie: <1580⁴⁰

Stan administracyjny: Gmina miejska do 1791 r.²²
Włączono do miasta Gniezna od 1796 r.^{27.55.58}

Przydział administracyjny: pow. gnieźnieński, woj. kaliskie do 1768 r.
pow. gnieźnieński, woj. gnieźnieńskie od 1768 r.
pow. gnieźnieński, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. gnieźnieński, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. gnieźnieński, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. gnieźnieński, rej. bydgoska, Wlk. Ks. Poznańskie od 1816/19 r.
pow. gnieźnieński, rej. bydgoska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. gnieźnieński, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
pow. grodzki Gniezno Miasto, woj. poznańskie od <1932 r. (Dz.U.19?? poz.??)
(pow. grodzki Gniezno Miasto, rej. inowrocławska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 21.1.1945 r.)
województwo poznańskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. gnieźnieński, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz. 652)

Ludność miejscowości: *brak informacji*

152404

DOBRZYCA

nazwa niemiecka: Dobrzyca, od pocz.XX w. Dobberschütz

Prawa miejskie: 1440 ^{2.29.32.33}

Stan administracyjny: Gmina miejska do 13.6.1934 r. (Dz.U.1934 poz. 422)
Gmina wiejska od 13. 6. 1934 r.
Gromada od 1. 10. 1954 r. (Dz.Urz.WRN 1954 poz. ?)
Gmina wiejska od 1.1.1973 r. (Dz.Urz.WRN 195? poz. ?)

Przydział administracyjny: pow. kaliski, woj. kaliskie do 1793 r.
pow. krotoszyński, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. krotoszyński, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. krotoszyński, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. krotoszyński, rej. poznańska, Wlk.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
pow. krotoszyński, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. krotoszyński, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
(pow. krotoszyński, rej. poznańska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 23.1.1945 r.
pow. pleszewski, woj. poznańskie od 1.1.1956 r. (Dz.U.1955 poz.284)
województwo kaliskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. pleszewski, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz. 652)

Obszar b. miasta w km²: 8,18 (1932 r.)⁵⁰

Ludność miejscowości:	188 (1793 r.) ³³	535 (1800 r.) ¹⁷	669 (1808 r.) ¹⁵	725 (1810 r.) ¹⁵	1 012 (1843 r.) ¹⁹
	1 288 (1871 r.) ¹⁹	1 343 (1880 r.) ¹⁹	1 344 (1890 r.) ¹⁹	1 944 (1900 r.) ¹⁹	1 279 (1910 r.) ¹⁹
	1 185 (1921 r.) ⁵⁰	1 178.(1931 r.) ⁵⁰	1,5 tys.(1939 r.) ³³	2 236 (1961 r.) ³³	3 041 (1993 r.) ²⁸

152602

DUBIN

(do pocz. XIX w. Dupin)

nazwa niemieccka: (Dupin) Dubin (1940-1945 Spitzenwald)

Prawa miejskie: 1284 (*lok.chyb.*)^{2,57}; < 1426^{29,57}

Stan administracyjny: Gmina miejska do 1895 r.⁵⁷
Gmina wiejska jednostkowa od 1895 r.⁷⁷
Wieś w gminie wiejskiej Jutrosin od 1.8.1934 r. (Dz.U. ?)
Gromada od 1.10.1954 r. (Dz.Urz.WRN 1954 poz. ?)
Wieś w gromadzie wiejskiej Jutrosin od 1.1.1956 > ? < 1.1.1960 r. (Dz.Urz.WRN 1959 poz. ?)
Wieś w gminie wiejskiej Jutrosin od 1.1.1973 r. (Dz.Urz.WRN 1973 poz. ?)
Wieś w gminie miejsko-wiejskiej Jutrosin od 1.2.1991 r. (Dz.U. 1991 poz.12)

Przydział administracyjny: pow. pyzdrowski, woj. kaliskie do 1793 r.
pow. krotoszyński, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. krotoszyński, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. krotoszyński, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. krobowski, rej. poznańska, Wlk.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
pow. krobowski, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. rawicki, rej. poznańska, prow. poznańska od 1887 r.
pow. rawicki, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
(*pow. rawicki, rej.poznańska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 23.1.1945 r.*)
województwo leszczyńskie od 1.6.1975 r. (Dz.U 1975 poz. 92)
pow. rawicki, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz. 652)

Obszar b. miasta w km²: 7,10 (1932 r.)⁵⁰

Ludność miejscowości: 247 (1793 r.)³³ 494 (1800 r.)¹⁷ 440 (1808 r.)¹⁵ 447 (1810 r.)¹⁵ 613 (1843 r.)¹⁹
630 (1871 r.)¹⁹ 662 (1880 r.)¹⁹ 729 (1890 r.)¹⁹ 661 (1921 r.)⁵¹ 890* (1921 r.)⁵⁰
801 (1931 r.)⁵⁰

* ze wsią Dubinek przyłączona po 1921 r.

150405

DZIAŁYŃ

nazwa niemieccka: Dzialyn (1940-1945 Sprengersfelde)

Prawa miejskie: < 1777^{2.26.33}

Stan administracyjny: Gmina miejska do < 1793 r.⁶⁰
Obszar dworski do 1934 r.
Wieś w gminie wiejskiej Kłecko od 1.8.1934 r. (Dz.U. ?)
Wieś w gromadzie wiejskiej Kłecko od 1.10.1954 r. (Dz.Urz.WRN 1954 poz. ?)
Wieś w gminie wiejskiej Kłecko od 1.1.1973 r. (Dz.Urz.WRN 1977 poz. ?)
Wieś w gminie miejsko-wiejskiej Kłecko od 1.2.1991 r. (Dz.U. 1991 poz.12)

Przydział administracyjny: pow. gnieźnieński, woj. kaliskie do 1768 r.
pow. gnieźnieński, woj. gnieźnieńskie od 1768 r.
pow. gnieźnieński, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. gnieźnieński, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. gnieźnieński, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. gnieźnieński, rej. bydgoska, Wlk. Ks. Poznańskie od 1816/19 r.
pow. gnieźnieński, rej. bydgoska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. gnieźnieński, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
(pow. gnieźnieński, rej. inowrocławska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 23.1.1945 r.)
województwo poznańskie od 1.6.1975 r. (Dz.U 1975 poz. 92)
pow. gnieźnieński, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.

Ludność miejscowości: *brak informacji*

151104

GRZEGORZEW

nazwa rosyjska: Гржегоржев [Grzęgorżew] ?

nazwa niemiecka: (1940-1945 Georgen)

Prawa miejskie: < 1357^{2b,33} ; 1435²⁶ ; **1555**²⁶

Stan administracyjny: Gmina miejska do 1870 r.²²
Osada miejska w gminie wiejskiej Krzykosy do 1933 r.
Wieś w gminie wiejskiej Krzykosy od 1934 r.
Gromada od 1.10.1954 r. (Dz.Urz.WRN 1954 poz. ?)
Gmina wiejska od 1.1.1973 r. (Dz.Urz.WRN 195? poz. ?)

Przydział administracyjny: pow. łęczycki, woj. łęczyckie do 1793 r.
pow. łęczycki, depart. piotrkowski, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. łęczycki, depart. warszawski, Prusy Południowe od 1795 r.
pow. łęczycki, depart. warszawski, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. łęczycki, depart. warszawski, Królestwo Polskie od 1815 r.
obwód łęczycki, woj. mazowieckie, Król. Polskie od 1816 r.
obwód łęczycki, gub. mazowiecka od 7.3.1837 r. (Dz.Praw. t. 20, s. 412-417)
pow. łęczycki, gubernia mazowiecka od 11.10.1842 r. (Dz.Praw. t. 30, s. 280-285)
pow. łęczycki, gub. warszawska od 1.1.1845 r. (Dz.Praw. t. 34, s. 452-459)
pow. kolski, gub. kaliska od 1.1.1867 r. (Dz.Praw. t. 66, s. 119 i nast.)
[pow. kolski, gen.gubernia warszawska od 8.9.1915 r. (Dz.Rozp.GGW. 1915, nr 1)]
pow. kolski, woj. łódzkie od 14.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.395)
pow. kolski, woj. poznańskie od 1.4.1938 r. (Dz.U.1937 poz.350)
(pow. kolski, rej. inowrocławska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 19.1.1945 r.)
województwo konińskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz.92)
pow. kolski, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar b. miasta w km²: *brak danych*

Ludność miejscowości: 453 (1793 r.)³³ 516 (1800 r.)¹⁷ 539 (1808 r.)¹⁵ 737 (1810 r.)¹⁵ 923 (1825 r.)¹⁹
1 153 (1857 r.)¹⁹ 1 144 (1868 r.)¹⁹ 1 321 (1890 r.)¹⁹ 1 485 (1897 r.)¹⁹ 2 351 (1911 r.)⁴⁴
1 761 (1921 r.)⁵¹ 1 266 (1961 r.)³³ 1 222 (1993 r.)²⁸ 1 595 (1993 r.)²⁸

150402

GRZYBOWO

nazwa niemiecka: *brak*

Prawa miejskie: 1575^{<58}

Stan administracyjny: Gmina miejska do 1791 r.⁵⁸
Włączono do miasta Gniezna w 1796 r.^{27.55.59}

Przydział administracyjny: pow. gnieźnieński, woj. kaliskie do 1768 r.
pow. gnieźnieński, woj. gnieźnieńskie od 1768 r.
pow. gnieźnieński, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. gnieźnieński, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. gnieźnieński, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. gnieźnieński, rej. bydgoska, Wlk. Ks. Poznańskie od 1816/19 r.
pow. gnieźnieński, rej. bydgoska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. gnieźnieński, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
pow. grodzki Gniezno Miasto, woj. poznańskie od <1932 r. (Dz.U.19?? poz.??)
(*pow. grodzki Gniezno Miasto, rej. inowrocławska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 21.1.1945 r.*)
województwo poznańskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. gnieźnieński, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz. 652)

Ludność miejscowości: *brak informacji*

153106

GRZYMISZEW

nazwa rosyjska: Гржимишев [Grżimišev]

nazwa niemiecka: (1940–1945 ? Grzymiszew)

Prawa miejskie: < 1498^{2,29}

Stan administracyjny: Gmina miejska do 1794⁶⁰, <1800 r.¹⁷
Wieś w gminie wiejskiej Tuliszków do 1954 r.
Gromada od 1.10.1954 r. (Dz.Urz.WRN 1954 poz. ?)
Wieś w gminie wiejskiej Tuliszków od 1.1.1973 r. (Dz.Urz.WRN 195? poz. ?)
Wieś w gminie miejsko-wiejskiej Tuliszków od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz.397)

Przydział administracyjny: pow. koniński (łódzki), woj. kaliskie do 1793 r.
pow. koniński, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. koniński, depart. kaliski, Prusy Południowe od 1795 r.
pow. koniński, depart. kaliski, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. koniński, depart. kaliski, Królestwo Polskie od 1815 r.
obwód koniński, woj. kaliskie, Król. Polskie od 1816 r.
obwód koniński, gub. kaliska od 7.3.1837 r. (Dz.Praw. t. 20, s. 412-417)
pow. koniński, gub. kaliska od 11.10.1842 r. (Dz.Praw. t. 30, s. 280-285)
pow. koniński, gub. warszawska od 1.1.1845 r. (Dz.Praw. t. 34, s. 452-459)
[pow. koniński, gen.gubernia warszawska od 8. 9. 1915 r. (Dz.Rozp.GGW. 1915, nr 1)]
pow. koniński, woj. łódzkie od 14.8.1919 r. (Dz.U 1919 poz.395)
pow. koniński, woj. poznańskie od 1.4.1938 r. (Dz.U.1937 poz.350)
pow. turecki, woj. poznańskie od 1.4.1939 r. (Dz.U.1939 poz.115)
(pow. turecki, rej. łódzka, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 22.1.1945 r.)
województwo konińskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. turecki, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar b. miasta w km²: brak danych

Ludność miejscowości: 785 (1921 r.)⁹¹

150911

IWANOWICE

nazwa rosyjska: Ивановице [Ivanovice]

nazwa niemiecka: (1940-1945 Feldenrode)

Prawa miejskie: **1460**³³ < 1469²⁹

Stan administracyjny: Gmina miejska do 1870 r.²²
Osada miejska (gmina wiejska) od 1870 r.
Gmina wiejska do 1954 r.
Gromada od 1.10.1954 r. (Dz.Urz.WRN 1954 poz. ?)
Wieś w gminie wiejskiej Szczytniki od 1.1.1973 r. (Dz.Urz.WRN 195? poz. ?)

Przydział administracyjny: pow. kaliski, woj. kaliskie do 1793 r.
pow. kaliski, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. kaliski, depart. kaliski, Prusy Południowe od 1795 r.
pow. kaliski, depart. kaliski, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. kaliski, depart. kaliski, Królestwo Polskie od 1815 r.
obwód kaliski, woj. kaliskie, Król.Polskie od 1816 r.
obwód kaliski, gub. kaliska od 7.3.1837 r. (Dz.Praw, t. 20, s. 412-417)
pow. kaliski, gub. kaliska od 11.10.1842 r. (Dz.Praw, t. 30, s. 280-285)
pow. kaliski, gub. warszawska od 1.1.1845 r. (Dz.Praw, t. 34, s. 452-459)
pow. kaliski, gub. kaliska od 1.1.1867 r. (Dz.Praw, t. 66, s. 119 i nast.)
[pow. kaliski, gen.-gub. warszawska od 8.9.1915 r. (Dz.Rozp.GGW, 1915, nr 1)]
pow. kaliski, woj. łódzkie od 14. 8. 1919 r. (Dz.U.1919 poz. 395)
pow. kaliski, woj. poznańskie od 1.4.1938 r. (Dz.U.1937 poz. 350)
(pow. kaliski, rej. łódzka, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 22.1.1945 r.)
województwo kaliskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. kaliski, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar b. miasta w km²: *brak danych*

Ludność miejscowości:	616 (1793 r.) ³³	504 (1800 r.) ¹⁷	590 (1808 r.) ¹⁵	680 (1810 r.) ¹⁵	949 (1825 r.) ¹⁹
	768 (1857 r.) ¹⁹	734 (1868 r.) ¹⁹	1 624 (1890 r.) ¹⁹	665 (1897 r.) ¹⁹	1 182 (1911 r.) ⁴⁴
	1 008 (1921 r.) ⁵¹	754 (1961 r.) ³³			

150701

JARACZEWO

nazwa niemiecka: Jaratschewo (1940-1945 Obragrund)

Prawa miejskie: **1519**^{26,33}

Stan administracyjny: Gmina miejska do 13.6.1934 r. (Dz.U.1934 poz. 422)
Gmina wiejska od 13. 6. 1934 r.
Gromada od 1. 10. 1954 r. (Dz.Urz.WRN 1954 poz. ?)
Gmina wiejska od 1.1.1973 r. (Dz.Urz.WRN 195? poz. ?)

Przydział administracyjny: pow. pyzdrowski, woj. kaliskie do 1793 r.
pow. krotoszyński, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. krotoszyński, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. krotoszyński, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. śremski, rej. poznańska, Wlk.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
pow. śremski, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. jarociński, rej. poznańska, prow. poznańska od 1887 r.
pow. jarociński, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
(pow. jarociński, rej. poznańska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 24.1.1945 r.)
województwo kaliskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. jarociński, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz. 652)

Obszar b. miasta w km²: 2,82 (1932 r.)⁵⁰

Ludność miejscowości: 322 (1789 r.)³³ 382 (1789 r.)³³ 381 (1800 r.)¹⁷ 673 (1808 r.)¹⁹ 560 (1810 r.)¹⁹
917 (1843 r.)¹⁹ 1 105 (1871 r.)¹⁹ 1 078 (1880 r.)¹⁹ 945 (1890 r.)¹⁹ 861 (1900 r.)¹⁹
846 (1910 r.)¹⁹ 855 (1921 r.)⁵⁰ 833 (1931 r.)⁵⁰ 1 009 (1961 r.)³³ 1 187 (1993 r.)²⁸

151803

KAMIONNA

nazwa niemiecka: Kahme

Prawa miejskie: od <1402^{2,29,32,33} do 1582^{26,57}; **1638**^{26,33}

Stan administracyjny: Gmina miejska do 1874 r.^{33,57}
Gmina wiejska jednostkowa od 1874 r.
Wieś w gminie wiejskiej Międzychód od 1.8.1934 r. (Dz.U. ?)
Gromada od 1.10.1954 r. (Dz.Urz.WRN 1954 poz. ?)
Wieś w gminie wiejskiej Międzychód od 1.1.1973 r. (Dz.Urz.WRN 1973 poz. ?)
Wieś w gminie miejsko-wiejskiej Międzychód od 1.2.1991 r. (Dz.U. 1991 poz.12)

Przydział administracyjny: pow. poznański, woj. poznańskie do 1793 r.
pow. międzyrzecki, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. międzyrzecki, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. międzyrzecki, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. międzychodzki, rej. poznańska, Wlk.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
pow. międzychodzki, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. międzychodzki, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
(pow. międzychodzki, rej. poznańska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 28.1.1945 r.)
województwo gorzowskie od 1.6.1975 r. (Dz.U 1975 poz. 92)
pow. międzychodzki, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz 652)

Obszar b. miasta w km²: 11,47 (1932 r.)⁵⁰

Ludność miejscowości: 462 (1800 r.)¹⁷ 515 (1808 r.)¹⁵ 440 (1810 r.)¹⁵ 616 (1843 r.)¹⁹ 766 (1871 r.)¹⁹
752 (1921 r.)⁵⁰ 742 (1931 r.)⁵⁰ 549 (1961 r.)³³

151303

KAZIMIERZ BISKUPI

do 1919 r. Kazimierz

nazwa rosyjska: Казимерж [Kazimerż] ?

nazwa niemiecka: (1940–1943 ? Bischofshofen, 1944 ? –1945 Bischofsfelden ?)

Prawa miejskie: **1287**^{2,29,32,33}

Stan administracyjny: Gmina miejska do 1870 r.²²
Osada miejska (gmina wiejska) od 1870 r.
Gmina wiejska od 1934 r.
Gromada od 1.10.1954 r. (Dz.Urz.WRN 1954 poz. ?)
Gmina wiejska od 1.1.1973 r. (Dz.Urz.WRN 195? poz. ?)

Przydział administracyjny: pow. koniński (łódzki), woj. kaliskie do 1793 r.
pow. powidzki, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. powidzki, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. powidzki, [depart. poznański], Królestwo Polskie od 1815 r.
obwód koniński, woj. kaliskie, Król. Polskie od 1816 r.
obwód koniński, gub. kaliska od 7.3.1837 r. (Dz.Praw. t. 20, s. 412-417)
pow. koniński, gub. kaliska od 11.10.1842 r. (Dz.Praw. t. 30, s. 280-285)
pow. koniński, gub. warszawska od 1.1.1845 r. (Dz.Praw. t. 34, s. 452-459)
pow. słupecki, gub. kaliska od 1.1.1867 r. (Dz.Praw. t. 66, s. 119 i nast.)
[pow. słupecki, gen.gubernia warszawska od 8.9.1915 r. (Dz.Rozp.GGW, 1915, nr 1)]
[pow. koniński, gen.gubernia warszawska od 23.2.1916 r. (Dz.Rozp.GGW, 1916, nr 20)]
pow. słupecki, woj. łódzkie od 14.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.395)
pow. koniński, woj. łódzkie od 1.4.1932 r. (Dz.U.1932 poz.34)
pow. koniński, woj. poznańskie od 1.4.1938 r. (Dz.U.1937 poz.350)
(pow. koniński, rej. inowrocławska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 21.1.1945 r.)
województwo konińskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. koniński, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar b. miasta w km²: *brak danych*

Ludność miejscowości: 703 (1800 r.)¹⁷ 640 (1808 r.)¹⁵ 777 (1810 r.)¹⁵ 1 120 (1825 r.)¹⁹ 1 138 (1857 r.)¹⁹
1 225 (1868 r.)¹⁹ 2 418 (1890 r.)¹⁹ 1 619 (1897 r.)¹⁹ 2 816 (1911 r.)⁴⁴ 1 655 (1921 r.)⁵¹
1 557 (1961 r.)³³ 3 683 (1993 r.)²⁸

152802

KAZMIERZ

nazwa niemieccka: Kazmierz (1940- 1945 Urnental)

Prawa miejskie: < 1458^{2,29,33}

Stan administracyjny: Gmina miejska do 1800 r.^{17,33}
Gmina wiejska jednostkowa do 1934 r.
Gmina wiejska od 1.8.1934 r. (Dz.U. ?)
Gromada od 1.10.1954 r. (Dz.Urz.WRN 1954 poz. ?)
Gmina wiejska od 1.1.1973 r. (Dz.Urz.WRN 1973 poz. ?)

Przydział administracyjny: pow. poznański, woj. poznańskie do 1793 r.
pow. poznański, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. poznański, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. poznański, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. szamotulski, rej. poznańska, Wik.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
pow. szamotulski, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. szamotulski, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
(pow. szamotulski, rej. poznańska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 26.1.1945 r.)
województwo poznańskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. szamotulski, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar b. miasta w km²: 5,64 (1932 r.)⁵⁰

Ludność miejscowości: 121 (1793 r.)³³ 980 (1921 r.)⁵⁰ 927(1931 r.)⁵⁰ 857 (1961 r.)³³ 1 348 (1993 r.)²⁸

153303

KĘBŁOWO

nazwa niemiecka: Kiebel

Prawa miejskie: od 1320[?], <1327^{29,33} do 1797⁵⁵; 1807³³

Stan administracyjny: Gmina miejska do 1883 r.⁵⁷
Gmina wiejska jednostkowa do 1934 r.
Wieś w gminie wiejskiej Wolsztyn od 1.8.1934 r. (Dz.U. ?)
Gromada od 1.10.1954 r. (Dz.Urz.WRN 1954 poz. ?)
Wieś w gminie wiejskiej Wolsztyn od 1.1.1973 r. (Dz.Urz.WRN 1973 poz. ?)
Wieś w gminie miejsko-wiejskiej Wolsztyn od 1.1.1992 r. (Dz.U. 1991 poz.397)

Przydział administracyjny: pow. kościański, woj. poznańskie do 1793 r.
pow. babimojski, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. babimojski, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. babimojski, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. babimojski, rej. poznańska, Wik.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
pow. babimojski, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. wolsztyński, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
(pow. wolsztyński, rej.poznańska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 28.1.1945 r.)
województwo zielonogórskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. wolsztyński, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar b. miasta w km²: 13,01 (1932 r.)⁵⁰

Ludność miejscowości: 272 (1793 r.)³³ 554 (1808 r.)¹⁹ 590 (1810 r.)¹⁹ 950 (1843 r.)¹⁹ 1 238 (1871 r.)¹⁹
1 312 (1880 r.)¹⁹ 1 529 (1921 r.)⁵⁰ 1 521 (1931 r.)⁵⁰ 1 463 (1961 r.)³³

150404

KISZKOWO

nazwa niemieccka: Kischkowo, od 1881 r. Welnau

Prawa miejskie: <1395^{2,29,32,33,57}

Stan administracyjny: Gmina miejska do < 1880 r.¹⁹
Gmina wiejska jednostkowa do 1934 r.
Gmina wiejska od 13. 6. 1934 r. (Dz.U.1934 poz. ?)
Gromada od 1. 10. 1954 r. (Dz.Urz.WRN 1954 poz. ?)
Gmina wiejska od 1.1.1973 r. (Dz.Urz.WRN 195? poz. ?)

Przydział administracyjny: pow. gnieźnieński, woj. kaliskie do 1768 r.
pow. gnieźnieński, woj. gnieźnieńskie od 1768 r.
pow. gnieźnieński, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. gnieźnieński, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. gnieźnieński, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. gnieźnieński, rej. bydgoska, Wlk. Ks. Poznańskie od 1816/19 r.
pow. gnieźnieński, rej. bydgoska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. gnieźnieński, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
(pow. gnieźnieński, rej. inowrocławska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 23.1.1945 r.)
województwo poznańskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. gnieźnieński, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.

Obszar b. miasta w km²: 3,51 (1932 r.)⁵⁰

Ludność miejscowości: 288 (1800 r.)¹⁷ 394 (1808 r.)¹⁵ 266 (1810 r.)¹⁵ 448 (1843 r.)¹⁹ 589 (1871 r.)¹⁹
628 (1921 r.)⁵⁰ 658 (1931 r.)⁵⁰ 881 (1961 r.)³³ 931 (1993 r.)²⁸

152204

KOBYLA GÓRA

nazwa niemiecka: Haideberg (1944-1945 Heideberg)

Prawa miejskie: <1428^{33 46}, 1509³³

Stan administracyjny: Gmina miejska do 1794⁶⁰, >1800¹⁷ r.
Gmina wiejska jednostkowa do 1934 r.
Gmina wiejska od 13. 6. 1934 r. (Dz.U.1934 poz. ?)
Gromada od 1. 10. 1954 r. (Dz.Urz.WRN 1954 poz. ?)
Gmina wiejska od 1.1.1973 r. (Dz.Urz.WRN 195? poz. ?)

Przydział administracyjny: pow. ostrzeszowski, woj. sieradzkie do 1793 r.
pow. ostrzeszowski, depart. piotrkowski, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. ostrzeszowski, depart. kaliski, Prusy Południowe od 1795 r.
pow. ostrzeszowski, depart. kaliski, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. ostrzeszowski, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. ostrzeszowski, rej. poznańska, Wlk.Ks. Poznańskie od 1816/19 r.
pow. ostrzeszowski, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. ostrzeszowski, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
pow. kępiński, woj. poznańskie od 1. 4. 1932 r. (Dz.U.1932 poz.35)
(pow. kępiński, rej. łódzka, prow. Kraj Warty: od 20.10.1939 r. do 22.1.1945 r.)
pow. ostrzeszowski, woj. poznańskie od 1.10.1954 r. (Dz. U. 1954 poz. 243)
województwo kaliskie od 1.6.1975 r. (Dz.U 1975 poz. 92)
pow. ostrzeszowski, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz. 652)

Obszar b. miasta w km²: 0,57 (1932 r.)⁵⁰

Ludność miejscowości: 300 (1832 r.)³³ 362 (1921 r.)⁵⁰ 380 (1931 r.)⁵⁰ 478 (1961 r.)³³ 1 573 (1993 r.)²⁸

153302

KOPANICA

nazwa niemieccka: Kopnitz (1940-1945 Mittelmühlen)

Prawa miejskie: < 1479²⁶, <1507²⁶

Stan administracyjny: Gmina miejska do 13.6.1934 r. (Dz.U.1934 poz. 422)
Gmina wiejska od 13.6.1934 r.
Gromada od 1.10.1954 r. (Dz.Urz.WRN 1954 poz. ?)
Wieś w gminie wiejskiej Siedlec od 1.1.1973 r. (Dz.Urz.WRN 1973 poz. ?)

Przydział administracyjny: pow. kościański, woj. poznańskie do 1793 r.
pow. babimojski, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. babimojski, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. babimojski, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. babimojski, rej. poznańska, Wlk.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
pow. babimojski, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. wolsztyński, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
(pow. wolsztyński, rej.poznańska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 28.1.1945 r.)
województwo zielonogórskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. wolsztyński, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar b. miasta w km²: 8,09 (1932 r.)⁵⁰

Ludność miejscowości: 276 (1777 r.)³³ 496 (1800 r.)¹⁷ 491 (1808 r.)¹⁵ 568 (1810 r.)¹⁵ 898 (1843 r.)¹⁹
983 (1871 r.)¹⁹ 944 (1880 r.)¹⁹ 850 (1890 r.)¹⁹ 821 (1900 r.)¹⁹ 861 (1910 r.)¹⁹
645 (1921 r.)⁵⁰ 640 (1931 r.)⁵⁰ 683 (1961 r.)³³

150901

KORAB

nazwa rosyjska: Кораб [Korab]

nazwa niemiecka: (1940–1945 ? Korab)

Prawa miejskie: <1566²⁶, <1579⁴⁰

Stan administracyjny: Gmina miejska do 1794⁶⁰, >1800¹⁷ r.
Wieś w gminie wiejskiej Brudzew do 1954 r.
Wieś w gromadzie Brudzew od 1.10.1954 r. (Dz.Urz.WRN 1954 poz. ?)
Wieś w gromadzie Lipe od 1.1.1956 > ? <1.1.1960 r. (Dz.Urz.WRN 1959 poz. ?)
Wieś w gminie wiejskiej Blizanów od 1.1.1973 r. (Dz.Urz.WRN 195? poz. ?)

Przydział administracyjny: pow. kaliski, woj. kaliskie do 1793 r.
pow. kaliski, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. kaliski, depart. kaliski, Prusy Południowe od 1795 r.
pow. kaliski, depart. kaliski, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. kaliski, depart. kaliski, Królestwo Polskie od 1815 r.
obw. kaliski, woj. kaliskie, Król.Polskie od 1816 r.
obw. kaliski, gub. kaliska od 7.3.1837 r. (Dz.Praw, t. 20, s. 412-417)
pow. kaliski, gub. kaliska od 11.10.1842 r. (Dz.Praw, t. 30, s. 280-285)
pow. kaliski, gub.warszawska od 1.1.1845 r. (Dz.Praw, t. 34, s. 452-459)
pow. kaliski, gub. kaliska od 1.1.1867 r. (Dz.Praw, t. 66, s. 119 i nast)
[powiat kaliski, gen.-gub.warszawska od 8.9.1915 r. (Dz.Rozp.GGW, 1915, nr 1)]
pow. kaliski, woj. łódzkie od 14. 8. 1919 r. (Dz.U.1919 poz. 395)
pow. kaliski, woj. poznańskie od 1.4.1938 r. (Dz.U.1937 poz. 350)
(*pow. kaliski, rej. łódzka, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 22.1.1945 r.*)
województwo kaliskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. kaliski, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar b. miasta w km²: *brak danych*

Ludność miejscowości: 155 (1789 r.)³³ 367 (1921 r.)⁵¹ 360 (1961 r.)³³

151502

KOŹMIN NIEMIECKI

nazwa niemiecka: Deutsch-Koschmin

Prawa miejskie: **30.6.1775**^{57.[26.33]}

Stan administracyjny: Gmina miejska do 1791 r.
Włączono do miasta Koźmina przed 1794 r.⁶⁰

Przydział administracyjny: pow. pyzdrski, woj. kaliskie do 1793 r.
pow. krotoszyński, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. krotoszyński, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. krotoszyński, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. krotoszyński, rej. poznańska, Wlk.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
pow. krotoszyński, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. koźmiński, rej. poznańska, prow. poznańska od 1887 r.
pow. koźmiński, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
pow. krotoszyński, woj. poznańskie od 1.4.1932 r. (Dz.U.1932 poz.35)
(pow. krotoszyński, rej.poznańska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 25.1.1945 r.)
województwo leszczyńskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. krotoszyński, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz. 652)

Ludność miejscowości: *brak informacji*

150906

KOŹMINEK

nazwa rosyjska: Козминек [Kozminek]

nazwa niemiecka: (1940-1945 Bornhagen)

Prawa miejskie: < 1369^{2,29,33}

Stan administracyjny: Gmina miejska do 1870 r.²²
Osada miejska (gmina wiejska) od 1870 r.
Gmina wiejska od 1934 r.
Gromada od 1.10.1954 r. (Dz.Urz.WRN 1954 poz. ?)
Gmina wiejska od 1.1.1973 r. (Dz.Urz.WRN 195? poz. ?)

Przydział administracyjny: pow. kaliski, woj. kaliskie do 1793 r.
pow. kaliski, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. kaliski, depart. kaliski, Prusy Południowe od 1795 r.
pow. kaliski, depart. kaliski, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. kaliski, depart. kaliski, Królestwo Polskie od 1815 r.
obwód kaliski, woj. kaliskie, Król.Polskie od 1816 r.
obwód kaliski, gub. kaliska od 7.3.1837 r. (Dz.Praw. t. 20, s. 412-417)
pow. kaliski, gub. kaliska od 11.10.1842 r. (Dz.Praw. t. 30, s. 280-285)
pow. kaliski, gub.warszawska od 1.1.1845 r. (Dz.Praw. t. 34, s. 452-459)
pow. kaliski, gub. kaliska od 1.1.1867 r. (Dz.Praw. t. 66, s. 119 i nast.)
[powiat kaliski, gen.-gub.warszawska od 8.9.1915 r. (Dz.Rozp.GGW. 1915, nr 1)]
pow. kaliski, woj. łódzkie od 14. 8. 1919 r. (Dz.U.1919 poz. 395)
pow. kaliski, woj. poznańskie od 1.4.1938 r. (Dz.U.1937 poz. 350)
(pow. kaliski, rej. łódzka, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 22.1.1945 r.)
województwo kaliskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. kaliski, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar b. miasta w km²: brak danych

Ludność miejscowości: 342 (1793 r.)³³ 691 (1800 r.)¹⁷ 828 (1808 r.)¹⁵ 737 (1810 r.)¹⁵ 1 212 (1825 r.)¹⁹
1 200 (1857 r.)¹⁹ 1 657 (1868 r.)¹⁹ 1 767 (1890 r.)¹⁹ 1 720 (1897 r.)¹⁹ 2 615 (1911 r.)⁴⁴
2 273 (1921 r.)⁵¹ 1 433 (1961 r.)³³ 1 222 (1993 r.)²⁸ 1 660 (1993 r.)²⁸

152701

LĄDEK

nazwa rosyjska: Лондек [Londek]

nazwa niemiecka: (1940–1945 Londeck)

Prawa miejskie: 1250 (*lok.chyb.*)^{2,25,29,33} ; 1269^{25,29,33}

Stan administracyjny: Gmina miejska do 1870 r.²²
Osada miejska w gminie wiejskiej Ciążeń do 1932 r. ?
Gmina wiejska od 1.4.1932 r. (*może wcześniej?*)
Gromada od 1.10.1954 r. (Dz.Urz.WRN 1954 poz. ?)
Gmina wiejska od 1.1.1973 r. (Dz.Urz.WRN 195? poz. ?)

Przydział administracyjny: pow. koniński (lądzki), woj. kaliskie do 1793 r.
pow. koniński, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. koniński, depart. kaliski, Prusy Południowe od 1795 r.
pow. koniński, depart. kaliski, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. koniński, depart. kaliski, Królestwo Polskie od 1815 r.
obwód koniński, woj. kaliskie, Król. Polskie od 1816 r.
obwód koniński, gub. kaliska od 7.3.1837 r. (Dz.Praw. t. 20, s. 412-417)
pow. koniński, gub. kaliska od 11.10.1842 r. (Dz.Praw. t. 30, s. 280-285)
pow. koniński, gub. warszawska od 1.1.1845 r. (Dz.Praw. t. 34, s. 452-459)
pow. słupecki, gub. kaliska od 1. 1. 1867 r. (Dz.Praw. t. 66, s. 119 i nast.)
[*pow. słupecki, gen.gubernia warszawska od 8. 9. 1915 r. (Dz.Rozp.GGW, 1915, nr 1)*]
[*pow. koniński, gen.gubernia warszawska od 23. 2. 1916 r. (Dz.Rozp.GGW, 1916, nr 20)*]
pow. słupecki, woj. łódzkie od 14.8.1919 r. (Dz.U 1919 poz.395)
pow. koniński, woj. łódzkie od 1.4.1932 r. (Dz.U 1932 poz.34)
pow. koniński, woj. poznańskie od 1.4.1938 r. (Dz.U 1937 poz.350)
(*pow. koniński, rej. inowrocławska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 22.1.1945 r.*)
pow. słupecki, woj. poznańskie od 1.1.1956 r. (Dz.U. 1955 poz. 284)
województwo konińskie od 1.6.1975 r. (Dz.U 1975 poz. 92)
pow. słupecki, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar b. miasta w km²: *brak danych*

Ludność miejscowości: 357 (1800 r.)¹⁷ 368 (1808 r.)¹⁵ 426 (1810 r.)¹⁷ 620 (1825 r.)¹⁹ 642 (1857 r.)¹⁹
714 (1868 r.)¹⁹ 1 899 (1890 r.)¹⁹ 864 (1897 r.)¹⁹ 1 208 (1911 r.)⁴⁴ 845 (1921 r.)⁵¹
733 (1961 r.)³³ 756 (1993 r.)²⁸

153504

LĘDYCZEK

do 1946 r. Lendyczek

nazwa niemiecka: Landeck

Prawa miejskie: <1761⁵⁶, <1772⁴⁵, **1809**²¹

Stan administracyjny: Gmina miejska do 31.12.1972 r. (Dz.U. 1972 poz.327)
Wieś w gminie wiejskiej Radawnica od 1.1.1973 r. (Dz.Urz.WRN 197? poz. ?)
Wieś w gminie wiejskiej Okonek od 1.1.1977 r. (Dz.U. 1976 poz.244)
Wieś w gminie miejsko-wiejskiej Okonek od 1.1.1992 r. (Dz.U. 1991 poz.397)

Przydział administracyjny: pow. człuchowski, woj. pomorskie do 1772 r.
pow. chojnicki, depart. kwidzyński, Prusy Zachodnie od 1772 r.
pow. człuchowski, rej. kwidzyńska, prow. Prusy Zachodnie od 1816/19 r.
pow. człuchowski, rej. kwidzyńska, prow. Prusy od 1829 r.
pow. człuchowski, rej. kwidzyńska, prow. Prusy Zachodnie od 1878 r.
pow. człuchowski, rej. pilska, prow. Marchia Graniczna od 1922 r.
pow. człuchowski, rej. Marchia Graniczna, prow. Pomorze od 2.9.1938 r.
pow. człuchowski, okręg adm. zachodniopomorski od 27. 2. 1945 r.
pow. człuchowski, okręg w adm. woj. pomorskiego od 7.7.1945 r. (Dz. U.1945 poz. 196)
pow. człuchowski, woj. szczecińskie od 28. 6. 1946 r. (Dz. U.1946 poz. 177)
pow. człuchowski, woj. koszalińskie od 6.7.1950 r. (Dz.U.1950 poz.255)
pow. złotowski, woj. koszalińskie od 12. 9. 1953 r. (Dz. U. 1953 poz. 194)
województwo pilskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. złotowski, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz. 652)

Obszar b. miasta w km²: 8,80 (1919 r.)⁷

Ludność miejscowości: 499 (1772 r.)⁴⁵ ~600 (1800 r.)²¹ 846 (1843 r.)¹⁹ 1 050 (1871 r.)¹⁹ 1 029 (1880 r.)¹⁹
958 (1890 r.)¹⁹ 886 (1900 r.)¹⁹ ~880 (1910 r.)¹⁹ 817 (1919 r.)⁷ 874 (1925 r.)¹⁹
964 (1933 r.)¹⁹ 1 010 (1939 r.)¹⁹ 266 (1946 r.)⁴³ 309 (1950 r.)¹⁹ 399 (1960 r.)¹⁹

1 5 3 2 0 7

LEKNO

nazwa niemieccka: Lekno (1940-1945 Klostersee)

Prawa miejskie: <1370^{2,29,32,33}

Stan administracyjny: Gmina miejska do 8.8.1888 r.⁵⁷
Gmina wiejska jednostkowa do 1934 r.
Wieś w gminie wiejskiej Wągrowiec-Północ od 13. 6. 1934 r. (Dz.U.1934 poz. ?)
Gromada od 1. 10. 1954 r. (Dz.Urz.WRN 1954 poz. ?)
Gmina wiejska od 1.1.1973 r. (Dz.Urz.WRN 1957 poz. ?)
Wieś w gminie wiejskiej Wągrowiec od 1.1.1977 r. (Dz.U.1976 poz. 244)

Przydział administracyjny: pow. kcyński, woj. kaliskie do 1768 r.
pow. kcyński, woj. gnieźnieńskie od 1768 r.
pow. [kcyński], woj. gnieźnieńskie od 1772 r.
pow. wągrowiecki, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. wągrowiecki, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. wągrowiecki, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. wągrowiecki, rej. poznańska, Wlk.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
pow. wągrowiecki, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. wągrowiecki, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
(pow. wągrowiecki, rej. inowrocławska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 25.1.1945 r.)
województwo pilskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. wągrowiecki, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar b. miasta w km²: 10,57 (1932 r.)⁵⁰

Ludność miejscowości: 161 (1793 r.)³³ 223 (1800 r.)¹⁷ 341 (1808 r.)¹⁵ 303 (1810 r.)¹⁵ 588 (1843 r.)¹⁹
605 (1871 r.)¹⁹ 652 (1880 r.)¹⁹ 841 (1921 r.)⁵⁰ 788 (1931 r.)⁵⁰ ~650 (1961 r.)³³

153207

ŁOPIENNO

nazwa niemiecka: Lopienno (1940–1945 Seegrund)

Prawa miejskie: **1519**^{26,57}

Stan administracyjny: Gmina miejska do 8.8.1888 r.⁵⁷
Gmina wiejska jednostkowa do 1934 r.
Wieś w gminie wiejskiej Mieścisko od 13.6.1934 r. (Dz.U.1934 poz. ?)
Gromada od 1.10.1954 r. (Dz.Urz.WRN 1954 poz. ?)
Wieś w gromadzie Mieleszyn od 31.12.1961 r. (Dz. U. 1961 poz. 269)
Wieś w gminie wiejskiej Mieleszyn od 1.1.1973 r. (Dz.Urz.WRN 195? poz. ?)

Przydział administracyjny: pow. gnieźnieński, woj. kaliskie do 1768 r.
pow. gnieźnieński, woj. gnieźnieńskie od 1768 r.
pow. gnieźnieński, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. gnieźnieński, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. gnieźnieński, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. wągrowiecki, rej. poznańska, Wlk.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
pow. wągrowiecki, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. wągrowiecki, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
(pow. wągrowiecki, rej. inowrocławska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 25.1.1945 r.)
pow. gnieźnieński, woj. poznańskie od 31.12.1961 r. (Dz. U. 1961 poz. 269)
województwo poznańskie od 1.6.1975 r. (Dz.U 1975 poz. 92)
pow. gnieźnieński, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar b. miasta w km²: 13,86 (1932 r.)⁵⁰

Ludność miejscowości: 191 (1793 r.)³³ 423 (1800 r.)¹⁷ 254 (1808 r.)¹⁵ 306 (1810 r.)¹⁵ 692 (1843 r.)¹⁹
943 (1871 r.)¹⁹ 1 002 (1880 r.)¹⁹ 1 420 (1921 r.)⁵⁰ 1 370 (1931 r.)⁵⁰ ~1 tys. (1961 r.)³³

152304

MIASTEczKO KRAJEŃSKIE

do (1.8.1934 < ? < 1.4.1939) Miasteczko

nazwa niemieccka: Friedheim

Prawa miejskie: < 1497 ^{2,29,32,57}

Stan administracyjny: Gmina miejska do 1.1.1973 r. (Dz.U.1972 poz. 327)
Wież w gminie wiejskiej Białośliwie od 1.1.1973 r. (Dz.Urz.WRN 197? poz. ?)
Gmina wiejska od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz.497)

Przydział administracyjny: pow. nakielski, woj. kaliskie do 1768 r.
pow. nakielski, woj. gnieźnieńskie od 1768 r.
pow. kamieński, depart. bydgoski, Okręg Notecki od 1772 r.
pow. kamieński (wyrzyski), depart. bydgoski, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. kamieński (wyrzyski), Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. wyrzyski, rej. bydgoska, Wlk.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
pow. wyrzyski, rej. bydgoska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. wyrzyski, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
pow. wyrzyski, woj. pomorskie od 1.4.1938 r. (Dz.U.1937 poz.350)
(pow. wyrzyski, rej. bydgoska, prow. Gdańsk-Prusy Zachodnie od 20.10.1939 r. do 28.1.1945 r.)
pow. wyrzyski, woj. bydgoskie od 6.7.1950 r. (Dz.U.1950 poz.255)
województwo pilskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. pilski, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar b. miasta w km²: 12,11 (1932 r.)⁵⁰ 12 (1957 r.)⁴²

Ludność miejscowości: 270 (1772 r.)³³ 302 (1786 r.)¹ 173 (1808 r.)¹⁵ 317 (1810 r.)¹⁵ 702 (1843 r.)¹⁹
1 116 (1871 r.)¹⁹ 940 (1880 r.)¹⁹ 932 (1890 r.)¹⁹ 1 058 (1900 r.)¹⁹ 1 110 (1910 r.)¹⁹
1 154 (1921 r.)⁵⁰ 1 218 (1931 r.)⁵⁰ 1 218 (1939 r.)¹⁹ 1 083 (1946 r.)⁴³ 1 059 (1950 r.)¹⁹
1 236 (1960 r.)¹⁹ 1 102 (1970 r.) 1 153 (1993 r.)²⁸

150410

MIELŻYN

nazwa niemiecka: Mielzyn (XIX w.), Mieltschin, (1940–1945 Mollen)

Prawa miejskie: od <1517^{26,33,57} do poł. XVII w.³¹; 1763^{57,131,331}

Stan administracyjny: Gmina miejska do 1907 r.³³
Gmina wiejska jednostkowa do 1934 r.
Wieś w gminie wiejskiej Witkowo od 13.6.1934 r. (Dz.U.1934 poz. ?)
Gromada od 1.10.1954 r. (Dz.Urz.WRN 1954 poz. ?)
Wieś w gminie wiejskiej Witkowo od 1.1.1973 r. (Dz.Urz.WRN 195? poz. ?)
Wieś w gminie miejsko-wiejskiej Witkowo od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz. 397)

Przydział administracyjny: pow. pyzdrowski, woj. kaliskie do 1793 r.
pow. powidzki, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. powidzki, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. powidzki, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. gnieźnieński, rej. bydgoska, Wlk.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
pow. gnieźnieński, rej. bydgoska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. witkowski, rej. bydgoska, prow. poznańska od 1887 r.
pow. witkowski, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
pow. gnieźnieński, woj. poznańskie od 1.4.1927 r. (Dz.U.1927 poz.130)
(pow. gnieźnieński, rej. inowrocławska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 21.1.1945 r.)
województwo konińskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. gnieźnieński, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar b. miasta w km²: 7,88 (1932 r.)⁵⁰

Ludność miejscowości: 244 (1793 r.)³³ 264 (1800 r.)¹⁷ 278 (1808 r.)¹⁵ 209 (1810 r.)¹⁵ 309 (1843 r.)¹⁹
537 (1871 r.)¹⁹ 610 (1880 r.)¹⁹ 525 (1890 r.)¹⁹ 525 (1900 r.)¹⁹ 477 (1921 r.)⁵¹
1 097* (1921 r.)⁵⁰ 950 (1931 r.)⁵⁰ 837 (1961 r.)³³

* razem z włączoną po 1921 r. wsią Mielżyn Stary

150702

MIESZKÓW

nazwa niemieccka: Mieszkow (XIX w.), Mieschkow, (1940-1945 Mühlenfelde)

Prawa miejskie: **1777**^{2,26,33,56,57}

Stan administracyjny: Gmina miejska do 26.11.1873 r.⁵⁷
Gmina wiejska jednostkowa do 1934 r.
Wieś w gminie wiejskiej Jarocin od 1.8.1934 r. (Dz.U.1934 poz. ?)
Gromada od 1.10.1954 r. (Dz.Urz.WRN 1954 poz. ?)
Wieś w gminie wiejskiej Jarocin od 1.1.1973 r. (Dz.Urz.WRN 195? poz. ?)

Przydział administracyjny: pow. pyzdrowski, woj. kaliskie do 1793 r.
pow. średzki, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. średzki, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. średzki, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. pleszewski, rej. poznańska, Wlk.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
pow. pleszewski, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. jarociński, rej. poznańska, prow. poznańska od 1887 r.
pow. jarociński, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
(pow. jarociński, rej. poznańska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 24.1.1945 r.)
województwo kaliskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. jarociński, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz. 652)

Obszar b. miasta w km²: 3,95 (1932 r.)⁵⁰

Ludność miejscowości: 647 (1793 r.)³³ 667 (1800 r.)¹⁷ 675 (1808 r.)¹⁵ 328 (1810 r.)¹² 699 (1843 r.)¹⁹
619 (1871 r.)¹⁹ 726 (1921 r.)⁵⁰ 617 (1931 r.)⁵⁰ 837 (1961 r.)³³

153203

MIEŚCISKO

(do połowy XVI w. Nowe Miasto albo Łyczanc Miasto)

nazwa niemiecka: Mietschisko, od pocz. XX w. Marktstadt

Prawa miejskie: 1436^{33,49}, <1473^{2.29,32}

Stan administracyjny: Gmina miejska do 13.6.1934 r. (Dz.U.1934 poz. 422)
Gmina wiejska od 13.6.1934 r.
Gromada od 1.10.1954 r. (Dz.Urz.WRN 1954 poz. ?)
Gmina wiejska od 1.1.1973 r. (Dz.Urz.WRN 1957 poz. ?)

Przydział administracyjny: pow. gnieźnieński, woj. kaliskie do 1768 r.
pow. gnieźnieński, woj. gnieźnieńskie od 1768 r.
pow. wągrowiecki, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. wągrowiecki, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. wągrowiecki, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. wągrowiecki, rej. poznańska, Wlk.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
pow. wągrowiecki, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. wągrowiecki, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
(pow. wągrowiecki, rej. inowrocławska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 25.1.1945 r.)
województwo pilskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. wągrowiecki, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar b. miasta w km²: 6,13 (1932 r.)⁵⁰

Ludność miejscowości: 228 (1793 r.)³³ 359 (1800 r.)¹⁷ 352 (1808 r.)¹⁵ 350 (1810 r.)¹⁵ 774 (1843 r.)¹⁹
949 (1871 r.)¹⁹ 996 (1880 r.)¹⁹ 977 (1890 r.)¹⁹ 1 030 (1900 r.)¹⁹ 1 317 (1910 r.)¹⁹
1 317 (1921 r.)⁵⁰ 1 241 (1931 r.)⁵⁰ 1 327 (1961 r.)³³ 1 950 (1993 r.)²⁸

152903

NOWE MIASTO nad Wartą

do 1933 r. Nowemiasto nad Wartą

nazwa niemiecka: Neustadt an der Warthe

Prawa miejskie: < 1300^{2,29,32,33,57}

Stan administracyjny: Gmina miejska do 13.6.1934 r. (Dz.U 1934 poz. 422)
Gmina wiejska od 13. 6. 1934 r.
Gromada od 1. 10. 1954 r. (Dz.Urz.WRN 1954 poz. ?)
Gmina wiejska od 1.1.1973 r. (Dz.Urz.WRN 195? poz. ?)

Przydział administracyjny: pow. pyzdrowski, woj. kaliskie do 1793 r.
pow. średzki, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. średzki, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. średzki, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. pleszewski, rej. poznańska, Wlk.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
pow. pleszewski, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. jarociński, rej. poznańska, prow. poznańska od 1887 r.
pow. jarociński, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
(pow. jarociński, rej. poznańska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 24.1.1945 r.)
województwo kaliskie od 1.6.1975 r. (Dz.U 1975 poz. 92)
pow. średzki, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz. 652)

Obszar b. miasta w km²: 3,85 (1932 r.)⁵⁰

Ludność miejscowości: 606 (1793 r.)³³ 737 (1800 r.)¹⁷ 898 (1808 r.)¹⁵ 738 (1810 r.)¹⁵ 1 250 (1843 r.)¹⁹
1 260 (1871 r.)¹⁹ 1 187 (1880 r.)¹⁹ 1 148 (1890 r.)¹⁹ 1 136 (1900 r.)¹⁹ 1 050 (1910 r.)¹⁹
1 044 (1921 r.)⁵⁰ 1 071 (1931 r.)⁵⁰ 1 122 (1961 r.)³³ 1 393 (1993 r.)²⁸

152002

NOWE ROGOŹNO

nazwa niemiecka: Rogasen-Neustadt

Prawa miejskie: **1750**^{26,33,56,57}

Stan administracyjny: Gmina miejska do 1794< r.⁶⁰
Włączono do miasta Rogoźna po 1794 r.⁶⁰ przed 1800 r.¹⁷

Przydział administracyjny: pow. poznański, woj. poznańskie do 1793 r.
pow. obornicki, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. obornicki, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. obornicki, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. obornicki, rej. poznańska, Wlk.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
pow. obornicki, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. obornicki, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
(pow. obornicki, rej. poznańska, prow. Kraj Warty: od 20.10.1939 r. do 25.1.1945 r.)
województwo pilskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. obornicki, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz 652)

Ludność miejscowości: 954 (1793 r.)³³

152002

NOWY GRODZISK

nazwa niemiecka: Gratz-Neustadt

Prawa miejskie: **2.11.1593** ^{57.[26,33]}

Stan administracyjny: Gmina miejska do 1791 r.
Włączono do miasta Grodziska przed 1793 r. ⁶⁰

Przydział administracyjny: pow. kościański, woj. poznańskie do 1793 r.
pow. kościański, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. kościański, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. kościański, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. bukowski, rej. poznańska, Wlk.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
pow. bukowski, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. grodziski, rej. poznańska, prow. poznańska od 1887 r.
pow. grodziski, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
pow. nowotomyski, woj. poznańskie od 1.4.1932 r. (Dz.U.1932 poz.35)
(pow. nowotomyski, rej.poznańska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 27.1.1945 r.)
województwo poznańskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. grodziski, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz. 652)

Ludność miejscowości: *brak informacji*

151502

NOWY KOŹMIN

nazwa niemiecka: Neu-Koschmin

Prawa miejskie: 1518^{26,57}

Stan administracyjny: Gmina miejska do 1791 r.
Włączono do miasta Koźmina przed 1793 r.⁶⁰

Przydział administracyjny: pow. pyzdrski, woj. kaliskie do 1793 r.
pow. krotoszyński, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. krotoszyński, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. krotoszyński, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. krotoszyński, rej. poznańska, Wlk.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
pow. krotoszyński, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. koźmiński, rej. poznańska, prow. poznańska od 1887 r.
pow. koźmiński, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
pow. krotoszyński, woj. poznańskie od 1.4.1932 r. (Dz.U.1932 poz.35)
(pow. krotoszyński, rej.poznańska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 25.1.1945 r.)
województwo leszczyńskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. krotoszyński, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz. 652)

Ludność miejscowości: *brak informacji*

150909

OPATÓWEK

nazwa rosyjska: Опатовек [Opatovek]

nazwa niemiecka: (1940-1945 Spatenfelde)

Prawa miejskie: < 1338^{2,29}, 1360³³, **1440**³³

Stan administracyjny: Gmina miejska do 1870 r.²²
Osada miejska (gmina wiejska) od 1870 r.
Gmina wiejska od 1934 r. ?
Gromada od 1.10.1954 r. (Dz.Urz.WRN 1954 poz. ?)
Gmina wiejska od 1.1.1973 r. (Dz.Urz.WRN 195? poz. ?)

Przydział administracyjny: pow. kaliski, woj. kaliskie do 1793 r.
pow. kaliski, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. kaliski, depart. kaliski, Prusy Południowe od 1795 r.
pow. kaliski, depart. kaliski, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. kaliski, depart. kaliski, Królestwo Polskie od 1815 r.
obw. kaliski, woj. kaliskie, Król.Polskie od 1816 r.
obw. kaliski, gub. kaliska od 7.3.1837 r. (Dz.Praw. t. 20. s. 412-417)
pow. kaliski, gub. kaliska od 11.10.1842 r. (Dz.Praw. t. 30. s. 280-285)
pow. kaliski, gub.warszawska od 1.1.1845 r. (Dz.Praw. t. 34. s. 452-459)
pow. kaliski, gub. kaliska od 1.1.1867 r. (Dz.Praw. t. 66. s. 119 i nast.)
[powiat kaliski, gen.-gub.warszawska od 8.9.1915 r. (Dz.Rozp.GGW. 1915. nr 1)]
pow. kaliski, woj. łódzkie od 14. 8. 1919 r. (Dz.U.1919 poz. 395)
pow. kaliski, woj. poznańskie od 1.4.1938 r. (Dz.U 1937 poz. 350)
(*pow. kaliski, rej. łódzka, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 22.1.1945 r*)
województwo kaliskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. kaliski, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar b. miasta w km²: *brak danych*

Ludność miejscowości: 209 (1793 r.)³³ 385 (1800 r.)¹⁷ 407 (1808 r.)¹⁵ 406 (1810 r.)¹⁵
583 (1825 r.)¹⁹ 1 659 (1857 r.)¹⁹ 1 668 (1868 r.)¹⁹ 1 551 (1890 r.)¹⁹
1 775 (1897 r.)¹⁹ 1 990 (1911 r.)⁴⁴ 2 802 (1921 r.)⁵¹ 3 011 (1961 r.)³³
3 946 (1993 r.)²⁸

150101

OSTRÓWEK

nazwa niemiecka: Ostrowek

Prawa miejskie: <1431²⁴, **1444**^{24.29.33}

Stan administracyjny: Gmina miejska do 1799 r.²⁴
Włączono do miasta Poznania od 1800 r.^{35 48}

Przydział administracyjny: pow. poznański, woj. poznańskie do 1793 r.
pow. poznański, depart. poznański, prowincja Prusy Południowe od 1793 r.
pow. poznański, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. poznański, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. poznański, rej. poznańska, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1816/19 r.
pow. poznański, rej. poznańska, prowincja poznańska od 1848 r.
pow. grodzki Poznań Miasto, rej. poznańska, prowincja poznańska od < 1870 r.
pow. grodzki Poznań Miasto, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
(*rejencja poznańska, prowincja Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 31.1.1945 r.*)
województwo grodzkie Poznań od 1.1.1957 r. (Dz.U.1957 poz.1)
województwo poznańskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. grodzki Poznań Miasto, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz. 652)

Ludność miejscowości: *brak informacji*

Ostrówek był przez cały czas swego istnienia najmniejszym miastem Rzeczypospolitej o pełnych prawach i urządach miejskich (rada miejska, burmistrz); w 1741 roku liczył zaledwie 22 nieruchomości⁻⁴

150505

PIASKI

do 1842 r. Piaseczna Góra

nazwa niemieccka: Sandberg

Prawa miejskie: **1775**^{2,26,33,56}

Stan administracyjny: Gmina miejska do 12.6.1934 r. (Dz.U.1934 poz. 422)
Gmina wiejska od 13. 6. 1934 r. (Dz.U.1934 poz. ?)
Gromada od 1. 10. 1954 r. (Dz.Urz.WRN 1954 poz. ?)
Gmina wiejska od 1.1.1973 r. (Dz.Urz.WRN 195? poz. ?)

Przydział administracyjny: pow. kościański, woj. poznańskie do 1793 r.
pow. krobowski, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. krobowski, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. krobowski, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. krobowski, rej. poznańska, Wlk.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
pow. krobowski, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. gostyński, rej. poznańska, prow. poznańska od 1887 r.
pow. gostyński, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
(*pow. gostyński, rej.poznańska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 27.1.1945 r.*)
województwo leszczyńskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. gostyński, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.

Obszar b. miasta w km²: 2,11 (1932 r.)⁵⁰

Ludność miejscowości: 378 (1793 r.)³³ 341 (1800 r.)¹⁷ 431 (1808 r.)¹⁵ 356 (1810 r.)¹⁵ 589 (1843 r.)¹⁹
649 (1871 r.)¹⁹ 789 (1880 r.)¹⁹ 989 (1890 r.)¹⁹ 1 231 (1900 r.)¹⁹ 1 605 (1910 r.)¹⁹
1 638 (1921 r.)⁵⁰ 1 881 (1931 r.)⁵⁰ 2 417 (1961 r.)³³ 2 487 (1993 r.)²⁸

150101

PIOTROWO

nazwa niemieccka: Piotrowo albo Pietrowo

Prawa miejskie: 1584^{26,27}, 1602^{24,26,27}

Stan administracyjny: Gmina miejska do 1800 r.^{24,27}
Gmina wiejska Berdychowo-Piotrowo
* Włączono do miasta Poznania <1888⁶⁴/1892 r.⁴⁸

Przydział administracyjny: pow. poznański, woj. poznańskie do 1793 r.
pow. poznański, depart. poznański, prowincja Prusy Południowe od 1793 r.
pow. poznański, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. poznański, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. poznański, rej. poznańska, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1816/19 r.
pow. poznański, rej. poznańska, prowincja poznańska od 1848 r.
[pow. poznański wschodni, rej. poznańska, prowincja poznańska od 1887 r.]
pow. grodzki Poznań Miasto, rej. poznańska, prowincja poznańska od <1888/1892 r.?
(*rejencja poznańska, prowincja Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 31.1.1945 r.*)
województwo grodzkie Poznań od 1.1.1957 r. (Dz.U.1957 poz.1)
województwo poznańskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. grodzki Poznań Miasto, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz. 652)

Ludność miejscowości: *brak informacji*

*W 1608 r. było 38 domów; w 1793 r. było 14 „dymów”, czyli gospodarstw rodzinnych.*⁴⁷

* Datę 1892 roku podają T.Ruszczyńska i A.Sławska w publikacji „Poznań” (48). Natomiast na mapie topograficznej 1:25 000, opracowanej w 1888 roku, a wydanej w 1890 roku, obie miejscowości są już objęte granicami miasta. Być może zmiana granic nastąpiła jednak łącznie z podziałem w 1887 r. dotychczasowego powiatu poznańskiego na dwa: wschodni i zachodni.

1 5 2 7 0 4

POWIDZ

nazwa niemieccka: Powidz (1940–1945 Kurheim)

- Prawa miejskie:** **1243** ^{2.28.29.32.33.57}
- Stan administracyjny:** Gmina miejska do 13.6.1934 r. (Dz.U.1934 poz. 422)
Gmina wiejska od 13.6.1934 r. (Dz.U.1934 poz. ?)
Gromada od 1.10.1954 r. (Dz.Urz.WRN 1954 poz. ?)
Gmina wiejska od 1.1.1973 r. (Dz.Urz.WRN 195? poz. ?)
Wieś w gminie wiejskiej Witkowo od 15.1.1976 r. (Dz.U.1976 poz. 12)
Wieś w gminie miejsko-wiejskiej Witkowo od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz. 397)
Gmina wiejska od 31.12.1994 r. (Dz.U.1994 poz. 671)
- Przydział administracyjny:** pow. gnieźnieński, woj. kaliskie do 1768 r.
pow. gnieźnieński, woj. gnieźnieńskie do 1793 r.
pow. powidzki, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. powidzki, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. powidzki, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. gnieźnieński, rej. bydgoska, Wlk.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
pow. gnieźnieński, rej. bydgoska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. witkowski, rej. bydgoska, prow. poznańska od 1887 r.
pow. witkowski, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
pow. gnieźnieński, woj. poznańskie od 1.4.1927 r. (Dz.U 1927 poz.130)
(pow. gnieźnieński, rej. inowrocławska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 21.1.1945 r.)
województwo konińskie od 1.6.1975 r. (Dz.U 1975 poz. 92)
pow. słupecki, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)
- Obszar b. miasta w km²:** 27,74 (1932 r.)⁵⁰
- Ludność miejscowości:** 481 (1793 r.)³³ 668 (1800 r.)¹⁷ 830 (1808 r.)¹⁵ 628 (1810 r.)¹⁵ 1 169 (1843 r.)¹⁹
1 356 (1871 r.)¹⁹ 1 257 (1880 r.)¹⁹ 1 158 (1890 r.)¹⁹ 1 107 (1900 r.)¹⁹ 1 155 (1910 r.)¹⁹
1 210 (1921 r.)⁵⁰ 1 255 (1931 r.)⁵⁰ 1 488 (1961 r.)³³

153301

PRZEMĘT

nazwa niemiecka: Priment (1940-1945 Weissberg)

Prawa miejskie: 1210 *lok. chyb.*²⁵; <1311^{2,29,57}

Stan administracyjny: Gmina miejska do 1796 r.¹¹
Gmina wiejska jednostkowa do 1934 r.
Gmina wiejska od 12.6.1934 r. (Dz.U. ?)
Gromada od 1.10.1954 r. (Dz.Urz.WRN 1954 poz. ?)
Wieś w gminie wiejskiej Mochy od 1.1.1973 r. (Dz.Urz.WRN 1973 poz. ?)
Gmina wiejska od 15.1.1976 r. (Dz.U. 1976 poz. 10)

Przydział administracyjny: pow. kościański, woj. poznańskie do 1793 r.
pow. wschowski, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. wschowski, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. wschowski, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. babimojski, rej. poznańska, Wlk.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
pow. babimojski, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. wolsztyński, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
(pow. wolsztyński, rej.poznańska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 28.1.1945 r.)
województwo leszczyńskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz.92)
pow. wolsztyński, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar b. miasta w km²: 5,83 (1932 r.)⁵⁹

Ludność miejscowości: 189 (1793 r.)³³ 958 (1921 r.)⁵¹ 878 (1931 r.)⁵⁰ 373 (1961 r.)³³ 374 (1993 r.)²⁸

150307

RADOLIN

nazwa niemiecka: Radolin

Prawa miejskie: **13.1.1759**^{57,[2,21,26,56]}

Stan administracyjny: Gmina miejska do 23.12.1857 r.⁵⁷
Gmina wiejska jednostkowa do 1945 r.
Wieś w gminie wiejskiej Biała od 1945 r.
Wieś w gromadzie Biała od 1.10.1954 r. (?)
Wieś w gminie wiejskiej Trzcianka od 1.1.1973 r. (Dz.Urz.WRN 1973 poz. ?)
Wieś w gminie miejsko-wiejskiej Trzcianka od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz.397)

Przydział administracyjny: pow. poznański, woj. poznańskie do 1772 r.
pow. wałecki, depart. bydgoski, Okręg Notecki od 1772 r.
pow. wałecki (pilski), depart. bydgoski, Ks. Warszawskie od 1807 r.
pow. wałecki (pilski), Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. czarnkowski, rej. bydgoska, Wlk.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
pow. czarnkowski, rej. bydgoska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. czarnkowski, rej. pilska od 2.8.1919 r.
pow. notecki, rej. pilska od 15.12.1919 r.
pow. notecki, prow. Marchia Graniczna Poznań-Prusy Zachodnie od 1922 r.
pow. notecki, rej. Marchia Graniczna P.-P.Z., prow. Pomorze od 2.9.1938 r.
pow. trzcianecki, okręg zachodnio-pomorski od 1.2.1945 r.
pow. trzcianecki, okręg pod zarządem woj. poznańskiego od 7.7.1945 r. (M.P. 1945 poz. 77)
pow. pilski, woj. poznańskie od 28.6.1946 r. (Dz.U.1946 poz. 177)
pow. trzcianecki, woj. poznańskie od 1.1.1959 r. (Dz.U.1958 poz. 393)
województwo pilskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. czarnkowsko-trzcianecki, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar b. miasta w km²: 4,17 (1919 r.)⁷

Ludność miejscowości: 317 (1772 r.)³³ 467 (1786 r.)¹ 326 (1808 r.)¹³ 467 (1810 r.)¹⁵ 721 (1843 r.)¹⁹
611 (1919 r.)⁷ ~500 (1961 r.)³³

1 5 0 6 0 4

ROSTARZEWO

nazwa niemieccka: Rostarzewo (nicoficjalnic Rothenburg), od 1897 r. Rothenburg an der Obra

Prawa miejskie: **17.2.1752**^{57.[2.26.33.56]}

Stan administracyjny: Gmina miejska do 13.6.1934 r. (Dz.U.1934 poz.422)
Wieś w gminie wiejskiej Rakoniewice od 13.6.1934 r.
Gromada od 1.10.1954 r. (Dz.Urz.WRN 1954 poz. ?)
Wieś w gminie wiejskiej Rakoniewice od 1.1.1973 r. (Dz.Urz.WRN 195? poz. ?)
Wieś w gminie miejsko-wiejskiej Rakoniewice od 1.2.1991 r. (Dz.U.1991 poz. 12)

Przydział administracyjny: pow. kościański, woj. poznańskie do 1793 r.
pow. babimojski, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. babimojski, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. babimojski, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. babimojski, rej. poznańska, Wlk.Ks.Poznańskie od 1816/19 r
pow. babimojski, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. wolsztyński, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
(pow. wolsztyński, rej. poznańska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 27.1.1945 r.)
województwo poznańskie od 1.6.1975 r. (Dz.U 1975 poz. 92)
pow. grodziski, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar b. miasta w km²: 5,11 (1932 r.)⁵⁰

Ludność miejscowości:	424 (1793 r.) ³³	466 (1800 r.) ¹⁷	325 (1808 r.) ¹⁵	449 (1810 r.) ¹⁵	734 (1843 r.) ¹⁹
	897 (1871 r.) ¹⁹	1 043 (1880 r.) ¹⁹	1 052 (1890 r.) ¹⁹	1 193 (1900 r.) ¹⁹	1 172 (1910 r.) ¹⁹
	1 019 (1921 r.) ⁵⁰	989 (1931 r.) ⁵⁰	1 106 (1961 r.) ³³		

151006

RYCHTAL

nazwa niemieccka: Reichthal

Prawa miejskie: od 1231²⁵ < 1294^{25,33} do ~1300²⁵; **1386**^{2,25,33,61}

Stan administracyjny: Gmina miejska do 13.6.1934 r. (Dz.U.1934 poz.422)
Gmina wiejska od 13.6.1934 r.
Gromada od 1.10.1954 r. (Dz.Urz.WRN 1954 poz. ?)
Gmina wiejska od 1.1.1973 r. (Dz.Urz.WRN 195? poz. ?)

Przydział administracyjny: pow. namysłowski, depart. wrocławski, prow. Śląsk od 1742 r.
pow. namysłowski, rej. wrocławska, prow. Śląsk od 1808 r.
pow. kępiński, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
(pow. kępiński, rejencja łódzka, prowincja Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 22.1.1945 r.)
województwo kaliskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. kępiński, województwo wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz. 652)

Obszar b. miasta w km²: 5,19 (1932 r.)⁵⁰

Ludność miejscowości: 1 341 (1843 r.)¹⁹ 1 241 (1871 r.)¹⁹ 1 317 (1880 r.)¹⁹ 1 295 (1890 r.)¹⁹
928 (1921 r.)⁵⁰ 1 126 (1931 r.)⁵⁰ 1 081 (1961 r.)³³ 1 273 (1993 r.)²⁸

152003

RYCZYWÓŁ

nazwa niemiecka: Ryczywól, od pocz.XIX w. Ritschenwalde

Prawa miejskie: <1429^{2.29.32.57}

Stan administracyjny: Gmina miejska do 13.6.1934 r. (Dz.U.1934 poz. 422)
Gmina wiejska od 13.6.1934 r.
Gromada od 1.10.1954 r. (Dz.Urz.WRN 1954 poz. ?)
Gmina wiejska od 1.1.1973 r. (Dz.Urz.WRN 195? poz. ?)

Przydział administracyjny: pow. poznański, woj. poznański do 1793 r.
pow. obornicki, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. obornicki, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. obornicki, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. obornicki, rej. poznańska, Wlk.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
pow. obornicki, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. obornicki, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
(pow. obornicki, rej. poznańska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 26.1.1945 r.)
województwo pilskie od 1.6.1975 r. (Dz.U 1975 poz. 92)
pow. obornicki, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz 652)

Obszar b. miasta w km²: 5,40 (1932 r.)⁵⁰

Ludność miejscowości:	347 (1793 r.) ³³	523 (1800 r.) ¹⁷	611 (1808 r.) ¹⁵	565 (1810 r.) ¹⁵	993 (1843 r.) ¹⁹
	1 041 (1871 r.) ¹⁹	1 013 (1880 r.) ¹⁹	961 (1890 r.) ¹⁹	1 051 (1900 r.) ¹⁹	1 255 (1910 r.) ¹⁹
	1 228 (1921 r.) ⁵⁰	1 381 (1931 r.) ⁵⁰	1 189 (1961 r.) ³³	1 830 (1993 r.) ²⁸	

150101

SAPIEŻYŃSKIE

nazwa niemiecka: ?

Prawa miejskie: 1564 (*jurydyka*)²⁷

Stan administracyjny: Gmina miejska najdłużej do 1776 r.²⁷
Włączono do miasta Poznania od 1776 r. ?

Przydział administracyjny: pow. poznański, woj. poznańskie do 1793 r.
pow. poznański, depart. poznański, prowincja Prusy Południowe od 1793 r.
pow. poznański, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. poznański, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. poznański, rej. poznańska, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1816/19 r.
pow. poznański, rej. poznańska, prowincja poznańska od 1848 r.
pow. grodzki Poznań Miasto, rej. poznańska, prowincja poznańska od < 1870 r.
pow. grodzki Poznań Miasto, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
(*rejencja poznańska, prowincja Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 31.1.1945 r.*)
województwo grodzkie Poznań od 1.1.1957 r. (Dz.U.1957 poz.1)
województwo poznańskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. grodzki Poznań Miasto, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz. 652)

Ludność miejscowości: *brak informacji*

SARNOWA

nazwa niemiecka: Sarne

Prawa miejskie: <1387³¹, **1407**^{2,29,32,33,57}Stan administracyjny: Gmina miejska do 31.12.1972 r. (Dz.U.1972 poz. 327)
Włączono do miasta Rawicza 1.1.1973 r. (Dz.U.1972 poz. 327)Przydział administracyjny: pow. kościański, woj. poznańskie do 1793 r.
pow. krobowski, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. krobowski, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. krobowski, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. krobowski, rej. poznańska, Wlk.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
pow. krobowski, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. rawicki, rej. poznańska, prow. poznańska od 1887 r.
pow. rawicki, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
(pow. rawicki, rej.poznańska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 23.1.1945 r.)
województwo leszczyńskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. rawicki, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz. 652)Obszar b. miasta w km²: 4,85 (1932 r.)⁵⁰ 4,2 (1957 r.)⁴² 1,5 (1973 r.)Ludność miejscowości: 1 347 (1793 r.)³³ 1 409 (1800 r.)¹⁷ 1 528 (1808 r.)¹⁵ 1 231 (1810 r.)¹⁵ 1 590 (1843 r.)¹⁹
1 602 (1871 r.)¹⁹ 1 734 (1880 r.)¹⁹ 1 802 (1890 r.)¹⁹ 1 529 (1900 r.)¹⁹ 1 295 (1910 r.)¹⁹
1 247 (1921 r.)⁵⁰ 1 690 (1931 r.)⁵⁰ 1 843 (1939 r.)¹⁹ 1 381 (1946 r.)¹⁹ 1 399 (1950 r.)¹⁹
1 504 (1960 r.)¹⁹ 1 726 (1970 r.)

Zmiany terytorialne miasta:

1.10.1970 r. (Dz.U.1969 poz. 320) przyłączono: część wsi Sarnówka (część dawnego obszaru dworskiego Sarnowa-Dwór)
o powierzchni 10 ha

wyłączono: tereny miasta o powierzchni 281 ha i włączono do wsi Sarnówka w gromadzie Sierakowo);

1. 1. 1973 r. (Dz.U.1972 poz. 327) wyłączono: zniszczone miasto Sarnowa i włączono do miasta Rawicza

151310

SKULSK

nazwa rosyjska: Скульск [Skul'sk]

nazwa niemiecka: (1940-1945 Rollensee)

Prawa miejskie: *od 1384*^{33,52} *do 1504*³³ *,<1520*⁵² *; od <1566*⁴⁰ *do <1662*^{33,52} *; <1793*⁶⁰

Stan administracyjny: Gmina miejska do 1870 r.²²
Osada miejska w gminie wiejskiej Skulska Wieś do 1933 r. ?
Wieś gminna w gminie wiejskiej Skulska Wieś od 1934 r. ?
Gromada od 1.10.1954 r. (Dz.Urz.WRN 1954 poz. ?)
Gmina wiejska od 1.1.1973 r. (Dz.Urz.WRN 195? poz. ?)

Przydział administracyjny: pow. kruszewicki, woj. brzesko-kujawskie do 1772 r.
pow. radziejowski, woj. brzesko-kujawskie od 1772 r.
pow. powidzki, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. powidzki, depart. poznański, Królestwo Warszawskie od 1807 r.
pow. powidzki, [depart. poznański], Królestwo Polskie od 1815 r.
obwód koniński, woj. kaliskie, Król. Polskie od 1816 r.
obwód koniński, gub. kaliska od 7.3.1837 r. (Dz.Praw. t. 20, s. 412-417)
pow. koniński, gub. kaliska od 11.10.1842 r. (Dz.Praw. t. 30, s. 280-285)
pow. koniński, gub. warszawska od 1.1.1845 r. (Dz.Praw. t. 34, s. 452-459)
pow. słupecki, gub. kaliska od 1.1.1867 r. (Dz.Praw. t. 66, s. 119 i nast.)
[pow. słupecki, gen.gubernia warszawska od 8.9.1915 r. (Dz.Rozp.GGW. 1915, nr 1)]
[pow. koniński, gen.gubernia warszawska od 23.2.1916 r. (Dz.Rozp.GGW. 1916, nr 20)]
pow. słupecki, woj. łódzkie od 14.8.1919 r. (Dz.U 1919 poz.395)
pow. koniński, woj. łódzkie od 1.4.1932 r. (Dz.U 1932 poz.34)
pow. koniński, woj. poznańskie od 1.4.1938 r. (Dz.U.1937 poz.350)
(*pow. koniński, rej. inowrocławska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 21.1.1945 r.*)
województwo konińskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. koniński, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar b. miasta w km²: *brak danych*

Ludność miejscowości: 152 (1800 r.)¹⁷ 410 (1810 r.)¹⁵ 126 (1810 r.)¹⁵ 463 (1825 r.)¹⁹ 441 (1857 r.)¹⁹
598 (1868 r.)¹⁹ 1 095 (1890 r.)¹⁹ 738 (1897 r.)¹⁹ 1 572 (1911 r.)⁴⁴ 880 (1921 r.)⁵¹
847 (1961 r.)³³ 1 327 (1993 r.)²⁸

150911

STAW

nazwa rosyjska: Став [Stav]

nazwa niemiecka: (1940-1945 Teichen)

Prawa miejskie: 1392²², <1405^{31,33}

Stan administracyjny: Gmina miejska do 1870 r.²²
Osada miejska (gmina wiejska) od 1870 r.
Gmina wiejska od 1934 r. ?
Gromada od 1.10.1954 r. (Dz.Urz.WRN 1954 poz. ?)
Wieś w gminie wiejskiej Szczytniki od 1.1.1973 r. (Dz.Urz.WRN 195? poz. ?)

Przydział administracyjny: pow. sieradzki, woj. sieradzkie do 1793 r.
pow. kaliski, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. kaliski, depart. kaliski, Prusy Południowe od 1795 r.
pow. kaliski, depart. kaliski, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. kaliski, depart. kaliski, Królestwo Polskie od 1815 r.
obwód kaliski, woj. kaliskie, Król.Polskie od 1816 r.
obwód kaliski, gub. kaliska od 7.3.1837 r. (Dz.Praw. t. 20, s. 412-417)
pow. kaliski, gub. kaliska od 11.10.1842 r. (Dz.Praw. t. 30, s. 280-285)
pow. kaliski, gub.warszawska od 1.1.1845 r. (Dz.Praw. t. 34, s. 452-459)
pow. kaliski, gub. kaliska od 1.1.1867 r. (Dz.Praw. t. 66, s. 119 i nast.)
[powiat kaliski, gen.-gub.warszawska od 8.9.1915 r. (Dz.Rozp.GGW, 1915, nr 1)]
pow. kaliski, woj. łódzkie od 14. 8. 1919 r. (Dz.U.1919 poz. 395)
pow. kaliski, woj. poznańskie od 1.4.1938 r. (Dz.U.1937 poz. 350)
(pow. kaliski, rej. łódzka, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 22.1.1945 r.)
województwo kaliskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. kaliski, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar b. miasta w km²: brak danych

Ludność miejscowości: 239 (1793 r.)³³ 389 (1800 r.)¹⁷ 337 (1808 r.)¹⁵ 374 (1810 r.)¹⁵ 486 (1825 r.)¹⁹
586 (1857 r.)¹⁹ 636 (1868 r.)¹⁹ 733 (1890 r.)¹⁹ 667 (1897 r.)¹⁹ 940 (1910 r.)¹⁹
740 (1921 r.)⁵¹ 615 (1961 r.)³³

152001

STOBNICA

nazwa niemiecka: Stobnitza (1940-1945 Stobenau)

Prawa miejskie: <1458^{2,26,33}

Stan administracyjny: Gmina miejska do 1795 r.^{31,33}
Gmina wiejska jednostkowa do 1934 r.
Wieś w gminie wiejskiej Oborniki-Północ od 1934 r.
Wieś w gromadzie Oborniki-Północ od 1.10.1954 r. (Dz.Urz.WRN 1954 poz. ?)
Wieś w gminie wiejskiej Oborniki od 1.1.1973 r. (Dz.Urz.WRN 1959 poz. ?)
Wieś w gminie miejsko-wiejskiej Oborniki od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz. 397)

Przydział administracyjny: pow. poznański, woj. poznańskie do 1793 r.
pow. obornicki, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. obornicki, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. obornicki, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. obornicki, rej. poznańska, Wlk.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
pow. obornicki, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. obornicki, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
(pow. obornicki, rej. poznańska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 26.1.1945 r.)
województwo pilskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. obornicki, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar b. miasta w km²: 2,31 (1932 r.)⁵⁰

Ludność miejscowości: 154 (1793 r.)³³ 241 (1921 r.)³¹ 256 (1931 r.)⁵¹

152107

STRZYŻEW

nazwa niemieccka: Stryschew, od pocz.XX w. Deutschdorf

Prawa miejskie: 1563⁴⁰, pocz.XVI w.^{31.33}

Stan administracyjny: Gmina miejska do >1788 r.⁶
Wieś od >1788 r.
Gmina wiejska jednostkowa do 1934 r.
Wieś w gminie wiejskiej Mikstat od 15.6.1934 r. (Dz.U.1934 poz. ?)
Gromada od 1.10.1954 r. (Dz.Urz.WRN 1954 poz. ?)
Wieś w gminie wiejskiej Sieroszewice od 1.1.1973 r. (Dz.Urz.WRN 195? poz. ?)

Przydział administracyjny: pow. ostrzeszowski, woj. sieradzkie do 1793 r.
pow. ostrzeszowski, depart. piotrkowski, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. ostrzeszowski, depart. kaliski, Prusy Południowe od 1795 r.
pow. ostrzeszowski, depart. kaliski, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. ostrzeszowski, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. ostrzeszowski, rej. poznańska, Wlk.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
pow. ostrzeszowski, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. ostrzeszowski, rej. poznańska, prow. poznańska od 1887 r.
pow. ostrzeszowski, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
pow. kępiński, woj. poznańskie od 1.4.1932 r. (Dz.U. 1932 poz. 35)
pow. ostrowski, woj. poznańskie od 15.6.1934 r. (Dz.U. 1934 poz. 431)
(pow. ostrowski, rej. poznańska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 24.1.1945 r.)
województwo kaliskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. ostrowski, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz. 652)

Obszar b. miasta w km²: 14,80 (1932 r.)⁵⁰

Ludność miejscowości: 1 375 (1921 r.)⁵¹ 1 360 (1931 r.)⁵⁰ ~1 000 (1961 r.)³³

150101

ŚRÓDKA

nazwa niemiecka: Schrodka

Prawa miejskie: *od 1231²⁹, <1239²⁵ do 1253 (jako Poznań); 1288²⁵*

Stan administracyjny: Gmina miejska do 1800 r.
Włączono do miasta Poznania w 1800 r. ^{33,48}

Przydział administracyjny: pow. poznański, woj. poznańskie do 1793 r.
pow. poznański, depart. poznański, prowincja Prusy Południowe od 1793 r.
pow. poznański, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. poznański, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. poznański, rej. poznańska, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1816/19 r.
pow. poznański, rej. poznańska, prowincja poznańska od 1848 r.
pow. grodzki Poznań Miasto, rej. poznańska, prowincja poznańska od < 1870 r.
pow. grodzki Poznań Miasto, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
[rejencja poznańska, prowincja Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 31.1.1945 r.]
województwo grodzkie Poznań od 1.1.1957 r. (Dz.U.1957 poz.1)
województwo poznańskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. grodzki Poznań Miasto, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz. 652)

Ludność miejscowości: *brak informacji*

151706

ŚWIĘCIECHOWA

nazwa niemiecka: Schwetzkau (w XVIII w. Schwazkau)

Prawa miejskie: 1277^{32,33,57}

Stan administracyjny: Gmina miejska do 13.6.1934 r. (Dz.U.1934 poz. 422)
Gmina wiejska od 13.6.1934 r.
Gromada od 1.10.1954 r. (Dz.Urz.WRN 1954 poz. ?)
Gmina wiejska od 1.1.1973 r. (Dz.Urz.WRN 195? poz. ?)

Przydział administracyjny: pow. wschowski, woj. poznańskie do 1793 r.
pow. wschowski, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. wschowski, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. wschowski, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. wschowski, rej. poznańska, Wlk.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
pow. wschowski, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. leszczyński, rej. poznańska, prow. poznańska od 1887 r.
pow. leszczyński, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
(pow. leszczyński, rej.poznańska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 27.1.1945 r.)
województwo leszczyńskie od 1.6.1975 r. (Dz.U 1975 poz. 92)
pow. grodzki Leszno-Miasto, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar b. miasta w km²: 19,02 (1932 r.)⁵⁰

Ludność miejscowości:	1 199 (1793 r.) ³³	1 313 (1800 r.) ¹⁷	1 074 (1808 r.) ¹⁵	1 181 (1810 r.) ¹⁵	1 514 (1843 r.) ¹⁹
	1 589 (1871 r.) ¹⁹	1 643 (1880 r.) ¹⁹	1 576 (1890 r.) ¹⁹	1 510 (1900 r.) ¹⁹	1 524 (1910 r.) ¹⁹
	1 333 (1921 r.) ⁵⁰	1 326 (1931 r.) ⁵⁰	1 614 (1961 r.) ³³	2 219 (1993 r.) ²⁸	

150101

ŚWIĘTY MARCIN

nazwa niemieccka: Sankt Martin

Prawa miejskie: < 1567 (*jurystyka*)²⁷

Stan administracyjny: Gmina miejska do 1797 r.
Włączono do miasta Poznania od 1797 r.^{27,33}

Przydział administracyjny: pow. poznański, woj. poznańskie do 1793 r.
pow. poznański, depart. poznański, prowincja Prusy Południowe od 1793 r.
pow. poznański, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. poznański, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. poznański, rej. poznańska, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1816/19 r.
pow. poznański, rej. poznańska, prowincja poznańska od 1848 r.
pow. grodzki Poznań Miasto, rej. poznańska, prowincja poznańska od < 1870 r.
pow. grodzki Poznań Miasto, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
[rejencja poznańska, prowincja Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 31.1.1945 r.]
województwo grodzkie Poznań od 1.1.1957 r. (Dz.U.1957 poz.1)
województwo poznańskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. grodzki Poznań Miasto, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz. 652)

Ludność miejscowości: *brak informacji*

150101

ŚWIĘTY WOJCIECH

nazwa niemiecka: Sankt Adalbert ?

Prawa miejskie: ~1540 (*jurzydyka*)²⁷

Stan administracyjny: Gmina miejska do 1797 r.
Włączono do miasta Poznania od 1797 r.^{27,33}

Przydział administracyjny: pow. poznański, woj. poznańskie do 1793 r.
pow. poznański, depart. poznański, prowincja Prusy Południowe od 1793 r.
pow. poznański, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. poznański, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. poznański, rej. poznańska, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1816/19 r.
pow. poznański, rej. poznańska, prowincja poznańska od 1848 r.
pow. grodzki Poznań Miasto, rej. poznańska, prowincja poznańska od < 1870 r.
pow. grodzki Poznań Miasto, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
(*rejencja poznańska, prowincja Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 31.1.1945 r.*)
województwo grodzkie Poznań od 1.1.1957 r. (Dz.U.1957 poz.1)
województwo poznańskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. grodzki Poznań Miasto, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz. 652)

Ludność miejscowości: *brak informacji*

150307

TRZCIANKA – NOWE MIASTO

nazwa niemiecka: Schönlanke-Neustadt

Prawa miejskie: **1762** ^{21.26.33}

Stan administracyjny: Gmina miejska do 1772 r.
Włączono do miasta Trzcianki w 1772 r.¹

Przydział administracyjny: pow. poznański, woj. poznańskie do 1772 r.
pow. wałecki, depart. bydgoski, Okręg Notecki od 1772 r.
pow. wałecki (pilski), depart. bydgoski, Ks. Warszawskie od 1807 r.
pow. wałecki (pilski), Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. czarnkowski, rej. bydgoska, Wlk.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
pow. czarnkowski, rej. bydgoska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. czarnkowski, rej. pilska od 2.8.1919 r.
pow. notecki, rej. pilska od 15.12.1919 r.
pow. notecki, prow. Marchia Graniczna Poznań-Prusy Zachodnie od 1922 r.
pow. notecki, rej. Marchia Graniczna P.-P.Z., prow. Pomorze od 2.9.1938 r.
pow. trzcianecki, okręg zachodnio-pomorski od 1.2.1945 r.
pow. trzcianecki, okręg pod zarządem woj. poznańskiego od 7.7.1945 r. (M.P. 1945 poz. 77)
pow. pilski, woj. poznańskie od 28.6.1946 r. (Dz.U.1946 poz. 177)
pow. trzcianecki, woj. poznańskie od 1.1.1959 r. (Dz.U.1958 poz. 393)
województwo pilskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. czarnkowsko-trzcianecki, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U 1998 poz.652)

Ludność miejscowości: *brak informacji*

150409

TRZEMESZNO – NOWE MIASTO

nazwa niemiecka: Tremessen-Neustadt

Prawa miejskie: **1765**^{26.56}

Stan administracyjny: Gmina miejska do < 1794 r.
Włączono do miasta Trzemeszna przed 1794 r.⁶⁰

Przydział administracyjny: pow. gnieźnieński, woj. kaliskie do 1768 r.
pow. gnieźnieński, woj. gnieźnieńskie od 1768 r.
pow. powidzki, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793/95 r.
pow. powidzki, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. powidzki, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. mogileński, rej. bydgoska, Wlk.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
pow. mogileński, rej. bydgoska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. mogileński, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
(pow. mogileński, rej. inowrocławska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 21.1.1945 r.)
pow. mogileński, woj. bydgoskie od 6.7.1950 r. (Dz.U.1950 poz.255)
województwo bydgoskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. gnieźnieński, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz 652)

Ludność miejscowości: *brak informacji*

1 5 3 2 0 5

WAPNO

nazwa niemiecka: Wapno (1940-1945 Salzhof)

- Prawa miejskie:** 1.1.1956 [osiedle typu miejskiego]^{10,62}
- Stan administracyjny:** Gmina jednostkowa Wapno Nowe do 1934 r.
Wieś w gminie wiejskiej Damasławek od 1934 r.
Gromada Wapno II od 1.10.1954 r.
Osiedle typu miejskiego (z gromady Wapno II) od 1.1.1956 r. (Dz.U.1955 poz. 299)
Gromada Wapno od 31.12.1971 r. (Dz.U.1971 poz. 294)
Gmina wiejska od 1.1.1973 r. (Dz.Urz.WRN 195? poz. ?)
- Przydział administracyjny:** pow. kcyński, woj. kaliskie do 1768 r.
pow. kcyński, woj. gnieźnieńskie od 1768 r.
pow. [kcyński], woj. gnieźnieńskie od 1772 r.
pow. wągrowiecki, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. wągrowiecki, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. wągrowiecki, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. wągrowiecki, rej. poznańska, Wlk.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
pow. wągrowiecki, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. wągrowiecki, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
(pow. wągrowiecki, rej. inowrocławska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 25.1.1945 r.)
województwo pilskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. wągrowiecki, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)
- Obszar b. miasta w km²:** 0,72 (1932 r.)⁵⁰ 7,2 (1957 r.)⁴²
- Ludność miejscowości:** 80 (1890 r.)³³ 370 (1921 r.)⁵¹ 333 (1931 r.)⁵⁰ 598 (1946 r.) 1 002 (1950 r.)
2 161 (1960 r.)¹⁹ 2 451 (1970 r.) 1 666 (1993 r.)²⁸

152808

WARTOSŁAW

pierwotna nazwa Nowy Most ¹⁵

nazwa niemiecka: Neubrück

Prawa miejskie: 1781 ^{2,26,33,56,57}

Stan administracyjny: Gmina miejska do 1859 < ⁵⁷ ?
Gmina wiejska jednostkowa do 1934 r.
Wieś w gminie wiejskiej Wróblewo od 13.6.1934 r. (Dz.U.1934 poz. ?)
Wieś w gromadzie Cmachowo od 1.10.1954 r. (Dz.Urz.WRN 1954 poz. ?)
Wieś w gminie wiejskiej Wronki od 1.1.1973 r. (Dz.Urz.WRN 1952 poz. ?)
Wieś w gminie miejsko-wiejskiej Wronki od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz.397)

Przydział administracyjny: pow. poznański, woj. poznańskie do 1793 r.
pow. obornicki, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. obornicki, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. obornicki, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. szamotulski, rej. poznańska, Wlk.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
pow. szamotulski, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. szamotulski, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
(pow. szamotulski, rej. poznańska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 27.1.1945 r.)
województwo pilskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. szamotulski, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar b. miasta w km²: 1,09 (1932 r.)⁵⁰

Ludność miejscowości: 674 (1800 r.)¹⁷ 649 (1808 r.)¹⁵ 410 (1810 r.)¹⁵ 670 (1843 r.)¹⁹
587 (1921 r.)⁵¹ 608 (1931 r.)⁵⁰

150101

WENETOWO

nazwa niemiecka: *brak*

Prawa miejskie: 1583, 1593²⁷

Stan administracyjny: Gmina miejska do 1797 r.
Włączono do miasta Poznania w 1797 r.²⁷

Przydział administracyjny: pow. poznański, woj. poznańskie do 1793 r.
pow. poznański, depart. poznański, prowincja Prusy Południowe od 1793 r.
pow. poznański, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. poznański, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. poznański, rej. poznańska, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1816/19 r.
pow. poznański, rej. poznańska, prowincja poznańska od 1848 r.
pow. grodzki Poznań Miasto, rej. poznańska, prowincja poznańska od < 1870 r.
pow. grodzki Poznań Miasto, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
(rejencja poznańska, prowincja Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 31.1.1945 r.)
województwo grodzkie Poznań od 1.1.1957 r. (Dz.U.1957 poz.1)
województwo poznańskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. grodzki Poznań Miasto, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz. 652)

Ludność miejscowości: *brak informacji*

151315

WILCZYN

nazwa rosyjska: Вильчин [Vilcin]

nazwa niemiecka: (1940–1942 ? Wilczyn, 1942 ? –1945 Wolfsbergen)

Prawa miejskie: od <1458^{2,29,33} do <1478²⁶; <1485²⁶

Stan administracyjny: Gmina miejska do 1870 r.²²
Osada miejska w gminie wiejskiej Wilcza Góra do 1933 r. ?
Wieś gminna w gminie wiejskiej Wilcza Góra od 1934 r. ?
Gromada od 1.10.1954 r. (Dz.Urz.WRN 1954 poz. ?)
Gmina miejska od 1.1.1973 r. (Dz.Urz.WRN 195? poz. ?)

Przydział administracyjny: pow. gnieźnieński, woj. kaliskie do 1768 r.
pow. gnieźnieński, woj. gnieźnieńskie od 1768 r.
pow. powidzki, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. powidzki, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. powidzki, [depart. poznański], Królestwo Polskie od 1815 r.
obwód koniński, woj. kaliskie, Król. Polskie od 1816 r.
obwód koniński, gub. kaliska od 7.3.1837 r. (Dz.Praw. t. 20, s. 412-417)
pow. koniński, gub. kaliska od 11.10.1842 r. (Dz.Praw. t. 30, s. 280-285)
pow. koniński, gub. warszawska od 1.1.1845 r. (Dz.Praw. t. 34, s. 452-459)
pow. słupecki, gub. kaliska od 1. 1. 1867 r. (Dz.Praw. t. 66, s. 119 i nast.)
[pow. słupecki, gen.gubernia warszawska od 8. 9. 1915 r. (Dz.Rozp.GGW. 1915, nr 1)]
[pow. koniński, gen.gubernia warszawska od 23. 2. 1916 r. (Dz.Rozp.GGW. 1916, nr 20)]
pow. słupecki, woj. łódzkie od 14.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.395)
pow. koniński, woj. łódzkie od 1.4.1932 r. (Dz.U.1932 poz.34)
pow. koniński, woj. poznańskie od 1.4.1938 r. (Dz.U.1937 poz.350)
(pow. koniński, rej. inowrocławska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 21.1.1945 r.)
województwo konińskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. koniński, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar b. miasta w km²: brak danych

Ludność miejscowości: 223 (1800 r.)¹⁷ 103 (1808 r.)¹⁵ 271 (1810 r.)¹⁵ 391 (1825 r.)¹⁹ 457 (1857 r.)¹⁹
451 (1868 r.)¹⁹ 686 (1890 r.)¹⁹ 609 (1897 r.)¹⁹ 956 (1910 r.)¹⁹ 658 (1921 r.)⁵¹
744 (1961 r.)³³ 963 (1993 r.)²⁸

153109

WŁADYSŁAWÓW

nazwa rosyjska: Владыславово [Vladyslavovo]

nazwa niemiecka: (1940-1945 Rosterschütz)

Prawa miejskie: od 1727^{2,22,26,33,56} do 1870²²; 4.2.1919⁸

Stan administracyjny: Gmina miejska do 1870 r.²²
Osada miejska (gmina wiejska) od 1870 r.
Gmina miejska od 4.2.1919 r. (Dz.Pr.P.P.1919 poz.140)
Gmina wiejska od 11.6.1934 r. (Dz.U.1934 poz.403)
Gromada od 1.10.1954 r. (Dz.Urz.WRN 1954 poz.?)
Gmina wiejska od 1.1.1973 r. (Dz.Urz.WRN 195? poz.?)

Przydział administracyjny: pow. koniński (łódzki), woj. kaliskie do 1793 r.
pow. koniński, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. koniński, depart. kaliski, Prusy Południowe od 1795 r.
pow. koniński, depart. kaliski, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. koniński, depart. kaliski, Królestwo Polskie od 1815 r.
obwód koniński, woj. kaliskie, Król. Polskie od 1816 r.
obwód koniński, gub. kaliska od 7.3.1837 r. (Dz.Praw. t. 20, s. 412-417)
pow. koniński, gub. kaliska od 11.10.1842 r. (Dz.Praw. t. 30, s. 280-285)
pow. koniński, gub. warszawska od 1.1.1845 r. (Dz.Praw. t. 34, s. 452-459)
[pow. koniński, gen.gubernia warszawska od 8. 9. 1915 r. (Dz.Rozp.GGW, 1915, nr 1)]
pow. koniński, woj. łódzkie od 14.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.395)
pow. koniński, woj. poznańskie od 1.4.1938 r. (Dz.U.1937 poz.350)
pow. turecki, woj. poznańskie od 1.4.1939 r. (Dz.U.1939 poz.115)
(pow. turecki, rej. łódzka, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 22.1.1945 r.)
województwo konińskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. turecki, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar b. miasta w km²: brak danych

Ludność miejscowości: 513 (1793 r.)³³ 729 (1800 r.)¹⁷ 712 (1808 r.)¹⁵ 615 (1810 r.)¹⁵ 907 (1825 r.)¹⁹
758 (1857 r.)¹⁹ 891 (1868 r.)¹⁹ 1 006 (1890 r.)¹⁹ 885 (1897 r.)¹⁹ 1 606 (1910 r.)¹⁹
960 (1921 r.)⁵¹ 906 (1931 r.)⁵⁰ 968 (1993 r.)²⁸

150402

WÓJTOSTWO

nazwa niemiecka: *brak*

Prawa miejskie: <1580 (jurydyka)⁴⁰

Stan administracyjny: Gmina miejska do 1791 r.⁴⁸
Włączono do miasta Gniezna w 1795 r.^{27,55,58}

Przydział administracyjny: pow. gnieźnieński, woj. kaliskie do 1768 r.
pow. gnieźnieński, woj. gnieźnieńskie od 1768 r.
pow. gnieźnieński, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. gnieźnieński, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. gnieźnieński, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. gnieźnieński, rej. bydgoska, Wlk. Ks. Poznańskie od 1816/19 r.
pow. gnieźnieński, rej. bydgoska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. gnieźnieński, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
pow. grodzki Gniezno Miasto, woj. poznańskie od <1932 r. (Dz.U.19?? poz.??)
(pow. grodzki Gniezno Miasto, rej. inowrocławska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 21.1.1945 r.)
województwo poznańskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. gnieźnieński, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz. 652)

Ludność miejscowości: *brak informacji*

150101

WYMYKOWO

nazwa niemieccka: *brak*

Prawa miejskie: >1622²⁷

Stan administracyjny: Gmina miejska do 1797 r.
Włączono do miasta Poznania od 1797 r.²⁷

Przydział administracyjny: pow. poznański, woj. poznańskie do 1793 r.
pow. poznański, depart. poznański, prowincja Prusy Południowe od 1793 r.
pow. poznański, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. poznański, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. poznański, rej. poznańska, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1816/19 r.
pow. poznański, rej. poznańska, prowincja poznańska od 1848 r.
pow. grodzki Poznań Miasto, rej. poznańska, prowincja poznańska od < 1870 r.
pow. grodzki Poznań Miasto, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
(rejencja poznańska, prowincja Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 31.1.1945 r.)
województwo grodzkie Poznań od 1.1.1957 r. (Dz.U.1957 poz.1)
województwo poznańskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. grodzki Poznań Miasto, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz. 652)

Ludność miejscowości: *brak informacji*

151706

ZABOROWO

nazwa niemiecka: Zaborowo (1940-1945 Dornfeld)

Prawa miejskie: **20.3.1644**^{57,[26,33]}

Stan administracyjny: Gmina miejska do 1893 r.⁵⁷
Gmina wiejska jednostkowa od 1893 r.
Wieś w gminie wiejskiej Święciechowa od 13. 6. 1934 r. (Dz.U.1934 poz. ?)
Wieś w gminie wiejskiej Leszno od 193 ? r.
Gromada od 1. 10. 1954 r. (Dz.Urz.WRN 1954 poz. ?)
Wieś w gminie wiejskiej Święciechowa od 1.1.1973 r. (Dz.Urz.WRN 195? poz. ?)
Włączono do miasta Leszna od 1.8.1977 r. (Dz.U.1977 poz.103)

Przydział administracyjny: pow. wschowski, woj. poznańskie do 1793 r.
pow. wschowski, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. wschowski, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. wschowski, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. wschowski, rej. poznańska, Wik.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
pow. wschowski, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. leszczyński, rej. poznańska, prow. poznańska od 1887 r.
pow. leszczyński, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
(pow. leszczyński, rej.poznańska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 27.1.1945 r.)
województwo leszczyńskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. grodzki Leszno-Miasto, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz 652)

Obszar b. miasta w km²: 4,31 (1932 r.)⁵⁰

Ludność miejscowości: 842 (1793 r.)³³ 954 (1800 r.)¹⁷ 892 (1808 r.)¹⁵ 915 (1810 r.)¹⁴ 829 (1843 r.)¹⁹
856 (1871 r.)¹⁹ 878 (1880 r.)¹⁹ 887 (1890 r.)¹⁹ 856 (1921 r.)⁵¹ 1 169 (1931 r.)⁵⁰
1 240 (1961 r.)³³

152905

ZANIEMYŚL

nazwa niemiecka: Santomischel

Prawa miejskie: **21.5.1742**^{57.[2,26,56]}; **1940***^{43,53}

Stan administracyjny: Gmina miejska do 13.6.1934 r. (Dz.U.1934 poz. 422)
Gmina wiejska od 13. 6. 1934 r.
Gmina miejska* od 1940 r.^{43,53}
Gmina wiejska od 15.5.1948 < r.*⁵³
Gromada od 1. 10. 1954 r. (Dz.Urz.WRN 1954 poz. ?)
Gmina wiejska od 1.1.1973 r. (Dz.Urz.WRN 195? poz. ?)

Przydział administracyjny: pow. pyzdrowski, woj. kaliskie do 1793 r.
pow. śremski, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. śremski, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. śremski, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. średzki, rej. poznańska, Wlk.Ks. Poznańskie od 1816/19 r.
pow. średzki, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. średzki, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
(pow. średzki, rej. poznańska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 24.1.1945 r.)
województwo poznańskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. średzki, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar b. miasta w km²: 4,16 (1932 r.)⁵⁰

Ludność miejscowości:	745 (1793 r.) ³³	881 (1800 r.) ¹⁷	839 (1808 r.) ¹⁵	454 (1810 r.) ¹⁵	1 409 (1843 r.) ¹⁹
	1 313 (1871 r.) ¹⁹	1 364 (1880 r.) ¹⁹	1 301 (1890 r.) ¹⁹	1 253 (1900 r.) ¹⁹	1 426 (1910 r.) ¹⁹
	1 291 (1921 r.) ⁵¹	1 335 (1931 r.) ⁵⁰	1 384 (1946 r.) ⁴³	1,6 tys. (1961 r.) ³³	2 035 (1993 r.) ²⁸

* W okresie okupacji ówczesne władze przywróciły Zaniemyślowi prawa miejskie. W 1944 roku dekretem władz polskich wszystkie decyzje administracyjne władz okupacyjnych zostały uznane za niebyłe. Praktyczne jednak traktowano Zaniemyśl jako miasto jeszcze przez kilka lat powojennych.

151506

ZDUNY NIEMIECKIE *albo* **NOWE ZDUNY**

po 1703 r. znane czasem również jako Sieniutowo

nazwa niemiecka: Deutsch-Zduny albo Neu-Zduny

Prawa miejskie: **6.9.1637** ^{57, [26]}

Stan administracyjny: Gmina miejska do 1772 r.
Włączono do miasta Zdun w 1772 r. ^{33, 57}

Przydział administracyjny: pow. kaliski, woj. kaliskie do 1793 r.
pow. krotoszyński, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. krotoszyński, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. krotoszyński, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. krotoszyński, rej. poznańska, Wlk.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
pow. krotoszyński, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. krotoszyński, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
(pow. krotoszyński, rej.poznańska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 25.1.1945 r.)
województwo kaliskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. krotoszyński, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz. 652)

Ludność miejscowości: *brak informacji*

Po pożarze w 1703 r. miasta Zduny Niemieckie i Sieniutowo (założone 20.5.1647 r.) posiadały wspólną administrację. ⁵⁷

150401

ŻYDOWO

nazwa niemieccka: Zydowo (1940–1943 Mühlendorf, 1944–1945 Siedau)

Prawa miejskie: **27.11.1752**^{57.[2.26.33.56]}

Stan administracyjny: Gmina miejska do 5.4.1869 r.⁵⁷
Gmina wiejska jednostkowa do 1934 r.
Wieś w gminie wiejskiej Czerniejewo od 13.6.1934 r. (Dz.U.1934 poz. 422)
Gromada od 1.10.1954 r. (Dz.Urz.WRN 1954 poz. ?)
Wieś w gminie wiejskiej Czerniejewo od 1.1.1973 r. (Dz.Urz.WRN 195? poz. ?)
Wieś w gminie miejsko-wiejskiej Czerniejewo od 1.1.1992 r. (Dz.U. 1991 poz. 397)

Przydział administracyjny: pow. gnieźnieński, woj. kaliskie do 1768 r.
pow. gnieźnieński, woj. gnieźnieńskie od 1768 r.
pow. gnieźnieński, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. gnieźnieński, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. gnieźnieński, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. gnieźnieński, rej. bydgoska, Wlk. Ks. Poznańskie od 1816/19 r.
pow. gnieźnieński, rej. bydgoska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. witkowski, rej. bydgoska, prow. poznańska od 1887 r.
pow. witkowski, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
pow. gnieźnieński, woj. poznańskie od 1.4.1927 r. (Dz.U.1927 poz.130)
(pow. gnieźnieński, rej. inowrocławska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 22.1.1945 r.)
województwo poznańskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. gnieźnieński, woj. wielkopolskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.

Obszar b. miasta w km²: 1,42 (1932 r.)⁵⁰

Ludność miejscowości: 194 (1800 r.)¹⁷ 119 (1808 r.)¹⁵ 185 (1810 r.)¹⁵ 522 (1843 r.)¹⁹
481 (1921 r.)⁵¹ 446 (1931 r.)⁵⁰ 651 (1961 r.)³³

111111

111111

111111

111111

111111

111111

111111

111111

111111

111111

111111

111111

111111

111111

111111

111111

111111

111111

111111

111111

INNE WOJEWÓDZTWA

040501

BLEDZEW

nazwa niemiecka: Blesen

Prawa miejskie: < 1485^{2,21,22,29}

Stan administracyjny: Gmina miejska do 1945 r.⁶²
Gmina wiejska od 1945 r.
Gromada od 1. 10. 1954 r. (Dz.Urz.WRN 1954 poz. ?)
Gmina wiejska od 1.1.1973 r. (Dz.Urz.WRN 195? poz. ?)

Przydział administracyjny: pow. poznański, woj. poznańskie do 1793 r.
pow. międzyrzecki, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. międzyrzecki, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. międzyrzecki, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. międzychodzki, rej. poznańska, W.Ks. Poznańskie od 1816/19 r.
pow. międzychodzki, rej. poznańska, prow. Poznań od 1848 r.
pow. skwierzyński, rej. poznańska, prow. Poznań od 1887 r.
pow. skwierzyński, rej. pilska od 2.8.1919 r.
pow. skwierzyński, prow. Marchia Graniczna Poznań-Prusy Zachodnie od 1922 r.
pow. skwierzyński, rej. frankfurcka, prow. Brandenburgia od 2.9.1938 r.
pow. skwierzyński, okręg zachodniopomorski od 2.2.1945 r.
pow. skwierzyński, okręg dolnośląski od 1.6.1945 r.
pow. skwierzyński, okręg pod zarz. woj. poznańskiego od 7.7.1945 r. (M.P. 1945 poz. 77)
pow. skwierzyński, woj. poznańskie od 28.6.1946 r. (Dz.U.1946 poz. 177)
pow. skwierzyński, woj. zielonogórskie od 6.7.1950 r. (Dz.U.1950 poz. 255)
pow. międzyrzecki, woj. zielonogórskie od 31.12.1961 r. (Dz.U.1961 poz. 241)
województwo gorzowskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. międzyrzecki, woj. lubuskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar b. miasta w km²: *brak danych*

Ludność miejscowości: 689 (1800 r.)¹⁷ 899 (1808 r.)¹⁵ 833 (1810 r.)¹⁵ 1 233 (1843 r.)¹⁹ 1 541 (1871 r.)¹⁹
1 725 (1880 r.)¹⁹ 1 761 (1890 r.)¹⁹ 1 740 (1900 r.)¹⁹ 1 635 (1910 r.)¹⁹ 1 450 (1925 r.)¹⁹
1 374 (1933 r.)¹⁹ 1 360 (1939 r.)¹⁹ 1 025 (1961 r.)³³ 1 217 (1993 r.)²⁸

052201

BOLESŁAWIEC

nazwa rosyjska: Болеславец [Boleslavec]

nazwa niemiecka: Boleslawiec (1940-1945 Bolkenburg)

Prawa miejskie: <1266^{2,33,46,47}

Stan administracyjny: Gmina miejska do 1870 r.²²
Osada miejska (gmina wiejska) od 1870 r.
Gmina wiejska od 1.6.1934 r.
Gromada od 1.10.1954 r. ?
Gmina wiejska od 1.1.1973 r.

Przydział administracyjny: pow. wieluński, woj. sieradzkie do 1793 r.
pow. ostrzeszowski, depart. piotrkowski, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. ostrzeszowski, depart. kaliski, Prusy Południowe od 1795 r.
pow. ostrzeszowski, depart. kaliski, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
[pow. ostrzeszowski], depart. kaliski, Królestwo Polskie od 1815 r.
obwód wieluński, woj. kaliskie, Król. Polskie od 1816 r.
obwód wieluński, gub. kaliska od 7.3.1837 r. (Dz.Praw. t. 20, s. 412-417)
pow. wieluński, gub. kaliska od 11.10.1842 r. (Dz.Praw. t. 30, s. 280-285)
pow. wieluński, gub. warszawska od 1.1.1845 r. (Dz.Praw. t. 34, s. 452-459)
pow. wieluński, gub. kaliska od 1.1.1867 r. (Dz.Praw. t. 66, s. 119 i nast.)
[pow. wieluński, gen.gubernia warszawska od 8.9.1915 r. (Dz.Rozp.GGW. 1915, nr 1)]
pow. wieluński, woj. łódzkie od 14.8.1919 r. (Dz.U 1919 poz.395)
(pow. wieluński, rej.łódzka, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 20.1.1945 r.)
pow. wieruszowski, woj. łódzkie od 13.11.1954 r. (Dz.U 1954 poz.242)
województwo kaliskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. wieruszowski, woj. łódzkie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar b. miasta w km²: brak danych

Ludność miejscowości: 773 (1800 r.)¹⁷ 687 (1808 r.)¹⁵ 708 (1810 r.)¹⁵ 893 (1825 r.)¹⁹ 991 (1857 r.)¹⁹
1 301 (1868 r.)¹⁹ 1 264 (1890 r.)¹⁹ 1 348 (1900 r.)¹⁹ 1 951 (1911 r.)⁴⁴ 1 242 (1921 r.)⁵⁰
1 297 (1931 r.)⁵⁰ 801 (1960 r.)³³ 856 (1993 r.)²⁸

040506

BRÓJCE

nazwa niemiecka: Bratz

Prawa miejskie: **1428** ^{2,20,21,29,32}

Stan administracyjny: Gmina miejska do 3.3.1947 < r. ^{43,54}
Gmina wiejska od <15.5.1948 r. ⁵³
Gromada od 1. 10. 1954 r. (Dz.Urz.WRN 1954 poz. ?)
Gmina wiejska od 1.1.1973 r. (Dz.Urz.WRN 195? poz. ?)
Wież w gminie miejsko-wiejskiej Trzciel od 15.1.1976 r. (Dz. U. 1976 poz. 10)

Przydział administracyjny: pow. poznański, woj. poznańskie do 1793 r.
pow. międzyrzecki, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. międzyrzecki, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. międzyrzecki, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. międzyrzecki, rej. poznańska, W.Ks. Poznańskie od 1816/19 r.
pow. międzyrzecki, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. międzyrzecki, rej. pilska od 2.8.1919 r.
pow. międzyrzecki, prow. Marchia Graniczna Poznań-Prusy Zachodnie od 1922 r.
pow. międzyrzecki, rej. frankfurcka, prow. Brandenburgia od 2.9.1938 r.
pow. międzyrzecki, okręg zachodniopomorski od 1.2.1945 r.
pow. międzyrzecki, okręg dolnośląski od 1.6.1945 r.
pow. międzyrzecki, okręg pod zarządem woj. poznańskiego od 7.7.1945 r. (M.P. 1945 poz. 77)
pow. międzyrzecki, woj. poznańskie od 28.6.1946 r. (Dz.U.1946 poz. 177)
pow. międzyrzecki, woj. zielonogórskie od 6.7.1950 r. (Dz.U.1950 poz. 255)
województwo gorzowskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. międzyrzecki, woj. lubuskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar miasta w km²: 7,45 (1919 r.)⁷

Ludność miejscowości: 1 141 (1800 r.)¹⁷ 1 287 (1808 r.)¹⁵ 1 170 (1810 r.)¹⁵ 1 497 (1843 r.)¹⁹ 1 657 (1871 r.)¹⁹
1 735 (1880 r.)¹⁹ 1 625 (1890 r.)¹⁹ 1 470 (1900 r.)¹⁹ 1 381 (1910 r.)¹⁹ 1 245 (1919 r.)⁷
1 154 (1933 r.)¹⁹ 1 053 (1939 r.)¹⁹ 807 (1946 r.)⁴³ 1 011 (1961 r.)³³

010501

CZERNINA

nazwa niemiecka: Tschirnau (1937–1945 Lesten)

Prawa miejskie: 1515 (*lok.chyb.*)^{21.61}; 1540 (*lok.chyb.*)⁶¹; **1584**^{21.61}

Stan administracyjny: Gmina miejska do 1945 r.⁶²
Gmina wiejska od 1945 r.
Gromada od 1. 10. 1954 r. (Dz.Urz.WRN 1954 poz. ?)
Gmina wiejska od 1.1.1973 r. (Dz.Urz.WRN 195? poz. ?)
Wieś w gminie wiejskiej Góra od 15.1.1976 r. (Dz. U. 1976 poz. 10)
Wieś w gminie miejsko-wiejskiej Góra od 1.2.1991 r. (Dz. U. 1991 poz. 12)

Przydział administracyjny: pow. górowski, depart. glogowski, prow. Śląsk od 1742 r.
pow. górowski, rej. legnicka, prow. Śląsk od 1809 r.
pow. górowski, rej. wrocławska, prow. Śląsk od 1816 r.
pow. górowski, rej. wrocławska, prow. Dolny Śląsk od 14.10.1919 r.
pow. górowski, rej. wrocławska, prow. Śląsk od 1.4.1938 r.
pow. górowski, rej. wrocławska, prow. Dolny Śląsk od 18.1.1941 r.
pow. górowski, okręg administracyjny dolnośląski od 28.1.1945 r.
pow. górowski, woj. wrocławskie od 28.6.1946 r. (Dz.U.1946 poz. 177)
województwo leszczyńskie od 1.6.1975 r (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. górowski, woj. dolnośląskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz. 652)

Obszar b. miasta w km²: 0,71 (1919 r.)⁷

Ludność miejscowości: 922 (1757 r.)³³ 814 (1787 r.)²¹ 880 (1810 r.)¹⁹ 963 (1819 r.)³³ 798 (1843 r.)¹⁹ 750 (1871 r.)¹⁹
784 (1880 r.)¹⁹ 752 (1890 r.)¹⁹ 686(1905 r.)³³ 649 (1919 r.)⁷ 749 (1933 r.)¹⁹ 840 (1939 r.)¹⁹
0,8 tys. (1961 r.)³³

020101

FORDON

do pocz. XV w. Wyszogród

nazwa niemieccka: Fordon

Prawa miejskie: <1339¹⁶; **1382** (jako Wyszogród)^{2,16,28,33}; **1424** (jako Fordon)^{2,16,33}

Stan administracyjny: Gmina miejska do 31.12.1972 r.
Włączono do miasta Bydgoszczy od 1.1.1973 r. (Dz.U.1972 poz. 325)

Przydział administracyjny: pow. bydgoski, woj. inowrocławskie do 1772 r.
pow. bydgoski, depart. bydgoski, Okręg Notecki od 1772 r.
pow. bydgoski, depart. bydgoski, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. bydgoski, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. bydgoski, rej. bydgoska, W.Ks. Poznańskie od 1816/19 r.
pow. bydgoski, rej. bydgoska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. bydgoski, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
pow. bydgoski, woj. pomorskie od 1.4.1938 r. (Dz.U 1937 poz.350)
(pow.bydgoski, rej.bydgoska, prow. Gdańsk-Prusy Zachodnie od 20.10.1939 r. do 22.1.1945 r.)
pow. bydgoski, woj. bydgoskie od 6.7.1950 r. (Dz.U.1950 poz.255)
pow. grodzki Bydgoszcz Miasto, woj. bydgoskie od 1.1.1973 r. (Dz.U.1972 poz. 325)
województwo bydgoskie od 1.6.1975 r. (Dz.U 1975 poz. 92)
pow. grodzki Bydgoszcz Miasto, woj. kujawsko-pomorskie od 1.1.1999 r.(Dz.U.1998 poz. 652)

Obszar b. miasta w km²: 8,89 (1932 r.)⁵⁰ 8,4 (1957 r.)⁴²

Ludność miejscowości: 1 287 (1772 r.)¹ 1 331 (1786 r.)¹ 1 434 (1808 r.)¹⁵ 1 757 (1810 r.)¹⁵ 2 066 (1843 r.)¹⁹
1 840 (1871 r.)¹⁹ 2 076 (1880 r.)¹⁹ 2 348 (1890 r.)¹⁹ 2 387 (1900 r.)¹⁹ 2 850 (1910 r.)¹⁹
2 314 (1921 r.)⁵⁰ 3 733 (1921 r.)⁵⁰ 4 921 (1939 r.)¹⁹ 3 514 (1946 r.)⁴³ 4 149 (1950 r.)¹⁹
6 217 (1960 r.)¹⁹ 8 748 (1970 r.)⁶³

Zmiany terytorialne:

31.12.1961 r. (Dz.U.1961 poz.244) wyłączono: enklawę o powierzchni 5,50 ha i włączono do wsi Mała Kępa w gromadzie Dąbrowa Chełmińska

022302

GĄSAWA

nazwa niemiecka: Gonsawa, (1940-1945 Gerlingen)

Prawa miejskie: **1388**^{2,29,32,33}

Stan administracyjny: Gmina miejska do 13.6.1934 r. (Dz.U.1934 poz. 422)
Gmina wiejska od 13. 6. 1934 r.
Gromada od 1. 10. 1954 r. (Dz.Urz.WRN 1954 poz. ?)
Gmina wiejska od 1.1.1973 r. (Dz.Urz.WRN 195? poz. ?)

Przydział administracyjny: pow. gnieźnieński, woj. kaliskie do 1768 r.
pow. gnieźnieński, woj. gnieźnieńskie od 1768 r.
pow. inowrocławski, Okręg Notecki od 1772 r.
pow. inowrocławski, depart. bydgoski, prow. Prusy Zachodnie od 1806 r.
pow. inowrocławski, depart. bydgoski, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. inowrocławski, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. szubiński, rej. bydgoska, W.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
pow. szubiński, rej. bydgoska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. żniński, rej. bydgoska, prow. poznańska od 1887 r.
pow. żniński, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
(pow. żniński, rej. inowrocławska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 23.1.1945 r.)
pow. żniński, woj. bydgoskie od 6.7.1950 r. (Dz.U.1950 poz.255)
województwo bydgoskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. żniński, woj. kujawsko-pomorskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar b. miasta w km²: 3,86 (1932 r.)⁵⁰

Ludność miejscowości: 200 (1772 r.)¹ 229 (1786 r.)¹ 233 (1808 r.)¹⁵ 283 (1810 r.)¹⁵ 620 (1843 r.)¹⁹
854 (1871 r.)¹⁹ 813 (1880 r.)¹⁹ 778 (1890 r.)¹⁹ 828 (1900 r.)¹⁹ 891 (1910 r.)¹⁹
835 (1921 r.)⁵⁰ 893 (1931 r.)⁵⁰ 1 372 (1993 r.)²⁸

021203

GĘBICE

nazwa niemiecka: Gembitz

Prawa miejskie: <1383³³, <1425¹⁶

Stan administracyjny: Gmina miejska do 13.6.1934 r. (Dz.U.1934 poz. 422)
Gmina wiejska od 13.6.1934 r.
Gromada od 1.10.1954 r. (Dz.Urz.WRN 1954 poz. ?)
Gmina wiejska od 1.1.1973 r. (Dz.Urz.WRN 195? poz. ?)
Wieś w gminie wiejskiej Mogilno od 15.1.1976 r. (Dz. U. 1976 poz. 12)
Wieś w gminie miejsko-wiejskiej Mogilno od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz. 397)

Przydział administracyjny: pow. kruszewicki, woj. brzesko-kujawskie do 1772 r.
pow. inowrocławski, depart. bydgoski, Okręg Notecki od 1772 r.
pow. inowrocławski, depart. bydgoski, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. inowrocławski, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. inowrocławski, rej. bydgoska, W.Ks. Poznańskie od 1816/19 r.
pow. mogileński, rej. bydgoska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. mogileński, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
(pow. mogileński, rej. inowrocławska, prow. Kraj Warty; od 20.10.1939 r. do 22.1.1945 r.)
pow. mogileński, woj. bydgoskie od 6.7.1950 r. (Dz.U.1950 poz.255)
województwo bydgoskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. mogileński, woj. kujawsko-pomorskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar b. miasta w km²: 5,72 (1932 r.)⁵⁰

Ludność miejscowości: 260 (1772 r.)¹ 425 (1786 r.)¹ 301 (1808 r.)¹⁵ 438 (1810 r.)¹⁵ 731 (1843 r.)¹⁹
928 (1871 r.)¹⁹ 1 071 (1880 r.)¹⁹ 1 016 (1890 r.)¹⁹ 1 185 (1900 r.)¹⁹ 1 301 (1910 r.)¹⁹
1 268 (1921 r.)⁵⁰ 1 250 (1931 r.)⁵⁰

050603

GRABÓW

nazwa rosyjska: Грабов [Grabov]

nazwa niemiecka: (1940-1945 ? Grabow)

Prawa miejskie: od **1372**^{2,32,33} do kon.XVII w.³³ ; **1800**^{17,33}

Stan administracyjny: Gmina miejska do 1870 r.²²
Osada miejska (gmina wiejska) od 1870 r.
Gmina wiejska od 1934 r.
Gromada od 1.10.1954 r. (Dz.Urz.WRN 1954 poz. ?)
Gmina wiejska od 1.1.1973 r. (Dz.Urz.WRN 195? poz. ?)

Przydział administracyjny: pow. łęczycki, woj. łęczyckie do 1793 r.
pow. łęczycki, depart. piotrkowski, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. łęczycki, depart. warszawski, Prusy Południowe od 1795 r.
pow. łęczycki, depart. warszawski, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. łęczycki, depart. warszawski, Królestwo Polskie od 1815 r.
obwód łęczycki, woj. mazowieckie, Król. Polskie od 1816 r.
obwód łęczycki, gub. mazowiecka od 7.3.1837 r. (Dz.Praw. t. 20, s. 412-417)
pow. łęczycki, gubernia mazowiecka od 11.10.1842 r. (Dz.Praw. t. 30, s. 280-285)
pow. łęczycki, gub. warszawska od 1.1.1845 r. (Dz.Praw. t. 34, s. 452-459)
pow. łęczycki, gub. kaliska od 1.1.1867 r. (Dz.Praw. t. 66, s. 119 i nast.)
[pow. łęczycki, gen.gubernia warszawska od 8.9.1915 r. (Dz.Rozp.GGW, 1915, nr 1)]
pow. łęczycki, woj. łódzkie od 14.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.395)
(pow. turecki, rejencja łódzka, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 23.1.1945 r.)
województwo konińskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. łęczycki, woj. łódzkie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar b. miasta w km²: brak danych

Ludność miejscowości: 320 (1800 r.)¹⁷ 358 (1808 r.)¹⁵ 418 (1810 r.)¹⁵ 575 (1825 r.)¹⁹ 918 (1857 r.)¹⁹
1 023 (1868 r.)¹⁹ 1 838 (1890 r.)¹⁹ 1 054 (1897 r.)¹⁹ 1 500 (1911 r.)⁴⁴ 1 658 (1921 r.)⁵¹
1 160 (1960 r.)³³ 1 356 (1993 r.)²⁸

021203

KWIECISZEWO

nazwa niemieccka: Kwiecischewo, od pocz. XX w. Blutenau

Prawa miejskie: od **1326**^{29,32} do 1331²⁹; **1342**^{2,29,33}

Stan administracyjny: Gmina miejska do 14.10.1874 r.⁵⁷
Gmina wiejska jednostkowa od 14.10.1874 r.⁵⁷
Wieś w gminie wiejskiej Gębice od 13.6.1934 r. (Dz.U.1934 poz. 422)
Gromada od 1.10.1954 r. (Dz.Urz.WRN 1954 poz. ?)
Wieś w gromadzie Gębice od (1.1.1956< ? > 1.1.1960) (Dz.Urz.WRN 195? poz. ?)
Wieś w gminie Gębice od 1.1.1973 r. (Dz.Urz.WRN 195? poz. ?)
Wieś w gminie wiejskiej Mogilno od 15.1.1976 r. (Dz.U. 1976 poz. 12)
Wieś w gminie miejsko-wiejskiej Mogilno od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz. 397)

Przydział administracyjny: pow. gnieźnieński, woj. kaliskie do 1768 r.
pow. gnieźnieński, woj. gnieźnieńskie od 1768 r.
pow. inowrocławski, depart. bydgoski, Okręg Notecki od 1772 r.
pow. inowrocławski, depart. bydgoski, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. inowrocławski, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. inowrocławski, rej. bydgoska, W.Ks. Poznańskie od 1816/19 r.
pow. mogileński, rej. bydgoska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. mogileński, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
(pow. mogileński, rej. inowrocławska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 22.1.1945 r.)
pow. mogileński, woj. bydgoskie od 6.7.1950 r. (Dz.U.1950 poz.255)
województwo bydgoskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. mogileński, woj. kujawsko-pomorskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar b. miasta w km²: 11,29 (1932 r.)⁵⁰

Ludność miejscowości: 233 (1772 r.)¹ 350 (1786 r.)¹ 291 (1808 r.)¹⁵ 401 (1810 r.)¹⁵ 633 (1843 r.)¹⁹
837 (1871 r.)¹⁹ 1 005 (1921 r.)⁵⁰ 946 (1931 r.)⁵⁰ 1 381 (1961 r.)³³

052204

LUTUTÓW

nazwa rosyjska: Лютутов [Ljututov]

nazwa niemiecka: (1940-1945 Landstatt)

Prawa miejskie: od 1405³³, <1406^{2,46,47} do 1720³³; 1836²³ (?) 1843³³

Stan administracyjny: Gmina miejska do 18.5.1870 r.²⁷
Osada miejska (gmina wiejska) od 1870 r.
Gmina wiejska od 1934 r. ?
Gromada od 1.10.1954 r.
Gmina wiejska od 1.1.1973 r.

Przydział administracyjny: pow. wieluński, woj. sieradzkie do 1793 r.
pow. ostrzeszowski, depart. piotrkowski, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. ostrzeszowski, depart. kaliski, Prusy Południowe od 1795 r.
pow. ostrzeszowski, depart. kaliski, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
[pow. ostrzeszowski], depart. kaliski, Królestwo Polskie od 1815 r.
obwód wieluński, woj. kaliskie, Król. Polskie od 1816 r.
obwód wieluński, gub. kaliska od 7.3.1837 r. (Dz.Praw. t. 20, s. 412-417)
pow. wieluński, gub. kaliska od 11.10.1842 r. (Dz.Praw. t. 30, s. 280-285)
pow. wieluński, gub. warszawska od 1.1.1845 r. (Dz.Praw. t. 34, s. 452-459)
pow. wieluński, gub. kaliska od 1.1.1867 r. (Dz.Praw. t. 66, s. 119 i nast.)
[pow. wieluński, gen.gubernia warszawska od 8.9.1915 r. (Dz.Rozp.GGW. 1915, nr 1)]
pow. wieluński, woj. łódzkie od 14.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.395)
(pow. wieluński, rcj. łódzka, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 20.1.1945 r.)
województwo sieradzkie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. wierszowski, woj. łódzkie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar b. miasta w km²: brak danych

Ludność miejscowości: 440 (1857 r.)¹⁹ 536 (1868 r.)¹⁹ 1 115 (1890 r.)¹⁹ 1 445 (1897 r.)¹⁹ 2 168 (1911 r.)⁴⁴
2 132 (1921 r.)⁵¹ 1 520 (1958 r.)³³ 1 529 (1993 r.)²⁸

150409

NOWA IZBICA

- Prawa miejskie: **1754** ^{16,56}
- Stan administracyjny: Gmina miejska do 1791 r.
Włączono do miasta Izbicy przed 1794 r.⁶⁰
- Przydział administracyjny: pow. przedecki, woj. brzesko-kujawskie do 1793 r.
pow. kowalski, depart. piotrkowski, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. kowalski, depart. poznański, Prusy Południowe od 1795 r.
pow. kowalski, depart. bydgoski, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. kowalski, [depart. bydgoski], Królestwo Polskie od 1815 r.
obwód kujawski, woj. mazowieckie od 1816 r.
obwód kujawski, gub. mazowiecka od 7.3.1837 r. (Dz.Praw., t. 20, s. 412-417)
pow. kujawski, gub. mazowiecka od 11.10.1842 r. (Dz.Praw., t. 30, s. 280-285)
pow. kujawski, gub. warszawska od 1.1.1845 r. (Dz.Praw., t. 34, s. 452-459)
pow. kolski, gub. kaliska od 1. 1. 1867 r. (Dz.Praw., t. 66, s. 119 i nast.)
[pow. kolski, gen.gubernia warszawska od 8. 9. 1915 r. (Dz.Rozp.GGW, 1915, nr 1)]
pow. kolski, woj. łódzkie od 14.8.1919 r. (Dz.U 1919 poz.395)
pow. kolski, woj. poznańskie od 1.4.1938 r. (Dz.U 1937 poz.350)
(pow. kolski, rej. inowrocławska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 19.1.1945 r.)
województwo wrocławskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. wrocławski, woj. kujawsko-pomorskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz 652)
- Ludność miejscowości: *brak informacji*

041103

NOWA WSCHOWA

nazwa niemiecka: Neu-Fraustadt albo Fraustadt-Neustadt

Prawa miejskie: **15.3.1633**^{57, [21...6.33]}

Stan administracyjny: Gmina miejska do 1794 r.
Włączono do miasta Wschowy w 1794 r.^{21.33}

Przydział administracyjny: pow. wschowski, woj. poznańskie do 1793 r.
pow. wschowski, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. wschowski, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. wschowski, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. wschowski, rej. poznańska, W.Ks. Poznańskie od 1816/19 r.
pow. wschowski, rej. poznańska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. wschowski, rej. pilska od 2.8.1919 r.
pow. wschowski, prow. Marchia Graniczna Poznań-Prusy Zachodnie od 1922 r.
pow. wschowski, rej. legnicka, prow. Śląsk od 2.9.1938 r.
pow. wschowski, rej. legnicka, prow. Dolny Śląsk od 20.12.1940 r.
pow. wschowski, okręg dolnośląski od 2.2.1945 r.
pow. wschowski, okręg pod zarządem woj. poznańskiego od 7.7.1945 r. (M.P. 1945 poz. 77)
pow. wschowski, woj. poznańskie od 28.6.1946 r. (Dz.U.1946 poz. 177)
pow. wschowski, woj. zielonogórskie od 6.7.1950 r. (Dz.U.1950 poz. 255)
województwo leszczyńskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. nowosolski, woj. lubuskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)
pow. wschowski, woj. lubuskie od 1.1.2002 r. (Dz.U. 2001 poz. 631)

Ludność miejscowości: *brak informacji*

040506

NOWY TRZCIEL

nazwa niemiecka: Neu-Tirschtiegel

Prawa miejskie: <1723²⁶

Stan administracyjny: Gmina miejska do ? 1855 r.³³
Włączono do miasta Trzcienia w 1888 r.^{21.33}

Przydział administracyjny: pow. poznański, woj. poznańskie do 1793 r.
pow. międzyrzecki, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. międzyrzecki, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. międzyrzecki, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. międzyrzecki, rej. poznańska, W.Ks. Poznańskie od 1816/19 r.
pow. międzyrzecki, rej. poznańska, prow. Poznań od 1848 r.
pow. międzyrzecki, rej. pilska od 2.8.1919 r.
pow. międzyrzecki, prow. Marchia Graniczna Poznań-Prusy Zachodnie od 1922 r.
pow. międzyrzecki, rej. frankfurcka, prow. Brandenburgia od 2.9.1938 r.
pow. międzyrzecki, okręg zachodniopomorski od 1.2.1945 r.
pow. międzyrzecki, okręg dolnośląski od 1.6.1945 r.
pow. międzyrzecki, okręg w adm. woj. poznańskiego od 7.7.1945 r. (M.P. 1945 poz. 77)
pow. międzyrzecki, woj. poznańskie od 28.6.1946 r. (Dz.U.1946 poz. 177)
pow. międzyrzecki, woj. zielonogórskie od 6.7.1950 r. (Dz.U.1950 poz. 255)
województwo gorzowskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. międzyrzecki, woj. lubuskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar b. miasta w km²: *brak danych*

Ludność miejscowości: 871 (1793 r.)³³

informacje o liczbie ludności są od 1800 roku podawane łącznie z miastem Trzcieniem.

021403

OSIĘCINY

nazwa rosyjska: Осенцины [Osenciny]

nazwa niemiecka: (1940–1943 Osienciny, 1944–1945 Ossenholz)

Prawa miejskie: **1824**³³

Stan administracyjny: Gmina miejska do 1870 r.²²
Osada miejska (gmina wiejska) od 1870 r.
Gmina wiejska od 1934 r. ?
Gromada od 1.10.1954 r. (Dz.Urz.WRN 1954 poz. ?)
Gmina wiejska od 1.1.1973 r. (Dz.Urz.WRN 195? poz. ?)

Przydział administracyjny: pow. radziejowski, woj. brzesko-kujawskie do 1793 r.
pow. radziejowski, depart. piotrkowski od 1793r.
pow. radziejowski, depart. poznański od 1795r.
pow. radziejowski, depart. bydgoski, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. radziejowski, [depart. bydgoski], Królestwo Polskie od 1815 r.
obwód kujawski, woj. mazowieckie od 1816 r.
obwód kujawski, gub. mazowiecka od 7.3.1837 r. (Dz.Praw, t. 20, s. 412-417)
pow. kujawski, gub. mazowiecka od 11.10.1842 r. (Dz.Praw, t. 30, s. 280-285)
pow. kujawski, gub. warszawska od 1.1.1845 r. (Dz.Praw, t. 34, s. 452-459)
pow. nieszawski (początk. radziejowski), gub. warszawska od 1.1.1867 r. (Dz.Praw, t. 66, s. 119 nast.)
pow. nieszawski, gen.gubernia warszawska od 8. 9. 1915 r. (Dz.Rozp.GGW, 1915, nr 1)
pow. włocławski, gen.gubernia warszawska od 23. 2. 1916 r. (Dz.Rozp.GGW, 1916, nr 24)]
pow. nieszawski, woj. warszawskie od 14. 8. 1919 r. (Dz.U.1919 poz. 395)
pow. nieszawski, woj. pomorskie od 1.4.1938 r. (Dz.U.1937 poz. 350)
(pow. ciechociński, rej. inowrocławska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 21.1.1945 r.)
pow. aleksandrowski, woj. pomorskie od 12.3.1948 r. (Dz.U. 1948 poz. 97)
pow. aleksandrowski, województwo bydgoskie od 6.7.1950 r. (Dz.U.1950 poz.255)
pow. radziejowski, woj. pomorskie od 1. 1. 1956 r. (Dz.U. 1955 poz.289)
województwo włocławskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. radziejowski, woj. kujawsko-pomorskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar b. miasta w km²: *brak danych*

Ludność miejscowości: 427 (1825 r.)¹⁹ 508 (1857 r.)¹⁹ 737 (1868 r.)¹⁹ 913 (1890 r.)¹⁹ 840 (1897 r.)¹⁹
1 081 (1911 r.)⁴⁴ 820 (1921 r.)⁵¹ 1 470*(1921 r.)⁵¹ 2 000*(1961 r.)³³ 2 592 (1993 r.)²⁸

* *stara osada miejska łącznie ze wsią, folwarkiem i probostwem Osiećciny*

020201

PODGÓRZ

nazwa niemiecka: Podgorz (1940-1945 Amberg)

Prawa miejskie: od <1583⁴⁰, **1611**^{16,33} do 1833³³; **31.12.1924**⁹

Stan administracyjny: Gmina miejska do 1833 r.³³
Gmina jednostkowa (osada typu miejskiego) od 1845 r.³³
Gmina miejska od 31.12.1924 r. (Dz.U.1924 poz.1060)
Włączono do miasta Torunia 1.4.1938 r. (Dz.U.1937 poz.217)

Przydział administracyjny: pow. inowrocławski, woj. inowrocławskie do 1772 r.
(pow. inowrocławski), woj. inowrocławskie[reszta] do 1793 r.
pow. brzeski, depart. piotrkowski, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. brzeski, depart. poznański, Prusy Południowe od 1795 r.
pow. radziejowski, depart. poznański, Prusy Południowe od ~ 1800 r.
pow. radziejowski, depart. bydgoski, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
(pow. radziejowski ?), Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. toruński, rej. kwidzyńska, prow. Prusy Zachodnie od 1816/19 r.
pow. toruński, rej. kwidzyńska, prow. Prusy od 1829 r.
pow. toruński, rej. kwidzyńska, prow. Prusy Zachodnie od 1878 r.
pow. toruński, woj. pomorskie od 12.8.1919 r. (Dz. U. 1919 poz. 385)
pow. Toruń–miasto, woj. pomorskie od 1.4.1938 r. (Dz. U. 1937 poz. 217)
(rej.kwidzyńska, prow. Prusy Zachodnie od 20.10.1939 r. do 1.2.1945 r.)
pow. Toruń–miasto, woj. bydgoskie od 6.7.1950 r. (Dz. U. 1950 poz. 255)
województwo toruńskie od 1.6.1975 r. (Dz. U. 1975 poz. 92)
pow. Toruń–miasto, woj. kujawsko-pomorskie od 1.1.1999 r. (Dz. U. 1998 poz. 652)

Obszar b. miasta w km²: 8,29 (1932 r.)⁵⁰ 8,54 (1934 r.)⁵⁰

Ludność miejscowości: 284 (1800 r.)¹⁷ 348 (1808 r.)¹⁵ 343 (1810 r.)¹⁵ 267 (1815 r.)³³ 789 (1861 r.)³³
3,5 tys.(1903 r.)³³ 3 232 (1921 r.)⁵¹ 4 658 (1931 r.)⁵⁰ 5 260 (1934 r.)⁵⁰

Zmiany terytorialne miasta:

5. 6. 1934 r. (Dz.U.1934 poz.421) **wyłączono:** część obszaru miasta o powierzchni 9,6 ha i włączono do miasta Torunia.

przyłączono: część dawnej gminy jednostkowej Piaski o powierzchni 34,6 ha

[łączny przyrost ludności 602 osoby wg spisu 1931 r]

040504

PSZCZEW

nazwa niemieccka: Betsche

Prawa miejskie: < 1405^{2,29}

Stan administracyjny: Gmina miejska do 1945 r.⁶²
Gmina wiejska od 1945 r.
Gromada od 1. 10. 1954 r. (Dz.Urz.WRN 1954 poz. ?)
Gmina wiejska od 1.1.1973 r. (Dz.Urz.WRN 195? poz. ?)

Przydział administracyjny: pow. poznański, woj. poznańskie do 1793 r.
pow. międzyrzecki, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. międzyrzecki, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. międzyrzecki, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. międzychodzki, rej. poznańska, W.Ks. Poznańskie od 1816/19 r.
pow. międzychodzki, rej. poznańska, prow. Poznań od 1848 r.
pow. skwierzyński, rej. poznańska, prow. Poznań od 1887 r.
pow. skwierzyński, rej. pilska od 2.8.1919 r.
pow. skwierzyński, prow. Marchia Graniczna Poznań-Prusy Zachodnie od 1922 r.
pow. skwierzyński, rej. frankfurcka, prow. Brandenburgia od 2.9.1938 r.
pow. skwierzyński, okręg zachodniopomorski od 2.2.1945 r.
pow. skwierzyński, okręg dolnośląski od 1.6.1945 r.
pow. skwierzyński, okręg pod zarz. woj. poznańskiego od 7.7.1945 r. (M.P. 1945 poz. 77)
pow. skwierzyński, woj. poznańskie od 28.6.1946 r. (Dz.U.1946 poz. 177)
pow. skwierzyński, woj. zielonogórskie od 6.7.1950 r. (Dz.U. 1950 poz. 255)
pow. międzyrzecki, woj. zielonogórskie od 31.12.1961 r. (Dz.U.1961 poz. 241)
województwo gorzowskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. międzyrzecki, woj. lubuskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar b.miasta w km²: 27,13 (<1919 r.)⁷ 24,73 (1919 r.)⁷

Ludność miejscowości: 552 (1793 r.)³³ 617 (1800 r.)¹⁷ 803 (1808 r.)¹⁵ 753 (1810 r.)¹⁵ 1 427 (1843 r.)¹⁹
1 809 (1871 r.)¹⁹ 1 921 (1880 r.)¹⁹ 1 942 (1890 r.)¹⁹ 1 983 (1900 r.)¹⁹ 1 863 (1910 r.)¹⁹
1 854 (1919 r.)⁷ 1 793 (1925 r.)¹⁹ 1 771 (1933 r.)¹⁹ 1 739 (1939 r.)¹⁹ 1 799 (1961 r.)³³
1 736 (1993 r.)²⁸

020307

RACIĄŻEK

nazwa rosyjska: Рацнонжек [Racionżek]

nazwa niemiecka: (1940-1945 ? Racionzek)

Prawa miejskie: 1317^{2,16}

Stan administracyjny: Gmina miejska do 1870 r.²⁷
Osada miejska (gmina wiejska) od 1870 r.
Gmina wiejska od 1934 r. ?
Gromada od 1.10.1954 r. (Dz.Urz.WRN 1954 poz. ?)
Gmina wiejska od 1.1.1973 r. (Dz.Urz.WRN 195? poz. ?)
Wieś w gminie wiejskiej Nieszawa od 2.7.1976 r. (Dz.U. 1976 poz. 143)
Gmina wiejska od 1.10.1982 r. (Dz.U. 1982 poz. 166)

Przydział administracyjny: pow. inowrocławski, woj. inowrocławskie do 1772 r.
(pow. inowrocławski), woj. inowrocławskie [reszta] od 1772 r.
pow. brzeski, depart. piotrkowski od 1793r.
pow. brzeski, depart. poznański od 1795r.
pow. radziejowski, depart. poznański od ~ 1800 r.
pow. radziejowski, depart. bydgoski, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. radziejowski, [depart. bydgoski], Królestwo Polskie od 1815 r.
obwód kujawski, woj. mazowieckie od 1816 r.
obwód kujawski, gub. mazowiecka od 7.3.1837 r. (Dz.Praw. t. 20, s. 412-417)
pow. kujawski, gub. mazowiecka od 11.10.1842 r. (Dz.Praw. t. 30, s. 280-285)
pow. kujawski, gub.warszawska od 1.1.1845 r. (Dz.Praw. t. 34, s. 452-459)
pow. nieszawski (początk. radziejowski), gub. warszawska od 1.1.1867 r. (Dz.Praw. t.66, s.119 nast.)
pow. nieszawski, gen.gubernia warszawska od 8. 9. 1915 r. (Dz.Rozp.GGW. 1915, nr 1)
pow. włocławski, gen.gubernia warszawska od 23. 2. 1916 r. (Dz.Rozp.GGW. 1916, nr 24)]
pow. nieszawski, woj. warszawskie od 14. 8. 1919 r. (Dz.U.1919 poz. 395)
pow. nieszawski, woj. pomorskie od 1.4.1938 r. (Dz.U.1937 poz. 350)
(pow. ciechociński, rej. inowrocławska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 21.1.1945 r.)
pow. aleksandrowski, woj. pomorskie od 12.3.1948 r. (Dz.U. 1948 poz. 97)
pow. aleksandrowski, województwo bydgoskie od 6.7.1950 r. (Dz.U.1950 poz.255)
województwo włocławskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. aleksandrowski, woj. kujawsko-pomorskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar b. miasta w km²: brak danych

Ludność miejscowości: 446 (1800 r.)¹⁷ 469 (1808 r.)¹⁵ 346 (1810 r.)¹³ 517 (1825 r.)¹⁹ 850 (1857 r.)¹⁹
877 (1868 r.)¹⁹ 837 (1890 r.)¹⁹ 825 (1897 r.)¹⁹ 1 562 (1911 r.)⁴⁴ 1 146 (1921 r.)⁵¹
1 200 (1961 r.)³³ 1 353 (1993 r.)²⁸

021301

RADZIMIN

(*miejsowość zanikła*)

nazwa niemiecka: *brak*

Prawa miejskie:

1786^{26,56}

Stan administracyjny:

Gmina miejska do co najmniej 1799/1800 r.^{17,18}

Część obszaru dworskiego Żurawia do 1934 r.

Teren wsi Żurawia w gminie wiejskiej Łankowice od 1934 r.

Teren wsi Żurawia w gromadzie Kcynia od 1.10.1954 r.

Teren wsi Żurawia w gminie wiejskiej Kcynia od 1.1.1973 r. (Dz.Urz.WRN 1973 poz. ?)

Teren wsi Żurawia w gminie miejsko-wiejskiej Kcynia od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz.397)

Przydział administracyjny:

pow. kcyński, woj. kaliskie do 1768 r.

pow. kcyński, woj. gnieźnieńskie od 1768 r.

pow. [kcyński], woj. gnieźnieńskie od 1772 r.

pow. wągrowiecki, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.

pow. wągrowiecki, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.

pow. wągrowiecki, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.

pow. szubiński, rej. bydgoska, W.Ks. Poznańskie od 1816/19 r.

pow. szubiński, rej. bydgoska, prow. poznańska od 1848 r.

pow. szubiński, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)

pow. szubiński, woj. pomorskie od 1.4.1938 r. (Dz.U.1937 poz.350)

(pow. szubiński, rej. inowrocławska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 23.1.1945 r.)

pow. szubiński, woj. bydgoskie od 6.7.1950 r. (Dz.U.1950 poz.255)

województwo bydgoskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)

pow. nakielski, woj. kujawsko-pomorskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz. 652)

Ludność miejscowości:

brak informacji

Nowe miasto Radzimin miało w tym regionie przejąć rolę Kcyni, która po pierwszym rozbiórce znalazła się tuż za granicą ówczesnej Rzeczypospolitej. Jednak z uwagi na rychłe dalsze rozbiory Polski roli tej nie spełniło. W krótkim czasie nie zostało po nim nawet śladu.

022305

ROGOWO

nazwa niemieccka: Rogowo (1940- 1945 Seebruck)

Prawa miejskie: $od < 1380^{2,29,32}$ $do < 1458^{29}$; $od < 1463^{29}$ $do 1580^{9,40,57}$; **15.6.1672**^{57,[26,33]}

Stan administracyjny: Gmina miejska do 13.6.1934 r. (Dz.U.1934 poz.422)
Gmina wiejska od 13.6.1934 r.
Gromada od 1.10.1954 r. (Dz.Urz.WRN 1954 poz. ?)
Gmina wiejska od 1.1.1973 r. (Dz.Urz.WRN 195? poz. ?)

Przydział administracyjny: pow. gnieźnieński, woj. kaliskie do 1768 r.
pow. gnieźnieński, woj. gnieźnieńskie od 1768 r.
pow. wągrowiecki, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. wągrowiecki, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. wągrowiecki, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. mogileński, rej. bydgoska, W.Ks. Poznańskie od 1816/19 r.
pow. mogileński, rej. bydgoska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. żniński, rej. bydgoska, prow. poznańska od 1887 r.
pow. żniński, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
(pow. żniński, rej. inowrocławska, prow. Kraj Warty: od 20.10.1939 r. do 23.1.1945 r.)
pow. żniński, woj. bydgoskie od 6.7.1950 r. (Dz.U.1950 poz.255)
województwo bydgoskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. żniński, woj. kujawsko-pomorskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar b. miasta w km²: 0,66 (1932 r.)⁵⁰

Ludność miejscowości: 172 (1800 r.)¹⁷ 108 (1808 r.)¹⁵ 136 (1810 r.)¹⁵ 471 (1843 r.)¹⁹ 633 (1871 r.)¹⁹
634 (1880 r.)¹⁹ 711 (1890 r.)¹⁹ 811 (1900 r.)¹⁹ 885 (1910 r.)¹⁹ 938 (1921 r.)⁵⁰
1 140 (1931 r.)⁵⁰ 2 055 (1993 r.)²⁸

021305

RYNARZEWO

nazwa niemiecka: Rynarzewo, od pocz. XX w. Netzwalde

Prawa miejskie: **11.11.1299**^{57,[2,29,32,33]}

Stan administracyjny: Gmina miejska do 13.6.1934 r. (Dz.U.1934 poz.422)
Wieś w gminie wiejskiej Samokłęski Małe od 13.6.1934 r.
Gromada od 1.10.1954 r. (Dz.Urz.WRN 1954 poz. ?)
Wieś w gminie wiejskiej Szubin od 1.1.1973 r. (Dz.Urz.WRN 1957 poz. ?)
Wieś w gminie miejsko-wiejskiej Szubin od 1.1.1992 r. (Dz.U.1991 poz. 397)

Przydział administracyjny: pow. kcyński, woj. kaliskie do 1768 r.
pow. kcyński, woj. gnieźnieńskie od 1768 r.
pow. bydgoski, depart. bydgoski, Okręg Notecki od 1772 r.
pow. bydgoski, depart. bydgoski, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. bydgoski, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. szubiński, rej. bydgoska, W.Ks. Poznańskie od 1816/19 r.
pow. szubiński, rej. bydgoska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. szubiński, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
pow. szubiński, woj. pomorskie od 1.4.1938 r. (Dz.U.1937 poz.350)
(pow. szubiński, rej. inowrocławska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 23.1.1945 r.)
pow. szubiński, woj. bydgoskie od 6.7.1950 r. (Dz.U.1950 poz.255)
województwo bydgoskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. nakielski, woj. kujawsko-pomorskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz. 652)

Obszar b. miasta w km²: 8,75 (1932 r.)⁵⁰

Ludność miejscowości: 439 (1786 r.)¹ 322 (1808 r.)¹⁵ 510 (1810 r.)¹⁵ 803 (1843 r.)¹⁹ 791 (1871 r.)¹⁹
771 (1880 r.)¹⁹ 667 (1890 r.)¹⁹ 813 (1900 r.)¹⁹ 885 (1910 r.)¹⁹ 698 (1921 r.)⁵⁰
688 (1931 r.)⁵⁰

020301

SŁUŻEWO

nazwa rosyjska: Служево [Służevo]

nazwa niemiecka: (1940-1945 ? Sluschewo)

Prawa miejskie: <1339¹⁶, <1489^{2.16}

Stan administracyjny: Gmina miejska do 1870 r.²²
Osada miejska (gmina wiejska) od 1870 r.
Gmina wiejska od 1934 r. ?
Gromada od 1.10.1954 r. (Dz.Urz.WRN 1954 poz. ?)
Gmina wiejska od 1.1.1973 r. (Dz.Urz.WRN 1957 poz. ?)
Wieś w gminie wiejskiej Aleksandrów Kuj. od 2.7.1976 r. (Dz.U. 1976 poz. 142)

Przydział administracyjny: pow. inowrocławski, woj. inowrocławskie do 1772 r.
(pow. inowrocławski), woj. inowrocławskie [reszta] od 1772 r.
pow. brzeski, depart. piotrkowski od 1793r.
pow. brzeski, depart. poznański od 1795r.
pow. radziejowski, depart. poznański od ~ 1800 r.
pow. radziejowski, depart. bydgoski, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. radziejowski, [depart. bydgoski], Królestwo Polskie od 1815 r.
obwód kujawski, woj. mazowieckie od 1816 r.
obwód kujawski, gub. mazowiecka od 7.3.1837 r. (Dz.Praw. t. 20, s. 412-417)
pow. kujawski, gub. mazowiecka od 11.10.1842 r. (Dz.Praw. t. 30, s. 280-285)
pow. kujawski, gub. warszawska od 1.1.1845 r. (Dz.Praw. t. 34, s. 452-459)
pow. nieszawski (początk. radziejowski), gub. warszawska od 1.1.1867 r. (Dz.Praw. t.66, s.119 nast.)
pow. nieszawski, gen.gubernia warszawska od 8. 9. 1915 r. (Dz.Rozp.GGW, 1915, nr 1)
pow. włocławski, gen.gubernia warszawska od 23. 2. 1916 r. (Dz.Rozp.GGW, 1916, nr 24)
pow. nieszawski, woj. warszawskie od 14. 8. 1919 r. (Dz.U.1919 poz. 395)
pow. nieszawski, woj. pomorskie od 1.4.1938 r. (Dz.U.1937 poz. 350)
(pow. ciechociński, rej. inowrocławska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 21.1.1945 r.)
pow. aleksandrowski, woj. pomorskie od 12.3.1948 r. (Dz.U. 1948 poz. 97)
pow. aleksandrowski, województwo bydgoskie od 6.7.1950 r. (Dz.U.1950 poz.255)
województwo włocławskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. aleksandrowski, woj. kujawsko-pomorskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar b. miasta w km²: brak danych

Ludność miejscowości: 938 (1800 r.)¹⁷ 1 040 (1808 r.)¹⁵ 865 (1810 r.)¹⁵ 1 335 (1825 r.)¹⁹ 1 192 (1857 r.)¹⁹
1 400 (1868 r.)¹⁹ 1 751 (1890 r.)¹⁹ 1 509 (1897 r.)¹⁹ 1 846 (1910 r.)¹⁹ 1 436 (1921 r.)⁵¹
! tys. (1961 r.)³³

052206

SOKOLNIKI

do 1791 r. Frydrychsztat

nazwa rosyjska: Сокольники [Sokolniki]

nazwa niemiecka: *do 1791 r. Friedrichstadt później Sokolniki, (1940–1945 ? Sokolniki)*

Prawa miejskie: **1726**³³

Stan administracyjny: Gmina miejska do 1815 < ? < 1825 r.¹⁹
Wieś od >1825 r.
Gmina wiejska do 1.10.1954 r. ?
Gromada od 1.10.1954 r. ?
Gmina wiejska od 1.1.1973 r.

Przydział administracyjny: pow. wieluński, woj. sieradzkie do 1793 r.
pow. ostrzeszowski, depart. piotrkowski, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. ostrzeszowski, depart. kaliski, Prusy Południowe od 1795 r.
pow. ostrzeszowski, depart. kaliski, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
[pow. ostrzeszowski], depart. kaliski, Królestwo Polskie od 1815 r.
obwód wieluński, woj. kaliskie, Król. Polskie od 1816 r.
obwód wieluński, gub. kaliska od 7.3.1837 r. (Dz.Praw. t. 20, s. 412–417)
pow. wieluński, gub. kaliska od 11.10.1842 r. (Dz.Praw. t. 30, s. 280–285)
pow. wieluński, gub. warszawska od 1.1.1845 r. (Dz.Praw. t. 34, s. 452–459)
pow. wieluński, gub. kaliska od 1.1.1867 r. (Dz.Praw. t. 66, s. 119 i nast.)
[pow. wieluński, gcn.gubernia warszawska od 8.9.1915 r. (Dz.Rozp.GGW. 1915, nr 1)]
pow. wieluński, woj. łódzkie od 14.8.1919 r. (Dz.U 1919 poz.395)
(pow. wieluński, rej.łódzka, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 20.1.1945 r.)
pow. wieruszowski, woj. łódzkie od 13.11.1954 r. (Dz.U 1954 poz.242)
województwo kaliskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. wieruszowski, woj. łódzkie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar b. miasta w km²: *brak danych*

Ludność miejscowości: 0,8 tys.(1791 r.)³³ 1 151 (1810)¹⁵ 1 304 (1921 r.)⁵¹ 920 (1960 r.)³³ 1 411 (1993 r.)²⁸

*W 1791 roku do wegetującego miasta Frydrychsztat (mającego ok. 120 mieszkańców) wcielono wieś Sokolniki (liczyła 676 mieszkańców) i zmieniono nazwę miasta na Sokolniki*³³

021305

SZUBIN–NOWE MIASTO

nazwa niemieccka: Schubín-Neustadt

Prawa miejskie: **22.8.1780** ^{7.[26]}

Stan administracyjny: Gmina miejska do <1786 r
Włączono do miasta Szubina przed 1786 r.¹

Przydział administracyjny: pow. kcyński, woj. kaliskie do 1768 r.
pow. kcyński, woj. gnieźnieńskie od 1768 r.
pow. bydgoski, depart. bydgoski, Okręg Notecki od 1772 r.
pow. bydgoski, depart. bydgoski, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. bydgoski, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. szubiński, rej. bydgoska, W.Ks. Poznańskie od 1816/19 r.
pow. szubiński, rej. bydgoska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. szubiński, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
pow. szubiński, woj. pomorskie od 1.4.1938 r. (Dz.U.1937 poz.350)
(pow. szubiński, rej. inowrocławska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 23.1.1945 r.)
pow. szubiński, woj. bydgoskie od 6.7.1950 r. (Dz.U.1950 poz.255)
województwo bydgoskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. nakielski, woj. kujawsko-pomorskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz. 652)

Ludność miejscowości: *brak informacji*

040904

TRZEMESZNO LUBUSKIE

nazwa do 1945 r.: Szaromyśl¹⁵ ?

nazwa niemiecka: Schermeisel

Prawa miejskie: **1804**^{21.33}

Stan administracyjny: Gmina miejska do 1870 r.^{21.33}
Gmina wiejska jednostkowa do 1945 r.
Wieś w gminie wiejskiej Wielowieś od 1945 r.
Gromada od 1. 10. 1954 r. (Dz.Urz.WRN 1954 poz. ?)
Wieś w gminie wiejskiej Sulęcín od 1.1.1973 r. (Dz. U. 1976 poz. 10)
Wieś w gminie miejsko-wiejskiej Sulęcín od 1.2.1991 r. (Dz.U.1991 poz.12)

Przydział administracyjny: pow. poznański, woj. poznańskie do 1793 r.
pow. międzyrzecki, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. międzyrzecki, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. międzyrzecki, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. torzyski, rej. frankfurcka, prow. Brandenburgia od 1816/19 r.
pow. wschodniotorzyski, rej. frankfurcka, prow. Brandenburgia od 1873 r.
pow. wschodniotorzyski (sulęciński), okręg adm.zachodniopomorski od 1.5.1945 r.
pow. wschodniotorzyski (sulęciński), woj. poznańskie od 7.7.1945 r.
pow. sulęciński, woj. poznańskie od 21.8.1945 r.
pow. sulęciński, woj. zielonogórskie od 6.7.1950 r.
woj. gorzowskie od 1.6.1975 r.
pow. sulęciński, woj. lubuskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar b. miasta w km²: *brak danych*

Ludność miejscowości: 800 (1800 r.)²¹ 580 (1808 r.)¹⁵ 553 (1810 r.)¹⁵ 642 (1819 r.)²¹ 781 (1843 r.)¹⁹
972 (1925 r.)³³ 1 092 (1961 r.)³³

021203

WYLATOWO

nazwa niemiecka: Wilatowen

- Prawa miejskie: <1388^{2,29,32,33,57}
- Stan administracyjny: Gmina miejska do 28.2.1871 r.⁵⁷
Gmina wiejska jednostkowa do 1934 r.
Wieś w gminie wiejskiej Mogilno-Zachód od 13.6.1934 r. (Dz.U.1934 poz. 422)
Gromada od 1.10.1954 r. (Dz.Urz.WRN 1954 poz. ?)
Wieś w gminie wiejskiej Mogilno od 1.1.1973 r. (Dz.Urz.WRN 195? poz. ?)
- Przydział administracyjny: pow. gnieźnieński, woj. kaliskie do 1768 r.
pow. gnieźnieński, woj. gnieźnieńskie od 1768 r.
pow. inowrocławski, depart. bydgoski, Okręg Notecki od 1772 r.
pow. inowrocławski, depart. bydgoski, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. inowrocławski, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. inowrocławski, rej. bydgoska, W.Ks. Poznańskie od 1816/19 r.
pow. mogileński, rej. bydgoska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. mogileński, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
(pow. mogileński, rej. inowrocławska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 22.1.1945 r.)
pow. mogileński, woj. bydgoskie od 6.7.1950 r. (Dz.U.1950 poz.255)
województwo bydgoskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. mogileński, woj. kujawsko-pomorskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)
- Obszar b. miasta w km²: 8,74 (1932 r.)⁵⁰
- Ludność miejscowości: 389 (1786 r.)¹ 221 (1808 r.)¹⁵ 343 (1810 r.)¹⁵ 510 (1843 r.)¹⁹ 588 (1861 r.)³³
858 (1921 r.)⁵¹ 818 (1931 r.)⁵⁰

022303

ŻERNIKI

nazwa niemieccka: Zernik (1940–1945 Zernau)

Prawa miejskie: <1298^{2,29,32,33,57}

Stan administracyjny: Gmina miejska do 10.1.1859 r.⁵⁷
Gmina wiejska jednostkowa do 1934 r.
Wieś w gminie wiejskiej Janowiec od 13.6.1934 r. (Dz.U.1934 poz. 422)
Gromada od 1.10.1954 r. (Dz.Urz.WRN 1954 poz. ?)
Wieś w gromadzie Janowiec od 1956< ? >1960 r.
Wieś w gminie wiejskiej Janowiec od 1.1.1973 r. (Dz.Urz.WRN 195? poz. ?)
Wieś w gminie miejsko-wiejskiej Janowiec Wlkp. od 1.1.1992 r. (Dz.U. 1991 poz. 397)

Przydział administracyjny: pow. kcyński, woj. kaliskie do 1768 r.
pow. kcyński, woj. gnieźnieńskie od 1768 r.
pow. wągrowiecki, depart. poznański, Prusy Południowe od 1793 r.
pow. wągrowiecki, depart. poznański, Księstwo Warszawskie od 1807 r.
pow. wągrowiecki, Wielkie Księstwo Poznańskie od 1815 r.
pow. wągrowiecki, rej. bydgoska, W.Ks.Poznańskie od 1816/19 r.
pow. wągrowiecki, rej. bydgoska, prow. poznańska od 1848 r.
pow. żniński, rej. bydgoska, prow. poznańska od 1887 r.
pow. żniński, woj. poznańskie od 12.8.1919 r. (Dz.U.1919 poz.385)
(pow. żniński, rej. inowrocławska, prow. Kraj Warty od 20.10.1939 r. do 23.1.1945 r.)
pow. żniński, woj. bydgoskie od 6.7.1950 r. (Dz.U 1950 poz.255)
województwo bydgoskie od 1.6.1975 r. (Dz.U.1975 poz. 92)
pow. żniński, woj. kujawsko-pomorskie od 1.1.1999 r. (Dz.U.1998 poz.652)

Obszar b. miasta w km²: 4,08 (1932 r.)⁵⁰

Ludność miejscowości: 224 (1800 r.)¹⁷ 164 (1808 r.)¹⁵ 181 (1810 r.)¹⁵ 166 (1817 r.)³³ 296 (1843 r.)¹⁹
282 (1921 r.)⁵¹ 292 (1931 r.)⁵⁰

Wykaz opracowań źródłowych

1. Beheim-Schwarzbach Max: *Der Netzedistrikt in seinem Bestande zur Zeit der ersten Teilung Polens*. „Zeitschrift der Historischen Gesellschaft für die Provinz Posen”, Bd. VII, 1892, s. 194 – 196
2. Bogucka Maria, Samsonowicz Henryk: *Dzieje miast i mieszczaństwa w Polsce przedrozbiorowej*. Wrocław 1986, Zakład Narodowy im. Ossolińskich–Wydawnictwo, 675 s.
3. Bojar-Fijałkowski Gracjan: *Mury Drahimia*. Warszawa 1982, Wydawnictwo Ministerstwa Obrony Narodowej, 184 s.
4. Boracz P. A.: *Mapa dziesięciu guberni Królestwa Polskiego...* Warszawa 1901
5. Borzestowski Marian: *Lokacja miast Bydgoszczy*. „Zapiski Historyczne”, T.XXIII, 1957, z. 1-3, s. 141–145
6. Büsching A. F.: *Erdbeschreibung; Zweiter Theil, welcher Ost- und Westpreussen, Polen und Lithauen, Galizien und Lodomerien,.... enthält*. Hamburg 1788
7. *Die von Preussen abgetretenen Gebiete...* Bearbeitet in der Plankammer der Preussischen Statistischen Landesamts, Berlin 1922
8. *Dziennik Praw Państwa Polskiego*. 1919, nr 13, poz. 140;
- 9a. *Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej*. 1920, nr 19 poz. 91, 92; 1921, nr 69 poz. 465; 1933, nr 35 poz. 294; 1934, nr 47 poz. 403, nr 48 poz. 422,
- 9b. 1945, nr 33 poz. 196; 1946, nr 28 poz. 177; 1947, nr 34 poz. 156; 1948, nr 37 poz. 261, nr 44 poz. 326; 1949, nr 3 poz. 18; 1951, nr 20 poz. 161;
10. *Dziennik Ustaw Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej*. 1952, nr 36 poz. 251; 1953, nr 41 poz. 193; 1954, nr 49 poz. 254, 1955, nr 36 poz. 227, nr 46 poz. 299; 1956, nr 58 poz. 277; 1957, nr 59 poz. 317; 1959, nr 6 poz. 37; 1966, nr 52 poz. 318; 1968, nr 48 poz. 344; 1971, nr 32 poz. 294; 1972, nr ? poz. 312, nr 50 poz. 325, 327; 1973, nr 39 poz. 229, nr 40 poz. 237, nr 50 poz. 327;
11. *Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej*. 1993, nr 123 poz. 555; 1994, nr 132 poz. 672; 1997, nr ? poz. 847; 1999, nr 110 poz. 1268; 2001, nr 62 poz. 631, nr 116 poz. 1241
12. *Encyklopedia Powszechna PWN* (Państwowe Wydawnictwo Naukowe), wyd. drugie: T.1: A–F, Warszawa 1983, 848 s.; T. 2: G–M, Warszawa 1984, 864 s.; T. 3: M–R, Warszawa 1985, 896 s.; T.4: R–Z, Warszawa 1987, 952 s.
13. *General-Karte von dem Preussischen Staate in seiner jetzigen Begränzung und Abtheilung nach den von dem Statistischen Bureau zu Berlin mitgetheilten Nachrichten in 24 Blättern neu entworfen*. [skala ok. 1:600 000], Halle 1820, bei Carl August Kümmel
14. Gilly [David]: *Spezialkarte von Südproussen mit allerhoechter Erlaubnis aus der königlichen grossen topographischen Vermessungs-Karte, unter Mitwirkung des Directors Langner, reducirt und herausgegeben vom Geheimen Ober Bau-Rath Gilly...* [12 arkuszy mapy w skali 1:115 200 oraz arkusz tytułowy]. Berlin 1802 – 1803
15. Grossman Henryk: *Struktura społeczna i gospodarcza Ks. Warszawskiego na podstawie spisów ludności 1808–1810*. „Kwartalnik Statystyczny” T. II, 1925, Tabele: s. 90 – 105
16. Guldon Zenon: *Lokacja miast kujawskich i dobrzyńskich w XIII – XVI w.* „Ziemia Kujawska”, T. II, 1968, s. 19 – 46
17. Holsche A. C. von: *Geographie und Statistik von West-, Süd- und Neu-Ostpreussen, nebst einer kurzen Geschichte des Königreichs Polen bis zu dessen Zertheilung*. Bearbeitet und herausgegeben von A.C. von Holsche. Bd. I. *Neu-Ostpreussen*, Berlin 1800; Bd. II. *Südproussen*, Berlin 1804; Bd. III. *Westpreussen*, Berlin 1807
18. Hopfgarten, Sotzmann: *Atlas von dem zu Südproussen gehörigen Posener Kammer-*

Departement in XVIII Blättern entworfen und herausgegeben von dem Hauptmann von Hopfgarten und dem Geh. Sec. und Geogr. Sotzmann, Berlin 1799:

Blatt III. *General Karte von dem zu Südproussen gehörigen Posener Kammer-Departement, welches nachstehende 17 Kreise enthält...*, [skala 1 : ~560 000], 1799; Blatt IV. *Der Posensche Kreis...*, 1798; Blatt V. *Der Meseritzsche Kreis...*, 1798; Blatt VI. *Der Oborniker Kreis...*, 1798; Blatt VII. *Der Bomster Kreis...*, Blatt VIII. *Der kostensche Kreis...*, 1798; Blatt IX. *Der Fraustaedter Kreis...*, 1798; Blatt X. *Der Kroebener Kreis...*, 1798; Blatt XI. *Der Szrimmer Kreis...*, 1798; Blatt XII. *Krotosziner Kreis...*, 1798; Blatt XIII. *Szrodaer Kreis...*, 1798; Blatt XIV. *Der Gnesener Kreis...*, 1798; Blatt XV. *Wongrowitzer Kreis...*, 1798; Blatt XVI. *Powitzer Kreis...*, 1798; Blatt XVII. *Peyzersche Kreis...*, 1799; Blatt XVIII. *Der Radziejewoer Kreis...*, 1799; Blatt XIX/XX. *Der Brescer und Kowaler Kreis...*, 1799 [wszystkie mapy powiatowe w skali 1 : ~200 000]

19. Jelonek Adam: *Ludność miast i osiedli typu miejskiego na ziemiach Polski od 1810 do 1960 r.* „Dokumentacja Geograficzna”, 1967, z. 3/4, 33 s. + tab. + mapa
20. Kaczmarczyk Zdzisław, Wędzki Andrzej [red.]: *Studia nad początkami i rozplanowaniem miast nad środkową Odrą i dolną Wartą (województwo Zielonogórskie)*. Lubuskie Towarzystwo Naukowe; T. I, *Ziemia Lubuska, Nowa Marchia, Wielkopolska*, Zielona Góra 1967; T. II, *Dolny Śląsk, Dolne Łużyce*, Zielona Góra 1970
21. Kayser E. [red.]: *Deutsches Städtebuch – Handbuch städtischer Geschichte*. Band I. *Nordostdeutschland*, Berlin 1939; Band II. *Mitteldeutschland*, Berlin 1941
22. Klimczyk Marian [red.]: *Statystyka miast i osiedli 1945 – 1965*. [w] *Statystyka Regionalna*, z. 6, Warszawa 1967, Główny Urząd Statystyczny, 965 s.
23. Kołodziejczyk Ryszard: *Zamiana miast na osady w Królestwie Polskim*. „Kwartalnik Historyczny”, R. LXVIII, 1961, nr 1, s. 191 – 200
24. Kronika Miasta Poznania, nr 1997/1, nr 2004/1, Wydawnictwo Miejskie
25. Kuhn Walter: *Die deutschrechtlichen Städte in Schlesien und Polen in der ersten Hälfte des 13. Jahrhunderts*. „Zeitschrift für Ostforschung”, Jg. 15, 1966, H. 2, 3, 4, s. 278 – 337, 457 – 510, 704 – 743
26. Kulejewska-Topolska Zofia: *Nowe lokacje miejskie w Wielkopolsce od XVI do końca XVIII wieku*. [w] *Prace Wydziału Prawa Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu*, Nr 10; Poznań 1964
27. Kulejewska-Topolska Zofia: *Struktura prawna aglomeracji osadniczej Poznania od XV do końca XVIII wieku*. Poznań 1969, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza
28. Kwiatek Jerzy, Lijewski Teofil: *Polska, Podręczny leksykon geograficzny*. Toruń [1993], Oficyna Wydawnicza „Troja”, 359 s. + mapa załącznikowa
29. Lange Oskar: *Lokacja miast Wielkopolski właściwej na prawie niemieckim w wiekach średnich*. „Pamiętnik Historyczno-Prawny”. T. 1, z. 5, Lwów 1925, 76 s. + mapa
30. *Ludność i zasoby mieszkaniowe w latach 1946–1974 według podziału administracyjnego kraju z 1 czerwca 1975 r.* *Statystyka Polski* nr 70, Warszawa 1976, Główny Urząd Statystyczny, 412 s.
31. Łęcki Włodzimierz [red.]: *Słownik krajoznawczy Wielkopolski*. Warszawa – Poznań 1992, Wydawnictwo Naukowe PWN, 336 s.
32. Maas Walther: *Mittelalterliche deutschrechtliche Orte des Posener Landes und der östlichen Nachbar-gebiete*. „Zeitschrift für Ostforschung”, Jg. 23, 1974, H. 1, s. 59 – 113
33. *Miasta polskie w tysiącleciu*. Pod red. Stanisława Pazyry, Mateusza Siuchnickiego i zespołu. Zakład Narodowy im. Ossolińskich–Wydawnictwo, T. I, Wrocław 1965, 743 s.; T. II, Wrocław 1967, 703 s.
34. *Miasta w Polsce*. Warszawa 1994, Główny Urząd Statystyczny, 288 s.+ mapa
35. *Monitor Polski*, 1945, nr 29 poz. 77; 1987, nr 38 poz. 328; 1889, nr 41 poz. 325;

36. *Narodowy Spis Powszechny 1988 r.*
37. Niessen P. von: *Geschichte der Neumark im Zeitalter ihrer Entstehung und Besiedlung.* Landsberg a. d. Warthe [Gorzów Wlkp.] 1905
38. Nietyksza Maria: *Rozwój miast i aglomeracji miejsko-przemysłowych w Królestwie Polskim 1865 – 1914.* Warszawa 1986, Państwowe Wydawnictwo Naukowe
39. Piekarczyk Stanisław: *Studia z dziejów miast polskich w XIII–XIV w.* Warszawa 1955, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 324 s.
40. *Polska XVI wieku pod względem geograficzno-statystycznym.* T. I i II, *Wielkopolska*, Warszawa 1882, wyd. A. Pawiński; T. III i IV, *Małopolska*, Warszawa 1886, wyd. A. Pawiński; T. V, *Mazowsze*, Warszawa 1892, wyd. A. Pawiński; T. VI, *Podlasie*, część I, Warszawa 1908, część II, Warszawa 1909, wyd. A. Jabłonowski; T. VII, *Ruś Czerwona*, część I, Warszawa 1902, część II, Warszawa 1903, wyd. A. Jabłonowski. [w] *Źródła Dziejowe*, T. XII – XVIII
41. *Rejestr piechoty miejskiej wielkopolskiej z 1458 r.* (Archiwum Główne Akt Dawnych, Archiwum Koronne, Metryka Koronna 11, k. 378 – 380) [Aneks do artykułu Jacka Wiesiołowskiego: Sieć miejska w Wielkopolsce w XIII–XVI wieku]. „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. XXVIII, 1980, z. 3, s. 396 – 398
42. *Rocznik Polityczny i Gospodarczy 1958.* Warszawa 1958, Polskie Wydawnictwa Gospodarcze
43. *Rocznik Statystyczny 1947.* Warszawa 1947, Główny Urząd Statystyczny, 207 s.
44. *Rocznik Statystyki Rzeczypospolitej Polskiej 1920/21.* Część I, Warszawa 1921, Główny Urząd Statystyczny, 320 s.
45. Roscius: *Westpreussen von 1772 bis 1807.* Marienwerder [Kwidzyn] 1828
46. Rosin Ryszard: *Ziemia Wieluńska w XII – XVI wieku; Studia z dziejów osadnictwa.* Łódź 1961, Towarzystwo Rozwoju Ziem Zachodnich, Rada Okręgu Łódzkiego
47. Rosin Ryszard: *Studia z dziejów miast dawnych województw łęczyckiego i sieradzkiego (XII – XVI w.).* „Łódzkie Towarzystwo Naukowe – Sprawozdania z Czynności i Posiedzeń Naukowych”, R. XIV, 1959, nr 1, s. 1–14
48. Ruszczyńska Teresa, Sławska Aniela: *Poznań.* Warszawa 1953, Państwowe Wydawnictwo Techniczne, 195 s.
49. Rymut Kazimierz: *Nazwy miast Polski.* Wrocław 1980, Zakład Narodowy im. Ossolińskich–Wydawnictwo, 289 s.
50. *Skorowidz gmin Rzeczypospolitej Polskiej...; Cz. I. Województwa centralne i wschodnie; Cz. II. Województwa zachodnie.* [w] *Statystyka Polski*, Warszawa 1933, Główny Urząd Statystyczny; Seria B, z. 8a i 8b
- 50a *Skorowidz gmin Rzeczypospolitej Polskiej...; Część IIa. Województwa zachodnie.* [w] *Statystyka Polski*, Warszawa 1936, Główny Urząd Statystyczny; Seria B, z. 8e
51. *Skorowidz miejscowości Rzeczypospolitej Polskiej, opracowany na podstawie wyników pierwszego powszechnego spisu ludności z dn. 30 września 1921 r. i innych źródeł urzędowych.* T. I, II, X, XI; Warszawa 1925–1926; Główny Urząd Statystyczny
52. *Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich.* Redakcja: B. Chlebowski, J. Krzywicki, F. Sulimierski, W. Walewski; T. I – XV, Warszawa 1880 – 1902
53. Srokowski Stanisław [red.]: *Podział administracyjny Rzeczypospolitej Polskiej.* Praca zespołowa pod redakcją prof. Stanisława Srokowskiego. Zapowiedziana Komunikatami Ministerstwa Administracji Publicznej i Ziem Odzyskanych (Dz. Urz. M.A.P. nr 3/1948 s.10, Dz. Urz. M.Z.O. nr 4/1948 s.15). Biblioteka Samorządowca nr 77; Warszawa 1948

54. *Szczeciński Dziennik Wojewódzki* [do 1946 r. *Biuletyn Urzędu Generalnego Pełnomocnika Rządu RP dla Ziem Zachodnich*]. 1947, nr 4 poz. 23;
55. Tobolski Jerzy [red.]: *Dzieje Gniezna*. Warszawa 1965. Państwowe Wydawnictwo Naukowe
56. Trzebiński Wojciech: *Działalność urbanistyczna magnatów i szlachty w Polsce XVIII wieku*. Warszawa 1962, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 178 s.
57. Warschauer Adolf: *Die städtischen Archive in der Provinz Posen*. [w] *Mittheilungen der Preussischen Archivverwaltung*; H. 5, Leipzig 1901, XL + 295 s.
58. Warschauer Adolf: *Geschichte der Stadt Gnesen*. Posen 1918, Verlag der Historischen Gesellschaft für die Provinz Posen
59. Wąsicki Jan: *Ziemie polskie pod zaborem pruskim – Prusy Południowe 1793 – 1806; Studium historyczne*. [w] *Studia nad Historią Państwa i Prawa*, seria II, T. VI, Wrocław 1957, Zakład im. Ossolińskich–Wydawnictwo PAN
60. Wąsicki Jan: *Opisy miast polskich z lat 1793–1794*. Część I i II, Poznań 1962, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza
61. Weczerka Hugo: *Stadt- und Marktgründungen und Stadtabgänge in Schlesien 1450–1800*. „*Zeitschrift für Ostforschung*”, Jg. 23, 1974, H. 2, s. 193 – 261
62. *Zmiany administracyjne miast i osiedli 1918 – 1963*. Oprac. Marian Gajewski, Warszawa 1964, Główny Urząd Statystyczny, 245 s.
63. *Zmiany administracyjne miast 1945 – 1984*. [oprac. Julian Zieliński z zespołem]; [w] *Statystyka Regionalna*, nr 7, Warszawa 1985, Główny Urząd Statystyczny, 400 s.
64. [Zdjęcie topograficzne] *Messtischblatt nr 1929 „Posen” 1:25 000*, topographisch aufgenommen 1888; Herausgegeben von der Preussischen Landesaufnahme 1890

SKOROWIDZ MIEJSCOWOŚCI

Objaśnienie: **Wieleń**   – miasto obecne
                     Wylatowo – dawne miasto, obecnie samodzielna miejscowość (wieś)
                     Zaborowo – obecnie część innej miejscowości (w nawiasach jej nazwa)

<i>Miejscowość</i>	<i>strona</i>	<i>Miejscowość</i>	<i>strona</i>
Aleksandrów Kujawski	129	Dubin	200
<i>Augustów (Rydzyń)</i>	185	Działyń	201
Babiak	186	<i>Fordon (Bydgoszcz)</i>	267
Babimost	130	Gąsawa	268
Baranów	187	Gębice	269
Barcin	131	Gniewkowo	140
Bledzew	263	Gniezno	27
Błaszki	132	Golina	28
<i>Bnin (Kórnik)</i>	188	Golańcz	29
<i>Bogusławowo (Bojanowo)</i>	189	Gostyń	30
Bojanowo	17	Góra	141
Bolesławiec	264	Grabów	270
<i>Borek (Ostrzeszów)</i>	190	Grabów nad Prosną	31
Borek Wielkopolski	18	Grodzisk Wielkopolski	32
Bralin	191	Grzegorzew	202
Brdów	192	<i>Grzybowo (Gniezno)</i>	203
Brójce	265	Grzymiszew	204
Brudzew	193	Inowrocław	142
Brześć Kujawski	133	Iwanowice	205
Budzyń	194	Izbica Kujawska	143
Buk	19	Janikowo	144
Bydgoszcz	134	Janowiec Wielkopolski	145
Chocz	195	Jaraczewo	206
Chodecz	136	Jarocin	33
Chodzież	20	Jastrowie	34
<i>Chodzież–Nowe Miasto</i>	196	Jutrosin	35
<i>Chwaliszewo (Poznań)</i>	197	Kalisz	36
Ciechocinek	137	Kamień Krajeński	146
<i>Cierpięgi (Gniezno)</i>	198	Kamionna	207
Czaplinek	138	Kargowa	147
Czarnków	21	Kazimierz Biskupi	208
Czempiń	22	Kaźmierz	209
Czerniejewo	23	Kcynia	148
Czernina	266	Kębtowo	210
Człopa	139	Kępno	38
Dąbie	24	Kiszkowo	211
Dobra	25	Kleczew	39
Dobrzyca	199	Klecko	40
Dolsk	26	Kłodawa	41

<i>Miejscowość</i>	<i>strona</i>	<i>Miejscowość</i>	<i>strona</i>
Kobyła Góra	212	Murowana Goślina	65
Kobylin	42	Nakło nad Notecią	160
Kolo	43	Nekla	66
Konin	44	Nieszawa	161
Kopanica	213	<i>Nowa Izbica (Izbica Kuj.)</i>	273
Korab	214	<i>Nowa Wschowa (Wschowa)</i>	234
Koronowo	149	Nowe Miasto nad Wartą	225
Kostrzyn	45	<i>Nowe Rogoźno (Rogoźno)</i>	226
Kościan	46	Nowe Skalmierzyce	67
Kowal	150	<i>Nowy Grodzisk (Grodzisk Wkp.)</i>	227
Koźmin Wielkopolski	47	<i>Nowy Koźmin (Koźmin Wkp.)</i>	228
<i>Koźmin Niemiecki (Koźmin Wkp.)</i>	215	Nowy Tomyśl	68
Koźminek	216	<i>Nowy Trzciel (Trzciel)</i>	275
Kórnik	48	Oborniki	69
Krajenka	49	Obrzycko	70
Krobia	50	Odolanów	71
Krotoszyn	51	Okonek	72
Kruszwica	151	Opalenica	73
Krzywiń	52	Opatówek	229
Krzyż Wielkopolski	53	Osieczna	74
Książ Wielkopolski	54	Osięciny	276
Kwieciszewo	271	Ostroróg	75
Lądek	217	Ostrów Wielkopolski	76
Leszno	55	<i>Ostrówek (Poznań)</i>	230
Lędyczek	218	Ostrzeszów	77
Lubień Kujawski	152	Pakość	162
Luboń	56	Piaski	231
Lubraniec	153	Piła	78
Lututów	272	Piotrków Kujawski	163
Lwówek	57	<i>Piotrowo (Poznań)</i>	232
Łabiszyn	154	Pleszew	79
Łekno	219	Pniewy	80
Łobżenica	58	Pobiedziska	81
Lopienno	220	<i>Podgórz (Toruń)</i>	277
Margonin	59	Pogorzela	82
Miasteczko Krajeńskie	221	Poniec	83
Miejska Górka	60	Powidz	233
Mielżyn	222	Poznań	84
Mieszków	223	Przedecz	86
Mieścisko	224	Przemęt	234
Międzybórz	155	Pszczew	278
Międzychód	61	Puszczykowo	87
Międzyrzecz	150	Pyzdry	88
Mikstat	62	Raciążek	279
Miłosław	63	Radolin	235
Mirosławiec	157	Radziejów	164
Mogilno	158	<i>Radzimін (we wsi Żurawia)</i>	280
Mosina	64	Rakoniewice	89
Mrocza	159	Raszków	90

<i>Miejscowość</i>	<i>strona</i>	<i>Miejscowość</i>	<i>strona</i>
Rawicz	91	Trzciel	172
Rogowo	281	Trzemeszno	110
Rogoźno	92	<i>Trzemeszno–Nowe Miasto</i>	249
Rostarzewo	236	Trzemeszno Lubuskie	286
Rychtal	237	Tuczno	173
Rychwał	93	Tuliszków	111
Ryczywół	238	Turek	112
Rydzyňa	94	Ujście	113
Rynarzewo	282	Uniejów	174
<i>Sapieżyńskie (Poznań)</i>	239	Walcz	175
<i>Sarnowa (Rawicz)</i>	240	Wapno	251
Sępólno Krajeńskie	165	Warta	176
Sieraków	95	Wartosław	252
Skoki	96	Wągrowiec	114
Skulsk	241	Wąsosz	177
Skwierzyna	166	<i>Wenetowo (Poznań)</i>	253
Słupca	97	Wieleń	115
Służewo	283	Wielichowo	116
Sokolniki	284	Wieruszów	178
Solec Kujawski	167	Więcbork	179
Sompolno	98	Wilczyn	254
Staw	242	Witkowo	117
Stawiszyn	99	Władysławów	255
Stęszew	100	Włocławek	180
Stobnica	243	Wolsztyn	118
Strzelno	168	<i>Wójtostwo (Gniezno)</i>	256
Strzyżew	244	Wronki	119
Sulmierzyce	101	Września	120
Swarzędz	102	Wschowa	182
Syców	169	Wylatowo	287
Szamocin	103	<i>Wymykowo (Poznań)</i>	257
Szamotoły	104	Wyrzysk	121
Szlichtyngowa	170	Wysoka	122
Szubin	171	<i>Zaborowo (Leszno)</i>	258
<i>Szubin–Nowe Miasto</i>	285	Zagórow	123
Ślesin	105	Zaniemyśl	259
Śmigiel	106	Zbąszynek	183
Śrem	107	Zbąszyń	124
Środa Wielkopolska	108	Zduny	125
<i>Śródka (Poznań)</i>	245	<i>Zduny Niemieckie (Zduny)</i>	260
Święciechowa	246	Złotów	126
<i>Święty Marcin (Poznań)</i>	247	Żerków	127
<i>Święty Wójciech (Poznań)</i>	248	Żerniki	288
Trzcianka	109	Żnin	184
<i>Trzcianka–Nowe Miasto</i>	249	Żydowo	261

Michał Najgrakowski

Cities and towns of Wielkopolska since the Partitions of Poland
up to the beginning of the 21st century
Historical-administrative basic information

Table of Contents

From the author	5
Territorial extent	7
Introduction into the city/town specification	11
Specifications of the current cities/towns:	
Wielkopolska Voivodship	17
Other voivodships	129
Specifications of the former cities/towns:	
Wielkopolska Voivodship	185
Other voivodships	263
List of the source materials	289
Index of cities/towns	293
<i>Cities and Towns of Wielkopolska since the Partitions of Poland up to the beginning of the 21st century Historical-administrative basic information</i>	297
<i>From the author</i>	299
<i>Territorial extent</i>	300

From the author

Over the recent period, regional or even sub-regional issues are increasingly gaining in importance in socio-economic life. There is a growing interest in the past of those 'little homelands'. Also, powiat regions, including cities and towns situated therein, may be perceived as such homelands. Significant part of the existing powiats dates back to the eighteenth century. However, only few people are knowledgeable about the mixed fortunes of these administrative units.

The author's work on the historical maps that were to depict also the administrative boundaries of Poland (in years 1580, 1790, 1900, 1933 1945, as well as more recent ones), as his contribution to the large Atlas of the Republic of Poland, provided an impetus for taking up this subject.

Experience acquired during this work persuaded the author to develop broader interest in the issue of administrative changes. Having acquired a substantial cartographic and documentary material, it was worth trying to determine historical changes in the entire region of Wielkopolska in great detail.

As a result of a multi-year study on that issue, a paper entitled "Powiat divisions of Wielkopolska region since the Partitions up to the beginning of the 21st century" has been prepared. A material collected therein allows us to recreate the powiats boundaries, also those no longer existing, for each moment in the history of powiats since the Partitions.

While studying that issue, a lot of information concerning cities and towns of the region ought to be utilized. The collected material served as a basis for another paper as a sideline, which I allow myself to present to you. In the study, there are synthetically prepared data pertaining to cities and towns, both these currently existing as well as those no longer having city status.

It should be underlined, however, that the presented paper cannot be perceived as a strictly historical work, since it is mainly based on the existing comprehensive studies, and only to a limited extent on the available source materials (in case of recent times). In addition, the paper is based on the materials currently available to the author. For that reason, there are, occasionally, some information gaps as well as some sporadic inaccuracies might be present. Nevertheless, I do hope that this publication may be a valuable compendium of information about cities and towns of Wielkopolska region.

TERRITORIAL EXTENT

Territorial extent of the area presented in that paper under Wielkopolska term is borrowed from a study concerning powiats. Since that study aimed to depict administrative divisions, it was necessary to use full administrative units for a given period. This resulted in some various deviations from the traditionally accepted boundaries of geographical area of Poland understood as Wielkopolska.

In order to define the conventional area of Wielkopolska region, territorial extent of the following administrative divisions were made use of:

1. for the pre-partition period (1772), apart from three voivodships of Wielkopolska proper (Poznań, Gniezno, Kalisz), some areas of Kujawy were included, namely, territories of the then voivodships: Brześć Kujawski and Inowrocław (excluding Dobrzyń Land) as well as Ostrzeszów Powiat – a part of Sieradz Voivodship; within the area of Poznań Voivodship, Drahim Starosty (pledged with Brandenburgia) was taken into account though it was practically treated as part of Prussia;

2. for the period 1793–815, Prussian division into departments (adopted also by Duchy of Warsaw): Poznań Department, Bydgoszcz Department (so-called Noteć District) as well as five powiats from Kalisz Department: Kalisz, Konin, Odolanów and Warta;

3. for the period 1815–1919, territory of the Prussian province of Poznań that consisted of two Regencies: Poznań and Bydgoszcz, as well as two powiats (Wałcz and Złotów) from West Prussia Province, and also areas of the Kingdom of Poland which after 1867 included powiats: Kalisz, Kolsk, Konin, Słupca, Koło and Turek from Kalisz Governorate, as well as powiats: Nieszawa and Włocławek from Warszawa Governorate;

4. for the period 1919–1975, territory of Poznań Voivodship within boundaries before and after 1938, as well as in later period; however, a few years' inclusion into the Voivodship of Lubusz Land was not taken into account;

5. for the period 1975–1999, a geographical term Wielkopolska meant to indicate five of the then existing voivodships: Kalisz, Konin, Leszno, Piła and Poznań.

It was assumed that the extent of the studied area is limited by the furthest boundaries determined for any of the aforementioned historical periods. Thus it includes much larger area than the present Wielkopolska Voivodship (*Map 1*).

As regards the current paper, the basic focus of interest is on 266 towns located in 60 powiats (*Tab. 1*):

35 powiats of Wielkopolska (Greater Poland) Voivodship

2 powiats of Dolny Śląsk (Lower Silesian) Voivodship

12 powiats of Kujawsko-Pomorskie (Kuyavian-Pomeranian) Voivodship

5 powiats of Lubusz Voivodship)

4 powiats of Łódź voivodship

2 powiats of Zachodniopomorskie (West Pomeranian) Voivodship.

Informacje dla autorów i czytelników

„DOKUMENTACJA GEOGRAFICZNA” – ukazuje się w standardowym nakładzie 200 egzemplarzy.

Sprzedaż publikacji IGiPZ PAN prowadzi Główna Księgarnia Naukowa im. Bolesława Prusa, Krakowskie Przedmieście 7, 00-068 Warszawa, tel. 022 826 18 35.

Wymagania techniczne stawiane pracom składanym do druku w serii „DOKUMENTACJA GEOGRAFICZNA”

Tekst należy przygotować w wersji komputerowej (np. w programie WORD 7.0);

Tabele opracowane w programie Excel lub Word w oddzielnym pliku;

Podpisy pod ryciny w języku polskim i angielskim (Word) powinny być umieszczone w oddzielnym pliku;

Ryciny (opracowane komputerowo; format zapisu JPG);

Do każdej pracy w języku polskim należy dołączyć streszczenie angielskie (1-2 strony) oraz abstrakt (3-6 zdań) i słowa kluczowe (3-4), również w języku angielskim;

Cytowanie literatury:

w tekście głównym: J. Kwiatkowski (1995) lub (Kwiatkowski 1995)

w spisie literatury: Kwiatkowski J., 1995, tytuł (kursywa), wydawnictwo, miejsce wydania, strony (przy artykułach z czasopism).

DOKUMENTACJA GEOGRAFICZNA

2000

15. PIOTR EBERHARDT – Przemieszczenia ludności na terytorium Polski spowodowane II wojną światową.
16. TERESA KOZŁOWSKA-SZCZĘSNA – Stan badań klimatu i bioklimatu uzdrowisk polskich.
17. EWA NOWOSIELSKA – Sektor usług w Aglomeracji Warszawskiej 1992-1997: przemiany strukturalne i tendencje rozwoju.
18. TEOFIL LIJEWSKI – Problemy zagospodarowania przestrzennego Polski w świetle przebudowy infrastruktury komunikacyjnej.
19. JAN MAREK MATUSZKIEWICZ, EWA ROO-ZIELIŃSKA (red.) – Międzywale Wisły jako swoisty układ przyrodniczy (odcinek Pilica-Narew).
20. BOŻENA GAŁCZYŃSKA, ROMAN KULIKOWSKI – Wieś i rolnictwo strefy podmiejskiej Warszawy. Zróżnicowania przestrzenne i procesy transformacji.
21. MARIUSZ KOWALSKI, PRZEMYSŁAW ŚLESZYŃSKI – Uwarunkowania zachowań wyborczych w województwie śluskim.

2001

22. JERZY BAŃSKI – Stan i perspektywy rolnictwa na obszarach problemowych w Polsce.
23. MAGDALENA KUCHCIK (red.) – Współczesne badania topoklimatyczne.
24. TERESA KOZŁOWSKA-SZCZĘSNA, KRZYSZTOF BŁAŻEJCZYK, BARBARA KRAWCZYK – Bioklimat Krasnobrodu.

2002

25. ELŻBIETA BARBARA KOZUBEK – Zmiany użytkowania ziemi w regionie tarnobrzeskim pod wpływem uprzemysłowienia w latach 1937–1992 w świetle interpretacji map i obrazów satelitarnych.
26. KRZYSZTOF BŁAŻEJCZYK – Znaczenie czynników cyrkulacyjnych i lokalnych w kształtowaniu klimatu i bioklimatu aglomeracji warszawskiej.
27. BOŻENA GAŁCZYŃSKA, MARGARITA ILIEVA (eds) – Transformations of rural areas in Poland and Bulgaria. A case study.

2003

28. KRZYSZTOF BŁAŻEJCZYK, MAGDALENA KUCHCIK (red.) – Klimat i bioklimat Glucholaz i Jarnoltówka.
29. KRZYSZTOF BŁAŻEJCZYK, ANNA BEATA ADAMCZYK (eds) – Les relations: Climat – Homme – Climat.

2004

30. TERESA KOZŁOWSKA-SZCZĘSNA – Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania im. Stanisława Leszczyckiego Polskiej Akademii Nauk w pięćdziesiątą rocznicę działalności.
31. Rekonstrukcja i prognoza zmian środowiska przyrodniczego w badaniach geograficznych. Tom dedykowany prof. dr. hab. Janowi Szupryczyńskiemu w 70. rocznicę urodzin.

2006

32. PIOTR GIERSZEWSKI, MIROSLAW T. KARASIEWICZ – Idee i praktyczny uniwersalizm geografii. Geografia fizyczna.
33. TOMASZ KOMORNICKI, ZBIGNIEW PODGÓRSKI – Idee i praktyczny uniwersalizm geografii. Geografia społeczno-ekonomiczna i dydaktyka.

2007

34. BOŻENNA GRABIŃSKA – Zmienność przestrzenna i czasowa rozmieszczenia ssaków łownych Polski.

PL- ISSN 0012-5032
ISBN 978-83-87954-99-3

<http://rcin.org.pl>